

EUROOPAN
OIKEUSASIAMIEN

VUOSIKERTOMUS **2004**

EUROOPAN
OIKEUSASIAMIES

VUOSIKERTOMUS **2004**

© Euroopan oikeusasiamies 2005

Kaikki oikeudet pidätetään.

Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Kansikuvan ja välilehtien valokuvat on ottanut Glory Rozakis. Kaikkien muiden valokuvien oikeudet, ellei toisin ole ilmoitettu, omistaa Euroopan oikeusasiamies.

**Kertomuksen koko teksti on julkaistu Internetissä osoitteessa:
<http://www.euro-ombudsman.eu.int/report/fi/default.htm>**

EUROOPAN
OIKEUSASIAMIES
VUOSIKERTOMUS 2004

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES

P. NIKIFOROS DIAMANDOUROS

Josep BORRELL FONTELLES
Euroopan parlamentin puhemies
Rue Wiertz
B-1047 Bryssel

Strasbourg, 8. maaliskuuta 2005

Arvoisa puhemies,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan 1 kohdan sekä oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja yleisistä ehdoista tehdyn Euroopan parlamentin päätöksen 3 artiklan 8 kohdan mukaisesti esitän täten vuosikertomukseni 2004.

Kunnioitavasti,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

JOHDANTO	17
1 TIIVISTELMÄ	25
2 KANTELUT JA TUTKIMUKSET	37
3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN	55
4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN	107
5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN	113
6 TIEDOTUSTOIMINTA	127
7 LIITTEET	161

JOHDANTO

TIIVISTELMÄ

KANTELUT
JA TUTKIMUKSET

PÄÄTÖKSET
TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

SUHTEET EUROOPAN
UNIONIN TOIMIELIMIIN
JA LAITOKSIIN

SUHTEET
OIKEUSASIAMIEHIIN
JA VASTAAVIIN ELIMIIN

TIEDOTUSTOIMINTA

LIITTEET

JOHDANTO	17
1 TIIVISTELMÄ	25
2 KANTELUT JA TUTKIMUKSET	37
2.1 OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA	37
2.2 EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA	38
2.2.1 Kantelut henkilöiltä, joilla ei ole oikeutta tehdä kantelua	38
2.2.2 Yhteisön toimielimet ja laitokset	38
2.2.3 «Hallinnollinen epäkohta»	39
2.3 KANTELUIJEN OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI JA TUTKIMUSTEN PERUSTEET	40
2.4 VUONNA 2004 TUTKITTUIJEN KANTELUIJEN TARKASTELU	41
2.5 SIIRROT JA NEUVONTA	42
2.6 OIKEUSASIAMIEHEN MENETTELYT	43
2.6.1 Tutkimuksen aloittaminen	43
2.6.2 Oikeudenmukainen menettely	44
2.6.3 Asiakirjojen tarkastus ja todistajien kuuleminen	44
2.6.4 Avoin menettely	45
2.7 TUTKIMUSTEN TULOKSET	45
2.7.1 Ei hallinnollista epäkohtaa	45
2.7.2 Toimielimen sopimat asiat ja sovintoratkaisut	45
2.7.3 Kriittiset huomautukset, suositusluonnokset ja erityiskertomukset	46
2.8 TAPAUKSIA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET VUONNA 2004	47
2.8.1 Asiakirjojen saatavuus ja tietosuojaja	47
2.8.2 Komissio «perussopimusten vartijana»	49
2.8.3 Sopimukset ja avustukset	50
2.8.4 Työhönotto- ja henkilöstöasiat	51
2.8.5 Komission vastaukset oikeusasiamiehen tutkimuksiin	51

3	PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN	55
3.1	EI HALLINNOLLISTA EPÄKOHTAA	55
3.1.1	Euroopan parlamentti	55
	HARJOITTELUA KOSKEVAT EUROOPAN PARLAMENTIN SÄÄNNÖT	55
	EUROOPAN PARLAMENTIN JÄSENTEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ	56
3.1.2	Euroopan unionin neuvosto	57
	EUROOPAN ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRANOMAISEN JOHTOKUNNAN JÄSENTEN NIMITTÄMINEN	57
	OIKEUS TUTUSTUA OIKEUDELLISEN YKSIKÖN LAUSUNTOIHIN	58
3.1.3	Euroopan komissio	59
	SULKEMINEN TIETOYHTEISKUNTAHANKKEEN ULKOPUOLELLE	59
	VAKUUTUSDIREKTIIVIEN SAATTAMINEN OSAKSI KREIKAN LAINSÄÄDÄNTÖÄ	60
	PORTUGALIN HÄRKÄTAISTELULAINSÄÄDÄNTÖ	61
	OIKEUS SAADA TUTUSTUA EUROOPAN TALOUSALUEEN SEKAKOMITEAN LAUSUNTOLUONNOKSEEN	61
	OIKEUS TUTUSTUA MAAILMAN KAUPPAJÄRJESTÖN NEUVOTTELUASIAKIRJOIHIN	62
	OIKEUS TUTUSTUA ROMANIAA KOSKEVAAN ELINTARVIKE- JA ELÄINLÄÄKINTÄRAPORTTIIN	63
	OIKEUS TUTUSTUA EUROOPAN SOSIAALIRAHASTON TARKASTUSRAPORTTIIN	64
	LEONARDO DA VINCI -OHJELMA	65
	EUROPEAID-HANKKEEN VALINTAMENETTELY	66
	VÄITETTY RIKKOMISEEN LIITTYVIEN KANTELUJEN EPÄASIANMUKAINEN KÄSITTELY	66
	OIKEUS TUTUSTUA SAKSAN BUDJETTITILANNETTA KOSKEVAAN ARVIOON	67
3.1.4	Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto	68
	VÄITETTY PERUSTELEMATTA JÄTTÄMINEN VALINTAMENETTELYSSÄ	68
3.2	TOIMIELIN SOPI ASIAN	68
3.2.1	Euroopan parlamentti	68
	VALINTALAUTAKUNNAN PÄÄTÖS HAKEMUKSESTA	68
3.2.2	Euroopan komissio	69
	PALVELUJEN MAKSAMATTA JÄTTÄMINEN	69
	AVUSTUKSEN MAKSAMATTA JÄTTÄMINEN	69
	OIKEUS TUTUSTUA RAUTATIESUUNNITELMAA KOSKEVIIN ASIAKIRJOIHIN	70
	PALVELUJA KOSKEVAN MAKSUN MYÖHÄSTYMINEN	70
3.2.3	Euroopan petostentorjuntavirasto	71
	OIKEUS TUTUSTUA YDINTURVALLISUUSTAPAUSTA KOSKEVIIN ASIAKIRJOIHIN	71
3.3	SOVINTORATKAISUT	72
	OIKEUS TUTUSTUA KAUPPANEUVOTTELUJA KOSKEVIIN ASIAKIRJOIHIN	72
	OIKEUS TUTUSTUA AJOKOKEEN TULOSSIIN	73
3.4	OIKEUSASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS	74
3.4.1	Euroopan parlamentti	74
	TUPAKOINTISÄÄNTÖJEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	74
3.4.2	Euroopan unionin neuvosto	75
	OIKEUS TUTUSTUA HENKILÖKOHTAISIN TIETOIHIN VARHAISELÄKETAPAUKSESSA	75

3.4.3 Euroopan komissio	76
HUONOMPI LUOKITUS TYÖHÖNOTON VIVÄSTYMISEN SEURAUKSENA	76
MAKSUJEN KESKEYTTÄMISEN PERUSTELEMATTA JÄTTÄMINEN	76
KIELTÄYTYMINEN KORVAAMASTA SIHTEERIKULUJA	77
226 ARTIKLAN MUKAISTEN KANTELUIJEN REKISTERÖIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN	78
VALTIONTUKEA KOSKEVAN KANTELUN KÄSITTELY	79
KIELTENOPETTAJIEN KOKOPÄIVÄTOIMISIEN ILMOITTAMISEN VARMISTAMATTA JÄTTÄMINEN	80
YMPÄRISTÖJÄRJESTÖN EPÄOIKEUDENMUKAINEN KOHTELU	81
OIKEUS HARJOITAA ASIANAJAJAN AMMATTIA ITALIASSA	82
RIITTÄMÄTÖN TIEDOTTAMINEN RATSASTUSKESKUKSEN RAHOITUSMAHDOLLISUUKSISTA	83
HENKILÖSTÖARVIOINTIEN LAATIMISEN AIKATAULU	83
SYRJIMÄTTÖMYYDEN PERIAATTEEN RIKKOMINEN TYÖHÖNOTOSSA	84
ASIANAJAJASOPIMUKSEN UUSIMATTA JÄTTÄMINEN	85
KANSALAIJÄRJESTÖN TIETOJA KOSKEVAN TUTUSTUMISOIKEUDEN EPÄÄMISEN PERUSTELEMATTA JÄTTÄMINEN	86
KIELTEISEN PÄÄTÖKSEN SAANEEN AVUSTUKSEN HAKIJAN KIRJEeseen VASTAAMATTA JÄTTÄMINEN	87
RIKKOMISEEN LIITTYVÄN KANTELUN KÄSITTELYN VIVÄSTYMINEN	88
3.4.4 Euroopan parlamentti ja Euroopan komissio	89
KÄÄNNÖSSOPIMUSTEN PERUSTEETON IRTISANOMINEN	89
3.4.5 Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto	89
VÄITETTY EPÄOIKEUDENMUKAINEN KOHTELU JA AVOIMUUDEN PUUTE VALINTAMENETTELYSSÄ	89
KIELIPOLITIIKAN PUUTTEELLINEN PERUSTELEMINEN AVOIMESSA KILPAILUSSA	90
3.4.6 Europol	91
HENKILÖSTÖSÄÄNTÖJEN NOUDATTAMATTA JÄTTÄMINEN HALLINNOLLISEN AVUSTAJAN TYÖHÖNOTON YHTEYDESSÄ	91
3.5 TOIMIELIN HYVÄKSYI SUOSITUSLUONNOKSEN	92
3.5.1 Euroopan komissio	92
TUTKIMUSEHDOTUKSEN VIRHEELLISYYTEEN JOHTANUT LYHYT MÄÄRÄAIKA	92
RIKKOMISTAPAUKSEN KÄSITTELYN KOHTUUTON VIVÄSTYMINEN	93
3.5.2 Euroopan komissio ja Euroopan petostentorjuntavirasto	94
PETOSVÄITTEET «BLUE DRAGON» -TAPAUKSESSA	94
3.6 ASIAN KÄSITTELYN LOPETTAMINEN MUISTA SYISTÄ	96
3.6.1 Euroopan unionin neuvosto	96
LAPSEN JÄÄMINEN EU:N SAIRAUSSVAKUUTUKSEN ULKOPUOLELLE	96
3.6.2 Euroopan komissio	97
KIELTÄYTYMINEN MAKSAMASTA TACIS-PALVELUSOPIMUKSEEN LIITTYVIÄ LASKUJA	97
KÄÄPIÖASIN TUKILUOKITUS	98
3.6.3 Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto	99
VÄITETTY NIMITTÄVÄN VIRANOMAISEN VASTAAMATTA JÄTTÄMINEN	99
3.6.4 Alueiden komitea	100
HARJOITTELIJOIDEN ATERIAHINNAT	100
3.6.5 Yliopistollinen Eurooppa-instituutti	100
IKÄRAJAT TYÖHÖNOTOSSA	100

3.7	ASIAN KÄSITTELYN LOPETTAMINEN ERITYISKERTOMUKSEN JÄLKEEN	101
	TIEDOTTAJAN VIRKOJEN LUOKITTELU YHTEISÖN ULKOPUOLISISSA MAISSA SIJAITSEVISSA KOMISSION LÄHETYSTÖISSÄ	101
3.8	TUTKIMUKSET OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA	102
	KOMENNUKSELLA OLEVILLE KANSALLISILLE ASiantuntijoille tarkoitettun valitusmenettelyn puuttuminen.....	102
	HALLINNON LAATU EUROOPPA-KOULUISSA.....	103
4	SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN	107
4.1	EUROOPAN PARLAMENTTI	108
4.2	EUROOPAN KOMISSIO	109
4.3	MUUT TOIMIELIMET JA LAITOKSET	109
5	SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN	113
5.1	EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN VERKOSTO	113
5.2	MUUT OIKEUSASIAMIEHEN SEMINAARIT JA KONFERENSSIT	116
5.3	MUUT OIKEUSASIAMIEHEN JA HEIDÄN HENKILÖSTÖJENSÄ TAPAAMISET	121
6	TIEDOTUSTOIMINTA	127
6.1	VUODEN TAPAHTUMIA	127
6.2	TUTUSTUMISMATKAT	130
6.3	MUUT KONFERENSSIT JA TAPAAMISET	142
6.4	SUHTEET TIEDOTUSVÄLINEISIIN	150
6.5	JULKAISUT	156
6.6	SÄHKÖINEN VIESTINTÄ	157
7	LIITTEET	161
A	TILASTOTIETOJA	161
B	OIKEUSASIAMIEHEN TALOUSARVIO	170
C	HENKILÖSTÖ	172
D	PÄÄTÖSLUETTELO	178

JOHDANTO

1 TIIVISTELMÄ

2 KANTELUT JA TUTKIMUKSET

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

6 TIEDOTUSTOIMINTA

7 LIITTEET

JOHDANTO

Vuosi 2004 oli tuloksellinen vuosi Euroopan kansalaisten oikeuksia ajatellen. Oikeuksien piiriin pääsi 75 miljoonaa uutta ihmistä, joiden asuinmaat liittyivät Euroopan unioniin 1. toukokuuta. Yksi ensimmäisistä tilaisuuksista käyttää näitä oikeuksia olivat Euroopan parlamentin vaalit kesäkuun alussa. Kesäkuun puolella välissä hyväksyttiin myös sopimus Euroopan perustuslaista ja sen osana perusoikeuskirja. Perustuslain ratifiointi kaikissa 25 jäsenvaltiossa herättää varmasti vilkasta keskustelua siitä, mitä unionin kansalaisuus merkitsee.

Euroopan oikeusasiamiehen näkökulmasta vuosi 2004 päätti toimielimen toisen toimikauden. Strasbourgissa syyskuussa 1995 aloittaneesta kahden hengen työryhmästä on kasvanut toimielin, jota EU:n toimielimet ja laitokset kunnioittavat ja jolle yhä useammat kansalaiset uskovat huolensa. Vastaanotettujen kantelujen määrä kasvoi viime vuonna ennennäkemättömällä tavalla, yli 50 prosenttia. Tämä on selvä merkki siitä, että yhä useammat ovat tietoisia oikeudesta kannella hallinnollisista epäkohdista oikeusasiamiehelle.

Minulle henkilökohtaisesti vuosi 2004 oli totuuden hetki sen suhteen, pystyisinkö pitämään lupaukset, jotka olin tehnyt alkaessani hoitaa Euroopan oikeusasiamiehen tehtäviä. Koska toimikauteni alku osui vaalikauden 1999–2004 loppupuoliskolle, halusin saavuttaa 1. huhtikuuta 2003 asettamani tavoitteet: tehostaa oikeusasiamiehen toimiston työtä, edistää oikeusvaltion toteutumista, hyvää hallintoa ja ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä tavoittaa kansalaiset kaikkialla Euroopassa. Unionin laajentuminen oli kaikissa näissä kolmessa tavoitteessa keskeinen tekijä, ja olen noudattanut niihin pyrkiessäni ajattelutapaa, jossa toisaalta ”reagoidaan” eli vastataan kantelijoille ja toisaalta ”toimitaan ennakoivasti” eli pyritään pääsemään kosketuksiin oikeusasiamiehen erilaisten tukiryhmien kanssa toteuttamalla aloitteita, joiden avulla tarjotaan käyttäjille mahdollisimman hyvää palvelua.

Lupausteni lunastaminen

Oikeusasiamiehen toimiston on tehtävä lujasti työtä sen eteen, että kaikki kansalaiset, jotka kääntyvät sen puoleen, saavat apua tai neuvoja nopeasti ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Pidimme tämän mielessä ponnistellessamme vuonna 2004 toimielimen kehittämiseksi siten, että se olisi valmis palvelemaan 25 jäsenvaltion kansalaisia 21:llä perussopimusten kielellä. Toukokuun 1. päivään mennessä olimme valmiit. Otimme palvelukseen tarvittavan oikeudellisen ja hallinnollisen henkilöstön ja varmistimme, että uusi kantelutietokantamme oli täysin toimintakuntoinen. Näin pystyimme vastaamaan palvelujemme kysynnän ennennäkemättömään kasvuun.

Saavutimme myös tuloksia! Oikeusasiamies pystyi vuonna 2004 auttamaan kantelijaa lähes 70 prosentissa tapauksista joko käynnistämällä tutkimukset, siirtämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen tämän kannattaisi kääntyä löytääkseen ongelmaansa sopivan ratkaisun mahdollisimman nopeasti. Tulokset eivät kuitenkaan jääneet tähän. Oikeusasiamiehen tutkimusten seurauksena toimielimet maksoivat laskuja ja korkoja, luovuttivat asiakirjoja ja antoivat selityksiä, korjasivat vääryyksiä ja pyysivät virheitään anteeksi. EU:n toimielimet ja laitokset ilmaisivat siis selvästi halunsa tehdä oikeusasiamiehen kanssa yhteistyötä kansalaisten hyväksi. Tämä asenne on keskeisen tärkeä rakennettaessa luottamusta oikeusasiamiehen tarjoamaan palveluun. Kansalaiset eivät käänny puoleeni ongelmien, elleivät he luota, että heidän kantelunsa muuttaa asioita. Todistimme edelleen vuonna 2004, että näin tapahtuu.

Toinen tavoitteeni oli suhteiden luominen kaikkiin eurooppalaisiin oikeusasiamiehiin oikeusvaltion toteutumisen, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistämiseksi. Vauhditin tätä silmällä pitäen tutustumiskierroksiani ja vierailtuani kaikissa kymmenessä uudessa jäsenvaltiossa toukokuun 1. päivään mennessä matkustin vielä Romaniaan, Alankomaihin, Portugaliin ja Ranskaan

ennen vuoden loppua. Vierailut osoittautuivat vaivansa arvoisiksi. Tapasin joka kerran kansalaisia ja mahdollisia kantelijoita ja kerroin heille oikeusasiamiehen tehtävästä, keskustelin viranomaisten kanssa oikeuslaitoksen ulkopuolisten muutoksenhakukeinojen tärkeydestä ja neuvottelin oikeusasiamieskollegoideni kanssa siitä, miten kansalaisten oikeuksia voidaan parhaiten puolustaa ja edistää. Edistääkseni oikeusasiamieslaitoksen leviämistä kävin myös Turkissa ja Serbia ja Montenegrossa antamassa neuvoja toimielimen perustamisesta kyseisiin maihin. Kaiken kaikkiaan pidin yli 30 luentoa ja esitystä ja tapasin oikeusasiamiehiä, viranomaisia ja muita osapuolia yli 150 tapaamisessa tutustumiskierrokseni ja muiden vierailujeni aikana.

Tutustumiskäynnit auttoivat ratkaisevasti myös kolmannen tavoitteeni saavuttamisessa. Julkiset luennot, tapaamiset ja tiedotusvälineiden haastattelut tarjosivat monia tilaisuuksia kertoa kansalaisille heidän oikeuksistaan ja parhaista tavoista käyttää niitä. Tehostimme edelleen pyrkimyksiämme kohdistaa viesti todennäköisille oikeusasiamiehen palvelujen käyttäjille tiedottamalla kansalaisjärjestöille, kauppakamareille, yliopistomaailman oikeus- ja hallinto-osastoille sekä muille eturyhmille seminaareissa, tapaamisissa ja konferensseissa. Julkaisujamme, joita on saatavilla 25 kielellä, jaettiin runsaasti, ja ne asetettiin saataville sähköisessä muodossa, jotta oikeusasiamiehen tunnettuus kaikkialla Euroopassa paranisi.

Haluan myös uskoa, että Euroopan parlamentin päätös valita minut uudelleen tämän vuoden tammikuun 11. päivänä oli samalla myös hyväksyntä tälle toiminnalle. Yleisesti ottaen pidän käytännössä kaikilta poliittisilta ryhmiltä saamaani tukea ehdokkuudelleni konkreettisena osoituksena siitä, miten paljon parlamentti arvostaa tätä toimielintä. Näin laaja-alainen, puoluerajat ylittävä tuki on tärkeää toimielimen suunnatessa kulkunsa toiselle vuosikymmenelleen.

Vuosikertomuksen uusi ilme

Parlamentti valvoo oikeusasiamiehen työtä suurelta osin joka vuosi laatimani vuosikertomuksen pohjalta. Vuosikertomus on oikeusasiamiehen tärkein julkaisu. Siinä tehdään yhteenveto kantelujen käsittelyyn liittyvästä toiminnasta tietyssä vuonna ja parannetaan näin parlamentin valmiuksia vaatia unionin toimielimiä ja laitoksia tilille. Tuomalla esiin hallinnossa ilmeneviä ongelma-alueita se toimii myös tärkeänä apukeinona EU:n toimielinten ja laitosten itsesäätelylle. Lisäksi oikeusasiamiehen kertomus kiinnostaa erilaisia ryhmiä ja yksilöitä monilla eri tasoilla: oikeusasiamieskollegoita, poliitikkoja, virkamiehiä, oikeusalan ammattilaisia, yliopistoväkeä, eturyhmiä, kansalaisjärjestöjä, toimittajia ja myös kansalaisia sekä Euroopan tasolla että kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Jotta voisimme paremmin vastata näiden ryhmien erilaisiin odotuksiin, olemme muokanneet vuosikertomusta uuteen uskoon ja laatineet erilaisia siihen liittyviä julkaisuja. Itse vuosikertomuksessa täysimittaiset päätökset on korvattu yhteenvedoilla, joissa tuodaan esiin keskeiset kohdat. Temaattisessa analyysissä korostuvat tärkeimmät uudet oikeudelliset seikat ja tiedot neljällä päätoiminta-alueella. Lukuja, joissa käsitellään yhteydenpitoa ja suhteita muihin toimielimiin, on tarkistettu siten, että niissä korostetaan näistä toimista saatua hyötyä ja kuvaillaan toimintaa selostamalla tapahtumien yksityiskohtia. Tuloksena on toivoaksemme käyttäjystävällisempi asiakirja, josta on enemmän todellista hyötyä. Oikeusasiamiehen työtä tuntevat voivat tutustua suoraan tärkeimpiin tapahtumiin, ja ne, joiden ensimmäinen kosketus oikeusasiamieheen on vuosikertomus, voivat myös nopeasti ja helposti ymmärtää, mitä työ pitää sisällään. Sen lisäksi, että helpotamme oikeusasiamiehen työhön tutustumista, olemme sitoutuneet käyttämään julkisia varoja parhaalla mahdollisella tavalla ja kunnioittamaan ympäristöä. Lyhentämällä vuosikertomusta reilusti olemme toivoaksemme toimineet kansalaisten etua edistävällä tavalla. Sehän on oikeusasiamiehen jatkuva huolenaihe!

Juuri tämä asia mielessämme laadimme vuonna 2004 julkaisun *Tiivistelmä ja tilastotietoja*. Tiivistelmässä esitetään lyhyt katsaus oikeusasiamiehen toiminnasta tietyssä vuonna. Jotta tarjolla oleva aineisto olisi mahdollisimman monipuolinen ja jotta ne, jotka haluavat tutustua oikeusasiamiehen työhön perinpohjaisesti, saisivat myös siihen mahdollisuuden, laadimme tänä vuonna myös laajemman sähköisen julkaisun, joka sisältää vuosikertomuksen kolmanteen lukuun sisältyvien tapausten päätökset kokonaisuudessaan englanniksi, ranskaksi ja saksaksi. Se julkaistaan

vuoden 2005 jälkipuoliskolla oikeusasiamiehen verkkosivuilla erillisenä sähköisenä asiakirjana, ja oikeusasiamiehen toimistosta voi tilata paperitulosteen tai CD-ROMin. Tapauksia koskevat päätökset julkaistaan tietysti edelleen oikeusasiamiehen verkkosivuilla englanniksi ja kantelun kielellä, mikäli se on joku muu kieli. Toivomme, että tämä aineistovalikoima vastaa yleisömmme erilaisia tarpeita.

Tulevat vuodet

Kansalaisten Euroopan rakentaminen on nyt kiistatta ratkaisevassa vaiheessa. Perustuslaki, jonka toivon 25 jäsenvaltion kansalaisten ja parlamenttien hyväksyvän, on tärkeä edistysaskel monessa suhteessa. Ollessani tarkkailijana Euroopan tulevaisuutta käsittelevässä valmistelukunnassa, joka laati perustuslakiluonnoksen, työskentelin voimakkaasti sen puolesta, että kansalaisten edut pidettäisiin keskusteluissa keskeisellä sijalla. Oikeus kannella oikeusasiamiehelle onkin sisällytetty tekstissä tärkeään asemaan. Lisäksi uskon, että oikeudellisesti sitova oikeuksien luettelo on yksi tärkeimmistä saavutuksista kansalaisten kannalta.

Perusoikeuskirjaan sisältyvien mahdollisuuksien toteutuminen edellyttää sitä, että kansalaisille kerrotaan etukäteen heille avautuvista uusista mahdollisuuksista ja että viranomaisia unionin kaikilla tasoilla kannustetaan ja autetaan tekemään perusoikeuskirjan oikeuksista ja tavoitteista toimintansa kulmakivi. Erityisesti oikeusasiamies pitää asianaan jakaa tietoa perusoikeuskirjasta, sillä keskustelu perustuslaista on vilkastunut kaikkialla unionissa. Olen jo viestittänyt EU:n toimielimissä ja jäsenvaltioissa oleville keskustelukumppaneilleni halustani ja sitoumuksestani suorittaa tätä tehtävää. Katson tämän kuuluvan erottamattomasti kolmeen haasteeseen, joihin oikeusasiamiehen on vastattava tulevina vuosina.

Ensimmäinen haaste on varmistaa, että kansalaisille EU:n oikeuden nojalla kuuluvia oikeuksia kunnioitetaan kaikilla tasoilla unionissa.

Jotta tämä olisi mahdollista, kansalaisten on tunnettava oikeutensa. Jatkan Euroopan oikeusasiamiehenä työtä kansalaisille ja mahdollisille kantelijoille suunnattavan, heidän oikeuksiaan käsittelevän tiedon laadun parantamiseksi. Oikeusasiamiehen saamien kantelujen ja tietopyyntöjen määrän huomattava kasvu on merkki siitä, että olemme menossa oikeaan suuntaan, mutta paljon on vielä tehtävänä.

Tässä suhteessa yhtä tärkeää on myös se, että julkishallinto Euroopan tasolla ja kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla ottaa kansalaisten oikeudet täysimääräisesti huomioon jokapäiväisessä työssään. EU:n oikeuden täytäntöönpano on loppujen lopuksi pääasiassa jäsenvaltioiden julkishallinnon vastuulla. Kansallisilla ja alueellisilla oikeusasiamiehillä on keskeinen rooli silloin, jos viranomaiset eivät ota näitä oikeuksia täysimääräisesti huomioon, ja rooli tulee yhä tärkeämmäksi, kun perusoikeuskirjasta tulee oikeudellisesti sitova. Aion tiivistää edelleen yhteistyötä jäsenvaltioissa toimivien kollegoideni kanssa harkitsemalla yhteisten tutkimusten mahdollisuutta ja tutkimalla, olisiko unionin alueella mahdollista toteuttaa yhteinen puhelinnumero, johon ihmiset voisivat soittaa saadakseen yhteyden oikeusasiamiesten verkostoon. Se voisi olla hyödyllinen erityisesti niille kansalaisille, jotka käyttävät oikeuttaan liikkua ja asua vapaasti unionin alueella.

Kun perustuslaki on ratifioitu, haluan myös pohtia parlamentin kanssa sitä, miten voidaan varmistaa, että perusoikeuksien loukkauksia koskevat kansalaisten kantelut voidaan käsitellä mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti ja mahdollisesti saattaa yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi, jos tärkeään periaatekysymykseen ei muutoin saada vastausta.

Toinen haaste on varmistaa, että EU:n toimielimet ja laitokset harjoittavat kaikessa toiminnassaan korkeatasoista hallintoa.

EU:n toimielimet ja laitokset ovat yhä valmiimpia työskentelemään kansani kansalaisten kantelujen ratkaisemiseksi, mikä rohkaisee minua. Tämä on sitäkin tärkeämpää siksi, että tapa, jolla ne reagoivat kanteluihin, on keskeinen merkki siitä, kuinka hyvin ne ottavat kansalaiset huomioon. Mitä halukkaampi toimielin on selvittämään kantelua tai hyväksymään oikeusasiamiehen ehdottaman sovintoratkaisun, sitä parempi kaikille asianosaisille. Aion tästä syystä toteuttaa laajamittaisen analyysin kaikista sovintoratkaisuista, joihin oikeusasiamies on päässyt toimielimen perustamisen

jälkeen, ja etsiä näin yhteisiä piirteitä, jotka voivat auttaa tunnistamaan muitakin kanteluita, joissa voitaisiin päästä tällaiseen kaikkia tyydyttävään tulokseen.

Tämä kuuluu osana pyrkimyksiini kehittää oikeusasiamiehen roolia välineeksi, jonka avulla voidaan parantaa unionin hallinnon tarjoamien palvelujen laatua. EU:n toimielimet ja laitokset voivat oppia kanteluista, miten palveluja voidaan parantaa. Tuloksena on se, että kaikki, jotka jollain tasolla ovat yhteydessä toimielimiin – eli eivät vain kantelijat – hyötyvät oikeusasiamiehen työstä, ja toimielimistä puolestaan kannellaan jatkossa vähemmän. Aion myös käynnistää enemmän tutkimuksia omasta aloitteestani ongelmien havaitsemiseksi ja parhaiden toimintatapojen edistämiseksi. Omasta aloitteesta tehtyjen, hyvää hallintoa Eurooppa-kouluissa ja komennuksella oleville kansallisille asiantuntijoille tarkoitettuja riidanratkaisumenettelyjä käsitelleiden tutkimusteni myönteiset tulokset ovat osoituksia siitä, mitä tämän lähestymistavan avulla voidaan saada aikaan. Pyrin myös edistämään korkeatasoista hallintoa esittämällä joitakin lisähuomautuksia toimielimille ja laitoksille vuonna 2004. Tein näin tilanteissa, joissa katsoin, että toimielimillä oli tilaisuus parantaa hallintoaan tulevaisuudessa asiakirjojen saannin, työhönottomenettelyjen tai tarjouspyyntömenettelyjen suhteen, vaikkei varsinaista hallinnollista epäkohtaa havaittukaan.

Muutamassa tapauksessa vuonna 2004 toimielimen vastaus oikeusasiamiehen tutkimukseen olisi voinut olla parempi. Annoin ensimmäisen erityiskertomukseni parlamentille, kun komissio ei pystynyt antamaan vakuuttavaa selitystä siitä, miksi sen yhteisön ulkopuolisten maiden lähetystöissä työskentelevät tiedottajat oli luokiteltu eri palkkaluokkiin, ja hylkäsi suositusluonnoksen, jossa kehoitettiin pohtimaan tarkemmin asiaan sovellettavia sääntöjä. Tapaus sai alkunsa kantelusta, jossa väitettiin asiassa harjoitettavan syrjintää kansalaisuuden perusteella. Toivon, että arvioidessaan oikeusasiamiehen työtä vuonna 2004 parlamentti ottaa huomioon erittäin myönteisen yhteistyöasenteen, joka komissiolla ja muilla toimielimillä on ollut valtaosassa tapauksista, ja kannustaa niitä soveltamaan sitä tulevaisuudessa kaikkiin tapauksiin. Näin voimme työskennellä yhdessä mahdollisimman korkeatasoisen hallinnon edistämiseksi.

Kolmas haaste on taata, että oikeusasiamieslaitos palvelee kansalaisia mahdollisimman tehokkaalla ja tuloksellisella tavalla.

Euroopan oikeusasiamies on hyvän hallintotavan vartija. Hänen käytössään oleva keskeinen väline tällä alalla on eurooppalainen hyvän hallintotavan säännöstö. Kuten Euroopan parlamentti tekstiä hyväksyessään vuonna 2001 kehotti, oikeusasiamies käyttää säännöstöä hyväksi tutkiessaan, esiintyykö toiminnassa hallinnollinen epäkohta.

Säännöstö on myös hyödyllinen opas ja apukeino virkamiehille. Olen iloinen voidessani todeta, ettei säännöstön vaikutus ole rajoittunut vain unionin toimielimiin ja laitoksiin, vaan että useat jäsenvaltiot ja ehdokasvaltiot ovat ottaneet sen käyttöön. Jotta se tulisi yhä tunnetummaksi, huolehdin siitä, että säännöstö käännettiin kaikille virallisille kielille ja ehdokasvaltioiden kielille vuonna 2004. Vuoden 2005 aikana julkaistaan uusi versio, jotta kaikki Euroopan kansalaiset voivat tutustua sen sisältämiin oikeuksiin.

Säännöstön aiheuttamasta myönteisestä kehityksestä huolimatta uskon edelleen, että hyvää hallintotapaa koskeva lainsäädäntö, jota sovelletaan kaikkiin EU:n toimielimiin ja laitoksiin, olisi monessa mielessä hyödyllinen. Sen hyväksyminen korostaisi säännöstössä asetettujen periaatteiden tärkeyttä sekä kansalaisten että virkamiesten silmissä. Se auttaisi vähentämään sekaannusta, joka tällä hetkellä vallitsee useissa toimielimissä ja laitoksissa sovellettavien erilaisten hyvän hallintotavan säännöstöjen rinnakkaisuudesta johtuen. Lisäksi se edistäisi ennen kaikkea sitä, että kansalaisten perusoikeus hyvään hallintoon, josta on säädetty perusoikeuskirjan 41 artiklassa (perustuslain II-101 artikla) toteutuisi. Jatkankin ponnistelujani sen puolesta, että Euroopan komissio esittäisi mahdollisimman pian lakiehdotuksen hyvän hallinnon edistämiseksi unionin toimielimissä ja laitoksissa.

Lopuksi

Esitän vielä tiivistettynä näkemykseni Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta seuraavien viiden vuoden aikana. Tavoitteeni on, että kaikilla EU:n kansalaisilla on mahdollisuus saada tietää

oikeuksistaan ja siitä, miten voidaan varmistaa, että heidän EU:n lainsäädäntöön perustuvia oikeuksiaan kunnioitetaan täysimääräisesti. Tämän päämäärän saavuttaminen on mahdollista vain EU:n toimielinten ja erityisesti Euroopan parlamentin kanssa sekä jäsenvaltioiden kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten kanssa tehtävän läheisen yhteistyön kautta. Olen myös iloinen siitä, että voin luottaa henkilöstöni innostuneeseen ja omistautuneeseen työhön. Pitäen mielessä tärkeän vastuun, jonka parlamentin äskettäin osoittama laaja tuki minulle asetti, pyrin tekemään tästä tavoitteesta totta toimielimen siirtyessä toiselle vuosikymmenelleen jatkamalla EU:n kansalaisten palvelemista ahkerasti, dynaamisesti ja tehokkaasti sekä ennen kaikkea oikeudenmukaisesti ja puolueettomasti.

P. Nikiforos Diamandouros

JOHDANTO

1 TIIVISTELMÄ

2 KANTELOT JA TUTKIMUKSET

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

6 TIEDOTUSTOIMINTA

7 LIITTEET

1 TIIVISTELMÄ

Euroopan oikeusasiamiehen kymmenes vuosikertomus Euroopan parlamentille antaa selonteon oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2004. Vuosikertomus on toinen, jonka esittää Euroopan oikeusasiamiehen työn 1. huhtikuuta 2003 aloittanut P. Nikiforos Diamandouros.

VUOSIKERTOMUKSEN RAKENNE

Vuosikertomuksessa on kuusi lukua ja neljä liitettä. Se alkaa oikeusasiamiehen henkilökohtaisilla alkusanoilla, joissa hän tarkastelee vuoden keskeisiä toimia ja saavutuksia ja hahmottelee tulevia tavoitteitaan. Tämä tiivistelmä muodostaa ensimmäisen luvun.

Toisessa luvussa kuvataan menettelyt, joita oikeusasiamies soveltaa käsitellessään kanteluita ja suorittaessaan tutkimuksia. Siinä tuodaan esiin merkittävimmät uudet seikat ja tehdään yhteenveto vuoden aikana käsitellyistä kanteluista sekä temaattinen analyysi tutkimuksen jälkeen päätettyjen tapausten tuloksista. Analyysi käsittää tärkeimmät oikeusasiamiehen vuonna 2004 tekemiin päätöksiin sisältyvät oikeudelliset seikat ja tiedot.

Kolmanteen lukuun on valittu yhteenvetoja tietyistä päätöksistä, jotka kuvaavat kanteluissa ja omasta aloitteesta suoritetuissa tutkimuksissa käsiteltyjä aiheita ja toimielimiä. Se sisältää yhteenvedot kaikista niistä päätöksistä, jotka on mainittu toisen luvun temaattisessa analyysissä. Kanteluja koskevien päätösten yhteenvedot on jaoteltu ensin tuloksen tyyppin perusteella ja toiseksi asianosaisen toimielimen tai laitoksen perusteella. Luvun lopussa esitetään yhteenvedot omasta aloitteesta suoritetujen tutkimusten seurauksena tehdyistä päätöksistä.

Neljännessä luvussa käsitellään suhteita muihin Euroopan unionin toimielimiin ja laitoksiin. Siinä selostetaan ensin, millainen merkitys on ollut oikeusasiamiehen rakentavalla yhteistyösuhteella toimielimiin ja laitoksiin, ja luetellaan sen jälkeen tapaamisia ja tilaisuuksia, joita näissä puitteissa järjestettiin vuonna 2004.

Viidennessä luvussa esitellään Euroopan oikeusasiamiehen suhteita Euroopassa ja muissa maissa toimivien kansallisten, alueellisten ja paikallisten oikeusasiamiesten yhteisöön. Eurooppalaisen oikeusasiamiesten verkoston toimintaa kuvataan yksityiskohtaisesti, ja lisäksi selostetaan oikeusasiamiehen osallistumista seminaareihin, konferensseihin ja tapaamisiin.

Kuudennessa luvussa tarkastellaan yleisesti oikeusasiamiehen tiedotustoimintaa. Luku on jaettu kuuteen osaan, joissa käsitellään vuoden kohokohtia, oikeusasiamiehen tutustumismatkoja, konferensseja ja tapaamisia, joihin oikeusasiamies ja hänen henkilöstönsä ovat osallistuneet, suhteita tiedotusvälineisiin, julkaisuja ja online-tiedotusta.

Liitteessä A on tilastotietoja Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2004. Liitteissä B ja C on yksityiskohtaisia tietoja oikeusasiamiehen talousarviosta ja henkilöstöstä. Liite D käsittää hakemistot kolmannen luvun päätöksistä jaoteltuina tapauksen numeron, aiheen ja väitetyn hallinnollisen epäkohdan mukaan.

YHTEENVETO

Euroopan oikeusasiamiehen toimenkuva

Euroopan oikeusasiamiehen toimi perustettiin Maastrichtin sopimuksella osana Euroopan unionin kansalaisuutta. Euroopan oikeusasiamies tutkii hallinnollisia epäkohtia yhteisön

toimielinten ja laitosten toiminnassa lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä. Oikeusasiamies on määritellyt ”hallinnollisen epäkohdan” siten, että se käsittää ihmisoikeuksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamisen. Euroopan parlamentti on hyväksynyt määritelmän.

Oikeusasiamies tutkii yksityishenkilöiden, yhtiöiden ja yhdistysten tekemiä kanteluja ja käynnistää lisäksi tutkimuksia omasta aloitteestaan. Hän pyrkii myös lisäämään kansalaisten vaikutusvaltaa tiedottamalla kansalaisille heidän oikeuksistaan sekä siitä, miten he voivat käyttää niitä.

Oikeus kannella oikeusasiamiehelle sisältyy Euroopan perustuslaista tehtyyn sopimukseen, joka on parhaillaan ratifioitavana EU:n jäsenvaltioissa.

Kantelut ja tutkimukset vuonna 2004

Vuonna 2004 oikeusasiamiehelle tuli kanteluja yhteensä 3 726, mikä on 53 prosenttia enemmän kuin vuonna 2003. Tästä 53 prosentin lisäyksestä 51 prosenttia on unioniin 1. toukokuuta 2004 liittyneiden kymmenen uuden jäsenvaltion kansalaisten kanteluja. Loput 49 prosenttia edustavat lisäystä, joka on tullut viidentoista vanhan jäsenvaltion sekä muiden maiden kansalaisten esittämien kantelujen määrään. Se kertoo siitä, että Euroopan oikeusasiamies on tullut tunnetummaksi sekä EU:ssa että muualla.

Ensimmäistä kertaa yli puolet kanteluista lähetettiin oikeusasiamiehelle sähköisesti joko sähköpostitse tai kantelulomakkeella, joka on oikeusasiamiehen verkkosivuilla. Kanteluista 3 536 oli yksityisten kansalaisten suoraan lähettämiä ja 190 yhdistysten tai yritysten lähettämiä.

Lähes 70 prosentissa tapauksista oikeusasiamies pystyi auttamaan kantelijaa joko käynnistämällä tutkimukset, välittämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen tämän kannattaisi kääntyä löytääkseen ongelmaansa sopivan ratkaisun mahdollisimman nopeasti. Vuoden aikana käynnistettiin kaiken kaikkiaan 351 uutta tutkimusta, joista kahdeksan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

Useimmat tutkimuksen käynnistämiseen johtaneet kantelut koskivat Euroopan komissiota: 375 tapausta, joiden osuus kaikista tutkimuksista oli 69 prosenttia. Komissio tekee yhteisön toimielimistä eniten sellaisia päätöksiä, joilla on suoria vaikutuksia kansalaisiin. Siksi on luonnollista, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistosta (EPSO) tehtiin 58 kantelua, Euroopan parlamentista 48 ja Euroopan unionin neuvostosta 22 kantelua.

Pääasialliset hallinnolliset epäkohdat, joista kanneltiin, olivat avoimuuden puute sekä kieltäytyminen tietojen antamisesta (127 tapausta), syrjintä (106 tapausta), vältettävissä ollut viivästys (67 tapausta), epätyytyttävät menettelyt (52 tapausta), epäoikeudenmukaisuus tai vallan väärinkäyttö (38 tapausta), se, että jäsenvaltion velvollisuuksien täyttämistä ei ollut varmistettu, ts. Euroopan komissio ei ollut hoitanut tehtävänsä ”perussopimusten vartijana” (37 tapausta), huolimattomuus (33 tapausta) ja oikeudellinen virhe (26 tapausta).

Vuonna 2004 myös oikeusasiamiehelle esitettyjen tiedustelujen määrä kasvoi ennennäkemättömiin mittoihin. Yksittäisiä tiedusteluja tuli sähköpostitse yli 3 200, kun vuosina 2003 ja 2002 niiden määrä oli noin 2 000.

Oikeusasiamiehen tutkimusten tulokset

Vuonna 2004 oikeusasiamies sai päätökseen 251 tutkimusta. Niistä 247 oli kantelun perusteella käynnistettyjä ja neljä omasta aloitteesta käynnistettyjä tutkimuksia. Tuloksia olivat:

Ei hallinnollista epäkohtaa

Oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella 113 tapauksessa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Tällainen tulos ei ole aina kielteinen kantelijan kannalta, sillä kantelija hyötyy ainakin saadessaan

täydellisen selvityksen asianosaiselta toimielimeltä tai laitokselta sen toiminnasta taikka häneltä saatetaan pyytää anteeksi. Esimerkkejä:

- Euroopan komissio korjasi ripeästi ja rakentavalla tavalla virheen, jonka takia se oli hylännyt saksalaisen konsultin alustavan ehdotuksen sillä perusteella, että se oli jätetty määräajan umpeuduttua. Alustava ehdotus valittiin ja kantelija sai oikeusasiamiehen väliintulon seurauksena lopullisen ehdotuksen valmistelemista varten yhtä monta päivää kuin muutkin ehdokkaat. (221/2004/GG)
- Komissio laati tarpeellisen selostuksen asiaan liittyvästä oikeudellisesta kehyksestä vastauksena kreikkalaisen vakuutusyhtiön väitteisiin, joiden mukaan se ei ollut varmistanut eräiden direktiivien asianmukaista saattamista osaksi Kreikan lainsäädäntöä. Yhtiön puheenjohtaja kirjoitti oikeusasiamiehelle kiittääkseen tätä tutkimuksesta, jonka ansiosta hänen huomionsa oli kiinnittynyt mahdollisuuksiin ryhtyä jatkotoimiin keskeisten asioiden suhteen. (841/2003/(FA)OV)

Vaikka oikeusasiamies ei havaitse hallinnollista epäkohtaa, hän voi huomata, että toimielimellä tai laitoksella on tilaisuus parantaa hallintonsa laatua tulevaisuudessa. Tällaisissa tapauksissa oikeusasiamies esittää lisähuomautuksen. Näin tehtiin esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

- Oikeusasiamies vahvisti, että asiakirjojen saantia koskevissa säännöissä säädettyjen poikkeusten mukaan komissiolla oli oikeus kieltäytyä näyttämästä tiettyjä Maailman kauppajärjestön (WTO) neuvotteluihin liittyviä asiakirjoja. Asiakirjoja oli pyytänyt ympäristöjärjestö Maan ystävät. Koska monet kansalaiset kuitenkin toivovat avoimempaa toimintaa tällä tärkeällä politiikan alalla, hän kehotti komissiota pohtimaan muita keinoja, joiden avulla kansalaisilla olisi paremmat mahdolliset saada tietoja neuvotteluista ja yleisö voisi tutustua osapuolten välisiin keskusteluihin. (1286/2003/JMA)
- Euroopan parlamentti selvitti oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun seurauksena Espanjan kansalaiselle, miksi hänen harjoittelupaikkahakemuksensa oli hylätty. Edistääkseen korkeatasoisemman hallinnon toteutumista oikeusasiamies huomautti, että parlamentti voisi harkita yksityiskohtaisempien tietojen antamista harjoittelupaikkahakemusten arviointiperusteista. Hän myös ehdotti, että parlamentti harkitsisi sääntöjen muuttamista siten, että harjoittelupaikkatarjouksen hyväksyneiden henkilöiden nimiluettelo olisi julkinen asiakirja. (821/2003/JMA)
- Saksalaisen eläinten oikeuksia puolustavan järjestön perustajan ei annettu tutustua komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston laatimaan tarkastusraporttiin kokonaisuudessaan. Vaikka oikeusasiamies yhtyikin komission päätökseen evätä tutustumisoikeus, hän huomautti, että olisi hyvä kirjata muut kuin luottamukselliset tiedot erilleen luottamuksellisista tiedoista aina kun se on käytännössä mahdollista. Se yksinkertaistaisi hänen mukaansa osittaisen tutustumisoikeuden myöntämistä. Myöhemmin komissio vahvisti, että luottamukselliset ja muut kuin luottamukselliset asiakirjat erotettaisiin jatkossa selvemmin toisistaan asiakirjojen saantia koskevien komission sääntöjen mukaisesti. (1304/2003/PB)

Toimielimen sopimat asiat ja sovintoratkaisut

Oikeusasiamies pyrkii aina kuin se vain on mahdollista saavuttamaan myönteisen tuloksen, joka tyydyttää sekä kantelijaa että kantelun kohteena olevaa toimielintä. Yhteisön toimielinten ja laitosten yhteistyö on välttämätöntä, jotta voidaan päästä tällaisiin tuloksiin, jotka auttavat parantamaan toimielinten ja kansalaisten välisiä suhteita ja voivat tehdä kalliit ja aikaa vievät oikeudenkäynnit tarpeettomiksi.

Vuoden 2004 aikana toimielin tai laitos sopi itse 65 tapausta oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun seurauksena. Esimerkkejä:

- Komissio maksoi pienelle saksalaiselle yritykselle, joka oli kääntynyt oikeusasiamiehen puoleen lähetettyään komissiolle seitsemän maksukehotusta, yhteensä 17 437 euron suuruiset laskut. Komissio selitti, että viivästyminen johtui talousarviomenettelyissä tapahtuneista teknisistä

muutoksista ja vakuutti, että talousyksikön perustamisen myötä tilanne oli nyt korjattu. Kun oikeusasiamies oli muistuttanut, että pienet ja keskisuuret yritykset kärsivät erityisen paljon maksujen viivästymisen vaikutuksista, komissio suostui maksamaan myös korot. (435/2004/GG)

- Parlamentti suostui pian oikeusasiamiehen tutkimuksen käynnistymisen jälkeen ottamaan italialaisen poliisin yleisen turvallisuuden alan palvelukseenottomenettelyyn. Hakija oli ottanut kaksi kertaa yhteyttä parlamenttiin, valittanut hakemuksensa hylkäämisestä ja todennut, että hänen lähes viiden vuoden pituisen työkokemuksensa tulisi riittää täyttämään asetetut vaatimukset. Hän kanteli oikeusasiamiehelle, kun parlamentti ei vastannut hänelle. (1600/2003/ADB)

Kun oikeusasiamies havaitsee hallinnollisen epäkohdan, hän pyrkii mahdollisuuksien mukaan aina saavuttamaan sovintoratkaisun. Joissakin tapauksissa sovintoratkaisuun voidaan päästä, jos asianosainen toimielin tai laitos tarjoaa kantelijalle korvauksen. Tällaiset tarjoukset ovat aina vapaaehtoisia, eli niihin ei liity oikeudellisen vastuun tunnustamista eivätkä ne luo ennakkotapauksia.

Vuonna 2004 ehdotettiin 12 sovintoratkaisua. Viidessä tapauksessa tapauksen käsittely päättyi sovintoratkaisun hyväksymiseen (niistä kahdessa tapauksessa ehdotus oli tehty vuonna 2003). Vuoden 2004 lopussa 11 ehdotusta oli vielä harkittavana. Vuonna 2004 tehtyjä sovintoratkaisuja olivat esimerkiksi seuraavat:

- Tapaus, jossa komissio antoi kantelijan tutustua ajokokeensa tuloksiin: Kantelija oli hakenut avustavaa virkaa komission autonkuljettajana ja pyysi saada nähdä tuloksensa kuultuaan, ettei ollut läpäissyt ajokoea. Hän sai kieltävän vastauksen. Oikeusasiamies katsoi, ettei komissio ollut perustellut mitenkään, miksi kantelija ei saisi tutustua omiin tuloksiinsa. (1320/2003/ELB)
- Tapaus, jossa komissio toimitti eurooppalaiselle tutkimus- ja kampanjakonsernille Corporate Observatory Europelle luettelon Maailman kauppajärjestön (WTO) investointeja käsitteleviin neuvotteluihin liittyvistä asiakirjoista: Kantelija, jonka asiakirjapyyntö oli ollut melko yleisluontoinen, sai näin tarvitsemansa tiedot täsmällisemmän pyynnön esittämistä varten. (415/2003/TN)

Kriittiset huomautukset, suositusluonnokset ja erityiskertomukset

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen, oikeusasiamies voi päättää asian käsittelyn kriittiseen huomautukseen tai antaa suositusluonnoksen.

Kriittinen huomautus annetaan yleensä, jos asianomainen toimielin ei enää pysty korjaamaan hallinnollista epäkohtaa, jos hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan yleistä merkitystä eikä oikeusasiamies katso jatkotoimien olevan aiheellisia. Kriittinen huomautus vahvistaa kantelijalle sen, että hänen kantelunsa on oikeutettu, ja kertoo asianosaiselle toimielimelle tai laitokselle sen, mitä se on tehnyt väärin. Näin se voi välttää syyllistymästä hallinnolliseen epäkohtaan tulevaisuudessa. Oikeusasiamies antoi 36 kriittistä huomautusta vuonna 2004. Esimerkkejä:

- Oikeusasiamies arvosteli sitä, ettei parlamentti ollut ryhtynyt tarvittaviin toimiin varmistaakseen tupakointisääntöjensä noudattamisen tiloissaan. Tapaus sai alkunsa tanskalaisen parlamentissa työskentelevän virkamiehen kantelusta. Oikeusasiamies totesi, että parlamentin olisi kiinnitettävä asiaan erityistä huomiota tupakansavulle altistumisesta mahdollisesti aiheutuvien terveyshaittojen vuoksi ja myös siksi, että siitä saattaisi aiheutua mahdollisia oikeudelliseen vastuuseen liittyviä ongelmia. (260/2003/OV)
- Oikeusasiamies pahoitteli komission asennetta tapauksessa, joka liittyi Ruotsin kansalaisen työhönottoon. Komissio kieltäytyi tarkistamasta kantelijan sijoitusta, mitä oikeusasiamies piti epäoikeudenmukaisena. Lisäksi hän totesi, että se, että komissio ei kommentoinut väitettyä sisäistä väärinymmärrystä viran avoimena olemisen suhteen, ei ollut sille EU:n oikeuden nojalla kuuluvien velvoitteiden mukaista. (1435/2002/GG)

- Oikeusasiamies kritisoi Euroopan henkilöstövalintatoimistoa (EPSO) siitä, ettei se perustellut riittävästi päätöstään laatia avoimen kilpailun hakijoille lähetettävät kirjeet ainoastaan englanniksi, ranskaksi ja saksaksi. Kantelija väitti, että päätös loukkasi asiaan liittyviin sääntöihin sisältyvän virallisten kielten ja työkielten tasavertaisen aseman periaatetta. Koska kyseessä oli yleisen asiavaltuuden ("actio popularis") piiriin kuuluva kantelu, oikeusasiamies katsoi, ettei sovintoratkaisuun pyrkiminen tullut kysymykseen. (2216/2003/MHZ)

On tärkeää, että toimielimet ja laitokset noudattavat oikeusasiamiehen kriittisiä huomautuksia ja ryhtyvät toimiin ongelmien ratkaisemiseksi ja hallinnollisten epäkohtien välttämiseksi tulevaisuudessa. Vuoden 2004 aikana komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle jatkotoimista 11 kriittisen huomautuksen suhteen. Niitä olivat:

- Anteeksipyyntö ja kyseisen asian käsittelyn jatkaminen sen jälkeen, kun oikeusasiamies oli arvostellut toimielintä siksi, ettei se ollut pystynyt selittämään vakuuttavasti, miksei se ollut edistynyt erään asian käsittelyssä lainkaan lähes kahteen vuoteen. Tapaus sai alkunsa kahdesta valituksesta, jotka koskivat Portugalin hallituksen myöntämää valtiontukea, jota komissio ei kantelijan mukaan ollut käsitellyt asianmukaisesti. (2185/2002/IP)
- Pahoiteltu sen vuoksi, ettei kantelijan pyyntöön ollut vastattu kirjallisesti tarkoituksenmukaisella ja yksiselitteisellä tavalla, ja vahvistus, että sen hyvän hallinnon periaatteita oli sen jälkeen täsmennetty. Oikeusasiamies oli arvostellut komissiota siitä, että se oli kieltäytynyt korvaamasta alankomaalaisen instituutin tarjoamista sihteeripalveluista aiheutuneita, arviolta 170 000 euron kustannuksia. (1986/2002/OV)

Jos tapauksessa ilmennyt hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai yleisesti merkittävä tai toimielimen on edelleen mahdollista korjata epäkohta, oikeusasiamies antaa yleensä suositusluonnoksen. Asianosaisen toimielimen tai laitoksen on annettava oikeusasiamiehelle vastauksena yksityiskohtainen lausunto kolmen kuukauden kuluessa.

Vuonna 2004 annettiin 17 suositusluonnosta. Lisäksi viisi vuonna 2003 annettua suositusluonnosta johti päätökseen vuonna 2004. Vuoden aikana päätettiin seitsemän tapausta, joissa toimielin hyväksyi suositusluonnoksen. Yksi tapauksista johti Euroopan parlamentille osoitettuun erityiskertomukseen. Viisi tapauksista päätettiin muista syistä. Vuoden 2004 lopussa yhdeksän suositusluonnosta oli vielä harkittavina. Vuonna 2004 hyväksytyjä suositusluonnoksia olivat esimerkiksi seuraavat:

- Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) antoi yksityiskohtaisen selvityksen vastauksena oikeusasiamiehen kehotukseen tarkistaa niin kutsuttua "Blue Dragon" -tapausta koskeva tutkintansa. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa oli käynyt ilmi seikkoja, jotka antoivat aiheita epäillä Blue Dragon -yhtiön johtajien esittämiä väitteitä koskevan OLAFin tutkinnan riittävyttä. OLAF kertoi komission parhaillaan suorittamasta tutkinnasta, minkä perusteella oikeusasiamies katsoi, ettei OLAFin tarvinnut käynnistää uudelleen omaa tutkintaansa. (1769/2002/(IJH)ELB)
- Komissio myönsi täysin vapaaehtoisesti 21 000 euron korvauksen pienelle Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevalle yritykselle, kun oikeusasiamies oli havainnut, ettei kyseisellä yrityksellä ollut riittävästi aikaa valmistella ehdotusta tutkimus- ja kehittämissopimuksen puitteissa. Tämä oli johtanut lopulta siihen, että ehdotuksen ei katsottu olevan oikeutettu tukeen siinä olevan virheen vuoksi. Komissio korosti, että se pyrki välttämään vahingon aiheuttamista pienille ja keskisuurille yrityksille ja myönsi, että kantelijan oli ollut vaikeaa noudattaa sopimusta asianmukaisesti poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi. (1878/2002/GG)
- OLAF antoi oikeusasiamiehen väliintulon seurauksena kantelijalle kolme asiakirjaa ja selvitti, ettei muita hänen pyytimiään asiakirjoja ollut olemassa. Karlsruhessa sijaitsevassa Transuraanien tutkimuslaitoksessa (ITU) virkamiehenä työskennellyt kantelija pyysi asiakirjoja tutkimukseen, joka koski hänen esittämiään väitteitä ITU:n toiminnassa esiintyvistä vakavista sääntöjenvastaisuuksista. (220/2004/GG)

Jos yhteisön toimielin tai laitos ei vastaa tyydyttävällä tavalla suositusluonnokseen, oikeusasiamies voi lähettää Euroopan parlamentille erityiskertomuksen. Se on oikeusasiamiehen viimeinen ase

ja viimeinen varsinainen toimi, johon hän ryhtyy asian käsittelyn yhteydessä, sillä parlamentti tekee poliittisen arvion päätöslauselman antamisesta ja parlamentin valtuuksien käyttämisestä. Vuonna 2004 annettiin yksi erityiskertomus.

- Oikeusasiamies antoi erityiskertomuksen parlamentille, kun komissio ei pystynyt antamaan johdonmukaista ja vakuuttavaa selitystä siitä, miksi sen yhteisön ulkopuolisten maiden lähetystöissä työskentelevät tiedottajat oli luokiteltu eri palkkaluokkiin, ja hylkäsi suositusluonnoksen, jossa sitä kehoitettiin pohtimaan tarkemmin näiden virkojen luokitteluun sovellettavia sääntöjä. Pakistanin kansalainen, komission Islamabadin lähetystössä työskentelevä tiedottaja väitti, että häntä oli syrjitty kansalaisuuden perusteella, kun hänet oli luokiteltu alempaan toimiluokkaan. (OI/2/2003/GG)

Tutkimukset omasta aloitteesta

Oikeusasiamies käyttää valtuuttaan suorittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan lähinnä kahdessa yhteydessä. Ensinnäkin hän voi tutkia mahdollisen hallinnollisen epäkohdan ilmenemistä, kun kantelun on esittänyt henkilö, jolla ei siihen ole oikeutta (esim. jos kantelija ei ole unionin kansalainen tai unionissa asuva henkilö taikka oikeushenkilö, jolla on rekisteröity toimipaikka jossakin jäsenvaltiossa). Tällaisia omasta aloitteesta suoritettavia tutkimuksia käynnistettiin vuonna 2004 kahdeksan. Niistä kuusi perustuu kanteluihin, joita unioniin 1. toukokuuta liittyneiden maiden kansalaiset esittivät ennen kyseistä päivää. Neljä tutkimuksista saatiin päätökseen vuoden aikana. Oikeusasiamies voi myös käyttää valtuuttaan tehdä omasta aloitteesta tutkimuksia, jotka kohdistuvat toimielimissä esiintyviin järjestelmällisiltä vaikuttaviin ongelmiin. Kaksi tällaista omasta aloitteesta suoritettavaa tutkimusta saatiin myönteisin tuloksien päätökseen vuoden aikana. Ne olivat seuraavat:

- Komissio ryhtyi toimiin parantaakseen Eurooppa-koulujen hallintoa ja pyrki tunnistamaan vakavimmat toiminnalliset heikkoudet ja puuttumaan niihin. Oikeusasiamies oli tyytyväinen vastaukseen, jonka komissio antoi hyvää hallintoa kyseisissä kouluissa koskevaan tutkimukseen, ja erityisesti sitoumukseen tehdä yhteistyötä vanhempien kanssa. Lisäksi hän kannusti varmistamaan, että koulut itse tunnustavat, että keskeinen osa niiden tehtäväkuvaa on antaa valtuuksia vanhemmille ja voittaa heidän luottamuksensa. Oikeusasiamies aloitti tutkimuksen sen seurauksena, että kouluja käyvien lasten vanhemmat olivat esittäneet useita kanteluja, joissa he kertoivat turhautumisestaan ja olemattomista vaikutusmahdollisuuksistaan. (OI/5/2003/IJH)
- Komissio suostui ottamaan käyttöön sisäisen valitusmenettelyn komennuksella olevia kansallisia asiantuntijoita varten oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan suorittaman tutkimuksen seurauksena. Kun oikeusasiamies oli tähdentänyt, ettei komissio ollut määritellyt toiminnalle tarkkaa aikataulua, komissio ilmoitti, että valitusmenettely voitaisiin ottaa käyttöön maaliskuuhun 2005 mennessä. Komennuksella olevat kansalliset asiantuntijat ovat kansallisia tai kansainvälisiä virkamiehiä tai yksityisen sektorin työntekijöitä, jotka työskentelevät väliaikaisesti unionin toimielinten palveluksessa. Oikeusasiamies käynnisti tutkimuksen saatuaan selville, että kyseiset asiantuntijat eivät välttämättä voi hyödyntää sisäistä valitusmenettelyä. (OI/1/2003/ELB)

Tarkempi analyysi

Näitä ja muita tapauksia tarkastellaan vuosikertomuksen toisen luvun viimeisessä osassa seuraavista temaattisista näkökulmista: asiakirjojen saanti ja tietojen suojele, komissio ”perussopimusten vartijana”, sopimukset ja apurahat sekä työhönotto ja henkilöstöasiat. Koska lähes 70 prosenttia oikeusasiamiehen tutkimuksista koskee komissiota, osan lopuksi arvioidaan komission suhdetta oikeusasiamieheen ja kantelijoihin sellaisena kuin se on ilmennyt vuoden 2004 päätöksistä ja komission lisähuomautuksiin ja kriittisiin huomautuksiin vuoden aikana antamista vastauksista. Oikeusasiamies pyytää parlamenttia kiinnittämään huomiota eräisiin tapauksiin, joissa komissio olisi voinut vastata myönteisemmin, ja toteaa, että hän pitäisi tervetulleina parlamentin aloitteita, joilla kannustettaisiin komissiota ulottamaan kaikkiin tuleviin tapauksiin samaa hyvää yhteistyöasennetta, jota se osoitti valtaosassa vuoden 2004 tapauksista.

Kertomuksen kolmas luku sisältää yhteenvedon 59 päätöksestä, jotka on valittu vuonna 2004 tapauksen käsittelyn päättäneiden 251 päätöksen joukosta. Yhteenvedot edustavat oikeusasiamiehen tutkimusten eri aiheiden ja toimielinten monipuolista kirjoa ja tuloksia. Asianomaiset tapaukset on valittu siksi, että niihin sisältyy uusia oikeudellisia seikkoja, uusia tietoja oikeusasiamiehen toimivallasta tai menettelyistä taikka yleisesti merkittäviä tai kiinnostavia asioita.

Kaikki oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella tehdyt päätökset julkaistaan oikeusasiamiehen kotisivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>) englanniksi ja kantelun alkuperäisellä kielellä lukuun ottamatta joitain luottamuksellisia tapauksia, joista asianosaisiin viittaavia tietoja ei voida poistaa tyydyttävällä tavalla.

Suhteet Euroopan unionin muihin toimielimiin ja laitoksiin

Rakentavat yhteistyösuhteet Euroopan unionin toimielimiin ja laitoksiin ovat ehdoton edellytys sille, että oikeusasiamies voi saavuttaa kansalaisille myönteisiä tuloksia. Yhteistyötä harjoitetaan säännöllisissä tapaamisissa ja yhteisissä kokouksissa, joissa oikeusasiamies ja hänen keskustelukumppaninsa oppivat ymmärtämään toistensa työtä paremmin, etsivät parhaita keinoja puolustaa ja edistää kansalaisten oikeuksia ja määrittävät aloja, joilla he voivat tulevaisuudessa tehdä yhteistyötä.

Oikeusasiamies tapasi toimielinten ja laitosten jäseniä ja virkamiehiä vuonna 2004 yli 30 tilaisuudessa. Yksi tapahtumamuoto olivat oikeusasiamiehen työn esittelytilaisuudet, joissa hän neuvoi, mikä on paras tapa vastata kanteluihin ja miten menettelyjä voidaan kehittää. Tämä toiminta, joka on oikeusasiamiehen työn ennakoivan ulottuvuuden toinen puoli, kuuluu osana toimielimen kaksoisrooliin: se on toisaalta ulkoisen valvonnan mekanismi ja toisaalta apukeino hallinnon laadun parantamiseen. Tapaamisissa tutkittiin toimielinten välisen yhteistyön parantamiseen tähtääviä keinoja, joilla varmistetaan erityisesti se, että jokainen, jolla voi olla syytä kannella oikeusasiamiehelle, saa tietää, miten toimia. Muissa tapaamisissa keskusteltiin oikeusasiamiehen tavoitteista ja resursseista, jotka tarvittaisiin näiden tavoitteiden saavuttamiseen, ja keskityttiin erityisesti toimielimen talousarvioon.

Oikeusasiamies laatii joka vuosi kertomuksen Euroopan parlamentille ja pitää jäsenet säännöllisesti ajan tasalla toiminnastaan lähettämällä heille vuoden mittaan ilmestyvät julkaisunsa. Euroopan parlamentin jäsenille toimitettiin vuonna 2004 kahdeksan julkaisua. Oikeusasiamiehen ja parlamentin vetoisuusvaliokunnan välillä on tuloksellinen työsuhte, johon tarvittaessa liittyy tapausten vastavuoroinen välittäminen, jotta Euroopan kansalaisia voidaan palvella mahdollisimman tehokkaasti. Oikeusasiamies myös kertoo kantelijoille, jotka pyrkivät muuttamaan unionin oikeutta tai politiikkaa, mahdollisuudesta esittää parlamentille vetoisuus. Oikeusasiamiehen vuosikertomusta 2003 käsittelevä De Rossan mietintö sisälsi ehdotuksen, jonka mukaan valiokunnasta tulisi Euroopan oikeusasiamiesten verkoston täysjäsen. Oikeusasiamies piti ehdotusta hyvänä ja teki järjestelyjä, jotka mahdollistavat sen ripeän täytäntöönpanon.

Suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

Euroopan oikeusasiamies pitää keskeisenä tärkeänä työskentelyä kansallisten, alueellisten ja paikallisten kollegoidensa kanssa. Sen avulla on helpompaa varmistaa, että kansalaisten kantelut käsitellään ripeästi ja tuloksellisesti. Lisäksi se on myös tärkeä keino jäljittää oikeusasiamiesten piirissä tapahtuneita tärkeitä muutoksia, vaihtaa tietoa EU:n oikeudesta ja jakaa parhaita toimintatapoja.

Verkosto

Euroopan oikeusasiamiesten verkosto, joka kehittynyt vakaasti ja on nyt vaikutusvaltainen yhteistoiminnan väline, on erityisen tärkeä Euroopan oikeusasiamiehelle. Verkosto kattaa nyt lähes 90 toimistoa 29 maassa. Siihen kuuluu unionin jäsenvaltioiden kansallisen ja alueellisen tason toimistoja sekä EU:n ehdokasvaltioiden, Norjan ja Islannin kansallisia toimistoja. Siihen sisältyy tehokas yhteistyömekanismi tapausten käsittelyä varten. Tämä on erityisen tärkeää, kun muistetaan, että monet kantelijat kääntyvät Euroopan oikeusasiamiehen puoleen, kun heillä on ongelmia valtionhallinnon taikka alue- tai paikallishallinnon kanssa. Monissa tapauksissa kyseisen

valtion oikeusasiamies voi tarjota tehokkaan avun. Euroopan oikeusasiamies siirtää tapaukset mahdollisuuksien mukaan suoraan kansallisille ja alueellisille oikeusasiamiehille, tai antaa kantelijalle soveltuvia neuvoja. Vuonna 2004 oikeusasiamies neuvoi 906 kantelijaa kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen puoleen ja siirsi 54 kantelua suoraan toimivaltaiselle oikeusasiamiehelle. Verkostoon kuuluvien oikeusasiemiesten on myös helppo tiedottaa kansalaisille oikeuksista, joita heillä on unionin lainsäädännön perusteella, sekä siitä, miten he voivat käyttää ja puolustaa oikeuksiaan.

Euroopan oikeusasiamies myös auttaa pyynnöstä kansallisia ja alueellisia oikeusasiamiehiä heidän tutkimuksissaan vastaamalla unionin lainsäädäntöä käsitteleviin kysymyksiin tai ohjaamalla tiedustelut soveltuvalla EU:n toimielimelle tai laitokselle vastattaviksi. Vuonna 2004 tiedusteluja tuli Veneton (Italia) alueelliselta oikeusasiamieheltä, Irlannin oikeusasiamieheltä ja Kyproksen oikeusasiamieheltä.

Verkosto jakaa myös aktiivisesti kokemuksia ja hyviä toimintatapoja. Tämä tapahtuu seminaareissa ja tapaamisissa, säännöllisessä uutiskirjeessä, sähköisessä keskustelufoorumissa ja päivittäisen sähköisen uutispalvelun kautta. Viidennen EU:n jäsenvaltioiden kansallisten oikeusasiemiesten seminaarin valmistelut aloitettiin vuonna 2004 toden teolla, ja Euroopan oikeusasiamies ja hänen alankomaalainen kollegansa Roel Fernhout tapasivat kolme kertaa ja pyrkivät varmistamaan, että Haagissa syyskuussa 2005 järjestettävä seminaari on suuri menestys. *European Ombudsmen – Newsletter* oli edelleen vuonna 2004 erittäin arvokas väline EU:n lainsäädäntöä ja parhaita toimintatapoja koskevien tietojen vaihtoon. Huhtikuussa ja lokakuussa julkaistuissa numeroissa käsiteltiin muun muassa uutta Euroopan perustuslakia ja sen vaikutuksia oikeusasiamiehiin, vapaata liikkuvuutta harjoittavien henkilöiden eteen tulleita ongelmia ja vammaisten kohtaamia esteitä. Oikeusasiamiehen sähköinen asiakirja- ja keskustelufoorumi lähti varsinaisesti käyntiin vuoden aikana ja antoi toimistoille tilaisuuden vaihtaa tietoa esittämällä kysymyksiä ja vastauksia. Foorumissa aloitettiin monia tärkeitä keskusteluja, joiden aiheet vaihtelivat oikeusasiemiesten televisionäkyvyydestä oikeusasiemiesten oikeuteen vierailta vankiloissa ja joista yhteen tai useampaan osallistuiivat useimmat kansalliset toimistot. Oikeusasiamiehen sähköinen uutispalvelu – *Ombudsman Daily News* – julkaistiin edelleen jokaisena arkipäivänä. Se sisältää artikkeleita, lehdistötiedotteita ja ilmoituksia kaikkien verkostoon kuuluvien maiden toimistoilta.

Yhteistyö verkoston kanssa tehostui edelleen vuonna 2004 oikeusasiamiehen jäsenvaltioihin ja ehdokasvaltioihin tekemien tutustumiskäyntien tuloksena. Oikeusasiamiehet kaikkialla Euroopassa antoivat korvaamatonta apua näiden vierailujen valmistelemissa. Oikeusasiemiesten väliset tapaamiset, joissa pohdittiin uusia keinoja tehdä yhteistyötä kansalaisten hyväksi, olivatkin aina hyvin antoisia. Vuoden 2004 loppuun mennessä oikeusasiamies oli vierailut kaikissa 25 jäsenvaltiossa huhtikuun 2003 eli työnsä aloittamisen jälkeen.

Tapaamiset

Oikeusasiamiehen pyrkimykset tehdä yhteistyötä kollegoidensa kanssa ulottuivat vuoden aikana Euroopan oikeusasiemiesten verkoston toimintaa pidemmällekin. Aktiivisena oikeusasiemiesten järjestöjen ryhmän jäsenenä hän osallistui Euroopassa ja muualla maailmassa pidettyihin konferensseihin ja seminaareihin, kuten kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin (IOI) kahdeksanteen maailmankonferenssiin Quebecissä Kanadassa. Hän osallistui innokkaasti kansallisten ja alueellisten oikeusasiemiesten järjestämiin tapahtumiin tai varmisti, että hänen toimistonsa oli niissä edustettuna. Oikeusvaltion periaatteen, ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja hyvän hallinnon edistämiseen liittyvän työnsä puitteissa oikeusasiamies osallistui vuonna 2004 erityisesti Turkissa sekä Serbia ja Montenegrossa moniin tilaisuuksiin, joissa tavoitteena oli perustaa uusia oikeusasiamieslaitoksia. Oikeusasiamies jatkoi myös näissä puitteissa toimia *European Ombudsmen – Newsletter* -uutislehden, sähköisen keskustelufoorumin ja päivittäisen uutispalvelun asettamiseksi IOI:n Euroopan alueosaston laajemman jäsenkunnan saataville.

Tiedotustoimet

Oikeusasiamies pyrkii työskentelemään rakentavasti EU:n toimielinten ja laitosten ja oikeusasiamieskollegoidensa kanssa ensisijaisesti tarjotakseen kansalaisille parasta mahdollista

palvelua. Keskeinen tekijä tämän päämäärän saavuttamisessa on se, että kansalaisille tiedotetaan heidän oikeuksistaan ja erityisesti heidän oikeudestaan kannella oikeusasiamiehelle. Vuoden aikana edistyi suuresti tässä asiassa.

Oikeusasiamies tiivisti tutustumiskäyntejään jäsenvaltioihin, liittyviin maihin ja ehdokasvaltioihin vuonna 2004. Jokaisen vierailun yhteydessä hän tapasi kansalaisia, mahdollisia kantelijoita, hallintovirkamiehiä, oikeuslaitoksen jäseniä ja korkea-arvoisia poliitikkoja. Vierailut osoittautuivat erinomaiseksi keinoksi parantaa kansalaisten käsitystä omista oikeuksistaan. Lisäksi ne auttoivat parantamaan mielikuvaa oikeusasiamiehen toiminnasta oikeuslaitoksen sekä lakiasäättävän ja toimeenpanevan valtion- ja aluehallinnon haaran keskeisten jäsenten keskuudessa ja rikastuttivat oikeusasiamiehen arvokkaita yhteistyösuhteita jäsenvaltioissa ja ehdokasvaltioissa toimivien kollegoidensa kanssa. Kyseisten maiden oikeusasiamiesten toimistojen sekä Euroopan parlamentin tiedotustoimistojen ja Euroopan komission edustustojen ja lähetystöjen antama tuki oli ratkaisevan tärkeää vierailujen onnistumisen kannalta.

Tutustumiskäyntien aikana järjestettyjen tilaisuuksien lisäksi oikeusasiamies ja hänen henkilöstönsä puhuivat yli 70 konferenssissa, tapaamisissa ja ryhmätilaisuudessa kaikkialla Euroopassa vuoden aikana ja keskustelivat muun muassa EU:n viestinnästä kansalaisten suuntaan, Euroopan perustuslaista ja vammaisten oikeuksista. Tapaamiset auttoivat lisäämään oikeusasiamiehen työn tunnettua mahdollisten kantelijoiden ja asiasta kiinnostuneiden kansalaisten keskuudessa.

Tiedotusvälineille suunnattua toimintaa lisättiin vuonna 2004: lehdistötiedotteita julkaistiin keskimäärin 11 päivän välein. Oikeusasiamies antoi yli 40 haastattelua sanomalehtien, radion ja television sekä sähköisen median toimittajille Strasbourgissa, Brysselissä ja kauemmaksi suuntautuneilla tutustumiskäynneillään. Hän myös esitteli työtään ja vastasi kysymyksiin lehdistötilaisuuksissa, tiedotustilaisuuksissa, tapaamisissa ja työlounailla.

Oikeusasiamiehen työtä käsittelevää aineistoa jaettiin runsaasti koko vuoden ja erityisesti Euroopan parlamentin toukokuussa järjestämänä avointen ovien päivänä. Brysselissä 1. toukokuuta järjestettyä avointen ovien päivää hyödynnettiin julkistamalla *Euroopan oikeusasiamies – Lyhyesti* -lehtinen 24 kielellä. Oikeusasiamiehen kantelulomake ja esite julkaistiin kaikilla perussopimusten kielillä pian laajentumisen jälkeen. Oikeusasiamiehen vuosikertomus julkaistiin ensimmäistä kertaa 20 kielellä, ja käyttäjätystävällinen *Tiivistelmä ja tilastotietoja* -julkaisu toi kertomuksen laajemman yleisön ulottuville.

Kaikki nämä julkaisut ovat saatavilla säännöllisesti ajan tasalle saatetuilla oikeusasiamiehen verkkosivuilla yhdessä päätösten, lehdistötiedotteiden, tilastotietojen ja tiedotustoimintaa koskevien yksityiskohtaisten tietojen kanssa. Verkkosivuihin (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>) tehtiin kielellisestä näkökulmasta johtuvia muutoksia vuoden aikana, kun kotisivut ja navigaatioisivut, jotka ennen toimivat 11 kielellä, asetettiin saataville myös kymmenellä uudella kielellä – yhdeksällä uusien EU:n jäsenvaltioiden kielellä ja iiriksi.

Kymmenennen vuosipäivän valmistelu

Toimielimen kymmenes vuosipäivä koittaa vuonna 2005. Sitä silmällä pitäen oikeusasiamies järjesti Strasbourgissa työryhmätilaisuuden, johon osallistui toimielimen perustamiseen keskeisesti vaikuttaneita henkilöitä. ”Perustajien työryhmä” kävi vilkasta keskustelua ja jakoi arvokasta tietoa toimielimen alkuperästä, perustamisesta ja alkuvaiheen kehityksestä. Kymmenennen vuosipäivän juhlaulkaisun, joka perustuu ”perustajien työryhmän” kertomiin tietoihin, on tarkoitus ilmestyä vuonna 2005.

Sisäinen kehitys

Vuoden 2004 ensimmäisten neljän kuukauden aikana oikeusasiamies jatkoi työtä, joka oli aloitettu aiempina vuosina toimiston valmistelemiseksi laajentumista varten. Määrätietoisella toiminnalla varmistettiin, että toimielin oli varustautunut käsittelemään 25 jäsenvaltion kansalaisten kanteluita 21:llä perussopimusten kielellä toukokuun 1. päivästä lähtien.

Oikeusasiamiehen henkilöstösuunnitelman virkojen määrä nousi vuoden 2003 31:stä 38:aan vuonna 2004, kuten parlamentin vuonna 2002 hyväksymässä monivuotisessa talousarviossa ennakoitiin. Suunnitelman mukaisesti laajentumiseen liittyvät uudet virat täytettiin vaiheittain vuosina 2003–2005. Budjettiviranomaisen joulukuussa 2004 hyväksymässä vuoden 2005 talousarviossa on ennakoitu virkojen määrän nostaminen 51:een.

Oikeusasiamiehen uusi kantelutietokanta otettiin täysimittaisesti käyttöön vuoden aikana. Sen ansiosta toimisto saattoi onnistuneesti vastata haasteeseen, jonka asetti kantelujen määrän ennennäkemätön kasvu ja käytetyn kielivalikoiman laajentuminen. Yhdessä henkilöstöressurssien paremman sijoittelun ja toimiston tietotekniikkainfrastruktuurin jatkuvan kehittämisen kanssa nämä toimet paransivat kansalaisille tarjotun palvelun laatua vuonna 2004.

JOHDANTO

1 TIIVISTELMÄ

2 KANTELOT JA TUTKIMUKSET

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

6 TIEDOTUSTOIMINTA

7 LIITTEET

2 KANTELOT JA TUTKIMUKSET

Yksi tärkeimmistä keinoista, joiden avulla Euroopan oikeusasiamies edistää hyvää hallintoa, on hallinnollisten epäkohtien tutkiminen ja korjaavien toimenpiteiden suosittelu tarvittaessa. Mahdollisista hallinnollisista epäkohdista oikeusasiamies saa tiedon pääasiassa kanteluista, joiden käsittely on merkittävin osa oikeusasiamiehen reagoititehtävää.

Oikeus kannella Euroopan oikeusasiamiehelle on yksi Euroopan unionin kansalaisen oikeuksista (EY:n perustamissopimuksen 21 artikla) ja se sisältyy myös perusoikeuskirjaan (43 artikla).

Oikeusasiamies voi myös suorittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan ja toimia näin ennakoivasti hallinnollisen epäkohdan torjumiseksi.

2.1 OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA

Oikeusasiamies hoitaa tehtäviään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan, oikeusasiamiehen ohjesäännön (joka on Euroopan parlamentin päätös¹) ja ohjesäännön artiklan 14 mukaan antamiensa täytäntöönpanosäännösten mukaisesti.

Täytäntöönpanosäännökset koskevat oikeusasiamiehen toimiston sisäistä toimintaa. Jotta ne kuitenkin muodostaisivat kansalaisten kannalta ymmärrettävän ja hyödyllisen asiakirjan, ne sisältävät myös jonkin verran muita toimielimiä ja laitoksia koskevaa aineistoa, joka jo sisältyy oikeusasiamiehen ohjesääntöön. Nykyiset täytäntöönpanosäännökset tulivat voimaan 1. tammikuuta 2003. Ne ovat saatavilla kaikilla virallisilla kielillä oikeusasiamiehen verkkosivuilta (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>) tai paperitulosteena oikeusasiamiehen toimistosta.

Euroopan oikeusasiamies ja Euroopan perustuslaki

Jäsenvaltioiden valtioiden tai hallitusten päämiehet ja ulkoasiainministerit allekirjoittivat Roomassa 29. lokakuuta 2004 sopimuksen Euroopan perustuslaista. Se on parhaillaan ratifioitavana jäsenvaltioissa.

Oikeus kannella oikeusasiamiehelle mainitaan perustuslain I osassa perusoikeuksia ja unionin kansalaisuutta käsittelevässä osastossa (I-10 artikla) sekä perusoikeuskirjassa (II-103 artikla). Perustuslain I osan demokratian toteuttamista unionissa käsittelevässä osastossa määrätään, että Euroopan parlamentti valitsee oikeusasiamiehen ja että oikeusasiamies on riippumaton (I-49 artikla). Perustuslain III-335 artiklaan, joka vastaa nykyisen EY:n perustamissopimuksen 195 artiklaa, sisältyy määräys, jonka mukaan ohjesäännöstä tulee Euroopan parlamentin eurooppalaki.

¹ Euroopan parlamentin päätös 94/262 oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista, tehty 9. maaliskuuta 1994, EYVL L 113, 1994, s. 15.

2.2 EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA

EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan oikeusasiamiehellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluja unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa. Kantelut voivat koskea hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Kantelu ei siten kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan, jos:

- 1 kantelija ei ole henkilö, jolla on oikeus tehdä kantelu
- 2 kantelu ei koske yhteisön toimielintä tai laitosta
- 3 kantelu koskee Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä tai
- 4 kantelu ei koske hallinnollista epäkohtaa.

Kohtia 1, 2 ja 4 käsitellään tarkemmin seuraavassa.

2.2.1 Kantelut henkilöiltä, joilla ei ole oikeutta tehdä kantelua

Vaikka oikeus kannella Euroopan oikeusasiamiehelle on rajattu henkilöihin, jotka ovat unionin kansalaisia, unionissa asuvia henkilöitä taikka oikeushenkilöitä, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossakin jäsenvaltiossa, oikeusasiamiehellä on myös valtuudet aloittaa tutkimus omasta aloitteestaan. Oikeusasiamies voi tutkia kantelussa esiin tuotua mahdollista hallinnollista epäkohtaa omasta aloitteestaan, vaikka kantelijalla ei olisikaan oikeutta tehdä kantelua. Tällaisia omasta aloitteesta suoritettavia tutkimuksia käynnistettiin vuonna 2004 kahdeksan. Niistä kuusi perustuu kanteluihin, joita unioniin 1. toukokuuta liittyneiden maiden kansalaiset esittivät ennen kyseistä päivää.

Oikeusasiamies päättää oman aloitevaltansa käyttämisestä tapauskohtaisesti. Yhtään kantelua ei ole tähän mennessä hylätty vain sillä perusteella, että kantelijalla ei ole oikeutta tehdä kantelua.

2.2.2 Yhteisön toimielimet ja laitokset

Oikeusasiamiehen toimivalta kattaa yhteisön toimielimet ja laitokset. Toimielimet luetellaan EY:n perustamissopimuksen 7 artiklassa, mutta yhteisön laitoksia ei ole määritelty tai lueteltu sitovasti. Termi käsittää perussopimuksilla perustetut elimet, kuten talous- ja sosiaalikomitean ja Euroopan keskuspankin, sekä lainsäädännöllä perustetut erillisvirastot, joita ovat esimerkiksi Euroopan ympäristökeskus ja Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus.

Oikeusasiamies kehotti vuonna 2000 tehdyn kantelun johdosta yliopistollista Eurooppa-instituuttia (EUI) kommentoimaan, voitaisiinko se käsittää oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvaksi yhteisön elimeksi. EUI käsitteli lausunnossaan vain kantelun sisältöä, joten oikeusasiamiehen ei tarvinnut tehdä päätöstä toimivallastaan asian suhteen². Myöhemmin esitetystä kantelusta vuonna 2004 annetussa EUI:n lausunnossa väitettiin, ettei EUI kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan. Oikeusasiamies katsoi perusteellisen analyysin jälkeen, että EUI oli oikeassa, ja lopetti kantelun tutkimisen (tapaus 2225/2003/(ADB)PB, josta on yhteenveto kolmannessa luvussa). Tulevassa Euroopan perustuslaissa Euroopan oikeusasiamiehen toimivalta laajennetaan kattamaan kaikki unionin toimielimet, elimet, laitokset ja erillisvirastot.

²

Tapaus 659/2000, vuosikertomus 2000, sivu 99.

Esimerkki kantelusta, joka ei koskenut yhteisön toimielintä tai laitosta

KANTELU PUOLAN OIKEUSASIAMIEHESTÄ

Puolan kansalainen esitti kantelun, jonka mukaan Puolan kansalaisoikeuksien suojelusta vastaava asiamies ei salli kantelujen esittämistä sähköisesti. Kantelu ei kuulunut Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan, koska Puolan kansalaisoikeuksien suojelusta vastaava asiamies ei ole yhteisön toimielin tai laitos. Euroopan oikeusasiamies ei myöskään ole kansallisten oikeusasiamiesten esimies.

Euroopan oikeusasiamiehen ja Puolan kansalaisoikeuksien suojelusta vastaavan asiamiehen tapaamisessa 9. helmikuuta 2004 Puolan asiamies oli ilmoittanut Euroopan oikeusasiamiehelle, että tyytymättömät henkilöt voivat esittää kantelun Puolan parlamentille, jolle asiamies esittää vuosikertomuksensa.

Euroopan oikeusasiamies neuvoi kantelijaa tekemään näin.

Tapaus 3617/2004/MHZ

2.2.3 ”Hallinnollinen epäkohta”

Oikeusasiamies vastasi vuoden 1997 vuosikertomuksessaan Euroopan parlamentin pyyntöön määritellä tarkasti hallinnollinen epäkohta. Hän esitti seuraavan määritelmän:

Hallinnollisesta epäkohdasta on kyse, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti.

Euroopan parlamentti hyväksyi vuonna 1998 päätöslauselman, jossa se piti määritelmää tervetulleena. Vuoden 1999 aikana oikeusasiamies kävi komission kanssa kirjeenvaihtoa, josta kävi ilmi, että myös komissio hyväksyi määritelmän.

Perusoikeuskirja, josta annettiin julistus joulukuussa 2000, sisältää oikeuden hyvään hallintoon yhtenä unionin kansalaisten perusoikeuksista (41 artikla). Oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan hallinnollinen epäkohta ja hyvä hallinto ovat saman asian kaksi puolta.

Euroopan parlamentti hyväksyi 6. syyskuuta 2001 hyvän hallintotavan säännösten, jota Euroopan unionin toimielinten ja laitosten sekä niiden hallintojen ja virkamiesten on noudatettava suhteissaan kansalaisiin. Säännöstyössä otetaan huomioon yhteisön tuomioistuinten oikeuskäytäntöön sisältyvät eurooppalaisen hallinto-oikeuden periaatteet sekä kansallisiin lainsäädäntöihin sisältyvät esimerkit. Parlamentti myös kehotti oikeusasiamiestä soveltamaan hyvän hallintotavan säännöstöä. Oikeusasiamies ottaakin säännöstöön sisältyvät säännöt ja periaatteet huomioon tutkiessaan kanteluita ja suorittaessaan tutkimuksia omasta aloitteestaan.

Esimerkkejä kantelusta, joka ei koskenut hallinnollista epäkohtaa

KATALAANIN KIELEN ASEMA EUROOPAN PERUSTUSLAISSA

Ryhmä kantelijoita julkaisi Euroopan oikeusasiamiehelle osoitetun avoimen kirjeen Barcelonassa julkaistavassa *El Triangle* -sanomalehdessä. He väittivät, että kyse on syrjinnästä, kun Euroopan perustuslaissa ei tunnusteta katalaania viralliseksi kieleksi. He korostivat katalaanin kielen tärkeyttä ja sen suurilukuista puhujajoukkoa Euroopassa monin perusteluin.

Koska kantelun aihe oli perussopimusten muutosehdotus, oikeusasiamies katsoi, ettei se liittynyt mahdolliseen hallinnolliseen epäkohtaan eikä siksi kuulunut oikeusasiamiehen toimivaltaan. Oikeusasiamies välitti kantelun Euroopan parlamentille käsiteltäväksi vetoomuksena.

Tapaus 2881/2004/JMA

EUROOPAN KESKUSPANKIN KIELTÄYTYMINEN TIETOJEN ANTAMISESTA

Oikeusasiamiehelle tehtiin huhtikuussa 2004 kantelu, joka koski Euroopan keskuspankin (EKP) kieltäytymistä antamasta tietoja sen mahdollisesta interventioista markkinoilla Yhdysvaltain dollarin arvon lieventämiseksi ja euron arvon nostamiseksi.

Oikeusasiamies ei voinut ottaa kantelua käsiteltäväksi, koska kantelijan täsmällistä väitettä ei saatu selville. Oli epäselvää, koskiko kantelu (i) sitä, että EKP ei ollut selvittänyt, miksi se ei anna kyseistä tietoa kantelijalle, joka ei siksi tiennyt EKP:n kieltäytymisen syitä, vai (ii) sitä, että hän oli saanut tietää EKP:n perusteet, mutta piti niitä epäasianmukaisina. Oikeusasiamies selvitti kantelijalle, että hän voisi aloittaa tutkimuksen, jos kyseessä olisi ensin mainittu tapaus, mutta viimeksi mainittu vaihtoehto merkitsisi sitä, että kantelussa arvosteltaisiin EKP:n politiikkaa sen hoitaessa Euroopan keskuspankkijärjestelmän perustehtäviin kuuluvaa markkinatoimintaa ja että se ei näin ollen koskisi mahdollista hallinnollista epäkohtaa.

Lokakuussa 2004 kantelija vahvisti, että hänen väitteensä oli, ettei EKP ollut selvittänyt syitä sille, miksi se oli kieltäytynyt antamasta pyydettyä tietoa. Koska täsmennetty väite koski mahdollista hallinnollista epäkohtaa, oikeusasiamies aloitti asian tutkimisen.

Tapaukset 1106/2004/TN ja 3054/2004/TN

2.3 KANTELUIJEN OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI JA TUTKIMUSTEN PERUSTEET

Oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvan kantelun on täytettävä myös muita ehtoja, ennen kuin oikeusasiamies voi ottaa asian tutkittavakseen. Ohjesäännössä on esitetty seuraavat perusteet:

- 1 kantelusta on käytävä ilmi sen tekijän henkilöllisyys sekä kantelun kohde (ohjesäännön 2 artiklan 3 kohta)
- 2 oikeusasiamies ei voi osallistua asian käsittelyyn tuomioistuimessa eikä asettaa oikeuden päätöstä kyseenalaiseksi (1 artiklan 3 kohta)
- 3 kantelu on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kantelun tekijä sai tietoonsa kanteluun oikeuttavat seikat (2 artiklan 4 kohta)
- 4 ennen kantelun tekemistä on suoritettava aiheelliset hallinnolliset menettelyt toimielimissä ja laitoksissa, joita asia koskee (2 artiklan 4 kohta)

- 5 jos kantelu koskee yhteisöjen toimielinten ja laitosten sekä näiden virkamiesten tai muiden henkilöstöön kuuluvien välisiä työsuhteita, asianosaisen pitää käyttää hallinnon sisäiset valitusmahdollisuudet ennen kantelun tekemistä (2 artiklan 8 kohta).

Esimerkki kantelusta, jota ennen ei tehty tarvittavia hallinnollisia toimia

VÄITETYT SÄÄNTÖJENVASTAISET KÄYTÄNNÖT ERILLISVIRASTOSSA

Kantelija väitti, että eräässä EU:n erillisvirastossa sovelletaan sääntöjenvastaisia menettelyjä. Kantelija työskentelee kyseisessä virastossa.

Oikeusasiamies katsoi, että tarvittavia hallinnollisia toimia, joihin kantelijan olisi pitänyt ryhtyä, olivat 1. toukokuuta 2004 voimaan tulleiden henkilöstösääntöjen 22 artiklan a ja b kohdassa mainitut toimet. Kyseiset säännökset koskevat mahdollista yhteisöjen etuja vahingoittavaa laitonta toimintaa, petos ja lahjonta mukaan luettuina, taikka työtehtävien hoitamiseen liittyvää käyttäytymistä, joka voi olla virkamiesten velvollisuuksien vakava laiminlyönti, koskevan tiedon ilmoittamista. Niissä vaaditaan muiden muassa kyseistä virkamiestä ilmoittamaan asiasta esimiehilleen tai Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF):

Koska kantelija oli jo ottanut yhteyttä OLAFiin, oikeusasiamies neuvoi, että 22 artiklan b kohdan 1 b alakohdan mukaisesti OLAFille tulisi antaa aikaa tutkia esitettyjä väitteitä ja että kantelija voisi pyytää OLAFilta tietoa siitä, missä ajassa virasto ryhtyisi tarvittaviin toimiin.

(luottamuksellinen)

EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa määrätään, että oikeusasiamies ”suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina”. Joissakin tapauksissa oikeusasiamiehen tutkimukselle ei ehkä ole riittävästi perusteita, vaikka kantelu voitaisiin ottaa tutkittavaksi. Esimerkiksi jos kantelu on jo ollut käsiteltävänä vetoomuksena Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnassa, oikeusasiamies ei tavallisesti pidä perusteltuna ryhtyä tutkimaan sitä, ellei uusia todisteita esitetä.

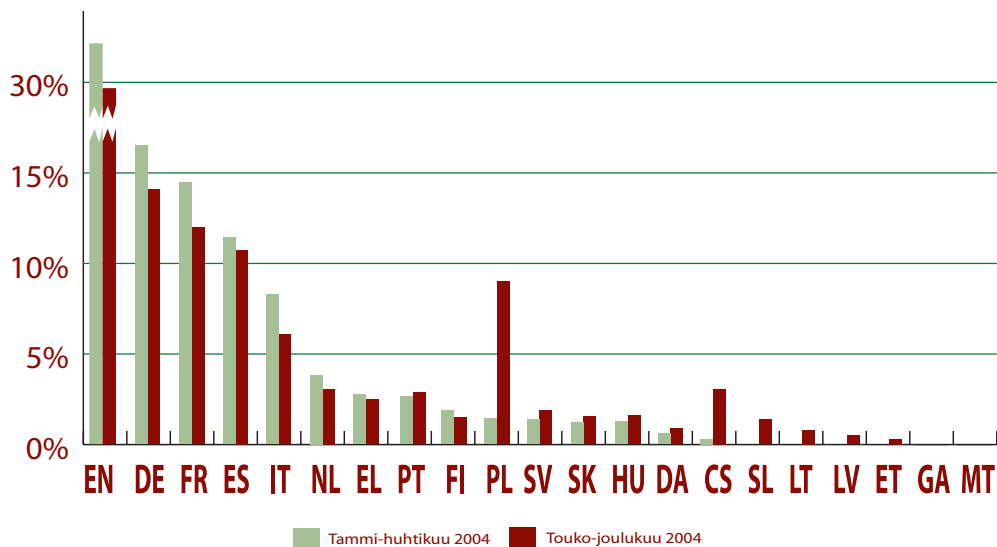
2.4 VUONNA 2004 TUTKITTUJEN KANTELUIJEN TARKASTELU

Vuonna 2004 oikeusasiamiehelle tuli uusia kanteluita yhteensä 3 726, mikä on 53 prosenttia enemmän kuin vuonna 2003. Tästä 53 prosentin lisäyksestä 51 prosenttia (657 kantelua) on unioniin 1. toukokuuta 2004 liittyneistä kymmenestä uudesta jäsenvaltiosta tulleita kanteluita. Loput 49 prosenttia edustavat lisäystä, joka on tullut viidestätoista vanhasta jäsenvaltiosta sekä muista maista saatujen kanteluiden määrään. Vuonna 2003 esitettyjä kanteluita, joiden tutkimista jatkettiin, oli 310, ja vastaavia omasta aloitteesta suoritettavia tutkimuksia neljä.

Seuraavassa taulukossa, jossa verrataan kantelujen jakautumista kielittäin ennen ja jälkeen toukokuun 1. päivän 2004, näkyy laajentumisen kielellinen vaikutus.

Kanteluista 3 536 oli yksityisten kansalaisten suoraan lähettämiä ja 190 yhdistysten tai yritysten lähettämiä. Omasta aloitteestaan oikeusasiamies käynnisti kahdeksan tutkimusta.

Vuonna 2004 kanteluista tutkittiin 95 prosenttia sen selvittämiseksi, kuuluiko kantelu oikeusasiamiehen toimivaltaan, täyttikö se tutkittavaksi ottamisen ehdot ja antoiko se aiheutta tutkimukseen. Kaikista tutkituista kanteluista 25 prosenttia kuului oikeusasiamiehen toimivaltaan. Näistä 490 täytti tutkittavaksi ottamisen ehdot, mutta 147 ei antanut aiheutta tutkimukseen. Tutkimus käynnistettiin siten 343 tapauksessa.

Useimmat tutkimukseen johtaneista kanteluista koskivat Euroopan komissiota (69 prosenttia). Koska komissio tekee yhteisön toimielmistä eniten sellaisia päätöksiä, joilla on suoria vaikutuksia kansalaiseen, on luonnollista, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistosta (EPSO) tehtiin 58 kantelua, Euroopan parlamentista 48 ja Euroopan unionin neuvostosta 22 kantelua.

Pääasialliset väitetyt hallinnolliset epäkohdat, joista kanneltiin, olivat avoimuuden puute sekä kieltäytyminen tietojen antamisesta (127 tapausta), syrjintä (106 tapausta), vältettävissä ollut viivästys (67 tapausta), epätyydyttävät menettelyt (52 tapausta), epäoikeudenmukaisuus tai vallan väärinkäyttö (38 tapausta), se, että jäsenvaltion velvollisuuksien täyttämistä ei ollut varmistettu, ts. Euroopan komissio ei ollut hoitanut tehtäväänsä ”perussopimusten vartijana” (37 tapausta), huolimattomuus (33 tapausta) ja oikeudellinen virhe (26 tapausta).

2.5 SIIRROT JA NEUVONTA

Jos kantelu ei kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan tai sitä ei voida ottaa tutkittavaksi, oikeusasiamies pyrkii aina neuvomaan kantelijalle toisen elimen, joka voi käsitellä kantelua, erityisesti jos tapauksessa on kyse yhteisön oikeudesta. Mahdollisuuksien mukaan oikeusasiamies siirtää kantelun suoraan toiselle toimivaltaiselle elimelle kantelijan suostumuksella sillä edellytyksellä, että kantelu näyttää perustellulta.

Vuonna 2004 kanteluita siirrettiin 71. Niistä 54 siirrettiin kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle, 13 Euroopan parlamentille käsiteltäväksi vetoomuksina ja neljä Euroopan komissiolle.

Neuvoja annettiin 2 117 tapauksessa. Niistä 906:ssa kantelijaa kehoitettiin kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen puoleen ja 179:ssä kantelijaa neuvottiin esittämään vetoamus Euroopan parlamentille. Yhteensä 359 tapauksessa kantelijaa neuvottiin kääntymään Euroopan komission puoleen. Tämä luku sisältää joitakin tapauksia, joissa komissiota vastaan tehtyä kantelua ei voitu ottaa tutkittavaksi, koska tarvittavia hallinnollisia valitusteitä ei ollut käytetty. Kantelijaa neuvottiin 613 tapauksessa ottamaan yhteyttä muihin elimiin, useimmiten jäsenvaltioissa toimiviin erikoisan oikeusasiamiehiin tai valituselimiin.

Esimerkkejä tapauksista, jotka siirrettiin toiselle toimielimelle tai laitokselle

VÄITETTY ALANKOMAIDEN POLIISIN LAIMINLYÖNTI

Alankomaissa asuva toisen jäsenvaltion kansalainen väitti, että Alankomaiden poliisi ei ollut tutkinut asianmukaisesti väitettä hänen neljävuotiaan lapsensa seksuaalisesta hyväksikäytöstä.

Pyydettyään kantelijalta suostumuksen siirrolle Euroopan oikeusasiamies siirsi asian Alankomaiden oikeusasiamiehelle.

(luottamuksellinen)

EU:SSA OLESKELEVIEN KOLMANSIEN MAIDEN KANSALAISTEN MATKUSTAMINEN

Yhdistyneen kuningaskunnan turvallisuusviraston Calais'n passintarkastuspisteestä tehtiin kantelu. Kantelijan vanhemmilta, jotka ovat Belgiassa laillisesti asuvia Tansanian kansalaisia, evättiin pääsy Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, koska heillä ei ollut viisumia. Kantelijat valittivat turvallisuusvirastonkohtelustajasiitä, että Belgiassaasuviltaja belgialaisen henkilöllisyystodistuksen omaavilta Tansanian kansalaisilta evättiin oikeus matkustaa vapaasti EU:n alueella.

He vaativat, että heille esitettäisiin virallinen anteeksipyyntö, että Belgiassa oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset saisivat matkustaa EU:n alueella esteettä ja että olisi perustettava EU:n elin, joka helpottaisi jäsenvaltion henkilöllisyystodistuksen omaavien henkilöiden matkustamista EU:n alueella.

Euroopan oikeusasiamies neuvoi kantelijoita soveltamaan turvallisuusvirastosta tehdyn kantelun sijaan kyseisen Yhdistyneen kuningaskunnan ministeriön valitusmenettelyä ja kääntymään Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin oikeusasiamiehen puoleen, jos valitusmenettely ei tuottaisi heitä tyydyttävää tulosta.

Kantelijan yleiset väitteet, jotka koskivat matkustamista EU:n alueella, Euroopan oikeusasiamies siirsi Euroopan parlamentille käsiteltäviksi vetoamuksena.

Tapaus 3300/2004/AU

2.6 OIKEUSASIAMIEHEN MENETTELYT

Kaikki oikeusasiamiehelle lähetetyt kantelut rekisteröidään ja niiden lähettäjälle ilmoitetaan kantelun vastaanottamisesta yleensä viikon kuluessa. Vastaanottoilmoituksessa kantelijalle kerrotaan käsittelymenettelystä ja mainitaan kantelua käsittelevän henkilön nimi ja puhelinnumero. Kantelu analysoidaan sen määrittämiseksi, onko tutkimuksen aloittaminen aiheellista, ja kantelijalle ilmoitetaan analyysin tuloksesta yleensä kuukauden kuluessa.

Jos tutkimusta ei aloiteta, kantelijalle ilmoitetaan, miksi. Jos se on mahdollista, kantelu siirretään tai kantelijalle neuvotaan, minkä toimivaltaisen elimen puoleen hän voisi kääntyä.

2.6.1 Tutkimuksen aloittaminen

Tutkimuksen ensimmäinen vaihe on kantelun toimittamien asianosaiselle toimielimelle tai laitokselle, jota pyydetään lähettämään oikeusasiamiehelle lausuntonsa yleensä kolmen kalenterikuukauden kuluessa.

Toukokuussa 2004 oikeusasiamies pyysi Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja komissiota suostumaan lyhyempään kahden kuukauden määräaikaan kanteluissa, jotka koskevat asiakirjoihin tutustumisen kieltämistä. Oikeusasiamies totesi, että kansalaisille on tärkeää voida saada tutustua asiakirjoihin mahdollisimman nopeasti ja että asetuksen (EY) N:o 1049/2001³ mukainen kaksivaiheinen hakumenettely antaa toimielimille tilaisuuden tarkastella oikeudellisia näkökohtia ja tosiseikkoja perusteellisesti jo ennen kuin kantelua on tehty. Euroopan parlamentti ja komissio suostuivat pyyntöön, mutta neuvosto ei. Neuvosto sitoutui kuitenkin tekemään jatkossakin kaiken mahdollisen, jotta vastaus saadaan mahdollisimman pian.

2.6.2 Oikeudenmukainen menettely

Oikeudenmukaisen menettelyn periaate edellyttää, että oikeusasiamiehen kantelusta tekemässä päätöksessä ei voida ottaa huomioon tietoja, jotka sisältyvät joko kantelijan tai yhteisön toimielimen tai laitoksen toimittamiin asiakirjoihin, ellei toinen osapuoli ole saanut mahdollisuutta tutustua asiakirjoihin ja esittää niistä näkemystään.

Oikeusasiamies lähettääkin yhteisön toimielimen tai laitoksen lausunnon kantelijalle ja kehottaa tätä esittämään huomautuksensa. Samaa menettelyä sovelletaan, jos kantelua tutkitaan tarkemmin.

Mahdollisuudesta valittaa kantelun käsittelyä tai tulosta koskevasta oikeusasiamiehen päätöksestä tai muutoin hakea siihen korjausta ei määrätä EY:n perustamissopimuksessa eikä ohjesäännössä. Oikeusasiamies on kuitenkin kaikkien muiden yhteisön toimielinten ja laitosten tapaan vastuullinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon EY:n perustamissopimuksen 288 artiklan nojalla. Yhteisöjen tuomioistuin vahvisti vuonna 2004, että periaatteessa on mahdollista nostaa oikeusasiamiestä vastaan vahingonkorvauskanne, jos oikeusasiamiehen katsotaan käsitelleen kantelua epäasianmukaisesti. Tuomioistuin vahvisti kyseisen tapauksen perusteiden valossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen, jonka mukaan oikeusasiamies ei ollut laiminlyönyt velvollisuuksiaan (asia C-234/02 P, *Euroopan oikeusasiamies vastaan Frank Lamberts*, tuomioistuimen päätös 23. maaliskuuta 2004).

2.6.3 Asiakirjojen tarkastus ja todistajien kuuleminen

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdan mukaan yhteisön toimielinten ja laitosten on toimitettava oikeusasiamiehelle tämän pyytämät tiedot ja myönnettävä tälle pääsy asianomaisiin asiakirjoihin. Ne voivat kieltäytyä tästä vain aiheellisella tavalla perustelluista salassapitosyistä.

Oikeusasiamiehellä on asiakirjoja tarkastaessaan oikeus varmistaa asianosaisen yhteisön toimielimen tai laitoksen toimittamien tietojen täydellisyys ja paikkansapitävyys. Kantelijan ja yleisön kannalta se, että oikeusasiamies voi suorittaa perusteellisen ja täydellisen tutkimuksen, on tärkeä tae.

Ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdassa myös vaaditaan, että yhteisön toimielinten ja laitosten virkamiehet ja muut henkilöstön jäsenet toimivat todistajina oikeusasiamiehen pyynnöstä. He esiintyvät oman hallintoyksikkönsä nimissä ja sen määräysten alaisina ja heitä koskee salassapitovelvollisuus.

Vuonna 2004 oikeusasiamies käytti kahdessa tapauksessa oikeuttaan tarkastaa toimielimen asiakirjat. Oikeutta kuulla todistajia ei käytetty vuonna 2004.

³

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

2.6.4 Avoin menettely

Oikeusasiamiehelle tehtyjen kantelujen käsittely on julkista, jollei kantelija ole pyytänyt luottamuksellista käsittelyä.

Täytäntöönpanosäännösten 13 artiklassa säädetään kantelijan oikeudesta tutustua kanteluaan koskeviin oikeusasiamiehen asiakirjoihin. Säännösten 14 artiklassa säädetään oikeusasiamiehen hallussa olevien asiakirjojen julkisuudesta samoin edellytyksin ja rajoituksin kuin asetuksessa (EY) N:o 1049/2001. Kun oikeusasiamies kuitenkin tutkii asianomaisen toimielimen tai laitoksen arkistoa tai ottaa vastaan todistajien lausuntoja, kantelun tekijä ei voi tutustua luottamuksellisiin asiakirjoihin taikka tutkinnan tai kuulemisen yhteydessä saatuihin luottamuksellisiin tietoihin eivätkä ne ole julkisia (13.3 ja 14.2 artikla). Tämän rajoituksen tarkoituksena on helpottaa oikeusasiamiehen tutkintavaltuuksien harjoittamista.

Tapaamisessaan Euroopan komission varapuheenjohtajan Loyola De Palacion kanssa 31. maaliskuuta 2004 oikeusasiamies selitti, ettei hänen tutkimuksissaan voida ottaa huomioon yhteisön toimielimen tai laitoksen toimittamia asiakirjoja, joilla osoitetaan hallinnollista epäkohtaa koskeva väite vääräksi, ellei kantelija saa tilaisuutta tutustua ja esittää huomautuksia kyseisistä asiakirjoista. Jos toimielimen tai laitoksen hallussa on luottamuksellisia asiakirjoja, joiden se katsoo tukevan kantaansa, sen tulisi laatia lausunnossaan asiakirjan keskeisistä kohdista yhteenveto, joka voidaan esittää julkisesti. Oikeusasiamies voi niin halutessaan tarkastaa luottamukselliset asiakirjat ja varmistaa, että julkisesti esitetty yhteenveto on kattava ja paikkansapitävä.

2.7 TUTKIMUSTEN TULOKSET

Kantelijalle ilmoitetaan tutkimuksen aikana jokaisesta uudesta käänteestä. Kun oikeusasiamies päättää lopettaa tutkimuksen, hän ilmoittaa tutkimuksen tuloksista ja päätelmistään kantelijalle. Oikeusasiamiehen päätöksestä ei aiheudu oikeudellisesti sitovia oikeuksia tai velvollisuuksia kantelijalle taikka asianosaiselle toimielimelle tai laitokselle.

Vuonna 2004 oikeusasiamies sai päätökseen 251 tutkimusta. Niistä 247 oli kantelun perusteella käynnistettyjä ja neljä omasta aloitteesta käynnistettyjä tutkimuksia.

Jos tutkimuksessa käsitellään useampia väitteitä, oikeusasiamies saattaa päätyä erilaisiin tuloksiin.

2.7.1 Ei hallinnollista epäkohtaa

Vuonna 2004 päätettiin 113 tapauksen käsittely siihen, ettei hallinnollista epäkohtaa havaittu. Tällainen tulos ei ole aina kielteinen kantelijan kannalta, sillä kantelija hyötyy ainakin saadessaan täydellisen selvityksen asianosaiselta toimielimeltä tai laitokselta sen toiminnasta. Toisaalta vaikka oikeusasiamies ei havaitse hallinnollista epäkohtaa, hän voi huomata, että toimielimellä tai laitoksella on tilaisuus parantaa hallintonsa laatua tulevaisuudessa. Sellaisessa tapauksessa oikeusasiamies esittää lisähuomautuksen.

2.7.2 Toimielimen sopimat asiat ja sovintoratkaisut

Oikeusasiamies pyrkii aina kuin se vain on mahdollista saavuttamaan myönteisen tuloksen, joka tyydyttää sekä kantelijaa että kantelun kohteena olevaa toimielintä. Yhteisön toimielinten ja laitosten yhteistyö on välttämätöntä, jotta voidaan päästä tällaisiin tuloksiin, jotka auttavat parantamaan toimielinten ja kansalaisten välisiä suhteita ja voivat tehdä kalliit ja aikaa vievät oikeudenkäynnit tarpeettomiksi.

Vuoden 2004 aikana toimielin tai laitos sopi itse 65 tapausta oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun seurauksena. Näistä 46 oli tapauksia, joissa oikeusasiamiehen puuttumisen ansiosta kansalaisille lähetettiin nopea vastaus kirjeisiin, joihin ei ollut vastattu (ks. vuosikertomuksen 1998 kohta 2.9, jossa on lisätietoja tapauksissa käytetystä menettelytavasta).

Jos tutkimuksessa havaitaan hallinnollinen epäkohta, oikeusasiamies pyrkii mahdollisimman usein saavuttamaan sovintoratkaisun. Vuonna 2004 ehdotettiin 12 sovintoratkaisua. Viidessä tapauksessa tapauksen käsittely päättyi sovintoratkaisun hyväksymiseen (niistä kahdessa tapauksessa ehdotus oli tehty vuonna 2003). Vuoden 2004 lopussa 11 sovintoratkaisuehdotusta oli vielä harkittavana.

Joissakin tapauksissa sovintoratkaisuun voidaan päästä, jos asianosainen toimielin tai laitos tarjoaa kantelijalle korvauksen. Tällaiset tarjoukset ovat aina vapaaehtoisia, eli niihin ei liity oikeudellisen vastuun tunnustamista eivätkä ne luo ennakkotapauksia.

2.7.3 Kriittiset huomautukset, suositusluonnokset ja erityiskertomukset

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen tai jos siihen ei päästä, oikeusasiamies joko lopettaa asian käsittelyn ja antaa asianomaiselle toimielimelle tai laitokselle kriittisen huomautuksen tai esittää suositusluonnoksen epäkohdan korjaamiseksi.

Kriittinen huomautus annetaan yleensä, jos asianomainen toimielin ei enää pysty korjaamaan hallinnollista epäkohtaa, jos hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan yleistä merkitystä eikä oikeusasiamies katso jatkotoimien olevan aiheellisia. Kriittinen huomautus esitetään myös, jos oikeusasiamies katsoo, ettei suositusluonnoksella saavuteta haluttua hyötyä tai ettei erityiskertomuksen antaminen ole aiheellista tapauksessa, jossa asianomainen toimielin tai laitos ei hyväksy suositusluonnosta.

Kriittinen huomautus vahvistaa kantelijalle sen, että hänen kantelunsa on oikeutettu, ja kertoo asianomaiselle toimielimelle tai laitokselle sen, mitä se on tehnyt väärin. Näin voidaan välttää tulevat hallinnolliset epäkohdat. Oikeusasiamies antoi 36 kriittistä huomautusta vuonna 2004.

Oikeusasiamies ilmoitti toimielimille ja laitoksille aikomuksestaan pyytää Euroopan parlamentin ehdotusta noudattaen säännöllisin väliajoin tietoa kriittisten huomautusten suhteen toteutetuista jatkotoimista. Vuonna 2004 komissio vastasi 11 kriittiseen huomautukseen. Vastauksia käsitellään tämän luvun seuraavassa kohdassa (2.8).

Tapauksissa, joissa oikeusasiamiehen seuranta osoittautuu tarpeelliseksi (toisin sanoen tapaukset, joissa kantelun kohteena oleva toimielin voi poistaa hallinnollisen epäkohdan tai joissa hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai sillä on yleisiä vaikutuksia), oikeusasiamies esittää yleensä kyseessä olevalle toimielimelle tai laitokselle suositusluonnoksen. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti toimielimien tai laitoksen on tällöin annettava yksityiskohtainen lausunto asiasta kolmen kuukauden kuluessa. Vuonna 2004 annettiin 17 suositusluonnosta. Lisäksi viisi vuonna 2003 annettua suositusluonnosta johti päätökseen vuonna 2004. Vuoden aikana päätettiin seitsemän tapausta, joissa toimielin hyväksyi suositusluonnoksen. Yksi tapauksista johti Euroopan parlamentille osoitettuun erityiskertomukseen. Viisi tapauksista päätettiin muista syistä. Vuoden 2004 lopussa yhdeksän suositusluonnosta oli vielä harkittavana.

Jos yhteisön toimielin tai laitos ei vastaa tyydyttävällä tavalla suositusluonnokseen, oikeusasiamies voi lähettää Euroopan parlamentille erityiskertomuksen. Erityiskertomus voi sisältää suosituksia. Se on oikeusasiamiehen viimeinen keino ja viimeinen varsinainen toimi, johon hän ryhtyy asian käsittelyn yhteydessä, sillä päätöslauselman antaminen ja parlamentin valtuutuksen käyttäminen ovat asioita, joista parlamentti tekee poliittisen arvion. Oikeusasiamies luonnollisesti antaa parlamentille erityiskertomuksen käsittelyä varten kaikki sen pyytämät tiedot ja avun. Vuonna 2004 laadittiin yksi erityiskertomus (tapaus OI/2/2003: tarkempia tietoja seuraavassa kohdassa ja kolmannessa luvussa).

2.8 TAPAUKSIA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET VUONNA 2004

Tapauksia koskevat päätökset julkaistaan pääsääntöisesti oikeusasiamiehen verkkosivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>) englanniksi ja kantelun alkuperäiskielellä, jos se on jokin muu kieli.

Kolmas luku sisältää yhteenvedon 59 päätöksestä, jotka on valittu vuonna 2004 tapauksen käsittelyn päättäneiden 251 päätöksen joukosta. Yhteenvedot edustavat oikeusasiamiehen tutkimusten eri aiheiden ja toimielinten monipuolista kirjoa ja tuloksia. Ne on luokiteltu tapauksien numeroiden, aiheiden eli tapaukseen liittyvän yhteisön toimialan, ja väitetyn hallinnollisen epäkohdan perusteella.

Tässä toisessa luvussa tarkastellaan vielä oikeusasiamiehen vuonna 2004 tekemiin päätöksiin sisältyviä tärkeimpiä oikeudellisia seikkoja ja tietoja. Ne on luokiteltu horisontaalisesti aiheittain. Lopuksi arvioidaan komission suhdetta oikeusasiamieheen ja kantelijoihin sellaisena kuin se käy ilmi vuonna 2004 tehdyistä päätöksistä ja komission vuoden aikana lisähuomautuksiin ja kriittisiin huomautuksiin antamista vastauksista.

2.8.1 Asiakirjojen saatavuus ja tietosuoja

Asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetussa asetuksessa⁴ hakijoille annetaan kaksi valitusmahdollisuutta: jos asiakirjaa ei luovuteta, he voivat nostaa kanteen tuomioistuimessa EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan mukaisesti tai kannella oikeusasiamiehelle.

Oikeusasiamies teki vuonna 2004 päätöksen 11 tällaisesta kantelusta, joista yhdeksän koski komissiota, yksi OLAFia ja yksi neuvostoa. Kansalaisjärjestöt olivat esittäneet kahdeksan näistä kanteluista, teollisuuden etujärjestö yhden ja yksityishenkilöt kaksi. Kolmessa tapauksessa toimielin sopi asian: yhdessä vastaamalla hakemukseen (2183/2003/TN) ja kahdessa muussa antamalla oikeuden tutustua kyseessä olleisiin asiakirjoihin (220/2004/GG, 520/2004/TN). Yhdessä tapauksessa päädyttiin sovintoratkaisuun, jonka mukaisesti komissio antoi kantelijalle (jonka asiakirjahakemus oli melko yleisluontoinen) luettelon Maailman kauppajärjestön (WTO) neuvotteluja koskevista asiakirjoista. Kantelija sai näin tarvittavat tiedot täsmällisemmän hakemuksen esittämiseksi (415/2003/TN).

Kuudessa tapauksessa oikeusasiamies katsoi, ettei hallinnollista epäkohtaa ollut ilmennyt, koska asianosaisella toimielimellä oli oikeus evätä mahdollisuus tutustua asiakirjoihin asetukseen sisältyvien poikkeusten nojalla. Neljä näistä tapauksista liittyi asetuksen 4 artiklan 1 kohtaan. Oikeusasiamies katsoi, että tapauksissa 900/2003/TN, 1286/2003/JMA ja 1304/2003/PB komissiolla oli oikeus vedota 4 artiklan 1 kohdan kolmanteen luetelmakohtaan (kansainväliset suhteet) ja tapauksessa 1044/2004/GG neljänteen luetelmakohtaan (yhteisön tai jäsenvaltion finanssi-, rahatai talouspolitiikka). Ensimmäisessä mainitussa tapauksessa oikeusasiamies totesi, ettei 4 artiklan 1 kohdassa säädetä mahdollisuudesta, että ylivoimainen yleinen etu edellyttäisi asian ilmaisemista, ja että toimielinten on siksi erityisen tärkeää perustella päätöksensä selvästi vedotessaan tähän säännökseen.

Oikeusasiamies teki kaksi päätöstä, jotka liittyivät asetuksen 4 artiklan 2 kohtaan. Tapaus 2371/2003/GG koski pyyntöä saada tutustua neuvoston oikeudellisen yksikön laatimaan lausuntoon. Oikeusasiamies esitti neuvostolle suositusluonnoksen, mutta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen annettua päätöksen, jonka mukaan neuvostolla on oikeus kieltäytyä antamasta tutustuttavaksi oikeudellisen yksikkönsä lausuntoja⁵, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn päätökseen, että hallinnollista

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL L 145, s. 43.

⁵ Asia T-84/03, *Turco vastaan neuvosto*, tuomio 23. marraskuuta 2004.

epäkohtaa ei ilmennyt. Tapauksessa 1481/2003/OV oikeusasiamies katsoi, että komissiolla oli oikeus vedota 4 artiklan 2 kohdan kolmanteen luetelmakohtaan (tarkastus-, tutkinta- ja tilintarkastustoimien tarkoitus) kertomuksen tiettyjen osien suojaamiseksi ja ettei ylivoimainen yleinen etu edellyttänyt kyseisten osien ilmaisemista.

Kahdessa edellä mainitussa tapauksessa annettiin myös lisähuomautuksia. Tapauksessa 1286/2003/JMA oikeusasiamies kehotti komissiota harkitsemaan, miten WTO:n puitteissa käydyt neuvottelut voisivat olla avoimemmat ja läpinäkyvämmät. Tapauksessa 1304/2003/PB oikeusasiamies myönsi, että komissiolla oli oikeus evätä oikeus tutustua tiettyihin komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston tarkastuskertomuksen osiin. Oikeusasiamies ehdotti, että tulevaisuudessa olisi hyödyllistä kirjata ei-luottamukselliset tiedot erilleen luottamuksellisista tiedoista aina kun se on käytännössä mahdollista, jotta osittaisen tutustumisoikeuden myöntäminen olisi yksinkertaisempaa. Komissio toimitti myöhemmin oikeusasiamiehelle lisätietoja elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston käytännöistä asian suhteen.

Tapauksessa 1874/2003/GG esitettiin kriittinen huomautus. Tapauksessa komissio vetosi sekä asetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohtaan (yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suoja, erityisesti yhteisön lainsäädännön mukaista henkilötietojen suoja) että 4 artiklan 3 kohtaan (jonka tarkoitus on antaa toimielimille harkinnanvaraa) perustellakseen päätöstään evätä oikeus tutustua sähköpostikirjeenvaihtoon komission yksiköiden ja sopimuksen hallinnointiin komission puolesta osallistuneen kahden elimen työntekijöiden välillä. Oikeusasiamies totesi, ettei pelkästään se seikka, että asiakirja sisältää sisäiseen käyttöön tarkoitettuja mielipiteitä, riitä osoittamaan tietojen ilmaisemisen aiheuttavan vakavia vahinkoja, sillä 4 artiklan 3 kohdassa lähtökohtana on se, että tällaiset asiakirjat on periaatteessa annettava tutustuttaviksi. Päätöksessä todettiin myös, että komission perustelut olivat sikäli epä johdonmukaisia, että se saattoi vedota 4 artiklan 3 kohtaan vain sillä perusteella, että sähköpostiviestien vaihto kyseisten elinten työntekijöiden kanssa oli rinnastettavissa sisäisiin viesteihin eikä komissio ollut vaatinut, ettei sen oman henkilöstön jäsenten kirjoittamiin sähköpostiviesteihin saisi tutustua, jotta heidän nimensä eivät paljastuisi.

Tietosuojakysymykset nousivat esiin myös kahdessa muussa tapauksessa. Tapauksessa 821/2003/JMA kantelija piti periaatteellisesti kiistanalaisena Euroopan parlamentin kieltäytymistä toimittaa luettelo harjoittelijoiksi valituista henkilöistä. Parlamentti vetosi tietosuojanäkökohtiin kieltäytymisensä perustelemiseksi. Oikeusasiamies katsoi, että parlamentti voisi päättää niiden henkilöiden nimien julkaisemisesta, joille on tarjottu harjoittelupaikkaa Euroopan parlamentissa ja jotka ovat sen saaneet, ja ilmoittaa asiasta harjoittelupaikan hakijoille. Parlamentin nykyisiin harjoittelua koskeviin sääntöihin ei kuitenkaan sisälly tällaista säännöstä. Oikeusasiamies ehdottikin, että parlamentti harkitsisi sääntöjen muuttamista siten, että harjoittelupaikkatarjouksen hyväksyneiden henkilöiden nimiluettelo olisi julkinen asiakirja.

Tapauksessa 2046/2003/GG neuvosto epäsi sekakomitealtaan, johon kuului nimittävän viranomaisen ja henkilöstökomitean edustajia, oikeuden nähdä niiden henkilöiden henkilökohtaisia tietoja, joiden varhaiseläkehakemukset oli hyväksytty. Oikeusasiamies totesi, että vaikka henkilötietoja voidaan ilmaista vain asetuksen (EY) N:o 45/2001⁶ säännösten mukaisesti, esteen tietojen ilmaisemiselle oli luonut neuvosto itse, kun se oli jättänyt ilmoittamatta hakijoille, että heidän henkilötietonsa voitaisiin toimittaa sekakomitealle. Tästä syystä esitettiin kriittinen huomautus, joka koski sitä, ettei neuvosto voinut neuvotella asianmukaisesti sekakomitean kanssa varhaiseläkehakemuksista.

⁶

Asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL 2001, L 8, s. 1.

2.8.2 Komissio ”perussopimusten vartijana”

Oikeusvaltion periaate on yksi Euroopan unionin perusperiaatteista, yksi komission tärkeimmistä tehtävistä on toimia ”perussopimusten vartijana”⁷. Komissio voi ryhtyä toimiin omasta aloitteestaan, kantelujen perusteella tai vastauksena Euroopan parlamentin pyyntöihin käsitellä vetoomuksia. EY:n perustamissopimuksen 226 artiklassa määritellään yleinen menettely, jonka mukaisesti komissio voi tutkia asiaa ja siirtää mahdollisten jäsenvaltioissa ilmenneiden yhteisön oikeuden rikkomistapausten käsittelyn yhteisöjen tuomioistuimelle. Tietyillä aloilla, kuten valtiontukien ja kilpailuoikeuden alalla, sovelletaan erilaisia menettelyjä.

Kolmannessa luvussa esitetään yhteenvedot yhdeksästä päätöksestä, jotka kuvaavat sitä, miten oikeusasiamies käsittelee ”perussopimusten vartijasta” tehtyjä kanteluita. Yleisimmät käsitellyt kysymykset koskevat väitteitä kantelujen rekisteröimättä jättämisestä, kohtuuttomasta viivästyksestä tai tutkimuksen riittämättömyydestä.

Kahdessa tapauksessa (2007/2002/ADB ja 701/2003/IP) oikeusasiamies esitti kriittisen huomautuksen siksi, ettei kanteluja ollut rekisteröity. Komissio vastasi viimeksi mainittuun päätökseen lupaamalla antaa tulevaisuudessa selvempiä vastauksia kirjeisiin, joissa väitetään jäsenvaltion rikkoneen kilpailuoikeutta, ja esittää perustelut, mikäli kirjettä ei rekisteröidä kanteluksi. Tapauksessa 1769/2002/ELB komissio hyväksyi suositusluonnoksen, jonka mukaan sen pitäisi rekisteröidä kirje kanteluksi ja käsitellä sitä Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle annetussa kantelijan asemaa yhteisön oikeuden rikkomista koskevissa asioissa koskevassa tiedonannossa⁸ asetettujen menettelyjen mukaisesti.

Kahdessa tapauksessa (2333/2003/GG ja 2185/2002/IP) oikeusasiamies esitti kriittisen huomautuksen siksi, että kantelujen käsittelyyn oli kulunut kohtuuttoman pitkä aika. Tapauksessa 1963/2002/IP, jossa komissio ei ollut esittänyt tyydyttävää selitystä sille, miksei se pystynyt tekemään eräästä asiasta päätöstä lähes seitsemän ja puolen vuoden kuluttua, esitettiin suositusluonnos. Komissio vastasi lupaamalla tehdä lopullisen päätöksen maaliskuussa 2004.

Kolmessa tapauksessa, joissa kantelija väitti, ettei asiaa ollut tutkittu riittävästi, ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa (841/2003/OV, 849/2003/JMA ja 480/2004/TN). Tapauksessa 841/2003/OV oli pääasiassa kyse väärinymmärryksestä sen suhteen, mihin komission tutkimus kohdistui, ja kantelija kiitti oikeusasiamiestä tilanteen selvittämisestä. Tapauksessa 480/2004/TN oikeusasiamies esitti lisähuomautuksen, jossa hän kehotti komissiota tulevaisuudessa perustelemaan mahdollisimman ymmärrettävästi ja avoimesti päätöksensä lopettaa 226 artiklan mukaisten kanteluiden käsittely. Tapauksessa 849/2003/JMA oikeusasiamies katsoi, että komissio oli esittänyt kantelijalle riittävät perustelut asiaa koskevaan päätökseen. Komissio myös pyysi kantelijalta anteeksi sitä, ettei ollut suonut tälle tilaisuutta kommentoida komission perusteluja, joiden mukaan kyse ei ollut rikkomisesta.

Tapausta 480/2004/TN koskevan päätöksen aiheena oli yleisesti tärkeän asia käsittely 226 artiklan mukaisen menettelyn mukaisesti. Yksi komissiolle tehdyssä kantelussa esitetyistä väitteistä oli se, että jäsenvaltio ei ollut pannut asianmukaisesti täytäntöön saavutettuja oikeuksia koskevaa direktiiviä kansallisen tuomioistuimen päätöksen vuoksi. Oikeusasiamies katsoi, että komissiolla oli riittävät perusteet olla jatkamatta rikkomisesta johtuvaa menettelyä oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevan perusperiaatteen mukaisesti: jos kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi annetaan väite, jonka mukaan kansalliset viranomaiset eivät noudata yhteisön oikeutta, soveltuva keino valittaa epätydyttävästä tuomiosta on käyttää korkeampaan oikeusasteeseen valittamiseen liittyviä käytettävissä olevia menettelyitä.

⁷ EY:n perustamissopimuksen 211 artiklan mukaisesti komissio «huolehtii siitä, että tämän sopimuksen määräyksiä sekä toimielinten sen nojalla antamia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan». Euroopan perustuslain I-26 artiklassa vahvistetaan tämän tehtävän tärkeys.

⁸ EYVL 2002, C 244, s. 5.

2.8.3 Sopimukset ja avustukset

Yhteisön toimielimet ja laitokset käyttävät sopimuksia hankkiakseen tehtäviensä hoitamisessa tarvittavia tavaroita ja palveluja sekä hallinnoidakseen erilaisten ohjelmien yhteydessä myönnettäviä avustuksia ja tukia.

Oikeusasiamies vastaanottaa ja käsittelee kanteluja, jotka koskevat sekä sopimusten tekemistä että niiden hallinnointia. Jos kyseessä kuitenkin on sopimuksen rikkominen, oikeusasiamies tutkii vain, onko yhteisön toimielin tai laitos esittänyt johdonmukaisen ja perustellun selityksen toimintansa oikeusperustasta ja millä perusteella se katsoo sopimustilannetta koskevan näkemyksensä olevan oikea.

Kolmannessa luvussa tehdään yhteenvedot yhdeksästä päätöksestä, jotka kuvastavat oikeusasiamiehen työtä sopimuksiin ja avustuksiin liittyvien kanteluiden parissa. Useimmin esiin tuotuja ongelmia olivat sopimusta edeltävät menettelyt, epäoikeudenmukainen toiminta käsiteltäessä yrityksiin liittyviä epäilyjä ja maksujen viivästyminen.

Oikeusasiamies totesi sopimusta edeltäviä menettelyjä koskeneessa tapauksessa 1878/2002/GG, että komissio ei ollut suonut pienelle yritykselle tarpeeksi aikaa valmistella ehdotustaan tutkimusta ja kehittämistä koskevan avustuksen hakemiseksi. Komissio hyväksyi suositusluonnoksen, jonka mukaisesti se maksoi korvausta vapaaehtoisesti. Sen sijaan tapauksessa 1986/2002/OV komissio hylkää suositusluonnoksen, jonka mukaan se olisi tehnyt kohtuullisen tarjouksen kantelijalle, jolle se ei ollut selvittänyt riittävästi, että sopimusta ei tehdä. Tapauksessa 221/2004/GG komissio tulkitsi väärin postileiman ja hylkää näin erehdyksessä ehdotuksen, jonka se katsoi saapuneen määräajan jälkeen. Oikeusasiamiehelle tehdyn kantelun seurauksena komissio toimi nopeasti ja rakentavasti virheen korjaamiseksi.

Kaksi tapausta johti kriittisiin huomautuksiin, joiden aiheena oli epäoikeudenmukainen toiminta käsiteltäessä yrityksiin tai organisaatioihin liittyviä epäilyjä. Tapauksessa 278/2003/JMA oikeusasiamies määritteli yleiseksi periaatteeksi sen, että ryhtyessään toimiin yhteisön taloudellisten etujen suojelemiseksi komission olisi pyrittävä löytämään oikeudenmukainen kompromissi yksityisten henkilöiden etujen ja yleisen edun välille. Päätöksessä todetaan lisäksi, että on vaikea kuvitella, miten komissio voisi toimia näin, ellei se ilmoita avustuksen hakijalle mahdollisista epäilyistä, joita sillä on hakijan oikeudellisen aseman suhteen, ja ole sen jälkeen valmis kuulemaan hakijan esittämät tiedot ja vastaamaan niihin. Oikeusasiamies neuvoi komissiolle, että sen olisi hyvä antaa yksiköilleen ohjeet asiasta. Tapauksessa 953/2003/OV Euroopan parlamentti ja komissio päättivät sopimuksensa erään yrityksen kanssa soveltamalla säännöstä, jonka nojalla niiden piti ilmoittaa yritykselle kirjallisesti sopimusvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä. Oikeusasiamiehen mielestä pelkkä viittaus "OLAFin tutkimusten tuloksiin" ei ilman lisätietoja ollut riittävä ilmoitus.

Kolme maksujen viivästymistä koskevaa kantelua sovittiin. Tapauksessa 435/2004/GG komissio maksoi asianomaiselle yritykselle erääntyneet laskut. Lisähuomautuksessaan oikeusasiamies kehotti komissiota harkitsemaan myös korkojen maksamista, minkä se tekikin. Kahdessa muussa tapauksessa oli kyse kolmansille osapuolille osoitettujen komission alihankkijoiden maksujen viivästymisestä. Tapauksessa 2124/2003/ADB komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, ettei se tiennyt, miksi alihankkija ei ollut suorittanut maksua. Vähän ajan kuluttua sen jälkeen kantelija sai maksun kokonaisuudessaan. Tapaus 1949/2003/TN liittyi siihen, että *CESD-Communautaire* ei ollut suorittanut maksua työstä, jonka kantelija oli tehnyt Eurostatin ohjeiden mukaisesti. Komissio maksoi kyseiset summat *CESD-Communautaire*-yritykselle, joka puolestaan maksoi kantelijalle.

Yhdessä tapauksessa (1889/2002/GG) tulos ei ollut tyydyttävä. Yritys sai komissiolta rahoitustukea kahteen hankkeeseen. Komissio päätti periä takaisin toiseen hankkeeseen maksetut varat, ja yritys valitti takaisinmaksumääräyksestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Komissio keskeytti tämän seurauksena toiseen hankkeeseen tarkoitetut maksut väittäen, että se oli sopimusehtojen mukaista. Oikeusasiamies kävi perusteellisen tutkimuksen yhteydessä tutustumassa komission asiakirjoihin ja kuuli komission yksikönpäällikön todistajanlausunnon. Tutkimuksen pohjalta hän totesi, ettei komissio ollut esittänyt johdonmukaista ja perusteltua selvitystä kannastaan. Komissio hylkää sekä pyrkimyksen sovintoratkaisuun että suositusluonnoksen. Oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn kriittiseen huomautukseen.

2.8.4 Työhönotto- ja henkilöstöasiat

Kolmannessa luvussa on yhteenvedot 15 päätöksestä, jotka liittyvät EU:n toimielinten ja laitosten työhönottomenettelyjä ja työsuhteita koskeviin kanteluihin. Euroopan parlamentti sopi yhden tapauksen (1600/2003/ADB) ja komissio hyväksyi sovintoratkaisun toisessa tapauksessa (1320/2003/ELB). Tapauksessa 1196/2003/ELB kantelija pääsi tavoitteeseensa eli sai selvitettyä tilanteen siten, että saattoi pohtia mahdollista muutoksenhakukeinoa.

Viidessä päätöksessä aiheena oli yleisesti tärkeä kysymys.

Tapauksessa 1571/2003/OV oikeusasiamies ei löytänyt Europolin henkilöstösäännöistä oikeusperustaa sille, että osa tilapäisestä henkilöstöstä on otettu palvelukseen paikallisiin toimihenkilöihin sovellettavin ehdoin. Oikeusasiamies esitti kriittisen huomautuksen, jossa se kehotti Europolia kiinnittämään huomiota tarpeeseen tarkistaa menettelytapoja. Europol vastasi myönteisesti.

Tapauksessa 260/2003/OV antamassaan päätöksessä oikeusasiamies arvosteli sitä, ettei Euroopan parlamentti ollut ryhtynyt tarvittaviin toimiin varmistaakseen tupakointisääntöjensä noudattamisen tiloissaan. Oikeusasiamies totesi, että parlamentin olisi kiinnitettävä sääntöjen noudattamiseen erityistä huomiota tupakansavulle altistumisesta mahdollisesti aiheutuvien terveyshaittojen vuoksi ja siksi, että henkilöstön altistumisesta tupakansavulle saattaisi seurata mahdollisia oikeudelliseen vastuuseen liittyviä ongelmia.

Tapauksessa 2216/2003/MHZ kantelija valitti Euroopan henkilöstövalintatoimiston päätöksestä laatia kilpailun hakijoille osoitettu kirjeenvaihtonsa vain englanniksi, ranskaksi tai saksaksi. Oikeusasiamies arvosteli EPSOa siitä, ettei se pystynyt perustelemaan päätöksensä taustalla olevia syitä, jotta kyseisiä perusteluja olisi voitu arvioida.

Omasta aloitteesta suoritetun tutkimuksen (OI/1/2003/ELB) seurauksena komissio suostui vahvistamaan maaliskuuhun 2005 mennessä sisäisen valitusmenettelyn komennuksella olevia kansallisia asiantuntijoita varten.

Toisessa omasta aloitteesta suoritetussa tutkimuksessa (OI/2/2003/GG) oikeusasiamies totesi, että komissio ei ollut antanut johdonmukaista ja vakuuttavaa selitystä sille, että se luokitteli monet ulkoisten lähetystöjensä tiedottajat alempaan palkkaluokkaan. Koska komissio hylkäsi suositluonnoksen, jossa sitä kehoitettiin tarkistamaan kyseisten virkojen luokittelusääntöjä, oikeusasiamies esitti Euroopan parlamentille joulukuussa 2004 erityiskertomuksen.

2.8.5 Komission vastaukset oikeusasiamiehen tutkimuksiin

EU:n toimielinten ja laitosten yhteistyö on välttämätöntä, jotta oikeusasiamies voi tarjota yksityisille ihmisille ripeän ja tehokkaan muutoksenhakukeinon ja varmistaa järjestelmälliset parannukset, joilla hallinnon laatua parannetaan.

Komission yhteistyö on erityisen tärkeää, sillä lähes 70 prosenttia oikeusasiamiehen tutkimuksista koskee komissiota. Komission reaktiot oikeusasiamiehen ehdotuksiin ja suosituksiin olivat kaiken kaikkiaan myönteisiä vuoden 2004 aikana. Esimerkkejä komission valmiudesta tehdä yhteistyötä järjestelmällisten parannusten toteuttamiseksi ovat suostuminen vahvistamaan valitusmenettely komennuksella olevia kansallisia asiantuntijoita varten (OI/1/2003/ELB, kohta 2.8.4) sekä myönteinen vastaus oikeusasiamiehen ehdotuksiin parantaa Eurooppa-koulujen hallintoa (OI/5/2003).

Komissio myös ryhtyi jatkotoimiin tapauksessa 1876/2002/OV annetun lisähuomautuksen johdosta ja ilmoitti oikeusasiamiehelle, että äskettäin käyttöön otettu sähköinen asiakirjojen hallinnointijärjestelmä takaa kaikkien tapaukseen liittyvien asiakirjojen tehokkaamman hallinnoinnin ja mahdollistaa näin sen, että komissio voi paremmin auttaa oikeusasiamiestä käsittelemään kansalaisten kanteluja mahdollisimman ripeästi ja tuloksellisesti.

Toisaalta komissio ei vastannut myönteisesti tapauksessa 253/2003/ELB esitettyyn lisähuomautukseen. Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komission oli aiheellista säännellä perheenjäsenten työhönottoa TACIS-hankkeiden kaltaisten hankkeiden yhteydessä, mutta esitti, että tällaisen sääntelyn tavoitteet voitaisiin saavuttaa paremmin tulevaisuudessa ottamalla käyttöön ja julkaisemalla riittävän laajasti sovellettavat säännöt ja periaatteet, joilla taataan samalla oikeudenmukaisuus ja avoimuus. Komissio ilmaisi vastauksessaan, että se mieluummin tutkii alihankkijan perheenjäsenten työtilannetta tapauskohtaisesti.

Monet kohdissa 2.8.1–2.8.3 esille tuoduista tapauksista kertovat komission halukkuudesta sopia yksityishenkilöiden valitustapauksia, pyytää anteeksi virheitään ja ryhtyä korjaaviin toimiin, joihin liittyy myös korvausten maksaminen vapaaehtoisesti.

Kahdessa esiin otetussa tapauksessa komissio kuitenkin hylkäsi oikeusasiamiehen ehdotukset sovintoratkaisuiksi ja niitä seuraavat suositusluonnokset.

Kolmas tällainen tapaus on 1435/2002/GG. Oikeusasiamies pyysi useita kertoja komissiota ottamaan huomioon kantelijan väitteen, jonka mukaan tietoyhteiskunnan pääosastossa oli ollut sisäinen väärinkäsitys viran avoinna olemisen suhteen. Tästä huolimatta komissio ei kommentoinut asiaa. Päätöksessä, jonka mukaan tapauksen käsittely lopetettiin kriittiseen huomautukseen, oikeusasiamies ilmaisi näkemyksensä, jonka mukaan komission suhtautuminen ei ollut EU:n oikeudessa yhteisön toimielimille asetettujen, suhteita oikeusasiamieheen ja kantelijoihin koskevien velvoitteiden mukaista.

Oikeusasiamies toivoo parlamentin tekemän aloitteita, joilla komissiota kehoitetaan soveltamaan valtaosassa tapauksia vuonna 2004 osoittamaansa hyvää yhteistyövalmiutta kaikkiin tuleviin tapauksiin, jotta yhtäältä Euroopan unionin toimielimet ja laitokset voivat tarjota kansalaisilleen ja asukkailleen mahdollisimman korkealaatuaista palvelua ja toisaalta jotta oikeusasiamies voisi hoitaa tehtävänsä.

JOHDANTO

1 TIIVISTELMÄ

2 KANTELOT JA TUTKIMUKSET

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

6 TIEDOTUSTOIMINTA

7 LIITTEET

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

Kaikkiin tässä luvussa esitettyihin tapauksiin liittyvien päätösten teksti kokonaisuudessaan löytyy Euroopan oikeusasiamiehen verkkosivujen kohdasta "Päätökset: hakemisto" (<http://www.euro-ombudsman.eu.int/decision/en/default.htm>). Asianomaisen päätöksen saa esiin käyttämällä tapauksen numeroa, joka on mainittu tässä luvussa jokaisen tapausyhteenvodon otsikon alla. Päätökset ovat verkkosivuilla kokonaisuudessaan englanniksi ja kantelun alkuperäiskielellä, jos se on jokin muu kieli. Euroopan oikeusasiamiehen toimistosta saa pyynnöstä tulosteen päätöksen tekstistä sellaisena kuin se on esitettyä verkkosivuilla.

Vuoden 2005 loppupuolella asetetaan oikeusasiamiehen verkkosivuille tässä luvussa esiteltyihin tapauksiin liittyvät päätökset kokonaisuudessaan yhtenä sähköisenä asiakirjana englanniksi, ranskaksi ja saksaksi. Se löytyy verkkosivujen kohdasta "Vuosikertomukset" (<http://www.euro-ombudsman.eu.int/report/en/default.htm>). Myös tästä asiakirjasta saa tulosteen tai CD-ROMin pyydettyessä Euroopan oikeusasiamiehen toimistosta.

3.1 EI HALLINNOLLISTA EPÄKOHTAA

3.1.1 Euroopan parlamentti

HARJOITTELUA KOSKEVAT EUROOPAN PARLAMENTIN SÄÄNNÖT

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 821/2003/JMA Euroopan parlamenttia vastaan

Espanjan kansalainen kanteli oikeusasiamiehelle, kun hänen harjoittelupaikkahakemuksensa Euroopan parlamenttiin oli hylätty. Hän väitti, että (i) Euroopan parlamentin päätös hylätä hänen harjoittelupaikkahakemuksensa ei ollut riittävän perusteltu, (ii) Euroopan parlamentin harjoittelijoiden valitsemiseksi soveltama menettely on epämääräinen eikä siinä tarjota valitusmahdollisuutta ja (iii) parlamentin kieltäytyminen antamasta valittujen harjoittelijoiden luetteloa tutustuttavaksi tietosuojaan liittyvistä syistä on aiheeton julkisen kilpailun yhteydessä.

Valintamenettelystä parlamentti totesi, että sen yksiköt arvioivat kaikki hakemukset ansioiden, ajankohtaisten tarpeiden ja saatavuuden perusteella 18. joulukuuta 2002 annettujen, harjoittelua ja opintovierailuja Euroopan parlamentissa koskevien sääntöjen 6 artiklan 3 kohdassa asetettujen vaatimusten mukaisesti. Hakijoita valitessaan kukin pääosasto pyrkii sovittamaan yhteen hoidettavana olevat tehtävät ja hakijoiden erityistaidot, jotta valitut hakijat voisivat saada mahdollisimman hyödyllistä kokemusta.

Parlamentti muistutti myös, että harjoittelua ja opintovierailuja Euroopan parlamentissa koskevissa sääntöissä käsitellään kaikkia harjoittelijoiden valintaan liittyviä näkökohtia, myös valitusmahdollisuutta. Yleiset kelpoisuusehdot on esitetty selvästi sääntöjen 5 artiklassa, hyväksyntämenettely on kuvattu 6 artiklassa ja kiistatapauksiin sovellettavat säännöt sisältyvät 24 artiklaan. Parlamentin mielestä menettely on selvä ja yksiselitteinen.

Lisäksi parlamentti katsoi, että valittujen harjoittelijoiden luetteloa ei voitaisi julkaista asetuksen (EY) N:o 1049/2001⁹, 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyn poikkeuksen nojalla, sillä sen mukaan asiakirjaa ei anneta tutustuttavaksi, jos tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suoja.

Saatuun parlamentin vastaukset kantelijan kirjeisiin ja ottaen huomioon tutkimuksen aikana annetut selitykset oikeusasiamies katsoi, ettei kyseessä ollut hallinnollinen epäkohta. Hän esitti kuitenkin seuraavat lisähuomautukset:

Jotta viestintä kansalaisten kanssa olisi tuloksellista, parlamentti voisi harkita, että sääntöihin sisällytettäisiin erityinen viittaus siihen, että harjoittelupaikkahakemusten arviointiperusteisiin kuuluvat myös yksikön ajankohtaiset tarpeet.

Oikeusasiamies on sitä mieltä, että Euroopan parlamentin olisi aiheellista harkita, pitäisikö sen tarkistaa harjoittelua ja opintovierailuja koskevia sääntöjään siten, että niissä säädetään harjoittelupaikkatarjouksen vastaanottaneiden henkilöiden nimiluettelon julkisuudesta. Tämä toimenpide antaisi tietoa harjoittelupaikan hakijoille ja selventäisi luettelon oikeudellista asemaa jatkoa silmällä pitäen.

Lisähuomautus

Koska päätös koski tässä tapauksessa sekä yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä annetun asetuksen (EY) N:o 45/2001¹⁰ soveltamisalaa että sen suhdetta Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annettuun asetukseen (EY) N:o 1049/2001, oikeusasiamies toimitti päätöksestä jäljennöksen Euroopan tietosuojavaltuutetulle tiedoksi. Vastauksessaan tietosuojavaltuutettu totesi, että tapaus kuvasti hyvin mahdollisia jännitteitä avoimuuden ja tietosuojan välillä. Hän muistutti tukevasa oikeusasiamiehen käytännöllistä lähestymistapaa tällaisten tapausten käsittelyssä.

EUROOPAN PARLAMENTIN JÄSENTEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 907/2003/ELB Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelija, joka on Ranskan kansalainen, oli Euroopan parlamentin jäsen kaudella 1984–1989 ja oli oikeutettu saamaan eläkettä saavutettuaan 55 vuoden iän. Vuonna 1995 otettiin käyttöön kuuden kuukauden aikaraja järjestelmästä maksettavaa eläkettä koskeville hakemuksille. Euroopan parlamentti ilmoitti kantelijalle uudesta säännöksestä 6. elokuuta 2002. Hän haki eläkejärjestelmän jäsenyyttä 29. syyskuuta 2002. Hänelle myönnettiin eläkeoikeus lokakuusta 2002 eteenpäin.

Kantelija väitti, että Euroopan parlamentti ei ollut antanut hänelle tarvittavia tietoja eläkejärjestelmään sovellettavista säännöistä, ja vaati, että hänelle myönnetään eläkeoikeudet marraskuusta 1998 lähtien, jolloin hän täytti 55 vuotta.

Parlamentti selvitti lausunnossaan, että kirjeet, joita se oli lähettänyt tiedossa oleviin kantelijan osoitteisiin, palautettiin kaikki. Ranskan kansalliskokous ei pystynyt kertomaan kantelijan osoitetta eikä etsintä Internetissä tuottanut tulosta. Kun parlamentti sai sattumalta tietää kantelijan osoitteen, häneen otettiin yhteyttä ja hänelle lähetettiin kirje sekä täytettävät asiakirjat.

Oikeusasiamies pani merkille, että kolmessa Euroopan parlamentin kantelijalle lähettämässä kirjeessä oli osoitteet, jotka kantelija oli antanut lähtiessään parlamentista. Oikeusasiamies päätteli

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL 2001 L 8, s. 1.

kantelijan ja parlamentin esille tuomista tosiseikoista, että kantelija ei ilmoittanut parlamentille osoitteen vaihtumisesta sen jälkeen, kun hän lähti parlamentista vuonna 1989. Oikeusasiamies havaitsi, että parlamentti tiesi kantelijan tyttären syntymästä ja hänen avioitumisestaan Euroopan parlamentin virkamiehen kanssa ja että säännöllistä yhteyttä pidettiin perheavustuksiin liittyvissä asioissa. Oikeusasiamies kuitenkin havaitsi, että virkamiesten perheavustuksia ja parlamentin jäsenten eläkeoikeuksia käsiteltiin Euroopan parlamentin eri yksiköissä. Oikeusasiamies katsoi, ettei perheavustuksista vastaava yksikkö voinut mitenkään tietää, että joku toinen parlamentin yksikkö voisi tarvita tietoa kantelijan nykyisestä osoitteesta. Mitään osoitusta ei myöskään ollut siitä, että entisten parlamentin jäsenten eläkeoikeuksia käsittelevä yksikkö olisi tiennyt, että perheavustuksista vastaava yksikkö oli yhteydessä kantelijaan.

Oikeusasiamies katsoi, että Euroopan parlamentti oli ryhtynyt tarvittaviin toimiin yrittääkseen saada yhteyden kantelijaan ja ilmoittaakseen tälle eläkejärjestelmästä. Näin ollen hän katsoi, ettei kyseessä ollut hallinnollinen epäkohta.

3.1.2 Euroopan unionin neuvosto

EUROOPAN ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRANOMAISEN JOHTOKUNNAN JÄSENTEN NIMITTÄMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2126/2003/PB Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Euroopan unioni päätti 1990-luvulla sattuneiden elintarvikeskandaaleiden seurauksena asettaa Euroopan elintarvikeeturvallisuusviranomaisen, joka perustettiin asetuksella (EY) N:o 178/2002¹¹. Asetuksen 24 artiklassa säädetään, että elintarvikeviranomaista johtaa johtokunta, jossa on neljätoista jäsentä, jotka neuvosto nimittää Euroopan parlamenttia kuultuaan komission laatimasta luettelosta. Johtokunnan jäsenet on nimitettävä siten, että varmistetaan mahdollisimman korkeat pätevyysvaatimukset, alan laaja asiantuntemus ja samalla mahdollisimman laaja maantieteellinen jakauma unionissa. Neuvosto nimitti johtokunnan jäsenet 15. heinäkuuta 2002.

Kantelun esitti Euroopan kuluttajaliitto (*Bureau Européen des Unions de Consommateurs*, BEUC), joka katsoi, että neuvosto oli nimittänyt johtokuntaan liikaa kansallisia virkamiehiä. Se katsoi myös, että hakijat oli nimitetty kansalaisuuden eikä pätevyyden perusteella.

Neuvosto totesi, että julkisen sektorin työkokemus ei varmastikaan ollut merkityksentöntä johdettaessa eurooppalaista riippumatonta julkista viranomaista, erityisesti kun muistetaan, että viranomaisen oli tarkoitus tehdä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa. Kokemus julkishallinnosta mainitaan erikseen asetuksessa (EY) N:o 178/2002 tärkeänä arviointiperusteena. Lisäksi nimitetyillä jäsenillä on oltava erittäin laaja ammatillinen asiantuntemus. Neuvoston mielestä kantelija ei siten ollut pystynyt osoittamaan, että kyseessä olisi hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies pani merkille, että tapaukseen liittyvässä nimittämismenettelyssä jätettiin huomattavan laaja harkintavalta neuvostolle ja että oikeusasiamies saattoi arvioida tämän harkintavallan käyttöä vain varmistamalla, ettei päätökseen liity menettelyä koskevia rikkomuksia tai ilmeisiä arviointivirheitä. Oikeusasiamies totesi, ettei kyseisessä tapauksessa ollut merkkejä rikkomuksista tai virheistä.

¹¹

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002, annettu 28 päivänä tammikuuta 2002, elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarvikeeturvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä, EYVL 2002 L 31, s. 1.

OIKEUS TUTUSTUA OIKEUDELLISEN YKSIKÖN LAUSUNTOIHIN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2371/2003/GG Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Neuvosto kieltäytyi antamasta oikeutta tutustua oikeudellisen yksikkönsä lausuntoon vedoten asetuksen (EY) N:o 1049/2001¹². 4 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa mainittuun oikeudelliseen neuvonantoon liittyvään poikkeukseen. Kantelija, joka on Münchenin yliopiston tutkija, ei pitänyt kieltäytymistä perusteltuna. Hän väitti, ettei poikkeusta voitu soveltaa kyseiseen tapaukseen.

Neuvosto katsoi, että jos sen oikeudellisen yksikön lausuntojen sisältö ilmaistaisiin, niitä voitaisiin käyttää oikeudellisten haasteiden esittämiseen neuvoston toiminnasta. Tästä seuraava oikeudellisten säädösten laillisuutta koskeva epävarmuus voisi haitata yleistä etua. Neuvoston mielestä ainoa mahdollinen poikkeussäännöksen tulkinta oli se, että se kattaa kaikki asiakirjat, jotka sisältävät oikeudellista neuvonantoa, eikä kantelijan akateeminen kiinnostus asiakirjan sisältöön ollut ylivoimainen yleinen etu.

Oikeusasiamies muistutti, että hän oli Euroopan parlamentille antamassaan erityiskertomuksessa (1542/2000/(PB)SM, 12. joulukuuta 2002) ollut sitä mieltä, että mahdollisten tulevien oikeudenkäyntien yhteydessä annetut oikeudelliset lausunnot voidaan rinnastaa asianajajan ja päämiehen väliseen viestintään. Niitä ei siten yleensä tarvitse ilmaista asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan nojalla. Sen sijaan lainsäädäntöehdotuksia koskevat lausunnot olisi yleensä asetettava yleisön saataville, kun lainsäädäntöprosessi on saatu valmiiksi. Niihin voidaan soveltaa poikkeusta vain, jos toimitilin pystyy osoittamaan, että niiden ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä ja että ylivoimainen yleinen etu ei edellytä ilmaisemista.

Kyseisessä tapauksessa oikeusasiamies pani merkille, että neuvosto ei ollut väittänyt, että oikeudellinen lausunto olisi laadittu mahdollisen tulevan oikeudenkäynnin yhteydessä. Neuvosto ei myöskään ollut väittänyt, että lausunto olisi laadittu lainsäädännön antamisen yhteydessä. Oikeusasiamies esittikin suositusluonnoksen, jossa hän kehotti neuvostoa tarkistamaan päätöksensä kieltää oikeus tutustua asiakirjaan.

Neuvosto väitti yksityiskohtaisessa lausunnossaan, että oikeusasiamiehen suositusluonnoksessa poikkeussäännökselle ei jätetty lainkaan sisältöä. Neuvoston mukaan oikeudellisen neuvonannon jakaminen eri ryhmiin ei perustunut lainsäädäntöön, oli keinotekoista eikä ottanut huomioon neuvonannon tarkoitusta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi 23. marraskuuta 2004 tuomion asiassa T-84/03 (*Turco vastaan neuvosto*). Tuomiossaan tuomioistuin päätyi siihen johtopäätökseen, että neuvostolla oli oikeus kieltäytyä antamasta oikeudellisen yksikkönsä laatimia oikeudellisia lausuntoja (ks. erityisesti tuomion 62 ja 74 kohta). Tämän tuomion valossa ja annettuaan kantelijalle tilaisuuden esittää huomautuksensa oikeusasiamies päätti asian käsittelyn todeten, ettei kyseessä ollut hallinnollinen epäkohta.

¹²

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

3.1.3 Euroopan komissio

SULKEMINEN TIETÖYHTEISKUNTAHANKKEEN ULKOPUOLELLE

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1876/2002/OV Euroopan komissiota vastaan

Alankomaalainen konsulttiyritys oli saanut kutsun osallistua konsortioon, joka toteuttaisi hankkeen komission tietoyhteiskunnan pääosaston hallinnoiman viidennen tietoyhteiskunnan teknologia - ohjelman puitteissa. Komissio antoi ensin myönteisen vastauksen yrityksen osallistumiselle hankkeeseen, mutta pyysi sitten yritykseltä lisää taloudellisia takeita. Yritys vastasi pyyntöön, mutta lopulta, kun yrityksen taloudelliset tiedot olivat olleet komission hallussa seitsemän ja puoli kuukautta, komissio päätti, ettei yritys voinutkaan osallistua konsortioon. Päätös tehtiin yksi arkipäivä ennen kuin komission oli tarkoitus allekirjoittaa sopimus.

Yritys jätti 30. lokakuuta 2002 Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun, jossa se vaati, että komissio korvaisi sille 96 000 euron summan. Vaadittu korvaussumma kattoi tulonmenetyksen, lentolipun peruutettuun kokoukseen, kirjeenvaihtokulut, puhelinkulut ja aineiston valmisteluun käytetyn ajan.

Kantelusta antamassaan lausunnossa komissio väitti, että kaikki merkittävimmät viivästykset neuvotteluissa johtuivat siitä, että komissio myönsi lisää aikaa ottaakseen huomioon konsortion tarpeen toimittaa vaaditut oikeudelliset asiakirjat, kantelijan asiakirjat mukaan luettuina. Lisäksi komissio huomautti, että kantelija oli jättänyt toimittamatta sopimuspuolilta vaaditut taloudelliset asiakirjat, joita olivat esimerkiksi tase ja tuloslaskelma tietyiltä vuosilta ja jotka tarvittiin sen osoittamiseen, että kantelijalla oli riittävät resurssit hankkeen toteuttamiseen.

Oikeusasiamies tutki perusteellisesti tutkimuksen yhteydessä esitetyt asiakirjat. Hän päätyi siihen johtopäätökseen, että kun komissio kehotti kantelijaa toimittamaan täydentäviä taloudellisia tietoja, vaikka se oli jo seitsemän ja puolen kuukauden ajan tiennyt täsmälleen, mitä tietoja oli toimitettu, viivästys oli kohtuuton ja kyseessä oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies esittikin kesäkuussa 2003 komissiolle sovintoehdotuksen. Hän ehdotti, että komissio maksaa korvaukseksi asiaankuuluvan summan. Komissio ei esittänyt toisessa lausunnossaan mitään uusia asiakirjatodisteita siitä, että se olisi ottanut yhteyttä joko hankkeen koordinaattoriin tai kantelijaan kantelussa esiin tuodun seitsemän ja puolen kuukauden aikana. Oikeusasiamies kirjoittikin uudelleen komissiolle marraskuussa 2003 ja toisti ehdotuksensa sovintoratkaisuksi.

Toisesta ehdotuksesta antamassaan lausunnossa komissio lähetti uusia asiakirjatodisteita: kaksi sähköpostiviestiä. Sähköpostiviesteistä kävi ilmi, että komissio oli kuin olikin seitsemän ja puolen kuukauden ajanjakson aikana ottanut kaksi kertaa yhteyttä hankkeen koordinaattoriin ja pyytänyt täydentäviä taloudellisia tietoja, jotka tarvittiin sopimuksen lopullista tekemistä varten. Oikeusasiamies totesi 17. kesäkuuta 2004 tekemässään päätöksessä, että hänen aiempaa näkemystään hallinnollisesta epäkohdasta ei voitu enää näiden uusien todisteiden valossa pitää perusteltuna ja että tapauksen käsittely päätettäisiin siihen, ettei kyseessä ollut hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies esitti kuitenkin lisähuomautuksen, jossa hän toivoi, että komissio toimittaisi jatkossa todisteet ensimmäisessä kantelusta esittämässään lausunnossa.

Lisähuomautus

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle 31. elokuuta 2004 päivätyssä kirjeessä, että sen hiljattain käyttöön ottama sähköinen asiakirjojen hallinnointijärjestelmä mahdollistaisi kaikkien tiettyyn tapaukseen liittyvien todisteiden tehokkaamman hallinnoinnin. Erityisesti sähköpostin rekisteröintijärjestelmään lisätyt toiminnot mahdollistaisivat sen, että käyttäjät voivat samanaikaisesti rekisteröidä ja arkistoida sähköpostiviestinsä. Komissio voisi näin vastata oikeusasiamiehen pyyntöön

ja auttaa oikeusasiamiestä tehokkaammin käsittelemään kansalaisten kanteluja mahdollisimman ripeästi ja tuloksellisesti.

VAKUUTUSDIREKTIIVIEN SAATTAMINEN OSAKSI KREIKAN LAINSÄÄDÄNTÖÄ

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 841/2003/(FA)OV Euroopan komissiota vastaan

Kreikkalaisen vakuutusyhtiön Intersalonikan tarjoamiin palveluihin kuuluivat muun muassa kuljetusneuvot potilaiden auttamiseksi. Se valitti komissiolle vuonna 2001, koska sen ambulansseja ja helikoptereita oli kielletty kuljettamasta potilaita sillä perusteella, että Kreikan kansallisella hätäapukeskuksella (EKAB) oli yksinoikeus tarjota tällaista apua. Yhtiö väitti, että Kreikan viranomaiset eivät olleet saattaneet oikein direktiivejä 84/641/ETY¹³ ("apua koskeva direktiivi") ja 92/49/ETY¹⁴. osaksi kansallista lainsäädäntöä. Komissio ilmoitti kantelijalle, että EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukainen rikkomisesta johtuva menettely¹⁵ Kreikkaa vastaan oli aloitettu, mutta se lopetettaisiin Kreikan lainsäädäntöön tehdyn muutoksen seurauksena.

Kantelija jätti Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun huhtikuussa 2003. Siinä väitettiin, että komissio ei ollut varmistanut vakuutusdirektiivien asianmukaista saattamista osaksi Kreikan kansallista lainsäädäntöä erityisesti niiltä osin kuin ne koskevat kreikkalaisten Kreikassa toimivien vakuutusyhtiöiden tilannetta muunmaalaisiin vakuutusyhtiöihin verrattuna. Kantelija toi esiin myös, että komissio oli marraskuussa 2001 antamassaan vastauksessa myöntänyt, ettei Air Intersalonikaan saisi soveltaa mitään rajoituksia. Komissio oli todennut, että vaikutti oikeutetulta tiedustella Kreikan viranomaisilta, miksi ne eivät olleet hyväksyneet Air Intersalonikan liikennöintilupahakemusta.

Kantelusta esittämässään lausunnossa komissio totesi, että rikkomisesta johtuvan menettelyn rauettua maaliskuussa 2002 enää ei pitänyt olla esteitä avustavien vakuutusyhtiöiden toiminnalle. Komissio huomautti myös, että vakuutusdirektiiveissä säädetään vähimmäisjärjestelmästä, jonka puitteissa jäsenvaltiot voivat asettaa tiukempia vaatimuksia omien viranomaistensa hyväksymille yhtiölle.

Oikeusasiamies katsoi päätöksessään, että komissio oli antanut riittävän selityksen asiaan sovellettavasta oikeudellisesta kehyksestä vastauksessaan kantelijan kirjeeseen, joka koski luvan epäämistä. Kantelijan esiin tuomassa lainauksessa oli oikeusasiamiehen mielestä kyse siitä, että komissio oli ajatellut esittävänsä hyödyllisen kommentin. Se oli maininnut, mitä kantelija voisi tehdä, eikä luvannut mitään, mitä komissio itse tekisi, mutta kantelija oli ilmeisesti ymmärtänyt lauseen väärin ja luullut, että komissio tiedustelisi asiaa Kreikan viranomaisilta. Vaikka oikeusasiamies pahoittelikin sitä, että komissio ei ollut muotoillut sanottavaansa täsmällisemmin, kyseessä ei ollut hallinnollinen epäkohta.

Toukokuussa 2004 kantelija lähetti oikeusasiamiehelle kirjeen ja kiitti tätä päätöksestä, jonka ansiosta hän oli ymmärtänyt, miten komissio oli käsitellyt hänen tapaustaan, ja oli saanut hänet huomaamaan mahdolliset keinot ryhtyä jatkotoimiin varsinaisen asian suhteen.

¹³ Neuvoston direktiivi 84/641/ETY, annettu 10 päivänä joulukuuta 1984, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun ensimmäisen direktiivin (73/239/ETY) muuttamisesta erityisesti matkailijoille annetun avun osalta, EYVL 1984 L 339, s. 21.

¹⁴ Neuvoston direktiivi 92/49/ETY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 1992, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi) EYVL 1992 L 228, s. 1.

¹⁵ Komissiolla on EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan nojalla valtuudet aloittaa yhteisön oikeuden rikkomisesta johtuva menettely jäsenvaltiota vastaan Kuka tahansa voi esittää komissiolle kantelun ("226 artiklan mukainen kantelu") jäsenvaltion toiminnasta tai hallinnollisesta käytännöstä, jonka hän katsoo olevan yhteisön oikeuden vastainen.

PORTUGALIN HÄRKÄTAISTELULAINSÄÄDÄNTÖ

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 849/2003/JMA Euroopan komissiota vastaan

Euroopan komissiolle esitettiin syyskuussa 2002 virallinen kantelu Portugalin viranomaisista. Kantelun aiheena oli hiljattain hyväksytty Portugalin lainsäädäntö, jolla laillistettiin espanjalaistyypinen härkätaistelu, jossa härkä tapetaan näytöksen lopuksi.

Kantelija sai myöhemmin terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosastolta tiedonannon, jossa hänelle kerrottiin komission aikomuksesta lopettaa asian käsittely sillä perusteella, ettei rikkomisesta johtuvan menettelyn käynnistämiseksi Portugalin viranomaisia vastaan ollut riittävää oikeusperustaa.

Oikeusasiamiehelle jättämässään kantelussa kantelija väitti, että komission päätöksessä lopettaa hänen kantelunsa käsittely ei otettu riittävästi huomioon voimassa olevia Euroopan unionin säännöksiä ja erityisesti direktiiviä 93/119/EY¹⁶ eläinten suojelusta teurastus- tai lopettamishetkellä.

Komissio katsoi tutkineensa kantelun perusteellisesti. Tutkimuksensa perusteella se totesi, etteivät kantelijan väitteet olleet riittävän hyvin perusteltuja, jotta komissio olisi voinut aloittaa rikkomisesta johtuvan menettelyn Portugalia vastaan EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan¹⁷ nojalla. Komissio ei ollut lainkaan vakuuttunut siitä, että eläinten suojelusta ja hyvinvoinnista annettua EY:n perustamissopimuksen pöytäkirjaa N:o 33 sovellettaisiin härkätaisteluun, joka näytös- tai viihdetapahtumana ei kuulu pöytäkirjassa mainittuihin aloihin. Lisäksi komissio huomautti, että neuvoston direktiiviä 93/119/EY ei sovelleta eläimiin, jotka lopetetaan osana kulttuuri- tai urheilutapahtumaa.

Oikeusasiamies katsoi, että komission päätös olla aloittamatta rikkomisesta johtuvaa menettelyä ja siten lopettaa kantelijan esittämän virallisen kantelun käsittely vaikutti perustellulta.

Oikeusasiamies huomautti kuitenkin, ettei komission kantelijalle lähettämässä kirjeessä, jossa kerrottiin aikomuksesta lopettaa asian käsittely, ollut tarjottu hänelle minkäänlaista mahdollisuutta esittää huomautuksiaan. Oikeusasiamies muistutti komission tiedonannosta, jossa käsitellään suhteita ”226 artiklan mukaisen kantelun” esittäjiin¹⁸. Tiedonannon mukaan komissio ilmoittaa kantelijalle ennakoita kirjeellä, jos se aikoo ehdottaa asian käsittelyn lopettamista ilman jatkotoimia. Kirjeessä esitetään komission ehdottamat syyt käsittelyn lopettamiseen ja kehoitetaan kantelijaa esittämään mahdolliset huomautuksensa neljän viikon kuluessa. Komissio pahoitteli lausunnossaan, ettei se ollut toiminut kyseisellä tavalla, pyysi asiaa anteeksi ja kehotti kantelijaa esittämään halutessaan lisähuomautuksia.

OIKEUS SAADA TUTUSTUA EUROOPAN TALOUSALUEEN SEKAKOMITEAN LAUSUNTOLUONNOKSEEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 900/2003/(IJH)TN Euroopan komissiota vastaan

Polyelektrolyyttien valmistajaryhmittymä (Polyelectrolyte Producers Group) esitti kantelun komission kieltäytyttyä hyväksymästä asetuksen (EY) N:o 1049/2001¹⁹ mukaista uudistettua

¹⁶ Neuvoston direktiivi 93/119/EY, annettu 22 päivänä joulukuuta 1993, eläinten suojelusta teurastus- tai lopettamishetkellä, EYVL 1993 L 340, s. 21.

¹⁷ Komissiolla on EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan nojalla valtuudet aloittaa yhteisön oikeuden rikkomisesta johtuva menettely jäsenvaltiota vastaan Kuka tahansa voi esittää komissiolle kantelun (”226 artiklan mukainen kantelu”) jäsenvaltion toiminnasta tai hallinnollisesta käytännöstä, jonka hän katsoo olevan yhteisön oikeuden vastainen.

¹⁸ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskeissa asioissa (KOM/2002/0141 lopullinen), EYVL 2002 C 244, s. 5.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

hakemusta saada tutustua ETA:n (Euroopan talousalueen) sekakomitean ETA-sopimusta käsittelevään lausuntoluonnokseen.

Kantelija esitti seuraavat väitteet: komission kielteiselle päätökselleen esittämä oikeusperusta eli asetuksen 4 artiklan 1 kohdan a alakohta, joka koskee kansainvälisiä suhteita koskevan yleisen edun suojan vaarantamista, oli epäjohtonmukainen EFTAn (Euroopan vapaakauppaliiton) sihteeristön perustelujen kanssa, jotka pohjautuivat 4 artiklan 3 kohtaan eli toimielimen päätöksentekomenettelyn vakavaan vahingoittumiseen; komissio ei ollut selittänyt, miksi kyseisen asiakirjan tietojen paljastaminen vaarantaisi vakavasti ETA-sopimuksen neuvotteluprosessin ja päätöksentekomenettelyn; se ei ollut kertonut kantelijalle, että tämän pitäisi pyytää asiakirjan jäljennöstä kolmannelta osapuolelta, joka on laatinut tekstin; se oli asettanut kyseessä olevat edut eriarvoiseen asemaan ja käyttänyt väärin valtaansa; komissio oli väärässä väittäessään, että asiakirja oli peräisin EFTAn sihteeristöltä; vaikka laatija olisikin EFTAn sihteeristö, päätökseen, joka koski asiakirjaan tutustumista koskevaa oikeutta, liittyi eturistiriita, sillä EFTAn sihteeristö oli osallinen menettelyissä, jotka koskivat asiaan sovellettavan yhteisön lainsäädännön poikkeuksia; lisäksi komissio oli loukannut kantelijan oikeutta puolustukseen.

Komissio antoi oikeusasiamiehelle yksityiskohtaisen vastauksen kaikkiin väitteisiin. Oikeusasiamies tutki sen perusteellisesti. Hän huomautti, että vaikka EFTAn sihteeristön perustelut muistuttivatkin sananmuodoltaan 4 artiklan 3 kohtaa, se ei ollut epäjohtonmukainen komission esille ottaman oikeusperustan kanssa. Oikeusasiamies ei löytänyt mitään sääntöä tai periaatetta, jonka nojalla toimielin olisi velvollinen neuvomaan hakijaa kääntymään asiakirjan laatijan puoleen saadakseen oikeuden tutustua siihen. Hänen nähdäkseen kyseessä ei ollut vallan väärinkäyttö, kun otetaan huomioon, että yhteisön lainsäätäjällä oli 4 artiklan 1 kohdan osalta määritellyt, että jos asiakirjan tietojen paljastaminen vaarantaisi kansainvälisiä suhteita koskevan yleisen edun suojan, viimeksi mainittu etu painaa enemmän kuin mikä tahansa yleinen etu, joka asiakirjan tietojen paljastamisesta voidaan saada. Oikeusasiamies katsoi, että komission selvitys asiakirjan alkuperästä vastasi ETA-sopimuksen oikeudellista kehystä. Hän ei havainnut mitään osoitusta siitä, että komission päätös olisi ollut puolueellinen, eikä myöskään löytänyt mitään sääntöä tai periaatetta, jonka mukaan komission olisi annettava kantelijalle tilaisuus ilmaista kantansa päätöksestä, jonka ETA:n sekakomitea aikoo tehdä.

Oikeusasiamies korosti, että koska 4 artiklan 1 kohdan mukaisissa poikkeuksissa ei tarvitse ottaa huomioon ylivoimaista yleistä etua, joka edellyttäisi niiden ilmaisemista, toimielinten on erityisen tärkeää perustella poikkeuksen soveltaminen vedotessaan tähän artiklaan. Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli tehnyt näin.

Oikeusasiamies päätti asian käsittelyn edellä esitetyn valossa ja katsoi, ettei kyseessä ollut hallinnollinen epäkohta.

OIKEUS TUTUSTUA MAAILMAN KAUPPAJÄRJESTÖN NEUVOTTELUASIAKIRJOIHIN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1286/2003/JMA Euroopan komissiota vastaan

”Maan ystävät” -järjestö kirjoitti helmikuussa 2003 komission pääsihteeristölle ja pyysi saada tutustua eräisiin asiakirjoihin, jotka liittyivät Dohan kehitysohjelman mukaisesti käynnistettyihin Maailman kauppajärjestön (WTO) palvelukauppaa koskeviin neuvotteluihin.

Huhtikuussa 2003 komissio kielsi oikeuden tutustua niihin sillä perusteella, että pyydettyjen tietojen paljastaminen vaarantaisi kansainvälisiä suhteita koskevan yleisen edun suojan, kuten asetuksen (EY) N:o 1049/2001²⁰. 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa on säädetty.

²⁰

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa Maan ystävät väitti, että komissio ei ollut pystynyt (i) osoittamaan, että tietojen paljastaminen vaarantaisi yleisen edun suojan, (ii) perustelemaan neuvottelujen luonnetta ja (iii) arvioimaan tasapuolisesti kyseessä olevia etuja.

Komissio totesi kantelusta antamassaan lausunnossa, että se oli käsitellyt kantelijan asiakirjapyyntöä asianmukaisesti sekä ensimmäisessä vaiheessa että pyyntöä uudistettaessa. Toimielin katsoi, etteivät sen yksiköt olleet erehtyneet kansainvälisiä suhteita koskevan yleisen edun käsitteen oikeudellisessa tulkinnassaan ja olivat soveltaneet sitä kyseiseen tapaukseen asianmukaisesti.

Oikeusasiamies myönsi päätöksessään, että WTO:n tavanomaiseen neuvottelumenettelyyn oli perinteisesti kuulunut tarjousten ja vastatarjousten luottamuksellinen vaihto neuvotteluosapuolten välillä. Tällaisessa yhteydessä asiakirjojen paljastaminen ulkopuolisille ei tullut kyseeseen, sillä se voisi katkaista prosessin. Oikeusasiamies olikin sitä mieltä, että komission ei voitu katsoa tehneen kohtuutonta arviota päättäessään, että kyseisten asiakirjojen paljastaminen todennäköisesti vaarantaisi kansainvälisiä suhteita koskevan yleisen edun suojan. Oikeusasiamies huomautti, että yhteisön lainsäätäjät oli määritellyt, että jos asiakirjan tietojen paljastaminen vaarantaisi kansainvälisiä suhteita koskevan yleisen edun suojan, kansainvälisiä suhteita koskeva etu painaa enemmän kuin mikä tahansa yleinen etu, joka asiakirjan tietojen paljastamisesta voidaan saada. Oikeusasiamies ei siksi pitänyt perusteltuna kantelijan väitettä, jonka mukaan komissio ei ollut arvioinut kyseessä olevia etuja tasapuolisesti.

Vaikka oikeusasiamies ei havainnut hallinnollista epäkohtaa komission toiminnassa, hän esitti siitä huolimatta lisähuomautuksen. Hän katsoi, että vaikka yleisön tutustumisoikeudelle asetetut rajoitukset olivat WTO:n puitteissa käytyjen neuvottelujen luonteen vuoksi laillisesti hyväksyttäviä, komission olisi otettava huomioon monien kansalaisten toiveet avoimmasta toiminnasta tällä tärkeällä politiikan alalla. Tämä pitää paikkansa erityisesti kun muistetaan, että WTO:n palvelukauppaneuvotteluja koskevissa ohjeissa ja menettelytavoissa korostetaan avoimuuden merkitystä. Avoimuutta ei voida saavuttaa, jos tietoja ei anneta lainkaan yleisön tutustuttavaksi. Oikeusasiamies pitikin suotavana, että komissio harkitsisi muita keinoja, joiden avulla neuvotteluista tehtäisiin avoimempia kansalaisten näkökulmasta ja helpotettaisiin näin yleisön mahdollisuutta tutustua osapuolten väliseen keskusteluun.

OIKEUS TUTUSTUA ROMANIAA KOSKEVAAN ELINTARVIKE- JA ELÄINLÄÄKINTÄRAPORTTIIN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1304/2003/(ADB)PB Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on saksalaisen eläinten oikeuksia puolustavan järjestön perustaja, haki oikeutta saada tutustua komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston Romaniaan tekemään tarkastuskäyntiin pohjautuvaan raporttiin. Komissio antoi hänen tutustua niihin tarkastusraportin osiin, jotka käsitelivät vientitarkastuksia, mutta kielsi oikeuden tutustua niihin osiin, jotka liittyivät Romanian EU-liittymisneuvotteluihin. Komissio perusteli kieltäytymistään asetuksen (EY) N:o 1049/2001²¹. 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmannella luetelmakohdalla (kansainväliset suhteet).

Kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen väittäen, että komissio oli väärin perustein evännyt häneltä oikeuden tutustua tarkastusraporttiin kokonaisuudessaan. Hän väitti, että tarkastus oli liittynyt ensisijaisesti vientikysymyksiin, ja totesi, että vientiraportit oli aina julkaistu.

Komissio pysyi päätöksessään evätä oikeus tutustua niihin tarkastusraportin osiin, jotka koskivat liittymiskysymyksiä. Se totesi, että tarkastus Romaniassa oli tehty vapaaehtoiselta pohjalta siinä käsityksessä, että tuloksena laadittavia raportteja ei julkaistaisi. Jos Romanian tulokset edistymisestä EU:n elintarvike- ja eläinlääkintävaatimusten noudattamisessa julkistettaisiin, se vaikuttaisi liittymisneuvottelujen kulkuun ja heikentäisi vakavasti komission suhteita Romanian viranomaisiin.

²¹

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

Se vaarantaisi heidän halukkuutensa suostua tällaisiin tarkastuksiin ja tehdä yhteistyötä komission kanssa. Lisäksi tietojen paljastamisella saattaisi olla kielteisiä vaikutuksia, sillä se haittaisi elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston tulevia tarkastuskäyntejä liittymisen lähestyessä.

Oikeusasiamies katsoi, että komissiolla oli oikeus vedota poikkeukseen, jonka se oli esittänyt perusteeksi evätä oikeus tutustua tiettyihin tarkastusraportin osiin. Oikeusasiamies esitti myös lisähuomautuksen. Hän totesi, että jatkossa olisi hyvä kirjata, aina kuin se on käytännössä mahdollista, julkistettaviksi soveltuvat tiedot erilleen luottamuksellisista tiedoista. Tämä helpottaisi erityisesti asiakirjoihin tutustumista koskevan osittaisen oikeuden soveltamista.

Lisähuomautus

Komissio ilmoitti myöhemmin oikeusasiamiehelle, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 täytäntöönpano oli itse asiassa johtanut siihen, että luottamukselliset ja ei-luottamukselliset asiakirjat pidettiin selvemmin erillään varsinkin niissä osastoissa, jotka saivat usein asiakirjapyyntöjä. Elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto erottaa komission mukaan tavallisesti toisistaan raportit, jotka on laadittu ehdokasvaltioissa suoritettujen kahdenlaisten tarkastusten pohjalta. Vientiin liittyvät tarkastusraportit julkaistaan yleensä Internetissä, kun taas laajentumiseen liittyvät raportit pidetään luottamuksellisina. Jos laajentumisen yhteydessä tehdyssä tarkastuksessa havaitaan ongelmia, jotka liittyvät hyväksytyihin ventialoihin, niistä laaditaan erillinen raportti, joka julkaistaan Internetissä.

OIKEUS TUTUSTUA EUROOPAN SOSIAALIRAHASTON TARKASTUSRAPORTTIIN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1481/2003/OV Euroopan komissiota vastaan

Belgialainen voitto tavoittelematon järjestö pyysi komissiolta asetuksen (EY) N:o 1049/2001²² nojalla oikeutta saada tutustua kaikkiin asiakirjoihin, jotka liittyivät Euroopan sosiaalirahaston toteuttamaan tavoite 3 -ohjelman kolmatta painopistealuetta koskevaan tarkastusmatkaan Flaamin alueelle. Komissio ei antanut pyydettyjä asiakirjoja tutustuttavaksi asetuksen 4 artiklan 2 kohdan kolmannen luetelmakohdan perusteella, sillä ne koskivat sellaiselle hankkeelle maksettujen EU:n varojen käyttöön kohdistunutta tarkastusraporttia, josta oli noussut riita-asia jäsenvaltion kanssa. Komission pääsihteeri antoi kielteisen vastauksen myös kantelijan uudistettuun hakemukseen sillä perusteella, ettei ylivoimainen yleinen etu edellyttänyt pyydetyn asiakirjan julkistamista, sillä kantelijan etu oli yksityinen eikä yleinen.

Heinäkuussa 2003 kantelija jätti Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun, jossa hän väitti, että komission pitäisi antaa hänen tutustua pyydettyyn asiakirjaan.

Kantelusta antamassaan lausunnossa komissio huomautti, että kantelija oli jo saanut otteita omaa hankettaan koskevasta tarkastusraportista. Ne raportin osat, joita ei paljastettu kantelijalle, eivät olleet merkittäviä kantelijan vetämän hankkeen kannalta, sillä ne liittyivät muihin tarkastettuihin hankkeisiin ja flaamilaisen Euroopan sosiaalirahaston viraston hoitamaan keskitettyyn hallintointiin. Komissio kieltäytyi antamasta koko asiakirjaa tutustuttavaksi siitä syystä, että raportin julkistaminen tässä vaiheessa vaarantaisi käynnissä olevan tutkimuksen, sillä komission tarkastajien tekemät alustavat havainnot, joita tarkastuksen kohteet eivät ole vielä kommentoineet, pääsisivät näin julkisuuteen. Komissio toisti myös, ettei ylivoimainen yleinen etu edellyttänyt raportin julkistamista. Komission lausunto toimitettiin kantelijalle, joka ei esittänyt huomautuksia.

Oikeusasiamies katsoi päätöksessään, että pyydetty raportti liittyi selvästi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tarkastus-, tutkinta- ja tilintarkastustoimintaan. Hän totesi, että maaliskuussa 2003, jolloin kantelija pyysi saada tutustua tarkastusraporttiin, komissio teki vielä varainhoidon valvontaa koskevaa tarkastusta flaamilaisessa Euroopan sosiaalirahaston

²²

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

virastossa asetuksen (EY) N:o 1260/1999²³ 38 artiklan mukaisesti. Komissio päättäisi flaamilaisen Euroopan sosiaalirahaston viraston vastauksen perusteella, tekeekö se asetuksen (EY) N:o 448/2001²⁴ 4 artiklan mukaisia varainhoitoa koskevia oikaisuja. Komissio saattoi siten perustellusti ajatella, että tarkastusraportin muiden osien ilmaiseminen voisi vaarantaa tutkimustoimien tarkoituksen suojan. Näissä olosuhteissa komissiolla oli yhteisön tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaisesti valtuudet evätä oikeus tutustua asiakirjaan asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannen luetelmakohdan nojalla, ellei ylivoimainen yleinen etu edellytä tietojen ilmaisemista. Oikeusasiamiehen mielestä kantelija ei ollut pystynyt riittävästi osoittamaan, että tällainen etu edellyttäisi muita hankkeita koskevien raportin muiden osien paljastamista. Kyseessä ei siis ollut hallinnollinen epäkohta.

LEONARDO DA VINCI -OHJELMA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 221/2004/GG Euroopan komissiota vastaan

Saksalainen konsultti vastasi Euroopan komission julkaisemaan tarjouspyyntöön, joka liittyi elinikäistä oppimista koskevien innovaatioiden tukemiseksi perustettuun Leonardo da Vinci -ohjelmaan. Komissio kuitenkin ilmoitti hänelle, ettei hänen alustavaa ehdotustaan voitu hyväksyä, koska se oli saapunut määräajan jälkeen. Kantelija valitti tästä päätöksestä sillä perusteella, että hän oli noudattanut määräaikaan lähettämällä alustavan ehdotuksensa kirjattuna kirjeenä päivää ennen määräajan umpeutumista. Hän pyysi, että komissio vahvistaisi, että hänen hanke-ehdotuksensa oli jätetty määräajassa. Muussa tapauksessa hän kääntyisi tuomioistuinten puoleen.

Kantelija toimitti samana päivänä jäljennöksen kirjeestään oikeusasiamiehelle ja pyysi tätä tutkimaan asiaa. Oikeusasiamies hylkäsi pyynnön (kantelu 33/2004/GG), koska komissio ei mitenkään ollut vielä voinut käyttää riittävästi aikaa tapauksen tarkasteluun. Kolme viikkoa myöhemmin kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle, että hän halusi uusia kantelunsa. Kirje rekisteröitiin uudeksi kanteluksi, jonka oikeusasiamies otti käsiteltäväksi, sillä vaikutti siltä, että kantelija ei ollut tällä välin saanut vastausta.

Lausunnossaan komissio myönsi, että tapauksen uudelleentarkastelu oli osoittanut kantelijan olleen oikeassa. Kirjeessä oli ollut kolme postileimaa, ja se leima, jonka perusteella komissio oli katsonut kirjeen myöhästyneeksi, olikin alueellisen postinjäljennöksen leima eikä varsinainen postitoimiston leima. Komissio oli tästä syystä laatinut ”poikkeusraportin”, jonka mukaisesti kantelijan alustava ehdotus hyväksyttiin ja häntä pyydettiin laatimaan varsinainen ehdotus.

Kantelija ei kuitenkaan hyväksynyt tätä ratkaisua, sillä hän ei saanut yhtä paljon aikaa ehdotuksen laatimiseen kuin muut valittujen alustavien ehdotusten tekijät. Komissio myönsi, että kyseessä oli epätasapuolinen kohtelu, ja laati uuden täydentävän poikkeusraportin, jolla kantelijalle myönnettiin sama määrä päiviä varsinaisen ehdotuksen valmistelua varten.

Kantelija suostui tähän. Hän korosti kuitenkin, että hänen epäedullinen kohtelunsa oli korjattu vasta kun hän oli valittanut toistamiseen. Lisäksi hän väitti, ettei hän ollut saanut samoja tietoja kuin muut hakijat.

Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli toiminut nopeasti ja rakentavasti sattuneen erehdyksen korjaamiseksi. Lisäksi oikeusasiamies totesi, että väite, jonka mukaan komissio ei ollut toimittanut kantelijalle kaikkia tietoja, oli uusi väite, jota kantelija ei vielä ollut esittänyt komissiolle. Hän totesi, että kantelija saattoi vapaasti esittää uuden kantelun tietojen toimittamatta jättämisestä, jos se vaikuttaisi hänen mielestään kielteisesti päätökseen, jonka komissio tekisi hänen varsinaisesta ehdotuksestaan. Alkuperäisessä kantelussa ei oikeusasiamiehen mielestä ollut kyse hallinnollisesta epäkohdasta.

²³ Neuvoston asetus (EY) N:o 1260/1999, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1999, rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä, EYVL 1999 L 161, s. 1.

²⁴ Komission asetus (EY) N:o 448/2001, annettu 2 päivänä maaliskuuta 2001, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä rakennerahastoista myönnettävään tukeen liittyvän varainhoitoa koskevan oikaisumenettelyn osalta, EYVL 2001 L 64, s. 13.

EUROPEAID-HANKKEEN VALINTAMENETTELY

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 326/2004/IP Euroopan komissiota vastaan

Kolmesta yhtiöstä muodostuva yhteenliittymä osallistui Euroopan komission lokakuussa 2003 julkaisemaan kiinnostuksenilmaisupyynnöön, joka koski EuropeAid-hanketta. Yhteenliittymä ei selviytynyt jatkoon, koska se ei ollut komission mukaan toimittanut kaikkia käytännön oppaan kohdassa 2.3.3 vaadittuja asiakirjoja. Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että komissio jätti yhteenliittymän valitsematta hyväksytyjen hakijoiden joukkoon virheellisesti ja että komissio ei ollut vastannut hänen 9. tammikuuta 2004 päivättyyn kirjeeseensä. Kantelija vaati, että komissio harkitsisi uudelleen päätöstään jättää yhteenliittymä valittujen hakijoiden ulkopuolelle ja selventäisi käytännön oppaan sisältöä, jotta tulkintaongelmia ei esiintyisi tulevaisuudessa.

Tutkimuksen yhteydessä saatujen tietojen perusteella näytti siltä, että kantelija ei ollut toimittanut komissiolle kaikkia käytännön oppaan kohdassa 2.3.3 vaadittuja asiakirjoja. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komissio oli antanut riittävän selityksen päätökselleen jättää yhteenliittymä valitsematta. Sen sijaan komissio myönsi, että se ei ollut vastannut kantelijan kirjeeseen kirjeen käsittelyssä ilmenneen viivästyksen vuoksi, ja pyysi tapahtunutta anteeksi. Oikeusasiamies totesi, että komission hyvän hallintotavan toimintasääntöjen²⁵ mukaan vastaus komissiolle osoitettuun kirjeeseen pitäisi lähettää viidentoista työpäivän kuluessa kirjeen saamisesta. Tässä tapauksessa komissio ei ollut noudattanut omia sääntöjään. Koska kuitenkin kävi ilmi, että komissio oli tällä välin vastannut kantelijan kirjeeseen ja pyytänyt viivästystä anteeksi, oikeusasiamies katsoi, etteivät lisätutkimukset olleet tarpeen.

Oikeusasiamies katsoi, ettei kantelijan ensimmäistä väitettä ollut tarpeen enää käsitellä, koska komissio oli antanut perustellut selityksen siitä, miksi se oli päättänyt jättää yhteenliittymän valitsematta. Toiseksi oikeusasiamies totesi, että toisin kuin kantelija väitti, käytännön oppaan kohdan 2.3.3 sisältö ei ollut epäselvä ja että komissio oli antanut perustellut selityksen kyseisten sääntöjen tulkinnasta.

VÄITETTY RIKKOMISEEN LIITTYVIEN KANTELUIJEN EPÄASIANMUKAINEN KÄSITTELY

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 480/2004/TN Euroopan komissiota vastaan

Lecturers' Employment Advice and Action Fellowship -järjestö (LEAF) kanteli oikeusasiamiehelle hallinnollisesta epäkohdasta, johon komissio oli syyllistynyt käsitellessään kahta 226 artiklan²⁶ mukaista kantelua. LEAF väitti muun muassa, että komissio ei ollut piitannut lainkaan kanteluiden vakavuudesta eikä ollut puolustanut saavutettuja oikeuksia koskevassa direktiivissä (77/187/ETY²⁷) tarkoitettua suojaa.

Oikeusasiamies pani merkille, että LEAFin komissiolle jättämässä 226 artiklan mukaisissa kanteluissa väitettiin, ettei Yhdistyneen kuningaskunta ollut pannut saavutettuja oikeuksia koskevaa direktiiviä asianmukaisesti täytäntöön. Oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan komissio oli esittänyt selkeät ja aiheelliset perustelut päätökselleen olla jatkamatta rikkomisesta johtuvaa menettelyä Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan.

²⁵ EYVL 2000 L 308, s. 26–34.

²⁶ Komissiolla on EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan nojalla valtuudet aloittaa yhteisön oikeuden rikkomisesta johtuva menettely jäsenvaltiota vastaan. Kuka tahansa voi esittää komissiolle kantelun ("226 artiklan mukainen kantelu") jäsenvaltion toiminnasta tai hallinnollisesta käytännöstä, jonka hän katsoo olevan yhteisön oikeuden vastainen.

²⁷ Neuvoston direktiivi 77/187/ETY, annettu 14 päivänä helmikuuta 1977, työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä, EYVL 1977 L 61, s. 26.

Kantelija oli myös komissiolle jättämässään kantelussa esittänyt väitteen, joka koski Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisen tuomioistuimen antamaa asiaan liittyvää päätöstä. Oikeusasiamies pani merkille komission perustelun, jonka mukaan 226 artiklan mukaisen menettelyn tarkoitus ei ole tarjota lisäkeinoa valittaa kansallisten tuomioistuinten antamista päätöksistä tai hakea niihin muutosta. Oikeusasiamies ymmärsi, että LEAF ei ollut halunnut jatkaa asian käsittelyä kansallisissa tuomioistuimissa käyttämällä valitusoikeutta. Hän katsoi näin ollen, että komissio oli perustellut riittävästi päätöksensä olla jatkamatta rikkomisesta johtuvaa menettelyä Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan väitteen perusteella.

Tutkittuaan kaikki LEAFin väitteet oikeusasiamies katsoi, ettei komission toiminnassa ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa sen käsitellessä 226 artiklan mukaisia kanteluita. Hän hyväksyi komission laaja-alaiset selitykset asian suhteen. Hän oli kuitenkin sitä mieltä, että kahden 226 artiklan mukaisen kantelun käsittelyn lopettamista koskevan päätöksen perustelut olisi voitu selittää kantelijalle suoremmin ja helppotajuisemmin. Tästä syystä hän katsoikin aiheelliseksi esittää seuraavan lisähuomautuksen:

Komission ja kansalaisten välisten hyvien suhteiden ylläpitämiseksi oikeusasiamies ehdottaa, että komissio pyrkisi jatkossa selittämään 226 artiklan mukaisten kanteluiden käsittelyn lopettamista koskevien päätöksiensä perustelut mahdollisimman helppotajuisesti ja selvästi.

OIKEUS TUTUSTUA SAKSAN BUDJETTITILANNETTA KOSKEVAAN ARVIOON

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1044/2004/GG Euroopan komissiota vastaan

Centre for European Policy Studies -keskuksessa (CEPS) Brysselissä työskentelevä tutkija pyysi saada tutustua komission asiakirjaan, joka käsittelee Euroopan vakaus- ja kasvusopimusta. Kyseinen asiakirja oli komission suositus neuvoston päätökseksi huomautuksen antamisesta Saksalle, jotta se ryhtyisi tarvittaviin toimiin alijäämän pienentämiseksi ja liiallisen alijäämän korjaamiseksi. Komissio ei antanut asiakirjaa tutustuttavaksi sillä perusteella, että sen sisältämien tietojen ilmaiseminen vaarantaisi Saksan talous- ja rahapolitiikan suojan. Se ei myöskään antanut mahdollisuutta tutustua asiakirjaan osittain.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija valitti tästä kielteisestä päätöksestä ja korosti, että hänen piti EU:n tason taloudellisen ja institutionaalisen kehityksen tutkijana saada tutustua kaikkiin tärkeisiin lähteisiin. Hän kertoi, että komissio oli julkaissut suosituksen sisällön lehdistötiedotteessa ja että jos suositus ei sisältänyt mitään muita tietoja, hän ei käsittänyt, miksei sen sisältöä voitaisi ilmaista. Jos suositus kuitenkin sisälsi muita – olennaisesti paljon kielteisempiä – tietoja Saksan julkisesta taloudesta, komissio salasi yleisen edun kannalta merkittävää tietoa ja mahdollisesti johti tietoisesti yleisöä harhaan.

Komissio ilmoitti lausunnossaan, että kaikki rahapolitiikkaan ja talouteen liittyvät tiedot, joita se oli käsitellyt suosituksessaan, oli jo julkaistu lehdistötiedotteessa ja että vakaus- ja lähentymisohjelmien tekniset arvioinnit olivat saatavilla Internetissä. Varsinaista suositusta ei kuitenkaan ollut julkaistu siksi, että komission perustelut tässä arkaluontoisessa asiassa pysyisivät luottamuksellisina. Suosituksen perusteluissa esitettiin komission oma arvio Saksan budjettitilanteesta. Komissio väitti, että suosituksen julkistaminen kokonaisuudessaan voisi antaa rahoitusmarkkinoille kielteisen käsityksen ja vaarantaa talousarvion konsolidoinnin. Näin se vaikuttaisi haitallisesti Saksan raha- ja talouspolitiikkaan. Komissio totesi lisäksi, ettei mitään merkittävää makrotaloudellista tietoa ollut salattu yleisöltä ja ettei kantelijan oikeutettu tieteellinen etu ollut kärsinyt.

Oikeusasiamies totesi, että jo pelkästään suositus antaa Saksalle huomautus ja kehoitus ryhtyä toimiin alijäämän pienentämiseksi vaikutti varmasti rahoitusmarkkinoiden käsitykseen Saksasta. Hän katsoi kuitenkin, että komission näkemys, jonka mukaan sen suosituksen perustelujen ilmaiseminen voisi edelleen muuttaa käsitystä kielteisemmäksi, ei vaikuttanut aiheettomalta. Hän pani myös merkille, että koska komissio oli kieltänyt myös osittaisen tutustumisoikeuden ja koska kantelija ei ottanut

tätä asiaa esiin kantelussaan, osittaisen tutustumisoikeuden kysymystä ei ollut tarpeen käsitellä. Näiden näkökohtien perusteella oikeusasiamies totesi, ettei komission toiminnassa ollut esiintynyt hallinnollista epäkohtaa.

3.1.4 Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto

VÄITETTY PERUSTELEMATTA JÄTTÄMINEN VALINTAMENETTELYSSÄ

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1110/2003/ELB Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistoa vastaan

Kantelija suljettiin kilpailun COM/A/3/02 ulkopuolelle, koska hänen pistemääränsä esivalintavaiheen monivalintakokeessa oli liian pieni. Hän kyseenalaisti valintalautakunnan vastauksen kolmen kysymyksen osalta. Hän väitti, että Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto (EPSO) ei ollut perustellut hänelle kiistanalaisten kysymysten oikeita vastauksia.

EPSOn mukaan valintalautakunta tutki huolellisesti ja tarkkaan kantelijan kommentit kiistanalaisista kysymyksistä sekä kysymysten sisällön ja sanamuodon ennen päätöstään pitäytyä niissä.

Oikeusasiamies totesi, että kantelijalle ilmoitettiin hänen saamansa pistemäärä, että hän sai jäljennöksen omista korjatusta kokeestaan ja että hänelle ilmoitettiin siitä, mitä valintalautakunta piti oikeina vastauksina kiistanalaisissa kysymyksissä. Lisäksi oikeusasiamies pani merkille, että kantelija ei hyväksynyt valintalautakunnan näkemystä oikeiksi vastauksiksi kiistanalaisiin kysymyksiin. Oikeusasiamies muistutti kuitenkin, että ilmoitus eri kokeista saaduista pistemääristä oli oikeuskäytännön mukaisesti²⁸ riittävä selvitys syistä, joihin valintalautakunnan päätökset perustuvat. Oikeusasiamies ei myöskään katsonut, että kantelija olisi tutkimuksen aikana esittänyt todisteita, joiden perusteella valintalautakunta olisi toiminut perusteettomasti tai muutoin oikeudelliset valtuutensa ylittäen määritellesään oikeat vastaukset kiistanalaisiin monivalintakysymyksiin. Oikeusasiamiehen mukaan kyseessä ei siten ollut hallinnollinen epäkohta.

3.2 TOIMIELIN SOPI ASIAN

3.2.1 Euroopan parlamentti

VALINTALAUTAKUNNAN PÄÄTÖS HAKEMUKSESTA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1600/2003/ADB Euroopan parlamenttia vastaan

Italialainen poliisi haki avoimeen kilpailuun PE/22/D²⁹, jolla otettiin palvelukseen koulutettuja toimihenkilöitä yleisen turvallisuuden alalla. Hänen hakemuksensa hylättiin, koska valintalautakunta katsoi, ettei hänellä ollut vaadittua kolmen vuoden työkokemusta yksityisen tai julkisen yleisen turvallisuuden alalla. Hakija otti kahdesti yhteyttä parlamenttiin kertoakseen, että hänen lähes viisi

²⁸ Ks. asia C-254/95, *parlamentti vastaan Innamorati*, Kok. 1996, s. I-3423.

²⁹ EYVL 2002 C 303 A.

vuotta kestänyt työkokemuksensa poliisina pitäisi riittää täyttämään kilpailuilmoituksessa asetettu vaatimus. Koska parlamentti ei vastannut, kantelija jätti oikeusasiamiehelle kantelun, jonka aiheena oli hänen sulkemisensa avoimen kilpailun ulkopuolelle.

Parlamentti ilmoitti oikeusasiamiehelle, että pian tutkimuksen aloittamisen jälkeen valintalautakunta oli tarkastellut uudelleen kantelijan hakemuksen ja päättänyt hyväksyä hänet seuraavaan työhönottomenettelyn vaiheeseen.

Oikeusasiamiehen toimisto otti yhteyttä kantelijaan, joka ilmoitti, että parlamentti oli ratkaissut asian häntä tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies katsoi siten, että parlamentti oli ryhtynyt tarvittaviin toimiin asian sopimiseksi.

3.2.2 Euroopan komissio

PALVELUJEN MAKSAMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1949/2003/(TN)(IJH)TN Euroopan komissiota vastaan

Kantelun aiheena oli Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston (Eurostat), joka on komission yksikkö, ohjeiden mukaan suoritettujen palvelujen väitetty maksamatta jättäminen. Kantelija oli Eurostatin ohjeiden mukaan tehnyt Kazakstanin tilastojärjestelmän yleisarvioinnin. Sopimukset oli virallisesti tehty *CESD-Communautaire*-järjestön kanssa, mutta sopimusehdot oli laatinut Eurostat, jolle myös raportoitiin toiminnasta. Eurostat hyväksyi kantelijan työraportin elokuussa 2003, mutta kantelijalle ei vielä ollut suoritettu maksua kantelun jättämisen ajankohtana lokakuussa 2003. Kantelija epäili, että maksut *CESD-Communautaire*-järjestölle oli jäädytetty Eurostatin sisäisten ongelmien vuoksi. Kantelija väitti, että komissio ei pystynyt varmistamaan sellaisten palvelujen maksamista, joita hän oli eräiden sopimusten mukaisesti toimittanut. Kantelija vaati, että hän saa suorittamistaan palveluista erääntyneen maksun.

Komissio korosti tammikuussa 2004 antamassaan lausunnossa, ettei se ollut sopimussuhteessa kantelijan kanssa. Komission mukaan *CESD-Communautaire* saattoi vielä tuolloin toimittaa sille laskut, jotka liittyivät asianomaisiin sopimuksiin. Laskut, jotka *CESD-Communautaire* oli toimittanut kantelijan osalta ennen komission lausuntoa oikeusasiamiehelle, oli maksettu viipymättä 29. joulukuuta 2003 *CESD-Communautairen* pankkitilille.

Huhtikuussa 2004 kantelija ilmoitti oikeusasiamiehen toimistolle, että hän oli saanut suurimman osan erääntyneestä summasta ja että loppumaksu maksettaisiin, kunhan eräitä hänen ja *CESD-Communautairen* välisiä asioita olisi ratkaistu. Kantelija oli näin ollen sitä mieltä, että hänen kantelunsa komissiosta oli johtanut tyydyttävään lopputulokseen.

Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli ryhtynyt tarvittaviin toimiin asian sopimiseksi kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

AVUSTUKSEN MAKSAMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 2124/2003/ADB Euroopan komissiota vastaan

Saksan kansalainen kanteli oikeusasiamiehelle IBC SOLAR AG:n puolesta. Viimeksi mainittu oli osapuolena yhteisyrityksessä nimeltä CIESMA (*Centre International d'Énergie Solaire Morocco-Allemand*), jolle Euroopan komissio myönsi toukokuussa 1998 avustuksen ECIP-ohjelman järjestelyn n:o 4 puitteissa. Myönnetty summa oli 75 626 euroa. CIESMA oli jo saanut 37 813 euroa. Kantelija väitti, että jäljellä olevaa summaa ei ollut maksettu CIESMalle marraskuuhun 2003 mennessä

huolimatta lukuisista yhteydenotoista komissioon ja vaikka kaikki tarvittavat asiakirjat oli lähetetty elokuussa 2001.

Kantelija vaati, että puuttuva summa maksetaan.

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että ECIP-ohjelma oli komission perustama rahoitusväline, jota se hallinnoi keskitetysti rahoituslaitoksista muodostetun verkoston välityksellä. Komissio oli ohjelman puitteissa allekirjoittanut sopimuksen saksalaisen pankin kanssa, joka puolestaan oli allekirjoittanut sopimuksen CIESMAN kanssa. Pankin piti suorittaa toinen sopimukseen perustuva maksu CIESMALLE, kun komissio oli tarkistanut ja hyväksynyt hankkeen loppuraportin. Komissio ilmoitti pankille kesäkuussa 2003 hyväksytyään loppuraportin, että maksu voitaisiin suorittaa. Yhteydenottoja tapahtui vielä heinäkuussa 2003 ja lokakuussa 2003. Marraskuussa 2003 pankki ilmoitti komissiolle, että loppumaksu suoritettaisiin. Pankki suoritti loppumaksun 5. joulukuuta 2003.

Kantelija ilmoitti, että asia oli ratkaistu häntä tyydyttävällä tavalla. Oikeusasiamies katsoi siten, että Euroopan komissio oli ryhtynyt tarvittaviin toimiin asian sopimiseksi.

OIKEUS TUTUSTUA RAUTATIESUUNNITELMAA KOSKEVIIN ASIAKIRJOIHIN

*Yhteenvedo päätöksistä kanteluihin 2183/2003/(TN)(IJH)TN ja 520/2004/TN
Euroopan komissiota vastaan*

Kantelun aiheena oli pyyntö saada tutustua eräisiin asiakirjoihin, jotka liittyivät komission 24. huhtikuuta 2003 Ruotsille antamaan lausuntoon "Botniabanan"-nimisestä rautatieverkoston kehittämissuunnitelmasta. Kantelija oli ensin pyytänyt saada tutustua asiakirjoihin, minkä jälkeen asiasta tehtiin kantelu oikeusasiamiehelle (kantelu 2183/2003/(TN)(IJH)TN). Komissio lähetti tämän seurauksena kantelijalle asiakirjat, joita se oli ajatellut tämän pyytäneen. Kantelija ei kuitenkaan ollut tyytyväinen hänelle lähetettyihin asiakirjoihin ja jätti oikeusasiamiehelle uuden kantelun. Kantelija väitti, että komissio ei ollut toimittanut sille niitä asiakirjoja, joista kävi ilmi sen kriittinen arvio suunnitelmasta, ja että se ei ollut vastannut sähköpostiviestiin, jossa hän oli ilmoittanut näkemyksestään asian suhteen. Kantelija vaati, että komissio antaa hänen tutustua asiakirjoihin, joihin sisältyy komission kriittinen arvio suunnitelmasta.

Komissio väitti luulleensa aluksi, että kantelijan sähköpostiviestiä pitäisi käsitellä osana oikeusasiamiehen lisätutkimuksia kantelun 2183/2003/(TN)(IJH)TN yhteydessä, ja se ei siksi ollut lähettänyt suoraa vastausta kantelijalle. Harkittuaan asiaa tarkemmin komissio lähetti kantelijalle täydentävän vastauksen, johon se liitti kyseiset asiakirjat.

Saatuaan kyseiset asiakirjat kantelija ilmoitti oikeusasiamiehen toimistolle, että hänen puolestaan asia oli ratkaistu.

Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli ryhtynyt tarvittaviin toimiin asian sopimiseksi kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

PALVELUJA KOSKEVAN MAKSUN MYÖHÄSTYMINEN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 435/2004/GG Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on pienen saksalaisen tietotekniikka-elektroniikkaan erikoistuneen yrityksen toimitusjohtaja, väitti, että komissio ei ollut maksanut lainkaan neljää laskua, jotka oli toimitettu vuonna 2003 komissiolle suoritetuista palveluista. Kantelijan mukaan kokonaissumma, jonka komissio oli yritykselle velkaa, oli 17 437 euroa. Seitsemän muistutusta (joista osa lähetettiin kirjattuina kirjeinä) eivät olleet saaneet aikaan minkäänlaista vastakaikua komissiolta. Kantelija

pyysi oikeusasiamiehen apua erääntyneiden maksujen saamiseksi, jotta hänen ei tarvitsisi irtisanoa työntekijöitä ja saattaa yritystään vieläkin vaikeampaan tilanteeseen.

Lausunnossaan komissio selvitti, että se ei valitettavasti ollut pystynyt käsittelemään kantelijan laskuja tähän tarkoitukseen varatussa 60 päivän määräajassa uuden varainhoitoasetuksen soveltamisen johdosta talousarviomenettelyihin tehtyjen teknisten muutosten vuoksi. Osaston uudelleenorganisoinnin ja rahoitusyksikön perustamisen myötä asia oli nyt kunnossa. Neljä laskua, joiden kokonaissumma oli 17 437 euroa, oli maksettu helmikuun 2004 loppuun mennessä. Komission mielestä tämä merkitsi, ettei kantelulla enää ollut merkitystä.

Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehen toimistolle 21. kesäkuuta 2004, että hän katsoi asian ratkaistuksi.

Oikeusasiamies esitti tapauksen käsittelyä lopettaessaan lisähuomautuksia, joissa hän totesi, että kaksi ensimmäistä laskua oli esitetty komissiolle 11 ja 10 kuukautta ennen maksujen suorittamista. Hän vaati ottamaan huomioon, että pienet ja keskisuuret yritykset kärsivät erityisen paljon maksujen viivästymisen seurauksista. Oikeusasiamies kehottikin komissiota harkitsemaan mahdollisuutta maksaa kantelijalle korkoa.

Lisähuomautus

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle 6. joulukuuta 2004, että se oli päättänyt maksaa kantelijalle 387 euron korkosumman.

3.2.3 Euroopan petostentorjuntavirasto

OIKEUS TUTUSTUA YDINTURVALLISUUSTAPAUSTA KOSKEVIIN ASIAKIRJOIHIN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 220/2004/GG Euroopan petostentorjuntavirastoa vastaan

Kantelija, joka on komission virkamies, oli työskennellyt Karlsruhessa Saksassa sijaitsevassa Transuraanien tutkimuslaitoksessa (ITU). ITU kuuluu yhteiseen tutkimuskeskukseen (YTK), joka on Euroopan komission pääosasto. Kantelija oli vastannut radioaktiivisten materiaalien kuljetusten järjestämisestä ITU:n ydinturvallisuudesta ja -infrastruktuurista vastaavassa yksikössä. Hän pyysi komissiota aloittamaan säteilyltä suojaamista ja radioaktiivisten materiaalien kuljetuksia koskevan tutkimuksen väittäen, että ITU:n toiminnassa oli vakavia sääntöjenvastaisuuksia. Hän esitti useita väitteitä, joista yksi oli se, että radioaktiivisia materiaaleja käsittelevä henkilöstö ei ollut saanut vaadittua koulutusta ja että radioaktiivisia materiaaleja oli tietoisesti kuljetettu laittomasti. Komissio välitti asian Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF), joka kuuli kantelijaa ja suoritti tutkimuksia.

Menettelyn edettyä pidemmälle kantelija pyysi saada tutustua tiettyihin hänen tapaukseensa liittyviin asiakirjoihin, jotka olivat komission eri pääosastojen ja OLAFin hallussa. Näitä pyyntöjä ei kantelijan mukaan kuitenkaan käsitelty asianmukaisesti. Hän kääntyi näin ollen oikeusasiamiehen puoleen. Oikeusasiamies päätti rekisteröidä kantelijan väitteet OLAFista erilliseksi kanteluksi, sillä hän pitää OLAFia itsenäisenä eurooppalaisena toimielimenä. Oikeusasiamies tutkii edelleen Euroopan komissiosta esitettyä kantelua (101/2004/GG), joka liittyy myös kantelijan ITU:sta esittämiin väitteisiin.

OLAFista tekemässään kantelussa kantelija väitti, että OLAF oli väärin perustein evännyt häneltä oikeuden tutustua asiakirjoihin ja että se ei ollut käsitellyt hänen pyyntöään ripeästi. Hän vaati, että asiakirjojen sisältö ilmaistaan tai että OLAF selvittää, ettei joitakin niistä ollut olemassa. Jos tämä ei olisi mahdollista, oikeusasiamiehen, hänen henkilöstönsä tai Euroopan parlamentin jäsenten tulisi tarkastaa asiakirjat.

OLAF totesi lausunnossaan, että se oli vastannut kantelijan pyyntöön tyhjentävästi. Se oli toimittanut kantelijalle jäljennökset kolmesta asiakirjasta ja oli selvittänyt, että muita hänen pyytämiään asiakirjoja ei ollut olemassa. OLAF myönsi kuitenkin, että se oli vastannut kolme arkipäivää vastaukselle asetetun määräajan umpeutumisen jälkeen. Se selitti tämän johtuneen siitä, että asiasta vastaava henkilö oli juuri nimitetty toiseen virkaan ja hänellä oli ollut useita ennakoimattomia asioita hoidettavanaan. OLAF myönsi, että olisi ollut parempi, jos se olisi ilmoittanut kantelijalle määräajan pidentämisen tarpeesta. Se totesi lähettäneensä tällä välin kantelijalle jäljennöksen vastauksestaan.

Saatuun jäljennöksen tästä vastauksesta ja OLAFin lausunnosta kantelija ilmoitti, että hänen puolestaan kantelu OLAFia vastaan oli saanut tyydyttävän vastauksen. Hän kiitti oikeusasiamiestä tästä lopputuloksesta. Oikeusasiamies katsoi, että OLAF oli ryhtynyt tarvittaviin toimiin asian sopimiseksi kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

3.3 SOVINTORATKAISUT

OIKEUS TUTUSTUA KAUPPANEUVOTTELUJA KOSKEVIIN ASIAKIRJOIHIN

Yhteen veto päätöksestä kanteluun 415/2003/(IJH)TN Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka esitti kantelun Corporate Europe Observatory -järjestön puolesta, oli tehnyt asetuksen (EY) N:o 1049/2001³⁰ mukaisen hakemuksen saadakseen tutustua ”kaikkiin asiakirjoihin, jotka liittyvät komission valmistautumiseen mahdollisiin monenvälisiä investointikehystä koskeviin neuvotteluihin WTO:n puitteissa”. Komissio ei antanut tutustuttavaksi näitä asiakirjoja, jotka se määritteli ”Dohan kehitysohjelmaa koskevaan WTO:n prosessiin liittyvien asiakirjaluonnosten sisäiseksi valmistelutyöksi”. Vastauksessaan kantelijan uudistettuun hakemukseen, jossa tämä selvensi, että pyyntö kattoi myös asiakirjat ennen Dohaa, komissio määritteli pyydetyt asiakirjat niitä suunnitteluasiakirjoja koskeviksi valmistelutyöksi, jotka se oli sitoutunut laatimaan kustakin Dohan ministerikokouksen julistuksessa mainituista seitsemästä aiheesta. Dohan ministerikokousta edeltäviä asiakirjoja ei ollut, sillä WTO:lla ei tuolloin ollut monenvälisiin investointeihin liittyviä valtuuksia. Komissio ei antanut valmisteluasiakirjoja tutustuttavaksi 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla sillä perusteella, että asiakirjojen julkistaminen voisi kaventaa liikkumavaraa neuvotteluissa yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelijan pääasiallinen väite oli se, että komissio määritteli liian kapeasti asiakirjat, joita hän oli pyytänyt tutustuttavaksi. Hän väitti, että hänen pyyntönsä kattoi pitkän asiakirjaluetelon, johon ei kuulunut pelkästään suunnitteluasiakirjoihin liittyviä asiakirjoja, ja että koska komissio oli kampanjoinut WTO:n investointineuvottelujen puolesta ainakin vuodesta 1999, osa pyydetyistä asiakirjoista oli laadittu ennen Dohaa.

Komissio pysyi kannassaan, jonka mukaan suunnitteluasiakirjat olivat ainoita asiakirjoja, joissa käsiteltiin mahdollisia neuvotteluja monenvälisistä investoinneista.

Oikeusasiamies totesi, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 6 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että jos asiakirjojen tutustuttavaksi saamista koskeva hakemus ei ole riittävän täsmällinen, toimielin pyytää hakijaa täsmentämään hakemustaan ja avustaa hakijaa tässä esimerkiksi antamalla tietoja julkisten asiakirjarekisterien käytöstä. Oikeusasiamies totesi, ettei komissio ollut vastannut kantelijan asiakirjaluokkia koskevaan luetteloon eikä ollut antanut hänelle tiedoksi julkista asiakirjarekisteriä. Oikeusasiamies katsoi, että kyseessä saattoi olla hallinnollinen epäkohta. Hän ehdotti näin ollen

³⁰

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

sovintoratkaisua, jonka mukaan komissio laatii kantelijalle täydellisen luettelon asiakirjoista, jotka kuuluvat kantelijan luetteloimiin luokkiin. Luettelon pitäisi käsittää myös kaikki mahdolliset olemassa olevat ennen Dohan ministerikokousta laaditut asiakirjat.

Vastauksessaan komissio selvitti, että se oli laajentanut tutkimustaan ja tarkastellut jokaista asiakirjaa vuoden 1998 lopun ja Dohan ministerikokouksen väliseltä ajalta ja että oli laatinut näin 296 asiakirjan luettelon, jonka se toivoi vastaavan oikeusasiamiehen vaatimusta.

Kantelija katsoi huomautuksissaan, että sovintoratkaisuun oli päästy ja että hän esittäisi uuden asiakirjojen tutustuttavaksi saamista koskevan hakemuksen komission toimittaman asiakirjaluetellon pohjalta. Kantelija kiitti oikeusasiamiestä avusta.

OIKEUS TUTUSTUA AJOKOKEEN TULOKSIIN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1320/2003/(ADB)ELB Euroopan komissiota vastaan

Kantelija haki avustavaa tointa Euroopan komission kuljettajana ja hänet kutsuttiin autokoulun järjestämään ajokokeeseen. Kantelijalle ilmoitettiin, että hän ei läpäissyt koetta. Hän pyysi turhaan tulostensa ilmoittamista, vaikka hän oli vakuuttunut onnistumisestaan ajokokemuksensa, pätevyytensä ja autokoulun työntekijän antamien tietojen perusteella.

Kantelija väitti, että hän sai komissiolta ristiriitaisia vastauksia ja että vaikka hänelle ilmoitettiin, ettei häntä ollut valittu, hänelle ei koskaan kerrottu hänen varsinaisista koetuloksistaan. Kantelija vaati komissiota ilmoittamaan kokeista saamansa tulokset sekä valittujen hakijoiden määrän ja heidän tuloksensa.

Lausunnossaan komissio kertoi, että autokoulun johtaja oli ilmoittanut komissiolle kantelijan ja kolmen muun hakijan kokeen epäonnistumisesta. Komissio totesi, ettei se saanut tietoonsa arvioinnin yksityiskohtia, vaan pelkästään kokonaistuloksen ja lausunnon siitä, oliko hakija läpäissyt kunkin kokeen vaiko ei.

Kantelija viittasi huomautuksissaan ristiriitoihin, joita hän oli havainnut komission lausunnossaan antaman selityksen ja asiasta vastaavalta virkamieheltä tapaamisessa saatujen tietojen välillä. Kyseinen virkamies oli kertonut kantelijalle, että komissio sai tulokset jokaisesta viidestä kokeesta, joista ajokoe muodostui. Komission virkamiehellä oli tämä asiakirja hallussaan tapaamisessa. Koska se kuitenkin sisälsi kaikkien hakijoiden tulokset, hän ei ollut suostunut antamaan siitä jäljennöstä kantelijalle. Virkamies oli kuitenkin suullisesti ilmoittanut hänen tuloksensa.

Oikeusasiamies tarkasti komission asiakirjat. Tarkastuksen tuloksista kävi ilmi, että toisin kuin komissio oli lausunnossaan ilmoittanut, se oli saanut tietoonsa yksityiskohtaisen arvion kustakin hakijasta. Oikeusasiamies totesi, että vaikka komissiolla oli perustellut syyt olla antamatta kantelijalle muiden hakijoiden tuloksia, komissio ei ollut esittänyt mitään syitä siihen, miksei kantelijan annettaisi tutustua omiin tuloksiinsa.

Oikeusasiamies ehdotti sovintoratkaisua. Hän ehdotti, että komissio harkitsisi uudelleen kantelijan pyyntöä saada tutustua omiin ajokokeen tuloksiinsa.

Komissio suostui sovintoratkaisuehdotukseen ja lähetti oikeusasiamiehelle tulokset, jotka kantelija oli saanut ajokokeen eri osakokeissa. Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehen toimistolle, että hänen puolestaan sovintoratkaisuun oli päästy.

Lisähuomautus

Kantelija lähetti myöhemmin oikeusasiamiehelle kirjeen, jossa hän kertoi pitävänsä vääränä ettei komission kaltaisessa tärkeässä eurooppalaisessa toimielimessä työskenteleviä virheisiin syyllistyneitä henkilöitä rankaista. Oikeusasiamies selvitti vastauksessaan, että henkilöstösäännöissä asetetaan erityiset virkamiesten ja muiden toimihenkilöiden kurinpitomenettelyt ja ettei ole oikeusasiamiehen tehtävä toimia näiden menettelyjen korvikkeena. Oikeusasiamies saattoi kantelijan huolenaiheet nimittävänä viranomaisena toimivan komission tietoon.

3.4 OIKEUSASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS

3.4.1 Euroopan parlamentti

TUPAKOINTISÄÄNTÖJEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 260/2003/OV Euroopan parlamenttia vastaan

Euroopan parlamentin Luxemburgissa työskentelevä virkamies oli huolissaan tupakoinnista parlamentin rakennuksissa. Virkamiehen mukaan parlamentin hallinto ei vielä kahdeksan vuotta tupakoinnista tiloissaan antamien sisäisten sääntöjen (12. heinäkuuta 1994 tehty pääsihteerin päätös) hyväksymisen jälkeenkään pannut täytäntöön ja valvonut sääntöjen noudattamista kaikissa tiloissaan. Hän oli kirjoittanut hallinnolle useita asiaa käsitteleviä kirjeitä helmikuun 1996 jälkeen, mutta toimiin ei juurikaan ollut ryhdytty.

Helmikuun 5. päivänä 2003 virkamies jätti Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun, jossa hän väitti, että parlamentin hallinto ei pannut täytäntöön eikä valvonut sisäisiä sääntöjään tupakoinnista sen tiloissa. Asiansa tueksi hän viittasi 16. heinäkuuta 2003 tehtyyn komission päätökseen henkilöstön suojelulta tupakansavun vaikutuksilta ja lisäsi, että parlamentin pitäisi seurata tätä esimerkkiä³¹.

Kantelustaan antamassa lausunnossa parlamentti väitti, että sen hallinto oli ryhtynyt kaikkiin tarvittaviin teknisiin ja hallinnollisiin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että sääntöjä noudatettiin. Toimenpiteitä olivat ”tupakointi kielletty” -kylttien kiinnittäminen ja sääntöjä koskevien tiedonantojen lähettäminen useaan otteeseen sekä henkilöstölle että parlamentin jäsenille. Parlamentti lisäsi kuitenkin, että ”valitettavasti jotkut henkilöt eivät katso sääntöjen sitovan heitä ja rikkovat niitä huolimatta hallinnon ponnisteluista”. Se totesi, että ”on jokaisen yksityishenkilön asia toimia vastuullisesti ja mahdollistaa tupakoitsijoiden ja tupakoimattomien rinnakkaiselo”. Lisäksi se huomautti, etteivät sen soveltamat säännöt poikenneet olennaisesti komission asettamista säännöistä.

Oikeusasiamies totesi päätöksessään, että hyväksymällä tupakointia sen tiloissa koskevat säännöt ja ilmoittamalla säännöistä henkilöstölleen ja jäsenilleen useissa tiedonannoissa parlamentti oli luonut tupakoimattomille henkilöille perusteltuja odotuksia siitä, että se ryhtyisi tarvittaviin toimiin sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi. Oikeusasiamies totesi myös, että parlamentin olisi kiinnitettävä sisäisten tupakointisääntöjen noudattamisen varmistamiseen erityistä huomiota tupakansavulle altistumisesta mahdollisesti aiheutuvien terveyshaittojen vuoksi. Hän totesi, että henkilöstön altistuminen tupakansavulle työpaikalla saattoi myös aiheuttaa mahdollisia oikeudelliseen vastuuseen liittyviä ongelmia. Vaikka oikeusasiamies pitikin oikeina toimenpiteitä, joihin parlamentti oli ryhtynyt, hän ei pitänyt riittävänä vastauksena sääntöjen noudattamatta jättämisestä aiheutuviin ongelmiin parlamentin näkemystä, jonka mukaan on jokaisen yksityishenkilön asia toimia vastuullisesti. Hän esittikin kriittisen huomautuksen.

Lisähuomautus

Euroopan parlamentin puhemieshistö hyväksyi 13. heinäkuuta 2004 päätöksen (PE 346.287/BUR) uusista tupakointisäännöistä Euroopan parlamentin tiloissa. Vaalikauden 2004–2009 ensimmäisenä päivänä voimaan tulleen päätöksen 1 artiklassa säädetään, että toimielimen tavoitteena on luoda rakennuksiinsa täysin savuton ilmapiiri tammikuun 1. päivään 2007 mennessä. Päätöksellä myös otetaan käyttöön tammikuun 1. päivään 2007 asti sovellettavia siirtymätoimenpiteitä, joita

³¹

Komission säännöt, joiden nojalla sen tilat ovat täysin savuttomat, tulivat voimaan 1. toukokuuta 2004.

ovat esimerkiksi turvahenkilöstön valtuudet poistaa parlamentin tiloista henkilö, joka kieltäytyy noudattamasta sääntöjä.

3.4.2 Euroopan unionin neuvosto

OIKEUS TUTUSTUA HENKILÖKOHTAISIIIN TIETOIHIIN VARHAISELÄKETAPAUKSESSA

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 2046/2003/GG Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Neuvoston virkamies halusi hyödyntää neuvoston käyttöön ottamia toimenpiteitä, joilla se tarjoaa virkamiehilleen erityisen varhaiseläkkeen (*dégagement*) toimielimen nykyaikaistamisen yhteydessä. Neuvoston asetuksessa säädetään, että neuvoston pääsihteeristö valitsee ehdokasluettelosta virkamiehet, joille se haluaa myöntää varhaiseläkkeen, kuultuaan ensin sekakomiteaa. Sekakomiteassa on yhtä suuri määrä nimittävän viranomaisen ja henkilöstökomitean edustajia. Asetuksen täytäntöönpanosta tehdyn päätöksen mukaan neuvoston varapääsihteerin tehtävänä oli laatia luonnos ehdokasluetteloksi, joka toimitettaisiin sitten sekakomitealle lausunnon saamiseksi.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija totesi, että hänen hakemuksensa ja hänen valituksensa neuvostolle oli hylätty. Hän arvosteli sitä, että sekakomitealle ei annettu mahdollisuutta tutustua ehdokkaiden henkilökohtaisiin tietoihin, mistä syystä sekakomitea ei hänen mielestään voinut antaa nimittävälle viranomaiselle kunnollista lausuntoa. Hän vaati, että asetuksen täytäntöönpanopäätös kumotaan. Todistusaineistoksi kantelija toimitti sekakomitean jäsenten allekirjoittamattoman julistuksen. Julistuksen mukaan sekakomitean jäsenet olivat pyytäneet useaan kertaan saada tutustua tietoihin hakijoiden suostumuksella, mutta oikeus oli evätty ehdottomasti.

Lausunnossaan neuvosto väitti, että päätös oli täysin yhdenmukainen asetuksen kanssa. Sekakomitealla oli ollut käytössään kaikki tarvittavat tiedot ehdokasluettelon arvioimiseen. Toimitettujen tietojen mukana ei kuitenkaan saanut asetuksen (EY) N:o 45/2001³² mukaisesti paljastaa henkilötietoja.

Oikeusasiamies oli samaa mieltä siitä, että päätös oli neuvoston asetuksen kanssa yhdenmukainen, sikäli kuin virkamiesluettelo hyväksyttiin vasta sekakomitean kuulemisen *jälkeen*. Hän katsoi kuitenkin, että sekakomitean piti saada kaikki asiaankuuluvat tiedot voidakseen muodostaa ja ilmaista näkemyksensä hyödyllisellä tavalla. Muutoin kuuleminen olisi ollut pelkkä muodollisuus. Oikeusasiamies oli tietoinen siitä, että henkilötietoja voidaan ilmaista vain asetuksen (EY) N:o 45/2001 säännösten mukaisesti. Esteen tietojen ilmaisemiselle oli kuitenkin luonut neuvosto itse, kun se oli jättänyt ilmoittamatta hakijoille, että heidän henkilötietonsa voitaisiin toimittaa sekakomitealle.

Oikeusasiamies päätyi siihen johtopäätökseen, että neuvosto ei ollut antanut sekakomitealle tilaisuutta ilmaista näkemystään hyödyllisellä tavalla, kun se oli evännyt sekakomitealta oikeuden tutustua tietoihin tai ei ollut varmistanut mahdollisuutta, että oikeus voidaan myöntää. Se, että neuvosto ei kuullut sekakomiteaa asianmukaisesti, oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies esittikin kriittisen huomautuksen.

³²

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, Euroopan yhteisöjen virallinen lehti L 8, 12.1.2001, s. 1.

3.4.3 Euroopan komissio

HUONOMPI LUOKITUS TYÖHÖNOTON VIIVÄSTYMISEN SEURAUKSENA

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1435/2002/GG Euroopan komissiota vastaan

Ruotsin kansalainen osallistui komission järjestämään johtavien hallintovirkamiesten työhönottokilpailuun ja läpäisi sen. Hänen nimensä kirjattiin varallaololuetteloon heinäkuussa 1999. Vuoden 1999 loppuun asti silloisten uusien jäsenvaltioiden (Itävalta, Suomi ja Ruotsi) hakijoihin sovellettiin suotuisampia työhönottosääntöjä etenkin heidän palkkaluokkiin osoittamisensa suhteen.

Joulukuussa 1999 hakija sai suullisen tarjouksen kahdesta toimesta komission palveluksessa. Hän vastaanotti toimen Luxemburgissa tietoyhteiskunnan pääosastossa olettaen, että komissio järjestäisi tarvittavan kirjallisen tarjouksen ennen vuoden loppua. Toimi osoittautuikin tutkimusviraksi, joka piti vielä muuttaa pysyväksi viraksi. Hakija laittoi tämän sisäisen väärinymmärryksen tiliin. Hänelle kerrottiin ongelmasta siinä vaiheessa, kun hänen mukaansa oli jo liian myöhäistä hyväksyä toista hänelle tehtyä tarjousta. Kirjallinen tarjous tehtiin lopulta toukokuussa 2000 ja hakija aloitti työskentelyn tietoyhteiskunnan pääosastossa syyskuussa 2000. Komissio osoitti hänet kuitenkin alempaan palkkaluokkaan kuin mihin hän olisi kuulunut, jos olisi sovellettu suotuisampia sääntöjä.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa hakija vaati, että samassa varallaololuettelossa olevia henkilöitä olisi kohdeltava samalla tavalla. Hän katsoi, että komissio olisi voinut tehdä ehdollisen työtarjouksen ennen suotuisampien sääntöjen voimassaoloajan päättymistä.

Komissio oli sitä mieltä, että kantelijaa oli kohdeltu täsmälleen samalla tavalla kuin muita laajentumiskilpailuihin osallistuneita hakijoita, jotka otettiin palvelukseen vuoden 1999 jälkeen. Ehdollinen tarjous olisi komission mukaan voitu tehdä vain, jos virka olisi ollut muodollisesti avoinna. Näin ei kyseisessä tapauksessa ollut.

Koska komissio ei kiistänyt kantelijan kuvausta tapahtumien kulusta, oikeusasiamies katsoi, että kantelijan oli annettu ymmärtää, että hän hyötyisi etuuskohtelusta työhönottossaan. Hän katsoi myös, että työhönotto oli viivästynyt sisäisen väärinymmärryksen takia ja että kantelija ei sen vuoksi ollut voinut hyväksyä toista työtarjousta. Oikeusasiamies päätteli, että komission päätös kantelijan luokittelusta oli epäoikeudenmukainen ja muodosti hallinnollisen epäkohdan. Hän teki ehdotuksen sovintoratkaisuksi, jonka mukaan komissio harkitsisi kantelijan luokittelun tarkistamista. Komissio hylkäsi ehdotuksen ja oikeusasiamiehen myöhemmän suositusluonnoksen.

Oikeusasiamies pahoitteli komission asennetta. Se, että komissio ei esittänyt kommentteja väitetystä sisäisestä väärinymmärryksestä, ei hänen mielestään sopinut yhteen sen kanssa, miten EU:n oikeus velvoittaa yhteisön toimielimiä hoitamaan suhteitaan sekä oikeusasiamieheen että kantelijoihin. Hän esittikin kriittisen huomautuksen.

MAKSUJEN KESKEYTTÄMISEN PERUSTELEMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1889/2002/GG Euroopan komissiota vastaan

Belgialainen yhtiö teki Euroopan komission kanssa sopimuksen, joka liittyi käyttäjäystävällisen tietoyhteiskunnan alalla toteutettavaan tutkimusta, teknologista kehittämistä ja esittelyä koskevaan komission ohjelmaan eli niin kutsuttuun IST-ohjelmaan. Yhtiö teki hanke-ehdotuksen ("IST-hanke"), ja komissio myönsi sille rahoitustukea lähes 450 000 euroa. Yhtiön saatua kaksi maksusuoritusta komissio kieltäytyi maksamasta kolmatta ja neljättä maksua. Se ilmoitti, että yhtiön aiempaa

komissiolle tekemää hanketta ("Esprit-hanke") koskevan rahoitustarkastuksen seurauksena oli annettu takaisinmaksumääräys. Yhtiö oli tehnyt "Esprit-hanketta" koskevan valituksen ensimmäisen asteen tuomioistuimeen, ja komissio ilmoitti yhtiölle, että uuden sopimuksen mukaiset maksut keskeytettäisiin siihen saakka, kunnes tuomioistuin olisi antanut tuomionsa.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa yhtiö väitti, että komissio oli toiminut mielivaltaisesti ja yksipuolisesti ja että se oli käyttänyt väärin valta-asemaansa. Se kertoi, että kaksi komission virkamiestä oli nimenomaan todennut tapaamisen yhteydessä, että komissio ei pyrkisi perimään takaisin "Esprit-hankkeeseen" liittyviä summia "IST-hankkeelle" maksettavista maksuista.

Komissio ei kiistänyt, etteikö maksuja ollut keskeytetty "IST-hankkeeseen" liittymättömistä syistä. Se kuitenkin väitti, että sillä oli oikeus tehdä niin, koska sen piti varmistaa yhteisön taloudellisten etujen suoja. Komissio viittasi "IST-sopimuksen" ehtoon, jonka mukaisesti sillä oli oikeus vähentää yhteisölle korvattavat summat mistä tahansa summista.

Oikeusasiamies katsoo, että tapauksiin, joihin liittyy EU:n toimielinten ja laitosten tekemistä sopimuksista seuraavien velvoitteiden noudattaminen, voi liittyä hallinnollinen epäkohta. Koska hän kuitenkin myös katsoo, että väitteitä sopimuksen rikkomisesta voidaan käsitellä tehokkaasti vain tuomioistuimessa, hän rajoitti tutkimuksensa tässä tapauksessa siihen, oliko komissio antanut hänelle johdonmukaisen ja perustellun selvityksen toimintansa oikeusperustasta.

Oikeusasiamies kävi perusteellisen tutkimuksen yhteydessä tutustumassa komission asiakirjoihin ja kuuli komission yksikönpäällikön todistajanlausunnon. Tutkimuksen pohjalta hän totesi, ettei komissio ollut esittänyt täysin johdonmukaista ja perusteltua selvitystä toiminnastaan. Hän ei ollut vakuuttunut siitä, että "IST-sopimuksen" ehdossa mainittu "mikä tahansa summa" voisi tarkoittaa toiseen sopimukseen liittyviä summia. Vieläkin merkittävämpää oli se, että vähennys ei tullut kysymykseen sopimukseen sovellettavan oikeuden nojalla, jos vaateesta oli nostettu vakava riita-asia. Oikeusasiamies katsoi, että tässä tapauksessa näin oli, sillä kantelija oli johdonmukaisesti kiistänyt "Esprit-hankkeeseen" liittyvän komission vaateen ja oli lopulta vienyt asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Lisäksi oikeusasiamies pani merkille, että asiaankuuluva "IST-sopimuksen" ehto antoi komissiolle valtuudet suorittaa vähennys vain tietyissä olosuhteissa. Se ei merkinnyt sitä, että komissio voisi yksinkertaisesti kieltäytyä suorittamasta maksuja.

Komissio hylkäsi oikeusasiamiehen pyrkimyksen sovintoratkaisuun sekä myöhemmän suositusluonnoksen. Koska ei ollut ilmeistä, mihin toimiin Euroopan parlamentti voisi ryhtyä oikeusasiamiehen ja kantelijan avustamiseksi kyseisessä tapauksessa, oikeusasiamies päätti olla esittämättä parlamentille erityiskertomusta. Hän esitti kriittisen huomautuksen siitä, että komissio ei pystynyt selvittämään, minkä oikeusperustan nojalla sillä oli oikeus keskeyttää maksujen suorittaminen.

KIELTÄYTYMINEN KORVAAMASTA SIHTEERIKULUJA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1986/2002/OV Euroopan komissiota vastaan

Alankomaalainen instituutti oli yksi komission koulutuksen ja kulttuurin pääosaston hallinnoiman Kestävä kehitys edistävä kaupunkien yhteyspisteiden eurooppalainen verkosto -ohjelman yhteyspisteistä. Vaikka komissio oli vakuuttanut sille suullisesti, että verkoston sihteeripalvelujen tarjoamisesta aiheutuvat kulut korvattaisiin, komissio antoi lopulta kielteisen päätöksen sen maksuvaatimukseen. Instituutti kääntyi oikeusasiamiehen puoleen marraskuussa 2002 ja korosti, että se oli kirjoittanut komissiolle useaan otteeseen ja pyytänyt muodollisen sopimuksen tekemistä sihteeripalveluista, joita se tarjosi. Instituutin kuluvaatimus oli yhteensä yli 170 000 euroa.

Komissio väitti, että se aina sopii sopimusasiat kirjallisesti. Se kertoi myös, että kantelijalle oli ilmoitettu suullisesti, että sen ehdotusta ei otettaisi huomioon. Komissio pahoitteli, ettei se ollut vastannut kirjallisesti kantelijan kirjeisiin, mutta totesi, että kantelija tunsikin komission tavanomaiset menettelyt liian hyvin voidakseen luulla, että komissio oli tehnyt jonkinlaisia sitoumuksia.

Oikeusasiamies päätyi siihen johtopäätökseen, että komission päätös hylätä korvausvaatimus vaikutti epäoikeudenmukaiselta ja perustui epäselviin tietoihin. Komission väite siitä, että kantelijan oletettiin tunnevan sen tavanomaiset menettelyt, ei ollut oikeusasiamiehen mielestä laillinen eikä vakuuttava. Vaikka komissio oli kertonut, että se aina sopii sopimusasiat kirjallisesti, se ei vastannut kirjallisesti kantelijan 4. heinäkuuta ja 7. lokakuuta 1997 lähettämiin kirjeisiin. Oikeusasiamies kehotti komissiota pohtimaan kantaansa uudelleen, jotta asiassa päästäisiin sovintoratkaisuun, ja lisäsi, että sovintoratkaisuun voisi liittyä myös kohtuullinen tarjous, joka voisi olla vaadittua summaa pienempi. Komissio hylkäsi ehdotetun sovintoratkaisun ja oikeusasiamiehen myöhemmän suositusluonnoksen, jonka mukaan komission tulisi maksaa instituutille korvaus, joten oikeusasiamies päätti asian käsittelyn kriittiseen huomautukseen.

Lisähuomautus

Komissio vastasi kriittiseen huomautukseen 17. marraskuuta 2004 päivätyllä kirjeellä, jossa se totesi pahoittelevansa sitä, ettei kantelijan toiveita ollut esitetty kirjallisesti kohtuullisen ajan kuluessa ja tarkoituksenmukaisella ja yksiselitteisellä tavalla. Se totesi myös, että hyvän hallintotavan periaatteet, joita sen yksiköiden piti noudattaa, oli sen jälkeen määriteltä tarkemmin hyvän hallintotavan toimintasäännöissä, jotka komissio hyväksyi 17. lokakuuta 2000.

226 ARTIKLAN MUKAISTEN KANTELUJEN REKISTERÖIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2007/2002/ADB Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on italialaisten työntekijöiden oikeuksia puolustava italialainen järjestö, oli seurannut tarkasti toimenpiteitä, joihin Italia oli ryhtynyt noudattaakseen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen päätöstä siirtotyöläisten sosiaaliturvasta³³. Kantelija oli huolissaan siitä, miten Italian maksamat eläkkeet lasketaan eläkkeensaajille, jotka viettivät osan työurastaan Italiassa mutta elivät ulkomailla.

Kantelija jätti oikeusasiamiehelle kantelun, jossa väitettiin, että (i) komissio ei ollut käsitellyt asianmukaisesti sen kanteluita Italiasta, (ii) komissio ei ollut ryhtynyt toimiin Italiaa vastaan ja (iii) komissio oli antanut virheellisiä vastauksia Euroopan parlamentin jäsenen sille esittämän kirjallisen kysymyksen yhteydessä.

Komissio myönsi, että vaikka väliaikaisia vastauksia oli lähetetty useaan otteeseen, varsinainen asiasisältöön liittyvä vastaus oli lähetetty kantelijan kirjeisiin vasta helmikuussa 2003. Komissio totesi myös, että kyseessä oli voinut olla epävarmuus siitä, pitikö kantelijan kirjeet rekisteröidä kanteluiksi. Komissio totesi, että kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevissa asioissa annetun komission tiedonannon³⁴ valossa epävarmuutta ei pitäisi enää olla. Komissio selitti, että tuomion tulkinta oli johtanut laaja-alaisiin keskusteluihin komissiossa ja jäsenvaltioiden kanssa. Komissio katsoi, että sen yksiköt ja kantelija tulkitsivat yhteisön oikeutta eri tavoin erityisesti sen suhteen, mikä on muussa jäsenvaltiossa kuin Italiassa asuvan Italian maksamaan eläkkeeseen oikeutetun eläkkeensaajan asema. Kantelijalle kirjoittamassaan kirjeessä komissio hylkäsi kantelijan vaatimuksen, että komissio ryhtyisi toimiin Italiaa vastaan. Komissio totesi myös, että se ei yhtynyt kantelijan näkemykseen, jonka mukaan sen vastaus Euroopan parlamentin jäsenelle oli virheellinen.

Oikeusasiamiehen mielestä kantelijan toiseen ja kolmanteen väitteeseen, joiden pohjana oli tuomion erilainen tulkinta, ei liittynyt hallinnollista epäkohtaa. Sen sijaan oikeusasiamies huomautti, että komission normaalina käytäntönä oli jo ennen edellä mainitun tiedonannon antamista rekisteröidä

³³ Asia C-132/96, Antonio Stinco ja Ciro Panfilo vastaan Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), Kok. 1998, s. I-5225.

³⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevissa asioissa (KOM/2002/0141 lopullinen), EYVL 2002 C 244, s. 5.

kaikki kantelut ilman poikkeuksia, joten se ei ollut ryhtynyt tarvittaviin toimiin kantelijan kirjeiden suhteen. Kantelijan tapauksessa oli näin ollen kyse hallinnollisesta epäkohdasta. Koska tapauksen tämä näkökohta koski tiettyjä menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies esitti siksi kriittisen huomautuksen komissiolle.

VALTIONTUKEA KOSKEVAN KANTELUN KÄSITTELY

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 2185/2002/IP Euroopan komissiota vastaan

Kantelija teki 17. huhtikuuta 2000 ja 22. toukokuuta 2002 komissiolle kantelut Portugalin valtion myöntämistä valtiontuista portugalilaisille elintarvikkeiden pakkausyhtiöille. Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että komissio ei ollut käsitellyt asianmukaisesti hänen 17. huhtikuuta 2000 tekemäänsä kantelua eikä ollut ilmoittanut 22. toukokuuta 2002 päivätyn kantelun vastaanottamisesta.

Komissio kertoi, että sen yksiköt olivat ottaneet ensimmäisen kantelun saatuaan yhteyttä Portugalin viranomaisiin ja pyytäneet täsmennyksiä kyseiseen asiaan. Saatuaan Portugalin viranomaisten vastauksen komissio aloitti valtiontukea koskevan tutkimuksen tammikuussa 2001. Heinäkuussa 2001 komissio pyysi Portugalin viranomaisilta lisätietoja. Toisen kantelun yhteydessä komissio oli aloittanut tutkimuksen syyskuussa 2002 ja oli pyytänyt Portugalin viranomaisilta tietoja marraskuussa 2002. Vastausta ei kuitenkaan ollut saatu. Komissio pahoitteli, ettei se ollut vahvistanut kantelijan 22. toukokuuta 2002 päivätyn kirjeen vastaanottamista.

Heinäkuussa 2003 oikeusasiamies kirjoitti komissiolle. Hän pyysi komissiota ilmoittamaan, oliko se nyt saanut Portugalin viranomaisilta vastauksen heinäkuussa 2001 ja marraskuussa 2002 esitettyihin tietopyyntöihin. Hän kehotti komissiota kertoman, mihin toimiin se oli ryhtynyt tai aikoi ryhtyä pyydettyjen tietojen saamiseksi, jos niitä ei vielä ollut saatu.

Komissio vastasi, että Portugalin viranomaiset olivat ilmoittaneet sille ensimmäiseen kanteluun liittyen, että Portugalin lehdistö oli julkaissut tietoja, joiden mukaan Azoreiden aluehallinto oli mahdollisesti myymässä osuuttaan kyseisestä yhtiöstä. Portugalin viranomaiset seuraisivat asian kehittymistä ja pitäisivät komission ajan tasalla.

Toiseen kanteluun liittyvät lisätiedot Portugalin viranomaiset olivat toimittaneet komissiolle heinäkuussa 2003. Komissio katsoi näiden tietojen perusteella aiheelliseksi pyytää Portugalin viranomaiselta vieläkin lisätietoja, ja teki näin 18. heinäkuuta 2003.

Oikeusasiamies kirjoitti komissiolle jälleen 24. marraskuuta 2003 kirjeen, jossa hän pyysi toimitelintä kertomaan, mihin toimenpiteisiin se oli ryhtynyt tietojen saamiseksi Portugalin viranomaisilta. Hän pyysi komissiota myös kommentoimaan kantelijan huomautuksissaan esittämää väitettä, jonka mukaan toimielimen olisi pitänyt aloittaa rikkomisesta johtuva menettely Portugalia vastaan.

Komissio vastasi, että se jatkoi edelleen ensimmäisen kantelun käsittelyä Portugalin viranomaisten toimittamien uusimpien tietojen valossa. Toisen kantelun yhteydessä komissio oli pyytänyt Portugalin viranomaisilta lisätietoja heinäkuussa 2003. Lisäksi toimielin korosti, että molempia tapauksia käsiteltiin valtiontukea koskeviin tapauksiin sovellettavien menettelyjen mukaisesti. Tästä syystä kantelijan esiin tuoma mahdollisuus aloittaa EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukainen menettely³⁵ Portugalia vastaan ei tullut kyseeseen.

Kantelija huomautti, että komission yksiköt olivat ryhtyneet toimiin hänen kantelunsa käsittelemiseksi oikeusasiamiehen väliintulon seurauksena.

³⁵

Komissiolle on EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan nojalla valtuudet aloittaa yhteisön oikeuden rikkomisesta johtuva menettely jäsenvaltiota vastaan Kuka tahansa voi esittää komissiolle kantelun ("226 artiklan mukainen kantelu") jäsenvaltion toiminnasta tai hallinnollisesta käytännöstä, jonka hän katsoo olevan yhteisön oikeuden vastainen.

Oikeusasiamies esitti päätöksessään kriittisen huomautuksen komissiolle. Hänen näkemyksensä mukaan komissio ei ollut antanut vakuuttavaa selitystä siitä, miksi se ei ollut lähes kahteen vuoteen ryhtynyt mihinkään toimiin, kun Portugalin viranomaiset eivät toimittaneet pyydettyjä tietoja, vaikka oikeusasiamies oli erikseen tätä kysynyt.

Lisähuomautus

Komissio vastasi kriittiseen huomautukseen 15. kesäkuuta 2004. Se pahoitteli viivästystä, joka kantelijan kantelun käsittelyssä oli ilmennyt, ja totesi, että Portugalin viranomaisia oli pyydetty antamaan toimielimelle lisätiedot kesäkuun 2004 loppuun mennessä.

KIELTENOPETTAJIEN KOKOPÄIVÄTOIMISIKSI ILMOITTAMISEN VARMISTAMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2204/2002/MF Euroopan komissiota vastaan

Kantelija on portugalilainen kieltenopettaja, joka työskenteli Euroopan komission palveluksessa. Hän jäi eläkkeelle 1. marraskuuta 2003. Kantelijalla oli vuodesta 1986 lähtien Belgian lainsäädännön mukainen pysyvä työsuhde ja hän työskenteli 20 tuntia viikossa. Belgian työ- ja eläkelministeri oli useaan otteeseen ilmoittanut, että 20 viikkotyötunnin työsopimus voitiin katsoa kokopäivätoimiseksi opetuksiksi, kunhan työnantaja vahvistaisi tämän toimivaltaisille Belgian viranomaisille tehdyllä ilmoituksella. Komissio kuitenkin teki tällaisen ilmoituksen Belgian viranomaisille vain osasta kautta 1986–2002. Se vaikutti huomattavasti asianomaisten opettajien eläkkeiden laskentatapaan, sillä he saivat tämän seurauksena niiltä vuosilta, joiden osalta ilmoitus oli virheellinen, vain puolet eläkkeestä, johon he olisivat olleet oikeutettuja.

Kantelija jätti Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun 13. joulukuuta 2002. Hän väitti, että komissio ei ollut ilmoittanut 20 viikkotyötunnin työsopimusta kokopäivätoimiseksi opetustoiminnaksi Belgian viranomaisille. Lisäksi hän väitti, että komissio ei ollut antanut täsmällistä vastausta kieltenopettajien edustajien tiedusteluun, joka koski Belgian viranomaisille tehtyjä ilmoituksia.

Komissio totesi kantelusta antamassaan lausunnossa, että se oli lähettänyt 9. maaliskuuta 2000 Belgian työministeriölle ilmoituksen, jossa se pyysi, että 20 viikkotyötunnin työsopimusta pidettäisiin kokopäivätoimisena opetustyönä. Komissio ja kieltenopettajat olivat laatineet marraskuussa 2001 luonnoksen ilmoitukseksi, jonka komission oikeudellinen yksikkö hyväksyi ja jossa komissio oli ilmoittanut Belgian työministeriölle, että 20 viikkotyötunnin työsopimusta olisi pidettävä kokopäivätoimisena opetustyönä. Komissio ei ollut lopulta katsonut aiheelliseksi lähettää ilmoitusta Belgian viranomaisille siksi, että se saattoi sisältää virheellisiä tai epätäydellisiä tietoja opettajien työtuntien määrää koskevasta luettelosta. Komissio otti 7. maaliskuuta 2003 yhteyttä Belgian viranomaisiin saadakseen vastauksen 9. maaliskuuta 2000 päivättyyn kirjeeseensä. Kantelusta esittämänsä lausunnon toimittamispäivään mennessä se ei vielä ole saanut vastausta.

Oikeusasiamies pyysi syyskuussa 2003 komissiota selvittämään, miksi se katsoi täyttäneensä kaikki veloitteensa asian suhteen. Hän pyysi komissiota myös ilmoittamaan, mihin toimiin se oli ryhtynyt saadakseen Belgian viranomaisilta vastauksen 9. maaliskuuta 2000 päivättyyn kirjeeseensä ja oliko se ryhtynyt jatkotoimiin vuonna 2001 laaditun yhteisen ilmoitusluonnoksen suhteen.

Komissio ilmoitti, että asianomaisten Belgian viranomaisten kanssa oli pidetty kokous 30. maaliskuuta 2000. Komissio oli ottanut yhteyttä Belgian viranomaisiin 7. maaliskuuta 2003 saadakseen vastauksen 9. maaliskuuta 2000 päivättyyn kirjeeseensä. Heinäkuun 17. päivänä 2003 oli pidetty toinen kokous, jossa oli sovittu yhteisestä menettelystä. Komissio katsoi, että se oli noudattanut sitoumuksiaan lähettämällä Belgian viranomaisille 3. ja 29. lokakuuta 2003 päivätyt kirjeet, joihin oli liitetty kaikki sen hallussa olevat asiakirjat. Se oli myös tehnyt uuden ilmoituksen vuotta 1992 edeltäneestä kaudesta Belgian viranomaisille 11. marraskuuta 2003 lähetetyssä kirjeessä.

Kantelija myönsi, että komissio oli ilmoittanut komission ja Belgian viranomaisten välillä 17. heinäkuuta 2003 pidetyssä kokouksessa, että 20 viikkotyötunnin työsopimus vastasi kokopäivätoimista opetustyötä eli 660 tuntia vuodessa.

Oikeusasiamies katsoi päätöksessään, että komissio oli ilmeisesti noudattanut kantelijan toiveita. Hän katsoi kuitenkin, että vaikka komission kuvaamia toimia voitaisiinkin pitää riittävinä kyseisessä tilanteessa, komissio ei ollut antanut mitään selitystä siitä, miksei se ollut ryhtynyt toimiin toukokuun 2001 ja maaliskuun 2003 välisenä aikana. Oikeusasiamies esitti siksi komissiolle kriittisen huomautuksen, jossa hän totesi, että hyvän hallintotavan periaatteet edellyttivät tämänkaltaisten pyyntöjen käsittelyä komissiossa ahkerasti ja kohtuullisessa ajassa.

Koska kielenopettajien edustajien ja komission välillä oli ollut kirjeenvaihtoa vuoden 2002 ensimmäisellä puoliskolla, oikeusasiamies katsoi, ettei kantelijan väitettä, jonka mukaan komissio ei ollut antanut edustajille täsmällistä vastausta Belgian viranomaisille annettavan ilmoituksen suhteen, ei ollut tarpeen tutkia tarkemmin.

Huomautus

Oikeusasiamies päätyi samankaltaiseen johtopäätökseen tapauksessa 2137/2002/MF.

YMPÄRISTÖJÄRJESTÖN EPÄOIKEUDENMUKAINEN KOHTELU

*Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 278/2003/JMA (luottamuksellinen)
Euroopan komissiota vastaan*

Espanjalainen ympäristöjärjestö oli hakenut rahoitustukea yhteisön toimintaohjelmasta, josta tuettiin ympäristöalan kansalaisjärjestöjä. Komissio oli antanut pyyntöön kielteisen vastauksen johtuen kanteesta, joka oli nostettu järjestöä vastaan ja joka oli tuolloin käsiteltävänä espanjalaisissa tuomioistuimissa. Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa järjestö väitti, että komission päätös hylätä sen hakemus ei ollut perustunut ehdotuspyynnössä määriteltyihin tekijöihin, ja vaati, että sen apuanomus käsitellään uudelleen.

Komissio väitti, että sen on varmistettava edunsaajan oikeudellinen ja taloudellinen asema ja yleinen lahjomattomuus sitoutuessaan oikeudelliseen velvoitteeseen, jotta moitteeton varainhoito voi toteutua. Komissio oli sitä mieltä, että tapauksessa oli riittävät perusteet olettaa, etteivät nämä yleiset edellytykset täyttyneet.

Oikeusasiamies huomautti, että samaan aikaan, kun komissio arvioi kantelijan hakemusta, Espanjan julkinen syyttäjä teki alustavaa tutkintaa väitteestä, jonka mukaan järjestö oli syyllistynyt väärennöksiin. Komission valintamenettely oli lisäksi päättynyt ennen kuin tutkinnasta vastaava tuomioistuin oli vapauttanut järjestön syytteistä.

Oikeusasiamies piti kohtuullisena sitä, että komissio tarkastelee, vaikuttavatko mahdollisten edunsaajien oikeudellinen ja taloudellinen asema ja yleinen lahjomattomuus luotettavilta. Hän kuitenkin katsoo, että komission olisi kohdeltava yksityishenkilöiden etuja ja yleistä etua tasapuolisesti toteuttaessaan toimia, joilla suojataan yhteisön taloudellisia etuja. Näin rahoitustuen mahdollisia saajia kohdeltaisiin sekä oikeudenmukaisesti että syyttömyysolettamaa noudattaen. Oikeusasiamiehen mielestä on vaikeaa ajatella, miten komissio voisi toimia tasapuolisesti, ellei se ilmoita hakijalle mahdollisista epäilyistä, joita sillä on hakijan oikeudellisen aseman suhteen. Sen on myös oltava valmis kuulemaan hakijan toimittamat tiedot ja vastaamaan niihin.

Käsiteltävänä olevassa tapauksessa oikeusasiamies huomautti, että toimielin vain otti huomioon rikostutkinnan muodollisen olemassaolon ja siihen liittyvät väitteet pyrkimättä varmistamaan tietojen paikkansapitävyyttä.

Oikeusasiamies huomautti myös, että vaikka komissio oli kehottanut kantelijaa esittämään todisteet järjestönsä oikeudellisesta asemasta, se ei ilmeisesti vastannut todisteisiin, kun ne oli saatu.

Oikeusasiamies katsoi näin ollen, ettei komissio pystynyt osoittamaan ottaneensa tasapuolisesti huomioon tarpeen varmistaa apurahojensa moitteeton varainhoito ja kantelijan oikeuden saada oikeudenmukaista kohtelua ja luottaa siihen, että sen syyttömyysolettamaa kunnioitetaan. Hän totesi, että komissio ei ollut kohdellut kantelijaa oikeudenmukaisesti ja oli näin rikkonut eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 6 artiklan 2 kohtaa.

Oikeusasiamies pyysi lisäksi komissiota pohtimaan sitä, että vastaavilta ongelmilta voitaisiin välttyä, jos toimielin antaisi yksiköillensä ohjeet siitä, miten tällaisissa tapauksissa otetaan tasapuolisesti huomioon yksityisten henkilöiden etu ja yleinen etu.

Oikeusasiamies pani myös merkille komission lausuman, jonka mukaan sen vuoden 2002 budjettikausi oli nyt päättynyt eikä kantelijan tukipyyntöön voitu siksi vastata. Hän totesi kuitenkin, ettei mikään estäisi kantelijaa esittämästä rahoitushakemusta jonkin muun edelleen avoinna olevan menettelyn puitteissa.

OIKEUS HARJOITTAASIANAJAJAN AMMATTIA ITALIASSA

Yhteenveto päätökseen kantelusta 701/2003/IP Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on italialainen asianajaja, valitti komissiolle siitä, että asianajajan ammatin harjoittamisoikeutta koskeva Italian järjestelmä on Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen sisältyvien kilpailusääntöjen vastainen. Kantelijan mukaan hän oli saanut kahden vuoden kuluttua komissiolta vain väliaikaisen vastauksen. Komissio ei ollut tutkinut hänen kanteluaan perusteellisesti. Hän vaati, että toimielin tutkii hänen kantelunsa uudelleen. Komissio väitti, ettei muodollisen ilmoituksen lähettäminen kantelijan kantelun hylkäämisestä ollut tarpeen, koska se oli jo ilmoittanut hänelle, että asianajajan ammatin harjoittamisoikeutta säädellään Italiassa lailla ja että asia ei yleensä ottaen kuulunut kilpailusääntöjen soveltamisalaan.

Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut noudattanut toimielimen itsensä asettamia hallinnollisia takeita, joilla varmistettiin asianmukainen menettely, kun se ei ollut rekisteröinyt kantelijan lähettämää kirjettä kanteluksi.

Lisähuomautus

Komissio vastasi oikeusasiamiehen kriittiseen huomautukseen 2. elokuuta 2004. Se korosti, että tietyissä olosuhteissa yhteydenottoja ei pidetä ”komission yksiköiden tutkittavina ja keskusrekisteriin kirjattavina kanteluina”³⁶. Kriittisen huomautuksen seurauksena se pyrki kuitenkin tulevaisuudessa ilmaisemaan selkeämmin vastatessaan yhteydenottoihin, joissa jäsenvaltioiden väitetään rikkovan yhteisön kilpailuoikeutta, rekisteröidäkö yhteydenotto kanteluna vai ei, ja jos ei, miksi näin ei tehdä.

RIITTÄMÄTÖN TIEDOTTAMINEN RATSASTUSKESKUKSEN RAHOITUSMAHDOLLISUUKSISTA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 753/2003/GG Euroopan komissiota vastaan

Saksan kansalainen oli huolissaan, koska Berliinissä sijaitseva vammaisten ja sosiaalisesti heikossa asemassa olevien lasten ja nuorten ratsastuskeskus oli taloudellisissa vaikeuksissa. Hänen mukaansa vaikeudet johtuivat valtion rahoituksen leikkauksista. Hän kirjoitti komission työllisyys- ja sosiaaliasioiden pääosastolle kysyäkseen, voiko EU myöntää ratsastuskeskukselle rahoitustukea ja mitä edellytyksiä on täytettävä, jotta tukea voi saada.

³⁶

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskeissa asioissa (KOM/2002/0141 lopullinen), liitteen 3 artikla, EYVL 2002 C 244, s. 5.

Kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen 21. huhtikuuta 2003 väittäen, ettei hän ollut saanut vastausta kirjeseensä eikä kahteen muistutuskirjeseen, jotka hän oli komissiolle lähettänyt. Toukokuussa 2003 hän sai komissiolta vastauksen, mutta ilmoitti oikeusasiamiehelle pitävänsä sitä epätyydyttävänä. Komissio oli neuvonut häntä ottamaan yhteyttä Berliinin alueen hallintoon, koska komission mukaan ratsastuskeskuksen ulottuvilla mahdollisesti olevia varoja hallinnoitiin jäsenvaltioissa. Kantelija koki, ettei tämä ollut vastaus hänen tietopyyntöönsä, koska jäsenvaltiot eivät välttämättä aina hallinnoi EU:n varoja oikein. Kantelija pyysi syyskuussa 2003 oikeusasiamiestä laajentamaan tutkimustaan siihen, että komissio oli jättänyt vastaamatta toiseen kirjeseen, jonka hän oli lähettänyt elokuussa. Hän oli sillä välin saanut saksalaiselta Euroopan parlamentin jäseneltä tietoja, joiden perusteella vaikutti siltä, että ratsastuskeskus olisi voinut saada rahoitusta, mutta rahoituksen hakemisen määräaika oli nyt umpeutunut.

Komissio myönsi, että kantelijan ensimmäinen kirje oli hävinnyt, ja pahoitteli myöhempien kirjeiden käsittelyn viipymistä. Se myönsi rikkoneensa kiistatta omia toimintasääntöjään ja ilmoitti tekevänsä parhaansa, jotta tällaisia tapauksia sattuisi jatkossa mahdollisimman harvoin. Komissio myönsi myös, että tietojen saaminen EU:n rahoitusohjelmista saattoi olla vaikeaa, ja vakuutti tekevänsä parhaansa auttaakseen saamaan tietoa. Se katsoi kuitenkin, ettei olisi ollut oikein antaa kantelijalle pitkää luettelo rahoitusohjelmista ja niihin sovellettavista täsmällisistä hakuedellytyksistä, koska ei ollut kovinkaan todennäköistä, ettei ratsastuskeskus voisi saada rahoitusta mistään niistä. Viimeisessä kirjeessään, joka oli lähetetty lokakuussa 2003, se oli joka tapauksessa ilmoittanut Berliinissä sijaitsevan eurotietokeskuksen osoitteen, jossa kantelija voisi itse tutkia mahdollisia EU:n rahoitusohjelmia.

Oikeusasiamies arvosteli päätöksessään sitä, että vaikka komissio oli pahoitellut vastausten viipymistä, se ei ollut ymmärtänyt tarvetta vastata nopeasti edes kantelijan viimeiseen, elokuussa 2003 lähetettyyn kirjeseen. Hän esitti kriittisen huomautuksen. Oikeusasiamies korosti, että kantelijan kirjeen kaltaisiin tietopyyntöihin vastaamiseen olisi pitänyt kiinnittää erityistä huomiota, koska vuosi 2003 oli ”Euroopan vammaisten teemavuosi”. Hän ei hyväksynyt komission väitettä, jonka mukaan olisi ollut väärin toimittaa kantelijalle pitkä luettelo ohjelmista. Tutkimuksen osapuolet olivat maininneet vain kolme eri ohjelmaa, mutta selkeiden ja perinpohjaisten tietojen tarve olisi ollut sitä suurempi, jos mahdollisesti kyseeseen tulevia rahoitusohjelmia olisikin todella ollut paljon useampia. Riippumatta siitä, olisiko ratsastuskeskus voinut hakea ja saada rahoitusta saksalaisen Euroopan parlamentin jäsenen mainitsemasta ohjelmasta, oikeusasiamies katsoi, että komission olisi pitänyt ilmoittaa kantelijalle kyseiseen ohjelmaan liittyvästä ehdotuspyynnöstä. Ehdotuspyyntö oli julkaistu virallisessa lehdessä samana päivänä, jona komissio kirjoitti ensimmäisen kirjeen kantelijalle. Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut toimittanut kantelijalle riittävästi tietoa, ja esitti siksi myös tapauksen tästä näkökohdasta kriittisen huomautuksen.

HENKILÖSTÖARVIOINTIEN LAATIMISEN AIKATAULU

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1319/2003/ADB Euroopan komissiota vastaan

Kantelija on komission virkamies, joka jätti komissiolle viisitoista kirjettä tai viestiä, joista osa oli henkilöstösääntöjen 90 artiklaan perustuvia pyyntöjä tai valituksia. Osa kirjeenvaihdosta koski kantelijan henkilöstöarvioinnin laatimista. Henkilöstösääntöjen 43 artiklan mukaan virkamiehistä laaditaan kyseinen arviointi vähintään kahden vuoden välein.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta mitään hänen pyynnöistään tai valituksistaan ei ollut käsitelty tyydyttävällä tavalla. Hän väitti myös, että häntä koskevan arviointikertomuksen, jonka olisi pitänyt olla valmis 31. joulukuuta 2001 mennessä, laatiminen oli viivästynyt.

Komission näkemyksen mukaan se oli vastannut kaikkiin kantelijan yhteydenottoihin asetetuissa aikarajoissa eikä järjestelmällisistä viivästyksistä tai asian epäasianmukaisesta hoitamisesta ollut todisteita. Komissio myönsi kuitenkin, että arviointikertomuksen laatiminen oli viivästynyt hieman. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien oli kuitenkin antanut asiassa *Liao vastaan*

*neuvosto*³⁷ päätöksen, jonka mukaan nimittävän viranomaisen ei voitu katsoa olevan vastuussa henkilöstön arviointikertomuksen viivästyisestä, joka johtuu siitä, että virkamies on valittanut arviointikertomuksista vastaavalle sekakomitealle. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa kantelija oli käyttänyt tätä mahdollisuutta.

Oikeusasiamies huomautti, että hänen käytössään olevien asiakirjojen mukaan komissio oli jättänyt vastaamatta useisiin kirjeisiin ja vastannut muihinkin selvästi myöhässä. Tämä oli hallinnollinen epäkohta. Lisäksi oikeusasiamies huomautti, että arviointikertomus oli saatu valmiiksi lähes seitsemän kuukautta täytäntöönpanosäännöksissä asetetun määräajan jälkeen. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien asiassa *Lavagnoli vastaan komissio*³⁸ 7. toukokuuta 2003 antamassaan tuomiossa katsonut, täytäntöönpanosäännöksissä asetettu täsmällinen aikataulu oli komissiota sitova. Komission lainaama tuomio asiassa *Liao vastaan neuvosto* soveltuu vain tapauksiin, joissa aikataulua ei ollut asetettu. Se, että komissio ei noudattanut asetettua aikataulua, oli siis hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies pyrkii mahdollisuuksien mukaan etsimään ratkaisua, jonka avulla asianomainen toimielin tai laitos voi poistaa toiminnastaan hallinnollisen epäkohdan. Tässä tapauksessa kantelija kuitenkin erikseen sulki pois tämän mahdollisuuden. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn esittämällä komissiolle kaksi kriittistä huomautusta.

Lisähuomautus

Komissio vastasi kahteen kriittiseen huomautukseen ilmoittamalla oikeusasiamiehelle, että se oli pannut merkille tämän päätöksen. Se ei jatkossa kohtelisi henkilöstöään eri tavalla kuin muita kansalaisia ja noudattaisi henkilöstön arviointikertomusten laatimiselle asetettua aikataulua.

SYRJIMÄTTÖMYYDEN PERIAATTEEN RIKKOMINEN TYÖHÖNOTOSSA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1367/2003/OV Euroopan komissiota vastaan

Ranskan ja Bulgarian kaksoiskansalaisuuden omaava henkilö oli hakenut toukokuussa 2003 komission Sofian lähetystössä Bulgariassa avoinna ollutta paikallisen toimihenkilön virkaa, jonka kuvauksena oli ”liittymistä edeltävien asioiden ja poliittisen raportoinnin neuvonantaja”. Kantelijan hakemus hylättiin hänen kaksoiskansalaisuutensa vuoksi. Komission lähetystö perusteli kielteisen päätöksensä vetoamalla 18. huhtikuuta 1961 tehdyn diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen 37 artiklan 2 kohtaan. Kantelija kirjoitti komissiolle saadakseen tarkemman selvityksen asiasta, mutta ei saanut vastausta.

Kantelija jätti heinäkuussa 2003 Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun, jossa hän väitti, että työhönottomenettely ei ollut avoin. Hän väitti, että komissio oli rikkonut syrjimättömyyden periaatetta hylätessään hänen hakemuksensa kansalaisuuden ja vuoden 1961 Wienin yleissopimuksen perusteella.

Kantelusta antamassaan lausunnossa komissio huomautti, että kyseinen avoin virka oli niin sanottu ALAT-toimi (*agent local d’assistance administrative et technique*), jonka asema edellytti vuoden 1961 Wienin sopimuksen 37 artiklan 2 kohdan soveltamista. ALAT-sopimukset on tarkoitettu hakijoille, joilla ei ole sen maan kansalaisuutta, jossa he hoitavat tehtäviään, ja jotka eivät asu pysyvästi kyseisessä maassa. Kantelija pitäytyi huomautuksissaan kannassa, jonka mukaan komissio oli rikkonut syrjimättömyyden periaatetta ja erityisesti kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltoa.

Oikeusasiamies totesi päätöksessään aluksi, että kantelijan hakemus oli siis hylätty Bulgarian kansalaisuuden eikä Ranskan kansalaisuuden vuoksi. EY:n perustamissopimuksen 12 artiklan mukainen kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltä ei siksi tässä tapauksessa ollut

³⁷ Asia T-15/96, *Liao vastaan neuvosto*, Kok. – henkilöstöasiat 1995, s. IA-329; s. II-897.

³⁸ Asia T-327/01, *Luciano Lavagnoli vastaan komissio*, Kok. – henkilöstöasiat 2003, s. IA-143; s. II-691.

merkityksellinen, sillä kyseessä ei ollut syrjintä EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten välillä. Oikeusasiamies huomautti kuitenkin, ettei missään paikallisiin toimihenkilöihin sovellettavissa teksteissä mainittu ALAT-luokkaa eikä niihin sisältynyt säännöksiä, joiden mukaan Bulgarian kansalaisten kanssa ei voitaisi tehdä paikallisen toimihenkilön virkasopimusta. Oikeusasiamies ei myöskään käsittänyt, miten Wienin sopimuksen 37 artiklan 2 kohdan voitiin katsoa oikeuttavan Bulgarian kansalaisten sulkeminen kyseisen viran ulkopuolelle. Päinvastoin siinä määrättiin, että hallinnollisella ja teknisellä henkilöstöllä voi olla isäntämaan eli tässä tapauksessa Bulgarian kansalaisuus. Oikeusasiamies katsoi, ettei komissio ollut pystynyt esittämään objektiivista perustelua päätökselleen hylätä kantelijan hakemus Bulgarian kansalaisuuden vuoksi ja oli siksi rikkonut syrjimättömyyden periaatetta. Hän totesi myös, ettei kyseisessä viranhakuilmoituksessa ollut annettu hakijoille kaikkia tarvittavia tietoja työhönottomenettelystä. Koska virka kuitenkin oli tällä välin täytetty, oikeusasiamiehen ei ollut aiheellista pyrkiä asiassa sovintoratkaisuun. Hän esitti siksi komissiolle kaksi kriittistä huomautusta.

ASiantuntijasopimuksen uusimatta jättäminen

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1624/2003/ELB Euroopan komissiota vastaan

Komissio otti kantelijan palvelukseensa työskentelemään asiantuntijana Nigerissä yhden vuoden ajan. Komissio ei uusinnut työsopimusta. Nigerin valtion kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä pyysi komissiota virallisesti uusimaan kantelijan työsopimuksen. Koska vastausta ei saatu, kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä pyysi sopimuksen automaattista uusimista Lomén yleissopimuksen 314 artiklan mukaisesti.

Kantelija väitti, että komission päätös olla uusimatta hänen työsopimustaan olisi pitänyt ilmoittaa hänelle virallisesti Euroopan kehitysrahastosta (EKR) rahoitettavien palvelusopimusten sopimusehdoissa asetettuun määräaikaan mennessä. Hän totesi myös, että komission olisi pitänyt vastata Nigerin valtion virallisiin pyyntöihin. Hän vaati, että hänen työsopimuksensa uusitaan ja että hän saa korvausta joko kaudelta, jonka ajan hän on ollut työttömänä, tai yleisestä menetyksestä, joka hänelle on aiheutunut. Kantelija väitti myös, että sopimuksen uusimatta jättämisen todellinen syy oli se, että komissio halusi välttää tilintarkastustuomioistuimen mahdollisen kritiikin, joka koskee EKR:n varojen käyttöä komission toiminnan tukemiseen, ja mahdollistaa toisen henkilön ottamisen palvelukseen.

Komissio vastasi, että se oli tehnyt vuoden pituisen yksityisen työsopimuksen kantelijan kanssa Nigerin viranomaisten puolesta. Sopimus oli Belgian lainsäädännön alainen, eikä viittaus EKR:stä rahoitettavien palvelusopimusten sopimusehtoihin siten ollut asiaankuuluva. Komissiolla ei ollut Belgian lainsäädännön mukaan velvollisuutta uusida kantelijan sopimusta. Kantelijan asema oli määritelty siten, että hän oli ministeriön ja lähetystön välittäjänä. Kantelija oli suostunut tähän järjestelyyn. Komissio totesi, että kantelijan virka oli edelleen täyttämättä eikä lähetystö tarvinnut tehtävään ketään muuta henkilöä.

Oikeusasiamies pani merkille komission kommentit sopimukseen sovellettavasta oikeudesta. Tutkittuaan asiaan sovellettavaa Belgian lainsäädäntöä hän totesi, ettei mikään säännös edellyttänyt ennakkoilmoituksen tekemistä työntekijälle määräaikaisen työsopimuksen päättymisestä. Oikeusasiamies ei hyväksynyt kantelijan väitettä, jonka mukaan hänen Belgian lainsäädännön mukainen työsopimuksensa oli samalla myös palvelusopimus, johon sovellettaisiin Lomén yleissopimuksen määräyksiä. Oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan palvelusopimukset ja työsopimukset olivat erillisiä ja toisensa poissulkevia oikeudellisia luokkia.

Oikeusasiamies totesi, että väite, jonka mukaan kantelijan työsuhde lähetystöön oli sääntöjenvastainen, saattoi herättää monimutkaisia oikeudellisia kysymyksiä siitä, mikä on Euroopan kehitysrahaston ja yhteisön budjettilainsäädännön välinen suhde. Oikeusasiamies katsoi, ettei asian tutkiminen tarkemmin tämän kantelun yhteydessä ollut tarkoituksenmukaista. Oikeusasiamies pyysi kuitenkin tilintarkastustuomioistuimelta tietoja sen toimista taustalla olevan yleisen kysymyksen eli EKR:n asiantuntijoiden lähetystöissä työskentelyn suhteen.

KANSALAI SJÄRJESTÖN TIETOJA KOSKEVAN TUTUSTUMISOIKEUDEN EPÄÄMISEN PERUSTELEMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1874/2003/GG Euroopan komissiota vastaan

Humanitaarisen avun alalla työskentelevä kansalaisjärjestö toteutti Kazakstanissa komission osarahoittaman hankkeen. Komissio päätti kuitenkin mitätöidä sopimuksen suoritettuaan valvontakäynnin ja pyysi kansalaisjärjestöä korvamaan lähes 38 000 euroa.

Kansalaisjärjestö valitti mitätöintipäätöksestä (kantelu 49/2004/GG, edelleen käsiteltävänä) ja jätti lisäksi kantelun johtuen siitä, että komissio ei antanut sille oikeutta tutustua omiin tietoihinsa kokonaisuudessaan. Kantelija väitti, että oikeiden epääminen oli mielivaltaista ja asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001³⁹ vastaista.

Komissio väitti, että se oli toimittanut kantelijalle luettelon asiakirjoista, jotka liittyivät kyseisiin tapauksiin, ja että kantelija oli tutustunut niihin asiakirjoihin, jotka komissio oli päättänyt antaa tutustuttavaksi. Se väitti, että muiden asiakirjojen, jotka sisälsivät lähinnä sisäiseen käyttöön tarkoitettuja mielipiteitä osana asianomaisen toimielimen neuvotteluja ja alustavia keskusteluja, ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti komission päätöksentekomenettelyä.

Tutkittuaan asiakirjat oikeusasiamies katsoi, että komission perustelut olivat riittämättömiä. Se ei ollut selittänyt, miksi joitakin asiakirjoista oli annettu tutustuttavaksi ja toisia vastaavia asiakirjoja ei. Se ei myöskään ilmeisesti ollut ottanut huomioon aikaa, joka oli kulunut sopimuksen mitätöimisen jälkeen. Oikeusasiamies esitti komissiolle suositusluonnoksen ja pyysi sitä harkitsemaan uudelleen kantelijan hakemusta.

Komissio toimitti yksityiskohtaisessa lausunnossaan tarkistetut luettelot ja selitti, miksi se katsoi, ettei mitään niistä asiakirjoista, joita se ei ollut antanut tutustuttavaksi (lukuun ottamatta viittä asiakirjaa, joiden jäljennökset se liitti mukaan) voitu paljastaa. Komissio vetosi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan toiseen alakohtaan⁴⁰ perustellakseen, miksi kahden laitoksen, joita komissio oli käyttänyt sopimuksen hoitamiseen, laatimia asiakirjoja ei voitu antaa tutustuttavaksi. Komissio oli myös sitä mieltä, että kyseisten kahden laitoksen henkilöstön jäsenten lähettämiä sähköpostiviestejä ei tarvinnut antaa tutustuttavaksi asetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla (yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suoja, erityisesti yhteisön lainsäädännön mukainen henkilötietojen suoja). Näkemys perustui siihen, että niiden paljastaminen johtaisi henkilötietojen (henkilöstön jäsenten nimien) käsittelyyn tavalla, joka ei ollut henkilötietojen suoja koskevan yhteisön lainsäädännön eli asetuksen (EY) N:o 45/2001⁴¹ mukaista.

Oikeusasiamies myönsi, että komissio oli nähnyt huomattavasti vaivaa suositusluonnokseen vastaamiseksi. Hän muistutti kuitenkin, että asiakirjojen saamista yleisön tutustuttavaksi koskevan asetuksen tavoitteena oli mahdollisimman laaja tutustumisoikeus ja että mahdollisia poikkeuksia oli tulkittava kapeasti. Hän piti perusteltuna komission näkemystä, jonka mukaan 4 artiklan 3 kohtaa sovelletaan niiden kahden laitoksen laatimiin asiakirjoihin, joita se käytti sopimuksen hoitamiseen. Hän korosti kuitenkin, että vakava vahinko, jonka piti osoittaa aiheutuvan, jos asiakirjat annettaisiin tutustuttavaksi, ei voinut perustua vain siihen, että kyseiset asiakirjat sisältävät sisäiseen käyttöön tarkoitettua tietoa, sillä 4 artiklan 3 kohdassa säädetään, että asiakirjat pitää periaatteessa antaa tutustuttavaksi.

³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

⁴⁰ ”Tutustuttavaksi ei anneta asiakirjaa, joka sisältää sisäiseen käyttöön tarkoitettuja mielipiteitä osana asianomaisen toimielimen neuvotteluja ja alustavia keskusteluja päätöksen tekemisen jälkeenkään, jos asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä, jollei ylivoimainen yleinen etu edellytä ilmaisemista.”

⁴¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL 2001 L 8, s. 1.

Oikeusasiamies piti komission suhtautumista nimien paljastamiseen ristiriitaisena, sillä se ei väittänyt, että sen omien työntekijöiden kirjoittamia sähköpostiviestejä ei saisi ilmaista, jotta heidän nimensä pysyisivät salassa. Koska komissio itse piti kahden sopimusta käsitelleen laitoksen sähköpostiviestejä luonteeltaan samankaltaisina kuin sen oman henkilöstön sähköpostiviestejä, oikeusasiamies ei käsittänyt, miten tilanteeseen voitiin soveltaa asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 1 kohdan b alakohtaa.

Oikeusasiamies totesi, ettei komissio ollut esittänyt päteviä syitä sille, miksi se oli evännyt oikeuden tutustua yli sataan asiakirjaan. Kyseessä oli hallinnollinen epäkohta. Hän esittikin kriittisen huomautuksen.

KIELTEISEN PÄÄTÖKSEN SAANEEN AVUSTUKSEN HAKIJAN KIRJEeseen VASTAAMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 2239/2003/(AJ)TN Euroopan komissiota vastaan

Kantelun aiheena oli moottoripyöräilijöiden eurooppalaisen keskusjärjestön FEMAn (Federation of European Motorcyclists Associations) hakemus saada komissiolta avustusta hankkeeseen nimeltä "Initial rider training in Europe" (moottoripyöräilijöiden peruskoulutus Euroopassa). FEMAn mukaan komission vastauksessa hakemukseen todettiin, että FEMAa ei ollut valittu avustuksen saajaksi, koska "toinen vastaavanlainen ehdotus" oli saanut korkeammat pisteet. Kantelija oli kuitenkin ottanut epävirallisesti yhteyttä komission virkamiehiin ja saanut kuulla, ettei muita moottoripyöriin ja niiden kuljettajiin liittyviä hakemuksia ollut tehty. FEMA kirjoitti komissiolle saadakseen selvennystä asiaan, mutta ei saanut vastausta. Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa FEMA väitti, että komissio ei ollut vastannut sen pyyntöön saada tietoa komission kielteisestä rahoituspäätöksestä ja rahoitusta saaneesta hakijasta.

Komissio väitti lausunnossaan, että FEMA oli saanut riittävästi tietoa kaikista avustusmenettelyyn liittyvistä näkökohdista olleessaan säännöllisesti yhteydessä komission epävirallisten kanavien kautta. Komissio ei siksi katsonut kirjallisen vastauksen laatimista tarpeelliseksi.

FEMA myönsi huomautuksissaan, että se oli ollut säännöllisesti yhteydessä komission virkamiehiin, mutta väitti, etteivät kyseiset virkamiehet voineet tutustua suoraan FEMAn hakemukseen liittyviin tietoihin. FEMAn mukaan virkamiesten piti tehdä kyselyjä FEMAn puolesta, mikä johti joskus epätarkoituksenmukaisiin ja harhaanjohtaviin tietoihin huolimatta siitä, että virkamiehet tekivät kaikkensa auttaakseen.

Oikeusasiamies katsoi, että vaikka otettaisiin huomioon epävirallinen yhteydenpito komission ja kantelijan välillä, FEMAn kirjeen sisältö ja rakenne oli selvästi sellainen, että siihen piti vastata kirjallisesti. Jos komissio katsoi, että pyydetyt tiedot oli jo toimitettu FEMAlle epävirallisesti, se olisi voinut ilmoittaa tämän kirjallisessa vastauksessaan. Se, että komissio ei vastannut FEMAn kirjeeseen omien hyvän hallintotavan toimintasääntöjensä mukaisesti, oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn kriittiseen huomautukseen.

Lisähuomautus

Komissio kirjoitti oikeusasiamiehelle saatuaan oikeusasiamiehen kriittisen huomautuksen ja myönsi, ettei ollut vastannut FEMAlle kirjallisesti ja ettei ollut noudattanut täysin omia hyvän hallintotavan toimintasääntöjään. Komissio pahoitteli asiassa ilmennyttä laiminlyöntiään.

RIKKOMISEEN LIITTYVÄN KANTELUN KÄSITTELYN VIIVÄSTYMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2333/2003/GG Euroopan komissiota vastaan

Saksalainen lääkäri pyysi marraskuussa 2001, että Euroopan komissio aloittaisi rikkomisesta johtuvan menettelyn Saksaa vastaan. Hän väitti, että Saksa rikkoo työajan järjestelyä koskevaa neuvoston direktiiviä siltä osin kun kyseessä on lääkäreiden työskentely sairaaloissa. Yhteisöjen tuomioistuin oli todennut, että lääkäreiden päivystysaika perusterveydenhoitoyksiköissä oli katsottava työajaksi. Saksan viranomaisten mukaan lääkäreiden päivystyspalvelu ei kuitenkaan kuulunut direktiivin ”työajan” määritelmän piiriin.

Oikeusasiamiehelle joulukuussa 2003 jättämässään kantelussa kantelija totesi, että hän oli tähän mennessä saanut vain vastaanottoilmoituksia ja ilmoituksia siitä, että tutkimuksia jatkettiin, mutta ei mitään varsinaista vastausta. Hän väitti, että komissio ei ollut käsitellyt hänen kanteluaan kohtuullisessa ajassa.

Komissio väitti, että kantelun käsittelyn viivästyminen johtui asian teknisestä ja oikeudellisesta monimutkaisuudesta. Se oli rekisteröinyt kantelijan kirjeen muodolliseksi kanteluksi huhtikuussa 2002. Helmikuussa 2003 se oli kirjoittanut Saksan viranomaisille, jotka vastasivat maaliskuussa 2003. Komissio oli päättänyt maaliskuussa 2003 tilata tutkimuksen yhteisöjen tuomioistuimen antaman tuomion vaikutuksista. Komissio korosti, että se halusi odottaa tutkimuksen tuloksia ennen päätöstä siitä, mihin toimiin asiassa ryhdyttäisiin. Se selvitti, että tuomioistuimen tulkinta oli komission ja jäsenvaltioiden esittämän tulkinnan vastainen. Lisäksi Saksan lainsäädäntö, jolla kansallinen lainsäädäntö saatettiin yhdenmukaiseksi direktiivin kanssa sellaisena kuin tuomioistuin sen oli tulkinnut, oli tullut voimaan tammikuussa 2004. Lainsäädännön yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa tutkittiin parhaillaan. Kun tutkimus olisi päättynyt, komissio ilmoittaisi kantelijalle kantelun tuloksista.

Oikeusasiamies viittasi komission tiedonantoon kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevista asioista⁴². Siinä asetetaan yleinen periaate, jonka mukaan komission pitäisi pyrkiä tekemään kantelusta päätös vuoden kuluessa. Vaikka tiedonanto on laadittu vasta sen jälkeen, kun kantelija oli jättänyt kantelunsa, oikeusasiamiehen mielestä se oli käyttökelpoinen mittapuu.

Oikeusasiamies ei ollut vakuuttunut siitä, että asian tekninen ja oikeudellinen monimutkaisuus oli riittävä peruste viivästykselle. Komissio itse oli todennut, että yhteisöjen tuomioistuimen tuomio oli sen oman direktiiviä koskevan tulkinnan vastainen. Sen täytyi siis hyväksyä, että oikeudellinen kanta oli jo täsmentynyt. Asian väitetty oikeudellinen ja tekninen monimutkaisuus ei missään tapauksessa selittänyt sitä, miksi komissio ei ollut pyrkinyt selvittämään asiaa millään tavalla lähes 15 kuukauteen. Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut käsitellyt kantelijan rikkomiseen liittyvää kantelua kohtuullisessa ajassa. Hän esittikin kriittisen huomautuksen.

⁴²

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevista asioista (KOM/2002/0141 lopullinen), EYVL 2002 C 244, s. 5.

3.4.4 Euroopan parlamentti ja Euroopan komissio

KÄÄNNÖSSOPIMUSTEN PERUSTEETON IRTISANOMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 953/2003/(FA)OV Euroopan parlamenttia ja Euroopan komissiota vastaan

Kreikkalainen käännoisyryitys, joka muodostui kahdesta erillisestä yhtiöstä, oli tehnyt useita käännoissopimuksia parlamentin ja komission kanssa. Kesäkuussa ja heinäkuussa 2002 molemmat toimielimet kuitenkin ilmoittivat, että sen sopimukset oli irtisanottu tai keskeytetty välittömästi, koska Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkinnassa oli käynyt ilmi, että käännoisyhtiö oli palkannut kolme Euroopan unionin toimielimen virkamiestä tekemään käännoiksiä. Kantelija ilmoitti, että se ei tiennyt asiasta.

Yritys jätti toukokuussa 2003 oikeusasiamiehelle kantelun, jossa se väitti, että kummankin toimielimen päätökset keskeyttää ja irtisanoa sopimukset olivat laittomia ja epäasianmukaisia. Kantelija huomautti, että parlamentti ja komissio eivät olleet viitanneet mihinkään sopimuksen artiklaan, joka olisi niiden päätösten oikeusperusta. Kantelija esitti samasta lähtökohdasta myös muita väitteitä, jotka liittyivät erään parlamentin kanssa tehdyn sopimuksen uusimatta jättämiseen ja sen sulkemiseen parlamentin järjestämän tarjouspyynnön ulkopuolelle.

Kantelusta antamassaan lausunnossa molemmat toimielimet totesivat, että kantelijan yhtiö oli OLAFin petostutkinnan kohteena ja että OLAF oli ottanut yhteyttä myös Kreikan oikeusviranomaisiin. Asiasta oli molemmille toimielimille ilmoittanut Euroopan unionin elinten käännokeskus. Parlamentti korosti, että OLAF oli kehottanut sitä olemaan ilmaisematta kantelijalle päätöstensä taustalla olevia todellisia syitä, jotta tutkinta ei paljastuisi.

Oikeusasiamies totesi päätöksessään, että kyseisten sopimusten irtisanomista koskevien sääntöjen mukaan toimielinten oli ilmoitettava kantelijalle kirjallisesti siitä, että se ei täyttänyt sopimuksen nojalla sille kuuluvia velvoitteita. Hän katsoi, että toimielinten esittämä pelkkä viittaus "OLAFin tutkinnan tuloksiin" ei ilman lisätietoja ollut tällainen ilmoitus. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että parlamentti ja komissio eivät olleet esittäneet johdonmukaista ja perusteltua selvitystä oikeusperustasta, jonka nojalla ne irtisanoivat sopimuksensa käännoisyryityksen kanssa. Hän esitti siksi molemmille toimielimille kriittiset huomautukset.

Koska kantelu koski sopimusriitaa, oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle, että kyseisissä sopimuksissa määrättiin mahdollisuudesta ryhtyä oikeudellisiin toimiin riitojen ratkaisemiseksi.

3.4.5 Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto

VÄITETTY EPÄOIKEUDENMUKAINEN KOHTELU JA AVOIMUUDEN PUUTE VALINTAMENETTELYSSÄ

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 378/2003/MF Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistoa vastaan

Kantelija osallistui Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimiston (EPSO) vuonna 2002 julkaiseman kiinnostuksenilmaisupyynnön seurauksena valintamenettelyyn, jonka tarkoituksena oli laatia kaikille Euroopan unionin toimielimille avoin tietokanta tilapäisten toimien täyttämiseksi unionin laajentumista silmällä pitäen.

EPSO hylkäsi kantelijan hakemuksen sillä perusteella, että hän oli ilmoittanut osaavansa yhtä yhdeksän tulevan jäsenvaltion kieltä ”erittäin hyvin”, vaikka kiinnostuksenilmaisupyynnössä edellytettiin yhden tällaisen kielen ”täydellistä” osaamista.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että esivalintamenettely oli ollut epäoikeudenmukainen, koska se oli perustunut hakijoiden omaan subjektiiviseen arvioon omasta kielitaidostaan. Hänen mielestään oli olemassa riski, että hyvät hakijat, joilla oli realistinen arvio taidoistaan, eivät menestyisi, kun taas toiset läpäisisivät esivalintakokeet oman epärealistisen arvionsa ansiosta. Kantelija väitti myös, ettei valintamenettely ollut avoin. Hän vaati, että hänen hakemuksensa otetaan huomioon ja hänen nimensä kirjataan komission pääosastojen saataville asetettavaan luetteloon.

Kantelusta antamassaan lausunnossa EPSO viittasi sen verkkosivuilla julkaistuihin ”hakijan ohjeisiin”, joissa mainittiin, että hakijoiden piti valita kielet, joiden osaamisen he halusivat ilmoittaa, ja määritellä osaamisensa taso. EPSO huomautti myös, että kantelijoilta vaadittiin vähintään yhden kymmenen tulevan jäsenvaltion kielen täydellinen hallinta ja englannin, ranskan tai saksan hyvä hallinta. Valintalautakunta oli tulkinnut ”täydellisen hallinnan” tarkoittavan pääkieltä tai äidinkieltä taikka ”erinomaista” tasoa. Hakija oli ilmoittanut hakemuksessaan, että hänen äidinkieltänsä oli ranska ja että hän osasi sloveenia ”erittäin hyvin”. Hän ei tästä syystä läpäissyt valintalautakunnan asettamia seulontakriteerejä.

Oikeusasiamiehen mielestä EPSO ei ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa sillä perusteella, että esivalintavaihe olisi ollut epäoikeudenmukainen, koska hakijat tekivät itse subjektiivisen arvion omasta kielitaidostaan. Hän katsoi, että kiinnostuksenilmaisupyynnössä hakijoita vaadittiin selvästi valitsemaan äidinkieltänsä/pääkieltänsä ja sitten ilmoittamaan muun (muiden) kiel(t)en tasonsa, mikä edellytti sitä, että hakijat arvioivat itse oman kielitaitonsa. Oikeusasiamies kuitenkin katsoi, että vaikka valintalautakunnan päätös olla hyväksymättä kantelijan hakemusta kyseiseen tietokantaan olikin tehty asetettujen seulontaperusteiden mukaisesti, EPSO ei ollut esittänyt riittävän täsmällisesti kielivaatimuksia, jotka se edellytti hakijoilta. Hän toisti siksi kriittisen huomautuksen, jonka oli esittänyt EPSOLle jo kantelun 411/2003/GG yhteydessä.

KIELIPOLITIIKAN PUUTTEELLINEN PERUSTELEMINE AVOIMESSA KILPAILUSSA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2216/2003/(BB)MHZ Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistoa vastaan

Oikeusasiamies sai kantelun, joka koski Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimiston päätöstä laatia avoimeen kilpailuun osallistuneille hakijoille tarkoitetut kirjeet vain englanniksi, ranskaksi ja saksaksi. Kantelija ei itse osallistunut kilpailuun. EPSO huomautti tästä oikeusasiamiehelle antamassaan lausunnossa. Oikeusasiamies totesi, ettei EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa eikä oikeusasiamiehen ohjesäännössä vaadita, että kantelijan pitäisi henkilökohtaisesti olla hallinnollisen epäkohdan kohteena.

Kantelija väitti, että EPSOn päätös rikkoi neuvoston asetukseen N:o 1/1958⁴³ sisältyvää virallisten kielten ja työkielten tasavertaisuuden periaatetta sekä periaatetta, jonka mukaan jokainen henkilö voi kirjoittaa yhteisön toimielimille jollakin perussopimusten kielellä ja saada vastauksen samalla kielellä (EY:n perustamissopimuksen 21 artikla, Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artikla). Hän huomautti, ettei hakijoilta vaadittu minkään näiden kolmen kielen osaamista ehtona kyseiseen kilpailuun osallistumiselle.

Vastauksessaan EPSO väitti, että (i) Euroopan toimielinten oli otettava käyttöön ”lingua franca” -kielet voidakseen viestiä ja työskennellä tehokkaasti kohtuullisissa aikarajoissa, (ii) kun otetaan

43

ETY:n neuvosto: Asetus N:o 1 Euroopan talousyhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä, EYVL 1958 B 17, s. 385.

huomioon hakijoiden asema mahdollisina tulevina Euroopan unionin toimielinten virkamiehinä, toimielinten ei oikeuskäytännön mukaisesti välttämättä tarvitse vastata mahdollisen tulevan virkamiehen pyyntöön tai valitukseen kyseisen henkilön kielellä ja (iii) yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tunnustetaan, että käytettävien kielten rajaaminen unionin yleisimpiin kieliin on tarkoituksenmukaista ja oikeasuhtaista.

Oikeusasiamies katsoi, että hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti päätöksillä, jotka saattavat vaikuttaa yksityishenkilön oikeuksiin tai etuihin, on oltava oikeusperusta ja niiden sisällön on oltava lainmukainen (eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 4 artikla). Hän katsoi, että EPSOn perustelut päätökselleen olivat riittämättömät, koska niissä ei esitetty päätöksen taustalla olevia syitä eikä niitä siten voitu arvioida. Hän ei ollut vakuuttunut siitä, että EPSOn ensimmäinen väite liittyi mitenkään kiistanalaisen päätöksen syihin, sillä hakijoilla oli oikeus osallistua kilpailuun, vaikkeivät he osanneet yhtäkään kolmesta asianomaisesta kielestä. Toisen väitteen osalta hän huomautti, ettei EPSO selittänyt kiistanalaisen päätöksen taustalla olevia perusteluita, vaan esitti pelkästään syyn, jonka vuoksi se katsoi, ettei hakijoilla ollut oikeutta valittaa kyseisestä päätöksestä. Kolmanneksi oikeusasiamies totesi, että yhteisöjen tuomioistuin oli kyseisessä asiassa katsonut, että asiaan liittyvän neuvoston asetuksen säännökset olivat riittäviä osoittamaan, mitkä ovat päätöksen taustalla olevat syyt, ja mahdollistamaan syiden arvioinnin. Kuten edellä on jo mainittu, oikeusasiamiehen mielestä EPSO ei ollut esittänyt kunnollista selitystä kiistanalaisen päätöksen taustalla olevista syistä nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa.

Koska kyseessä oli yleisen asiavaltuuden (*“actio popularis”*) piiriin kuuluva kantelu, oikeusasiamies katsoi, ettei sovintoratkaisuun pyrkiminen tullut kysymykseen. Hän lopetti siksi asian käsittelyn kriittiseen huomautukseen. Tämän lopputuloksen valossa hän ei pitänyt aiheellisena ottaa kantaa kantelijan väitteisiin, jotka koskivat neuvoston asetusta N:o 1/1958, EY:n perustamissopimuksen 21 artiklaa ja perusoikeuskirjan 41 artiklaa. Hän huomautti kuitenkin, että EPSO ei ole yhteisön toimielin ja että kolmea mainittua vaatimusta ei siksi sovelleta siihen suoraan. Hän muistutti myös yhteisöjen tuomioistuimen katsoneen, ettei EY:n perustamissopimuksen mainintoja unionin kielten käyttämisestä voitu pitää yleisenä yhteisön oikeuden periaatteena, joka antaisi jokaiselle kansalaiselle kaikissa olosuhteissa oikeuden saada mistä tahansa, joka voi vaikuttaa hänen etuihinsa, version omalla kielellään.

3.4.6 Europol

HENKILÖSTÖSÄÄNTÖJEN NOUDATTAMATTA JÄTTÄMINEN HALLINNOLLISEN AVUSTAJAN TYÖHÖNOTON YHTEYDESSÄ

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1571/2003/OV Europolia vastaan

Kantelija työskenteli Europolin palveluksessa hallinnollisena avustajana 1. toukokuuta 2001 ja 1. huhtikuuta 2003 välisen ajan. Kun hänet oli otettu palvelukseen, hän sai kuulla, että hänet oli palkattu paikallisen henkilöstön jäsenenä eikä Europolin henkilöstön jäsenenä, kuten Europolin henkilöstösäännöissä määrätään. Kantelija, joka oli näin otettu palvelukseen huomattavasti edullisemmin ehdoin, kirjoitti Europolin johtajalle pyytääkseen asiaan korjausta ja korvausta, mutta pyyntö hylättiin samoin kuin myöhempi valituskin.

Kantelija jätti oikeusasiamiehelle elokuussa 2003 kantelun, jossa hän väitti, että Europol ei ollut noudattanut henkilöstösääntöjään (1, 2 ja 3 artiklaa ja lisäystä n:o 1) ottaessaan hänet palvelukseen hallinnolliseksi avustajaksi paikallisen henkilöstön jäsenenä eikä Europolin henkilöstön jäsenenä. Kantelija vaati myös korvausta.

Kantelusta esittämässään lausunnossa Europol totesi, että se joutui ottamaan tilapäistä henkilöstöä palvelukseen paikalliseen henkilöstöön sovellettavilla ehdoilla työhönottajärjestelmän

joustamattomuuden takia sellaisissa tilanteissa, joissa henkilöstösuunnitelmaan ei sisällynyt Europolin virkoja, mutta työmäärä edellytti tilapäistä avustavaa henkilöstöä. Vaikka olikin totta, että tämän politiikan seurauksena työntekijöitä otettiin palvelukseen paikallisen henkilöstön jäsenenä muihin kuin Europolin henkilöstösääntöjen lisäyksessä n:o 1 virallisesti kuvattuihin tehtäviin, Europol saattoi vapaasti tehdä niin, kunhan se ei ylittänyt henkilöstöbudjettiaan. Europol kiisti myös sen, että kantelija olisi kärsinyt taloudellista vahinkoa. Hän korosti, että ainoa vaihtoehto, joka Europolilla oli, oli jättää kantelija kokonaan palkkaamatta.

Oikeusasiamies huomautti päätöksessään, että Europolin henkilöstösääntöjen lisäyksessä n:o 1 mainittiin selvästi, että hallinnollisen avustajan toimi on Europolin virka. Oikeusasiamies ei myöskään löytänyt Europolin henkilöstösäännöistä minkäänlaista oikeusperustaa, joka voisi oikeuttaa Europolin käytännön ottaa palvelukseen tilapäistä henkilöstöä paikalliseen henkilöstöön sovellettavin ehdoin tilanteissa, joissa henkilöstösuunnitelmaan ei sisällynyt Europolin virkoja. Oikeusasiamies katsoi, että Europol ei ollut noudattanut henkilöstösääntöjään, kun se oli palkannut kantelijan hallinnolliseksi avustajaksi paikallisen henkilöstön työsopimuksella. Hän esittikin kriittisen huomautuksen. Korvausvaatimuksesta oikeusasiamies oli kuitenkin sitä mieltä, ettei kantelija ollut osoittanut kärsineensä menetystä kyseisen hallinnollisen epäkohdan seurauksena, koska Europolin vakuutus, jonka mukaan ainoa vaihtoehto hänen palkkaamiselleen paikallisen henkilöstön jäsenenä olisi ollut palkkaamatta jättäminen, vaikutti perustellulta. Oikeusasiamiehen mielestä kriittinen huomautus riitti kiinnittämään Europolin huomion tarpeeseen tarkistaa henkilöstön työhönottomenettelyään.

Lisähuomautus

Europol vastasi kriittiseen huomautukseen 10. tammikuuta 2005 päivätyllä kirjeellä. Europolin virkaatekevä johtaja piti kriittistä huomautusta hyödyllisenä Europolille ja kiitti oikeusasiamiestä tutkimuksesta. Hän totesi, että asiasta vastaaville yksiköille oli jo annettu ohjeet tarkistaa henkilöstön työhönottoa koskevat Europolin menettelyt.

3.5 TOIMIELIN HYVÄKSYI SUOSITUSLUONNOKSEN

3.5.1 Euroopan komissio

TUTKIMUSEHDOTUKSEN VIRHEELLISYYTEEN JOHTANUT LYHYT MÄÄRÄAIKA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1878/2002/GG Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on pieni yhtiö Yhdistyneestä kuningaskunnasta, teki komission kanssa valmistelutukisopimuksen tarkoituksenaan laatia CRAFT-ehdotus tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen erityisohjelmaan "Kilpailukykyinen ja kestävä kasvu". Niiden ehdotusten tukikelpoisuutta, jotka komissio oli saanut 7. helmikuuta 2002 mennessä, tarkasteltiin esivalintatarkastuksessa. Kantelijan ehdotus jätettiin 12. helmikuuta 2002 vähän sen jälkeen, kun se oli saanut komission allekirjoittaman sopimuksen 4. helmikuuta 2002. Komissio lopulta hylkäsi kantelijan ehdotuksen, koska se ei ollut tukikelpoinen.

Kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen väittäen, että kyseinen "naurettavan lyhyt määräaika" oli luonut sellaiset olosuhteet, joissa helposti tehtiin virheitä. Kantelijan mukaan sillä oli vain pari päivää aikaa valmistella ehdotuksensa ja jättää se komission tarjoamaan tukikelpoisuutta koskevaan

esitarkastukseen. Kantelija totesi, että se oli tehnyt kaiken voitavansa sopimuksen valmistelemiseksi omalla riskillään ja omalla ajallaan ja rahallaan. Kantelija lisäsi, että ehdotus oli hylätty yhden sellaisen kriteerin vuoksi, jota ehdotuksista vastaava Yhdistyneen kuningaskunnan yhteyspiste Beta Technology Ltd ei ollut selittänyt kunnolla.

Komissio väitti, että yrityksellä oli ollut riittävästi aikaa valmistella hyvä ehdotus. Lisäksi se luetteli välineet ja palvelut, jotka se oli asettanut yhtiön käyttöön ehdotuksen tukikelpoisuustestin tekemiseksi.

Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut antanut yhtiölle kohtuullista määräaikaa ehdotuksen jättämiseksi tukikelpoisuustestiin. Tämä oli johtanut lopulta siihen, että yhtiön ehdotuksen ei katsottu olevan oikeutettu tukeen siinä olevan virheen vuoksi. Oikeusasiamies antoi siten suositusluonnoksen, jossa hän kehotti komissiota harkitsemaan korvausten maksamista yhtiölle niiltä osin kuin se oli kärsinyt komission hallinnollisen epäkohdan aiheuttamasta menetyksestä.

Komissio myönsi suositusluonnoksesta antamassaan yksityiskohtaisessa lausunnossa, että kantelijan oli ollut vaikeaa valmistella sopimusta kunnolla poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi. Se korosti pyrkivänsä välttämään vahingon aiheuttamista pienille ja keskisuurille yrityksille. Komissio katsoi, että tapauksen poikkeuksellisen luonteen vuoksi aiheutuneiden kulujen korvaaminen täysin vapaaehtoiselta pohjalta tuli oikeusasiamiehen esittämien tosiseikkojen valossa kyseeseen, vaikka komissio ei välttämättä yhtynyt oikeusasiamiehen johtopäätöksiin.

Kantelija ilmoitti huomautuksissaan oikeusasiamiehelle, että osapuolet olivat sopineet 21 000 euron korvaussummasta. Kantelija kiitti oikeusasiamiestä avusta.

RIKKOMISTAPAUKSEN KÄSITTELYN KOHTUUTON VIIVÄSTYMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1963/2002/IP Euroopan komissiota vastaan

Itävaltalaisen kuorma-autonvuokrausyhtiön omistaja K. teki vuonna 1995 italialaisen kuorma-autokauppiaan B.:n kanssa sopimuksen 99 kuorma-auton ostosta. B. ilmoitti kuitenkin K.:lle, ettei hän voinut toimittaa kuorma-autoja sovitusti, koska Italian alueelle kuorma-autoja tuova osapuoli oli kieltäytynyt luovuttamasta autoja, koska ne oli tarkoitettu itävaltalaiselle asiakkaalle, jonka rekisteröity toimipaikka oli maahantuojayhtiön Italian-sopimusalueen ulkopuolella. K.:n mielestä todellinen syy kieltäytymiseen oli se, että sopimuksen tekohetkellä kuorma-autojen hinta oli Italiassa 25–30 prosenttia alempi kuin Itävallassa. K. valitti asiasta komissiolle vuonna 1996 ja pyysi sitä tutkimaan, oliko maahantuojayhtiön toiminta ollut kilpailuoikeuden periaatteiden vastaista.

Kantelija, joka esitti kantelun K.:n puolesta, väitti, että komission toiminnassa oli ilmennyt kohtuuttomia viivästyksiä ja laiminlyönnejä sen käsitellessä kyseistä vuonna 1996 jätettyä kantelua.

Komissio selitti, että sen kyseisessä tapauksessa soveltama lähestymistapa oli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vahvistamien periaatteiden mukainen. Niiden mukaan toimielin voi määrittellä sille tiedoksi annettujen asioiden tärkeysasteen sen perusteella, kuinka tärkeä on asiaan liittyvä yhteisön etu. Komissio oli ryhtynyt kaikkiin tarvittaviin toimiin asian tutkimiseksi ja oli päätenyt siihen johtopäätökseen, ettei tapaus kuulunut ensisijaisesti tutkittaviin asioihin.

Oikeusasiamies esitti 5. syyskuuta 2003 komissiolle suositusluonnoksen, jossa hän kehotti toimielintä saattamaan loppuun kyseisen tapauksen arvioinnin viimeistään 30. marraskuuta 2003 mennessä. Hän katsoi, että on hyvän hallintotavan mukaista tehdä päätökset kohtuullisessa ajassa. Oikeusasiamies katsoi myös, ettei komissio ollut esittänyt tyydyttävää selitystä siitä, miksi se ei pystynyt tekemään asiassa päätöstä seitsemän ja puolen vuoden jälkeenkään. Hän huomautti lisäksi, että komissio oli viimeksi tiedottanut K.:n tapauksesta 8. maaliskuuta 2001 ja että komissio ei ollut kertonut mitään syytä vaikenemiselleen kahden seuraavan vuoden aikana. Puuttumatta komission harkintavaltaan sille esitettyjen kantelujen käsittelyssä oikeusasiamies katsoi, ettei seitsemää ja puolta vuotta voitu pitää kohtuullisena aikana käsitellä tapausta.

Komissio totesi yksityiskohtaisessa lausunnossaan päätyneensä siihen johtopäätökseen, ettei EU:n kilpailusääntöjen rikkomisesta ollut riittävästi todisteita ja ettei tapaus ollut yhteisön edun kannalta riittävän tärkeä siihen, että sitä tutkittaisiin tarkemmin. Saatuaan oikeusasiamiehen suositluonnoksen komissio noudatti tavanomaista kantelujen hylkäämiseen sovellettavaa menettelyä. Se lähetti K.:lle kirjeen, jossa perusteltiin sen kanta tapauksen suhteen. Ellei K. esittäisi huomautuksia, komissio tekisi kantelusta lopullisen päätöksen viimeistään maaliskuussa 2004.

Vaikka komissio ei ollut tehnyt lopullista päätöstä asiassa suositluonnoksessa mainittuun päivään mennessä, oikeusasiamiehellä ei ollut mitään syytä olettaa, etteikö komissio toimisi sitoumustensa mukaisesti. Oikeusasiamies katsoi, että toimielin oli noudattanut suositluonnoksen keskeistä vaatimusta, ja päätti siksi asian käsittelyyn.

3.5.2 Euroopan komissio ja Euroopan petostentorjuntavirasto

PETOSVÄITTEET "BLUE DRAGON" -TAPAUKSESSA

Yhteenveto päätöksistä kanteluun 1769/2002/(IJH)ELB Euroopan komissiota ja Euroopan petostentorjuntavirastoa

"Blue Dragon 2000" -nimisen yhtiön johtajat valittivat lokakuussa 2002 komissiosta ja Euroopan petostentorjuntavirastosta (OLAF).

Kantelijoiden mukaan he olivat joutuneet Leader II -ohjelmaan liittyviä yhteisön tukia koskevan petoksen uhreiksi. Ohjelman hallinnointiin osallistuivat sekä Katalonian alueviranomaiset että yksityistä sektoria edustava paikallinen toimintaryhmä. Kantelijat ilmoittivat syksyllä 2000 OLAFille ja alueviranomaisille epäilyistään ja ottivat yhteyttä OLAFin tarkastajiin. Myöhemmin kantelijoille kerrottiin, että heidän tapaustaan käsitelleet OLAFin tarkastajat oli siirretty muihin tehtäviin. He saivat myös Katalonian alueviranomaisten suorittaman tutkimuksen raportin, jossa suositeltiin, että yhteisön rahoitus Blue Dragon -hankkeelle perittäisiin takaisin. Kantelijat esittivät Euroopan komissiolle kantelun Espanjasta, mutta komission vastauksesta kävi ilmi, että heidän kanteluaan oli käsitelty tavanomaisena yhteydenottona.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa he väittivät, että komissio ja OLAF eivät käsitelleet petosväitteitä asianmukaisesti ja että järjestelmä, jossa Leader II -varoja jaettiin yksityisen sektorin tahojen kautta, sekä komission riittämätön valvonta, helpottivat petosten toteutumista. Kantelijat vaativat, että heidät vapautetaan julkisesti syytteistä ja että heille palautetaan korvauksineen se, mitä heiltä on viety.

Kantelu sisälsi myös monia väitteitä salaisista sopimuksista. Oikeusasiamies ilmoitti kantelijoille, että hänen toimivaltuutensa oli rajattu vain yhteisön toimielimiin ja laitoksiin ja että hän voisi siksi tutkia vain heidän väitteitään komissiosta ja OLAFista.

Kantelijat pyysivät aluksi kantelun käsittelemistä luottamuksellisena, mutta huhtikuussa 2003 he ilmoittivat oikeusasiamiehelle, ettei kantelua tarvinnut enää käsitellä luottamuksellisena.

Komissiota koskeva tutkimus

Komissio ei ollut katsonut aiheelliseksi rekisteröidä kantelijoiden kirjettä kanteluksi ongelmien luonteen vuoksi ja koska yhteisöjen taloudelliset edut oli suojattu.

Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komission olisi pitänyt rekisteröidä kirje kanteluksi. Hän esitti komissiolle suositluonnoksen, jonka mukaan komission olisi tarkasteltava kantelijoiden kirjettä

uudelleen ja käsiteltävä sitä parlamentille ja oikeusasiamiehelle annetun kantelijan asemaa yhteisön oikeuden rikkomista koskevissa asioissa koskevan komission tiedonannon⁴⁴ mukaisesti.

Komissio noudatti suositusluonnosta, joten oikeusasiamies päätti asian käsittelyn komission osalta maaliskuussa 2004.

Oikeusasiamies korosti, että kantelijat voisivat esittää oikeusasiamiehelle jatkossa uuden kantelun, jos he katsoisivat, että komission tutkinta ei tyydytä heitä.

OLAFia koskeva tutkimus

OLAF kertoi aloittaneensa tutkimuksen helmikuussa 2001. Suunniteltu OLAFin paikan päällä tehtävä tarkastus peruttiin, kun Espanjan maatalousministeriö oli ilmoittanut, että alueviranomaiset suunnittelivat kaikkien paikallisen toimintaryhmän toimien tarkastamista. OLAF sai Espanjan viranomaisten raportit heinäkuussa 2001. Se katsoi, ettei tulosten kyseenalaistamiseen ollut syytä, joten se päätti olla suorittamatta täydentävää tarkastusta. OLAFin hallintoneuvosto hyväksyi tapauksen loppuraportin joulukuussa 2002. Raportin mukaan he eivät voineet Espanjan viranomaisten saamien tulosten perusteella vahvistaa väitteitä paikallisen toimintaryhmän sääntöjenvastaisesta toiminnasta, mutta Blue Dragon -hankkeessa ilmeni sääntöjenvastaisuuksia. Raportissa suositeltiin, että tapauksen käsittely päätetään taloudellisiin jatkotoimiin, joilla peritään takaisin Blue Dragon -hankkeelle myönnetty varat.

Oikeusasiamiehen mukaan hyvän hallintotavan periaatteiden noudattaminen edellyttää, että OLAF suorittaa hallinnolliset tutkimukset huolellisesti, puolueettomasti ja objektiivisesti. Todisteiden tarkastelussa nousi esiin joitakin OLAFin tutkimuksen asianmukaisuuden kyseenalaistavia kohtia, jollainen oli esimerkiksi se, että pääjohtajan allekirjoitus tutkimuksen aloittamista koskevassa päätöksessä oli selvästi erilainen kuin hänen allekirjoituksensa muissa asiakirjoissa. (OLAFilta ei ollut aiemmin kysytty asiasta.) Oikeusasiamies luetteli nämä kohdat yksityiskohtaisesti helmikuussa 2004 antamassaan suositusluonnoksessa, jossa hän pyysi OLAFia harkitsemaan tutkimuksen aloittamista uudelleen tai uuden tutkimuksen tekemistä.

OLAF vastasi kaikkiin suositusluonnoksessa esitettyihin kohtiin ja totesi, ettei tutkimuksen jatkamiselle tai uuden tutkimuksen aloittamiselle ollut perusteita. Arvioidessaan OLAFin yksityiskohtaista lausuntoa oikeusasiamies otti huomioon sen, että komissio tutki parhaillaan kantelijoiden väitteitä, joiden mukaan Espanja oli rikkonut yhteisön oikeutta. Hän katsoi, että komission tutkimusten tässä vaiheessa OLAFin johtopäätös, jonka mukaan sen oman tutkimuksen jatkaminen tai uuden tutkimuksen aloittaminen ei ollut aiheellista, vaikutti perustellulta.

Oikeusasiamies päättikin asian käsittelyn OLAFin osalta heinäkuussa 2004.

Päätöksessään oikeusasiamies huomautti, että komissio oli esittänyt ehdotuksen OLAFin tutkintoihin sovellettavan asetuksen muuttamisesta. Lainsäätäjällä oli näin ollen tilaisuus pohtia mahdollisia muutoksia tapaan, jolla OLAF suorittaa sisäiset ja ulkoiset tutkintansa, ja sen yhteistyöhön jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa. Oikeusasiamies kommentoi myös OLAFin selitystä, jonka mukaan OLAFin pääjohtaja oli kerran muuttanut allekirjoitustaan, jotta se olisi helpommin luettava. Oikeusasiamies totesi, että jos OLAF olisi noudattanut hyvän hallintotavan periaatteita, se olisi laatinut virallisen asiakirjan tästä muutoksesta silloin kun se tapahtui.

⁴⁴

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevissa asioissa (KOM/2002/0141 lopullinen), EYVL 2002 C 244, s. 5.

3.6 ASIAN KÄSITTELYN LOPETTAMINEN MUISTA SYISTÄ

3.6.1 Euroopan unionin neuvosto

LAPSEN JÄÄMINEN EU:N SAIRAUSVAKUUTUKSEN ULKOPUOLELLE

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2210/2003/MHZ Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Kantelija sai marraskuussa 2001 sairausvakuutustoimiston päälliköltä henkilökohtaisen viestin, jonka numero oli SN 3736/01. Viestissä hänelle ilmoitettiin, että hänen lapsensa kuuluisi 31. joulukuuta 2001 lähtien Belgian sosiaaliturvajärjestelmään ja että yhteinen sairausvakuutusjärjestelmä tarjoaisi enää vain täydentävän vakuutuksen.

Kantelija kirjoitti 14. joulukuuta 2001 yhdessä kahden muun neuvoston virkamiehen kanssa henkilöstön ja hallinnon pääosaston varapääjohtajalle yhteisen kirjeen, jossa hän kommentoi viestin syrjivää luonnetta ja kiisti sen oikeudellisen pätevyyden. Varajohtajan vastauksessa ei käsitelty kantelijan pyyntöä saada neuvoston oikeudelliselta yksiköltä neuvoa-antava lausunto, mutta neuvottiin häntä sen sijaan kääntymään sairausvakuutustoimiston päällikön puoleen. Kantelija otti tästä syystä yhteyttä henkilöstökomiteaan, joka pyrki tuloksetta järjestämään tapaamista kantelijan ja varapääjohtajan välille. Koska kantelija ei katsonut, että viesti SN 3736/01 sitoisi häntä, hän lähetti edelleen lapsensa sairauskulujen korvaushakemuksia. Kantelijan korvaushakemus hylättiin ensimmäisen kerran 28. maaliskuuta 2003.

Kantelija jätti oikeusasiamiehelle kantelun 7. marraskuuta 2003. Koska toisetkin kaksi edellä mainittua neuvoston virkamiestä jätti kantelut samasta asiasta samana päivänä, kolme kantelua käsiteltiin yhteisesti. Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija totesi, että viesti SN 3736/01 oli ristiriidassa henkilöstösääntöjen kanssa, syrjivä eikä oikeudellisesti sitova. Hän vaati, että hänen lapselleen annetaan oikeus samaan perussairausvakuutukseen kuin muillekin EU:n henkilöstön jäsenten lapsille.

Kantelusta antamassaan lausunnossa neuvosto selitti, miten asiaa oli käsitelty. Se totesi, että kantelija ei ollut virallisesti valittanut viestin SN 3736/01 sisältämästä päätöksestä. Se ei myöskään ollut valittanut asetettuun määräaikaan mennessä sairausvakuutustoimiston päätöksistä evätä korvaus.

Neuvosto viittasi henkilöstösääntöjen 72 artiklan 1 kohtaan ja Euroopan yhteisöjen virkamiesten sairausvakuutusjärjestelmää koskevien määräysten 6 artiklaan, joiden mukaan virkamiehen lapsen sairauskulut korvataan vain, jos virkamies ei ole saanut tai ei voi vaatia korvausta mistään muusta sairausvakuutusjärjestelmästä. Neuvosto toimitti lausunnon liitteenä jäljennöksen Belgian kansallisen sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutuslaitoksen lausunnon. Lausunnossa selvitettiin, että Belgian sairausvakuutus on pakollinen lapsella, jonka vanhempi kuuluu vakuutuksen piiriin, vaikka toinen vanhempi olisikin EU:n virkamies.

Lopuksi neuvosto kyseenalaisti sen, oliko oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun tutkittavaksi ottaminen perusteltua, sillä kantelija ei ollut esittänyt sisäistä hallinnollista valitusta nimittävälle viranomaiselle henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kantelijan yhteydenottoja varapääjohtajaan ja henkilöstökomiteaan ei voitu pitää hallinnollisena valituksena.

Kantelija vastasi neuvoston lausuntoon ja totesi, että varapääjohtajalle 14. joulukuuta 2001 lähetettyä kirjettä olisi pidettävä tietopyyntönä eikä valituksena.

Oikeusasiamies arvioi siksi uudelleen kantelun tutkittavaksi ottamisen perusteet. Vaikka oikeusasiamies oli tutkimusta aloittaessaan antanut tulkintaedun kantelijalle ja päätelty, että varapääjohtajalle osoitettu kirje oli valitus, se ei enää ollut mahdollista, kun kantelija oli esittänyt

asiasta huomautuksensa. Oikeusasiamies totesi näin ollen, että kantelua ei tosiasiallisesti voitu ottaa tutkittavaksi, sillä kantelija ei ollut käyttänyt henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa tarjottuja muutoksenhakumahdollisuuksia. Oikeusasiamies katsoi, että kantelija oli siten jättänyt asian sikseen, eikä jatkanut kantelijan väitteiden ja vaatimusten tutkimista.

3.6.2 Euroopan komissio

KIELTÄYTYMINEN MAKSAMASTA TACIS-PALVELUSOPIMUKSEEN LIITTYVIÄ LASKUJA

*Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 253/2003/ELB (luottamuksellinen)
Euroopan komissiota vastaan*

Kantelija oli TACIS-palvelusopimuksen tehneen yhtiön puheenjohtaja ja toimitusjohtaja. Sopimuksen päätyttyä kantelija toimitti jäljellä olevat laskut komissiolle, mutta komissio kieltäytyi maksamasta niitä. Laskut koskivat tulkin palkkioita ja päivärahoja, henkilökohtaisen ajoneuvon käyttökuluja, koulutus- ja opintomatkabudjetin lisäkustannuksia, ylimääräisiä taustatukipäiviä⁴⁵ ja viivästyksiä henkilökohtaisten koulutuspyyntöjen hyväksymisessä.

Kantelija väitti, ettei komissiolle ollut oikeutta kieltäytyä maksamasta laskuja, koska kyseiset menot olivat tukikelpoisia TACIS-sopimuksen nojalla. Hän vaati, että komissio maksaa jäljellä olevat laskut ja korkoa maksujen viivästyisestä.

Komissio totesi, ettei kantelijan vaatimien summien maksamiselle ollut oikeusperustaa. Se katsoi, ettei tulkin palkkaaminen ollut perusteltua, koska tulkki oli ryhmänjohtajan vaimo. Ajoneuvon käyttöä koskevaa maksua se ei hyväksynyt siksi, että toimitettuun laskuun sisältyi henkilökohtaisen ajoneuvon käyttökuluja, vaikka ennakolta oli hyväksytty ajoneuvon vuokraaminen. Joka tapauksessa kantelijan laskussa esitetty kilometrikorvaus ei vastannut Ranskan veroviranomaisten määräämää virallista korvausta, toisin kuin hän väitti. Komissio ei suostunut maksamaan koulutus- ja opintomatkabudjettiin sisältyviä summia, koska sopimuspuoli oli ylittänyt hyväksytyt summat pyytämättä muutetulle budjetille hyväksyntää. Komissio ei myöskään katsonut, että henkilökohtaisten koulutuspyyntöjen käsittelyssä olisi ilmennyt kohtuuttomia viivästyksiä.

Tarkasteltuaan huolellisesti komission lausuntoa ja kantelijan huomautuksia oikeusasiamies kirjoitti komissiolle ja ehdotti sovintoratkaisua. Oikeusasiamies ehdotti, että komissio voisi harkita uudelleen päätöstään olla maksamatta kantelijan toimittamia laskuja ja niihin liittyvää korkoa.

Vastauksessaan sovintoratkaisuehdotukseen komissio vahvisti, että se ei ollut hyväksynyt sääntöä, joka kieltäisi läntisen TACIS-hankkeen henkilöstön perheenjäsenten ottamisen palvelukseen samaan hankkeeseen, eikä se ollut julkaissut tietoa menettelyistään asian suhteen. Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komission oli aiheellista säännellä perheenjäsenten työhönottoa TACIS-hankkeiden kaltaisten hankkeiden yhteydessä, mutta totesi, että tällaisen sääntelyn tavoitteet voitaisiin saavuttaa paremmin tulevaisuudessa ottamalla käyttöön ja julkaisemalla riittävän laajasti sovellettavat säännöt ja periaatteet, joilla taataan samalla oikeudenmukaisuus ja avoimuus.

Komissio suostui korvaamaan henkilökohtaisen ajoneuvon käytöstä aiheutuneet kulut, edellyttäen että ne pohjautuivat Ranskan veroviranomaisten vahvistamaan viralliseen kilometritaksaan. Kantelija ei suostunut komission ehdotukseen. Oikeusasiamies katsoi, ettei kantelun tästä näkökohdasta voitu saavuttaa sovintoratkaisua.

⁴⁵

Tällä tarkoitetaan aikaa, jonka hankkeen vetäjä joutui viettämään Euroopan unionissa eikä edunsaajamaissa.

Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli toimittanut hänelle johdonmukaisen selvityksen oikeusperustasta, jota sovellettiin henkilökohtaisten koulutuspyyntöjen hyväksyntään käytetyn toiminnan ajalliseen keston, ja siitä, miksi se katsoi oman tulkintansa sopimuksesta olevan oikea. Hän katsoi myös, että komissiolla oli riittävät perustelut kieltäytyä maksamasta koulutus- ja opintomatkabudjettiin sisältyviä summia, jotka ylittivät hyväksytyt enimmäismäärät.

Lisähuomautus

Komissio lähetti 18. marraskuuta 2004 kommenttinsa lisähuomautuksesta. Se kertoi, että Euroopan yhteisöjen yleisestä talousarviosta rahoitettavia kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön puitteissa toteutettavia sopimusmenettelyjä koskevassa käytännön oppaassa, joka oli ollut voimassa toukokuusta 2003, ei erikseen rajoitettu sopimuspuolen perheenjäsenien työhönottoa. Vain edunsaajavaltion julkishallinnon viranomaiset tai toimihenkilöt ovat poissuljettuja. Varainhoitoasetuksen 94 artiklassa säädetään mahdollisista eturistiriidoista hankintamenettelyjen yhteydessä. Vastaava säännös on sisällytetty mainittuun oppaaseen. Eturistiriitoja voi syntyä myös silloin, jos sopimuksen toteuttamisesta tehdään alihankintasopimus. Komissio katsoi, että sopimuspuolen perheenjäsenien työhönottoa olisi käsiteltävä tapauskohtaisesti ja varainhoitoasetuksen ja käytännön oppaan mukaisesti.

KÄÄPIÖAASIN TUKILUOKITUS

*Yhteenveto päätöksistä kanteluihin 1219/2003/GG ja 760/2004/GG
Euroopan komissiota vastaan*

Maataloudessa käytettävien ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien edistämistä koskevassa neuvoston asetuksessa säädettiin tukijärjestelmästä, jolla edistetään maatalouden laajaperäistämistä. Maanviljelijät saattoivat saada tukea, jos eläinyksikköjen määrä hehtaaria kohden ei ylittänyt lukua 1,4. Yli kuusi kuukautta vanhat hevoset muodostivat 1,0 eläinyksikköä, uuhet ja vuohet 0,15 eläinyksikköä.

Saksalainen Karlsruhe alueen maanviljelijä omisti kolmen hehtaarin tilallaan neljä hevosta ja kääpiöaasin. Maanviljelijä katsoi, että aasi oli suunnilleen uuhien kokoinen. Hän laski näin kokonaiseläinyksikkömääräkseen 4,15 eli hieman alle 1,4 eläinyksikköä hehtaaria kohden. Alueen toimivaltainen viranomaiskatsoi, että kääpiöaasille sopiva eläinyksikkömäärä oli 0,16, mikä ei vielä merkinnyt enimmäismäärän ylittymistä.

Kun komissio kuitenkin sai tietää asiasta otantatarkastuksen yhteydessä, se päätti, että aasi kuului "hevosiin", joiden laskennallinen eläinyksikkömäärä oli 1,0. Tuki, joka oli 240 Saksan markkaa (120 euroa) perittiin siten takaisin. Komissio oli lisäksi sitä mieltä, että virhe oli "satunnainen virhe", joka moninkertaistui suhteellisesti kaikissa laskelmissa, joista otanta oli otettu. Se päätti (ottaen huomioon muita pieniä virheitä, jotka eivät muuten olisi johtaneet vähennykseen) jättää 927 401 euroa Saksalle aiheutuneita kuluja yhteisön rahoituksen ulkopuolelle.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa (1219/2003/GG) *Regierungspräsidium Karlsruhe* puheenjohtaja oli sitä mieltä, että päätös oli epäoikeudenmukainen ja suhteeton.

Komissio viittasi lausunnossaan kuulemiseen, jonka yhteydessä Saksan viranomaiset olivat myöntäneet, että virhe ei ollut yksittäinen, kuten he olivat aluksi ilmoittaneet, vaan muitakin vastaavia tapauksia oli havaittu. Komission näkemyksen mukaan tämä vahvisti virheen "satunnaisen" luonteen.

Kantelija päätti jättää asian sikseen väärinymmärryksen vuoksi. Kun väärinymmärrys kuitenkin oli korjattu, oikeusasiamies alkoi käsitellä asiaa uudelleen ja rekisteröi sen uudeksi kanteluksi (760/2004/GG). Oikeusasiamies katsoi, että komission päätös vaikutti ensi näkemältä terveen järjen vastaiselta. Hän huomautti kuitenkin myös yhteisöjen tuomioistuimen johdonmukaisesti vahvistaneen, että komission tarvitsee vain esittää todisteet vakavasta ja perustellusta epäilystä, joka sillä on, osoittaakseen maataloustuotteiden yhteismarkkinoita koskevien sääntöjen rikkomisen.

Saksan viranomaiset olivat lisäksi myöntäneet, ettei virhe ollut yksittäinen. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, ettei komission lähestymistapa ollut hallinnollinen epäkohta.

Hän totesi kuitenkin lisäksi, että ongelmalta olisi voitu välttyä, jos asiaankuuluvassa lainsäädännössä olisi otettu huomioon se mahdollisuus, että tuen hakija omistaa kääpiöaasin. Hän ilmoitti luottavansa siihen, että komissio muistaa tämän tehdessään tulevia ehdotuksia alan lainsäädännöksi.

3.6.3 Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto

VÄITETTY NIMITTÄVÄN VIRANOMAISEN VASTAAMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1196/2003/ELB Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistoa vastaan

Kantelija haki kilpailuun COM/C/1/02, jossa oli tarkoitus laatia varallaololuettelo ranskankielisistä konekirjoittajista (C4/C5). Hänen hakemuksensa hylättiin, koska hänellä ei ollut tarpeeksi työkokemusta. Hän lähetti ensin selvennyspyynnön. Valintalautakunta vahvisti päätöksensä sulkea hänet kilpailun ulkopuolelle. Hän lähetti toisen selvennyspyynnön, ja hänet kutsuttiin seuraavana päivänä järjestettäviin kokeisiin. Kantelija osallistui kokeisiin, mutta sai riittämättömän tuloksen ja jäi kilpailun ulkopuolelle. Hän teki henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että nimittävä viranomainen ei vastannut joihinkin kysymyksistä, joita hän esitti henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisessa valituksessaan.

Komissio lähetti kantelusta lausunnon, jonka oikeusasiamies käsitti edustavan Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimiston (EPSO) ja komission yhteisiä näkemyksiä. Komissio ja EPSO kertoivat, että he olivat vastanneet kaikkiin kantelijan selvennys- tai uudelleenharkitsemispyyntöihin. Kantelija sai myös vastauksen henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaiseen valitukseensa.

Oikeusasiamies pani merkille, että vastaus kantelijan 90 artiklan 2 kohdan mukaiseen valitukseen oli erittäin yksityiskohtainen. Oikeusasiamies totesi myös, että komissio ja EPSO antoivat hänen oman tutkimuksensa yhteydessä kantelijalle lisäselvityksiä hakulomakkeeseen oli liitettävistä asiakirjoista, myöhäisestä kutsusta kokeisiin, kokeen sisällöstä, valituksista ja valintalautakunnan menettelyistä. Kantelijan ensimmäinen hakemus ja ensimmäinen selvennyspyyntö hylättiin, mutta hänen toiseen pyyntöönsä suostuttiin. Oikeusasiamies huomautti, että selitys, jonka komissio ja EPSO tästä antoivat kantelua koskevassa lausunnossaan, oli erilainen kuin selitys, jonka nimittävä viranomainen antoi vastauksessaan henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaiseen valitukseen. Oikeusasiamies katsoi eritoten, että komission ja EPSOn lausunnossaan antamasta selityksestä saattoi päätellä, että valintalautakunta lopulta antoi kantelijan osallistua kirjalliseen kokeeseen hänen alkuperäiseen kilpailuhakemukseen liittämiensä asiakirjatodisteiden perusteella.

Oikeusasiamies muistutti, että kantelija oli halunnut saada selventäviä tietoja, ja ilmoitti, että hän voisi harkita näiden selvennysten pohjalta, viekö hän asian tuomioistuimen käsiteltäväksi vai jättääkö oikeusasiamiehelle uuden kantelun. Oikeusasiamies katsoi, että kantelijan alkuperäisessä kantelussaan esiin ottamiin asioihin oli tuotu riittävästi selvyyttä ja ettei tutkimusten jatkaminen siksi ollut aiheellista.

3.6.4 Alueiden komitea

HARJOITTELIJOIDEN ATERIAHINNAT

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 32/2004/GG alueiden komiteaa vastaan

Alueiden komiteassa työskentelevä harjoittelija katsoi joutuvansa syrjinnän kohteeksi, koska komitean harjoittelijat eivät saaneet alennusta aterioiden hinnoista komitean ruokalassa Brysselissä. Komission, neuvoston, parlamentin sekä talous- ja sosiaalikomitean harjoittelijat saattoivat puolestaan ostaa ainakin yhden aterian päivässä alennettuun hintaan (yleensä 50 prosenttia täydestä hinnasta).

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että harjoittelijat eivät voineet 740 euron kuukausipalkallaan ostaa joka päivä lounasta, jonka hinta oli vähintään 4,50 euroa. Hän vaati, että alueiden komitean harjoittelijoita kohdellaan samalla tavalla kuin muissa yhteisön toimielimissä ja laitoksissa työskenteleviä harjoittelijoita.

Alueiden komitea totesi lausunnossaan, että sen ruokalaa hoiti yksityinen yritys. Yrityksen kanssa tehdyssä sopimuksessa ei sovittu alennushinnoista. Komitea ei tästä syystä voinut sopimuksen perusteella tai oikeudellisin velvoittein pakottaa ruokalan hoitajaa soveltamaan erilaisia hintoja. Ruokalan hoitaja oli kuitenkin vahvistanut kirjallisesti, että se tarjoaisi harjoittelijoille alennushintoja heti, kun komitea olisi muuttanut uuteen rakennukseen Brysselissä. Komitea yrittäisi joka tapauksessa sisällyttää uuteen sopimukseen, josta se neuvottelisi tulevaisuudessa, lausekkeen, jonka nojalla harjoittelijoilla on oikeus alennushintoihin. Komitean pääsihteeri oli lisäksi päättänyt nostaa harjoittelijoiden palkan 735 eurosta 1 000 euroon kuukaudessa.

Oikeusasiamies totesi päätöksessään, että se ei pitänyt komitean perusteluita vakuuttavina. Vaikka komitea ei nykyisen sopimuksen puitteissa voinutkaan pakottaa yksityistä ruokalan hoitajaa tarjoamaan aterioita alennushintaan, mikään ei näyttänyt estävän sitä, ettei komitea voinut tehdä tällaista ehdotusta ruokalan hoitajalle. Oikeusasiamies katsoi lisäksi, että komitean kantaa oli vaikea sovittaa yhteen sen kanssa, että nykyinen sopimus olisi voimassa komitean muutettua uuteen rakennukseen, mutta yritys oli silti vahvistanut, että se tarjoaisi alennushintoja muuton jälkeen. Oikeusasiamies huomautti myös, että nykyinen sopimus oli tehty sen jälkeen, kun harjoittelijoille tarjottavien alennettujen ateriahintojen kysymys oli ensimmäisen kerran tuotu esiin. Hän katsoikin, ettei hän voinut komitean esittämien perustelujen pohjalta varmistaa, olivatko kantelijan väitteet perusteltuja.

Oikeusasiamies totesi joka tapauksessa, että harjoittelijoiden taloudellinen tilanne oli parantunut huomattavasti palkan nostamisen jälkeen. Lisäsumma vaikutti vähintäänkin riittävältä siihen, että harjoittelijoilla olisi varaa ostaa päivittäiset ateriat normaalihintaan. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, ettei tutkimuksen jatkaminen ollut aiheellista.

3.6.5 Yliopistollinen Eurooppa-instituutti

IKÄRAJAT TYÖHÖNOTOSSA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2225/2003/(ADB)PB yliopistollista Eurooppa-instituuttia vastaan

Kantelijan hakemus yliopistollisen Eurooppa-instituutin (EUI) avoimeen virkaan hylättiin, koska hän ei täyttänyt kyseiselle viralle asetettua ikävaatimusta. Kantelija väitti, että häntä syrjittiin iän perusteella. Hän vaati, että ikään perustuva syrjintä työhönottomenettelyissä olisi kitkettävä pois.

Oikeusasiamiehen toimivaltuudet rajoittuvat ”yhteisön toimielimiin ja laitoksiin”. Tätä käsitettä ei ole määritelty perussopimuksissa eikä oikeusasiamiehen ohjesäännössä. Oikeusasiamies katsoi aiemmassa tutkimuksessa (659/2000/GG), että ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että EUI katsottaisiin yhteisön elimeksi, joka kuuluu oikeusasiamiehen toimivaltaan. EUI ei antanut kyseisen tutkimuksen yhteydessä lausuntoa asiasta. Käsiteltävänä olevan tapauksen yhteydessä EUI ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli tehnyt sen johtopäätöksen, ettei se kuulunut oikeusasiamiehen toimivaltaan. Se viittasi erityisesti siihen, että EUI oli perustettu ”perinteisellä” kansainvälisellä yleissopimuksella eikä yhteisön perussopimusten nojalla.

EUI kommentoi kantelijan syrjintävaihtetta toteamalla, että se käytti ikärajaa kyseisessä tapauksessa ”työlainsäädännön ja eläkeoikeuksien” päällekkäisyydestä johtuvasta syystä. EUI:n johtokunnalle tehtäisiinkin ehdotus erottaa nämä kaksi näkökohtaa toisistaan EUI:n säännöissä. EUI:lle oli sitä odotettaessa annettu ohjeet olla sisällyttämättä kyseisen luokan kilpailuilmoituksiin ikärajoja.

Tutkittuaan huolellisesti EUI:n lausunnon ja asiaan liittyvät oikeudelliset tekstit oikeusasiamies päätyi siihen johtopäätökseen, että EUI:n näkemys, jonka mukaan se ei ole ”yhteisön laitos” oikeusasiamiehen toimivaltuuksissa tarkoitettulla tavalla, vaikutti perustellulta. Koska edellä mainittuun EY:n perustamissopimuksen määräykseen sisältyvää termiä ”yhteisön laitokset” ei kuitenkaan ole täsmällisesti määritetty yhteisön oikeudessa, oikeusasiamies katsoi, että kysymystä siitä, voidaanko EUI:ta pitää oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvana ”yhteisön laitoksena”, saatetaan joutua tarkastelemaan uudelleen tulevien oikeudellisten kehitysvaiheiden valossa.

Oikeusasiamies katsoi tämän tuloksen valossa, ettei hän ollut toimivaltainen arvioimaan kantelijan esittämää väitettä. Oikeusasiamies oli kuitenkin tyytyväinen EUI:n päätökseen ehdottaa johtokunnalleen sellaisten toimenpiteiden käyttöönottoa, joiden ansiosta eläkeoikeuksiin liittyviä kysymyksiä käsitellään muilla keinoilla kuin työhönotossa käytettävien ikärajojen avulla, ja siihen, että sitä odotettaessa oli annettu ohjeet olla käyttämättä ikärajoja kyseisen luokan kilpailuilmoituksissa.

3.7 ASIAN KÄSITTELYN LOPETTAMINEN ERITYISKERTOMUKSEN JÄLKEEN

TIEDOTTAJAN VIRKOJEN LUOKITTELU YHTEISÖN ULKOPUOLISISSA MAISSA SIJAITSEVISSA KOMISSION LÄHETYSTÖISSÄ

Yhteenveto päätöksestä tutkimukseen OI/2/2003/GG (luottamuksellinen)

Oikeusasiamies sai 6. lokakuuta 2003 Euroopan komission Islamabadin lähetystön tiedottajalta B.:ltä kantelun. Kantelussa B. väitti, että hänet oli luokiteltu virkaryhmään komission sääntöjen vastaisesti ja että häntä oli syrjitty kansalaisuuden perusteella.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaan oikeusasiamies voi ottaa vastaan kanteluja ”unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa.”

Koska B. ei kuulunut mihinkään näistä ryhmistä, oikeusasiamies ilmoitti hänelle 21. lokakuuta 2003, ettei oikeusasiamiehellä ollut valtuuksia käsitellä hänen kanteluaan.

Koska B.:n esiin tuomat ongelmat olivat kuitenkin luonteeltaan niin vakavia, oikeusasiamies piti tarpeellisena niiden tutkimista tarkemmin ja päätti siksi suorittaa asiasta tutkimuksen omasta aloitteestaan.

Komissio esitti lausunnossaan, että tiedottajan virkoja perustettiin yhteisön ulkopuolisten maiden lähetystöissä joko ryhmään II tai ryhmään I riippuen virkaan kuuluvien tehtävien luonteesta ja noudattaen puitesääntöjä, joissa määritellään Euroopan yhteisöjen komission muissa kuin jäsenvaltioissa työskentelevän paikallisen henkilöstön palvelussuhteen ehdot ("Framework rules laying down the conditions of employment of local staff of the Commission of the European Communities serving in non-member countries"), jotka on julkaistu sen hallinnollisissa tiedotteissa 22. kesäkuuta 1990. Suurin osa (kaksi kolmasosaa) viroista kuului kyllä ryhmään I, mutta yli puolet näissä viroissa olevista tiedottajista työskenteli suoraan lähetystönpäällikön alaisuudessa. Komissio totesi, että Pakistan ei ollut ainoa suuri maa, jossa tiedottajan virka kuului ryhmään II. Väitettä kansalaisuuteen perustuvasta syrjinnästä ei siksi voitu komission mielestä hyväksyä.

Oikeusasiamies pani merkille, että "puitesääntöjen" liitteessä I mainitaan tiedottajan virka esimerkkinä "hallinto-, neuvonanto- ja valvontavirasta", joka kuuluu ryhmään I. Oikeusasiamies katsoi tämän säännöksen valossa, että komission olisi osoitettava, mitä oikeusperustaa ja mitä kriteerejä se käyttää voidessaan tästä huolimatta luokitella joitakin tiedottajia (erityisesti B:n) ryhmään II.

Oikeusasiamies huomautti kuitenkin, että komissio ei ollut pystynyt selvittämään oikeusperustaa ja kriteerejä huolimatta oikeusasiamiehen esittämistä useista tietopyynnöistä.

Näin ollen oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut pystynyt antamaan johdonmukaista ja vakuuttavaa selitystä siitä, miksi se on luokitellut B:n (ja muiden tiedottajien) viran ryhmään II, vaikka "puitesäännöissä" mainitaan tiedottaja esimerkkinä ryhmään I kuuluvista "hallinto-, neuvonanto- ja valvontaviroista". Oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan tämä oli hallinnollinen epäkohta.

Sen sijaan oikeusasiamies katsoi, ettei hän voinut hallussaan olevan näytön perusteella päätellä B:n väitteen, jonka mukaan hän oli myös joutunut kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kohteeksi, pitävän paikkaansa.

Oikeusasiamies esitti 19. heinäkuuta 2004 komissiolle suositusluonnoksen, jossa sitä kehoitettiin käsittelemään uudelleen kolmansissa maissa olevien lähetystöjensä tiedottajien virkojen luokitteluun sovellettavia sääntöjä yleensä ja erityisesti B:n viran luokittelua.

Koska oikeusasiamies katsoi, että komission vastaus tähän suositusluonnokseen ei ollut tyydyttävä, hän antoi parlamentille erityiskertomuksen, jossa hän toisti suositusluonnoksensa komissiolle osoitettuna suosituksena.

3.8 TUTKIMUKSET OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA

KOMENNUKSELLA OLEVILLE KANSALLISILLE ASiantuntijoille TARKOITETUN VALITUSMENETTELYN PUUTTUMINEN

Yhteenvedo päätöksestä Euroopan komissiota koskevaan tutkimukseen OI/1/2003/ELB

Komennuksella olevat kansalliset asiantuntijat ovat kansallisten tai kansainvälisten elinten virkamiehiä tai yksityisen sektorin työntekijöitä, jotka työskentelevät tilapäisesti Euroopan unionin toimielinten palveluksessa. Komennuksella oleviin kansallisiin asiantuntijoiden sovellettavien komission hyväksymien sääntöjen mukaan he pysyvät työnantajansa palveluksessa koko komennuskauden ajan ja saavat palkkaa kyseiseltä työnantajalta. He saavat kuitenkin komissiolta korvauksia, joilla katetaan ulkomailla oleskelusta aiheutuvat kulut.

Oikeusasiamiehen tiedossa ei ollut mitään sisäistä menettelyä, varsinkaan henkilöstösääntöjen 90 artiklan mukaista menettelyä, jolla ratkaistaisiin mahdolliset komennuksella olevien kansallisten asiantuntijoiden ja komission väliset riita-asiat. Hän pyysikin komissiota ilmoittamaan, saiko se komennuksella olevilta kansallisilta asiantuntijoilta valituksia asioista, jotka liittyivät heidän komennukseensa, ja miten tällaisia valituksia käsiteltiin. Hän kysyi komissiolta myös, olisiko se valmis sisällyttämään komennuksella oleviin kansallisiin asiantuntijoihin sovellettaviin sääntöihin tarvittavat säännökset mahdollisten riita-asioiden ratkaisemisesta.

Komissio vahvisti, ettei henkilöstösääntöjen 90 artiklaa sovelleta komennuksella oleviin kansallisiin asiantuntijoihin, koska he eivät kuulu henkilöstösääntöjen soveltamisalaan ja koska heidän saamansa avustukset eivät perustu henkilöstösääntöihin. Komission mukaan sen yksiköt olivat järjestäneet sisäisiä keinoja ratkaista mahdolliset riita-asiat ja vastata tiedusteluihin, jotta mahdolliset riidat eivät pääsisi laajentumaan ja pahentumaan. Komissio myönsi, että riita-asioiden ratkaisun soveltamisalaa, vaiheita ja kanavia koskeva oikeudellinen tilanne ei ollut täysi selvä varsinkaan siksi, että asiaan sovellettavassa komission päätöksessä ei säädetty valitusmenettelystä. Komissio totesi, että se oli valmis sisällyttämään tarvittavan säännöksen mahdollisten riita-asioiden ratkaisemisesta, kun se tekisi seuraavan kerran sisällöllisiä muutoksia edellä mainittuihin sääntöihin.

Oikeusasiamies oli tyytyväinen komission myönteiseen vastaukseen, mutta huomautti, että se ei ollut määritellyt lopullista aikataulua näille toimille. Oikeusasiamies muistutti, että jos asialle ei tehtäisi mitään kohtuullisessa ajassa, kyseessä olisi hallinnollinen epäkohta, ja osoitti komissiolle suositusluonnoksen, jossa todettiin, että sen pitäisi ottaa käyttöön valitusmenettely komennuksella olevien kansallisten asiantuntijoiden ja komission välisten mahdollisten riita-asioiden ratkaisemista varten.

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se hyväksyi tämän suositusluonnoksen, ja totesi, että valitusmenettely komennuksella olevia kansallisia asiantuntijoita varten hyväksyttäisiin maaliskuuhun 2005 mennessä.

Oikeusasiamies teki tutkimuksensa perusteella sen johtopäätöksen, että komissio oli hyväksynyt oikeusasiamiehen suositusluonnoksen ja että toimenpiteet, joihin komissio oli ryhtynyt sen täytäntöön panemiseksi, olivat tyydyttäviä, sillä komissio oli nyt määrittänyt toimilleen kohtuullisen aikataulun.

HALLINNON LAATU EUROOPPA-KOULUISSA

Yhteenvedo päätöksestä Euroopan komissiota koskevaan tutkimukseen OI/5/2003/IJH

Eurooppa-koulut perustettiin vuonna 1957 tarjoamaan opetusta EU:n toimielinten henkilöstön lapsille. Ne eivät suoranaisesti kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan, mutta komissio on edustettuna niiden johtokunnassa ja maksaa suuren osan niiden rahoituksesta. Kun oikeusasiamies saa kouluja käsitteleviä kanteluita, hän pyytää komissiolta lausunnon. Monissa näistä kanteluista, joista yksi oli komissiolle osoitettuun suositusluonnokseen johtanut vuonna 2002 jätetty joukkokantelu (845/2002/IJH), vanhemmat ovat kertoneet turhautumisestaan ja olemattomista vaikutusmahdollisuuksistaan.

Oikeusasiamies aloitti joulukuussa 2003 oma-aloitteisen tutkimuksen, joka koski komission suunnitelmia edistää koulujen hyvää hallintoa. Tutkimus kohdistui tarpeeseen auttaa kouluja parantamaan ja ylläpitämään niiden henkilöiden luottamusta kouluihin, joiden etuja niiden kuuluisi palvella (lapset, vanhemmat, toimielimet ja kansalaiset yleensä) sekä tehostaa toimintaansa tulevaisuudessa.

Komission vastauksessa oltiin yhtä mieltä toiminnan tarpeesta, tunnustettiin vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön tärkeys ja ilmoitettiin tulevasta tiedonannosta, jossa korostetaan tarvetta parantaa hallintoa ja lisätä avoimuutta. Komissio kertoi, että se oli jo kehottanut kouluja ryhtymään välittömästi toimiin myös perusoikeuskirjan 42 artiklassa mainitun asiakirjoihin tutustumista

koskevan oikeuden suhteen. Komissio totesi kuitenkin, että sillä oli vain rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa johtokuntaan, joka oli hidas tekemään päätöksiä ja vastahakoinen toteuttamaan uudistuksia.

Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli pyrkinyt tunnistamaan pahimmat toiminnalliset heikkoudet, jotka olivat antaneet aiheita kanteluihin, ja puuttumaan niihin. Lisäksi sen ehdotukset tulevasta tiedonannosta merkisivät tärkeää tilaisuutta parantaa koulujen hallinnon laatua. Oikeusasiamies teki sen johtopäätöksen, että komissio tunnustaa täysin yleisen velvollisuutensa edistää hyvää hallintoa Eurooppa-kouluissa niiden samojen arvojen, periaatteiden ja vaatimusten mukaisesti, joita sovelletaan yhteisön toimielimiin ja laitoksiin. Hän päätti siksi tutkimuksen todeten, ettei komission toiminnassa ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Oikeusasiamies ehdotti myös, että komissio voisi kertoa johtokunnalle eurooppalaisesta hyvän hallintotavan säännöstöstä ja kannustaa ottamaan se käyttöön Eurooppa-kouluissa sekä pyrkiä varmistamaan, että Eurooppa-koulut itsekin tunnustavat tarpeen antaa vanhemmille vaikutusmahdollisuuksia ja voittaa heidän luottamuksensa osana tehtäväänsä.

Lopuksi oikeusasiamies ilmaisi valmiutensa auttaa jatkossa arvioimaan Eurooppa-koulujen hallinnon laadun parantamisessa ja niiden avoimuuden ja tehokkuuden lisäämisessä saavutettua edistystä.

Lisähuomautus

Komissio vastasi 15. syyskuuta 2004 myönteisesti oikeusasiamiehen ehdotuksiin. Se liitti mukaan jäljennöksen Eurooppa-koulujärjestelmän kehittämisen eri vaihtoehtoja koskevasta neuvostolle ja parlamentille osoitetusta tiedonannostaan (KOM(2004)0519 lopullinen).

JOHDANTO

1 TIIVISTELMÄ

2 KANTELUT JA TUTKIMUKSET

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

6 TIEDOTUSTOIMINTA

7 LIITTEET

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

Suhtautuminen yhteistyöhön muuttui vuonna 2004 yhä aktiivisemmaksi sekä Euroopan oikeusasiamiehen että Euroopan unionin toimielinten ja laitosten taholta. Institutionaalisten velvoitteidensa täyttämisen lisäksi oikeusasiamies ja hänen keskustelukumppaninsa käyttivät hyväksi jokaisen tilaisuuden tehdä yhteistyötä kansalaisten hyväksi. Tässä luvussa tehdään yhteenveto tapaamisista ja tilaisuuksista, joita toteutettiin vuonna 2003 EU:n toimielinten ja laitosten jäsenten ja virkamiesten kanssa. Aluksi korostetaan sitä, miten suuri arvo on oikeusasiamiehen rakentavilla yhteistyösuhteilla toimielimiin ja laitoksiin. Suhteet ovat välttämättömät sen varmistamiseksi, että hallinto on mahdollisimman korkeatasoista, että kansalaiset ovat tietoisia oikeudestaan kannella ja että oikeusasiamiehen toimisto voi työskennellä tehokkaasti. Erityistä huomiota kiinnitetään oikeusasiamiehen erityislaatuiseen suhteeseen Euroopan parlamenttiin, joka valitsee hänet ja jolle hän antaa vuosikertomuksensa.

Yhteistyön merkitys: kaikki hyötyvät

Varmistetaan mahdollisimman korkeatasoinen hallinto: Oikeusasiamies käyttää hyväksi jäsenten ja virkamiesten kanssa järjestetyissä tapaamisissa avautuvaa tilaisuutta selvittää työnsä taustalla olevaa ajattelutapaa sekä sitä, miten heidän tietoonsa tuotuihin kanteluihin voidaan parhaiten vastata ja miten menettelytapoja voidaan parantaa. Se auttaa häntä hoitamaan kaksijakoista tehtäväänsä, jonka puitteissa hän on toisaalta ulkoisen valvonnan mekanismi ja toisaalta apukeino hallinnon laadun parantamiseen. Oikeusasiamies tunnustaa myös, miten tärkeää on pitää hänen oma henkilöstönsä ajan tasalla EU:n toimielimissä ja laitoksissa tapahtuvista muutoksista. Tästä syystä eräiden toimielinten edustajia kutsuttiinkin puhumaan oikeusasiamiehen henkilöstölle vuonna 2004.

Tiedotetaan kansalaisille heidän oikeuksistaan: Oikeusasiamies saa toimielimiltä arvokasta tukea ponnisteluilleen saavuttaa kansalaisten huomio. Vuonna 2004 järjestetyissä tilaisuuksissa voitiin tunnustella uusia yhteisen toiminnan mahdollisuuksia, kuten aloitteita mahdollisten tulevien kantelijoiden saavuttamiseksi, oikeusasiamiehen julkaisujen laajan levityksen varmistamiseksi ja hänen työnsä tunnettuuden lisäämiseksi Internetin välityksellä.

Mahdollistetaan oikeusasiamiehen toimiston tehokas työskentely: Oikeusasiamies pitää toimielinten välistä yhteistyötä keskeisenä tekijänä sen kannalta, että hän voi tehokkaasti käyttää toimistolle osoitettuja voimavaroja. Tämä pitää paikkansa erityisesti tietyissä talousarvioon liittyvissä ja hallinnollisissa kysymyksissä, joissa oikeusasiamies tekee yhteistyötä etenkin parlamentin kanssa (ks. liite B). Sen ansiosta oikeusasiamiehen toimistossa ei tarvita päällekkäistä henkilöstöä ja voidaan mahdollisuuksien mukaan hyötyä mittakaavaeduista. Varmistaakseen, että toimielimelle myönnetään sille uskottuihin tehtäviin suhteutetut voimavarat, oikeusasiamies tekee läheistä yhteistyötä EU:n budjettiviranomaisen kanssa ja tapaa asiasta vastaavia toimielinten edustajia kertoakseen toimielimen painopistealoista ja puolustaakseen niitä. Vuonna 2004 pidettiin useita tähän liittyviä kokouksia.

Oikeusasiamies ja parlamentti: erityissuhde

Oikeusasiamiehen valitsee Euroopan parlamentti, jolle se myös antaa toimintakertomuksensa. Hänellä on hedelmällinen yhteistyösuhde parlamentin vetoamusvaliokuntaan, joka vastaa suhteista oikeusasiamieheen ja muun muassa laatii vuosikertomusta koskevan mietinnön. Parlamentin vuotuinen täysistuntokeskustelu oikeusasiamiehen toiminnasta on oikeusasiamiehen kalenterissa

kohokohta, joka tarjoaa tilaisuuden laajaan keskusteluun aiemmasta työskentelystä ja tulevista aloitteista.

Oikeusasiamiehen suhde vetoamusvaliokuntaan parani entisestään vuonna 2004, kun oikeusasiamies vahvisti, että hän kannattaisi valiokunnan täysjäsenyyttä Euroopan oikeusasiamiesten verkostossa ja muissa vastaavissa elimissä. Tämä perustui oikeusasiamiehen *vuosikertomusta 2003* käsitelleessä De Rossan mietinnössä esitettyyn suositukseen ja parantaisi edelleen Euroopan kansalaisille tarjottavaa palvelua.

Vuosikertomuksen lisäksi oikeusasiamies laatii erilaisia Euroopan parlamentin jäsenille tarkoitettuja julkaisuja, joiden avulla he voivat saada kattavan käsityksen hänen toiminnastaan. Vuonna 2004 Euroopan parlamentin jäsenille jaettiin kahdeksan julkaisua peräti 25 kielellä. Julkaisuja käsitellään tämän kertomuksen kohdassa 6.5.

Oikeusasiamies järjesti vuonna 2004 useita tapaamisia ja tilaisuuksia EU:n toimielinten ja laitosten jäsenten ja virkamiesten kanssa⁴⁶. Niitä kuvataan kohdissa 4.1–4.3.

4.1 EUROOPAN PARLAMENTTI

13. tammikuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen, Euroopan parlamentin varapuhemiehen Joan Colom I Navalin kanssa

2. helmikuuta: Esitelmä Euroopan parlamentin oikeudellisen yksikön henkilöstölle. Tilaisuuden järjesti pääjohtaja, parlamentin lakimies Gregorio Garzon Clariana.

11. helmikuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin pääsihteerin Julian Priestleyn kanssa

11. maaliskuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen Malcolm Harbourin kanssa

30. maaliskuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen, talousarvioesittelijän Wilfried Kuckelkornin kanssa

26. huhtikuuta: Oikeusasiamiehen *vuosikertomuksen 2003* esittely Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle

4. toukokuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen Roy Perryn kanssa.

4. toukokuuta: Oikeusasiamiehen *vuosikertomuksen 2003* esittely Euroopan parlamentin Euroopan kansanpuolueen (kristillisdemokraatit) ja Euroopan demokraattien ryhmälle

7. toukokuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin puhemiehen Pat Coxin kanssa

7. kesäkuuta: Esitelmä Euroopan parlamentin ylemmille virkamiehille. Tapaamiseen, jonka puheenjohtajana toimi Julian Priestley, osallistui 35 ylemmää virkamiestä.

20. heinäkuuta: Tapaamiset Euroopan parlamentin jäsenen Esko Seppäsen ja Euroopan parlamentin jäsenen Jan Mulderin kanssa oikeusasiamiehen vuoden 2005 talousarviosta keskustelemiseksi

21. heinäkuuta: Tapaamiset Euroopan parlamentin jäsenen Kathalijne Maria Buitenwegin, Euroopan parlamentin jäsenen Reiner Bögen, Euroopan parlamentin jäsenen Den Doverin, Euroopan parlamentin jäsenen Herbert Böschin, Euroopan parlamentin jäsenen Antonis Samarasin ja Euroopan parlamentin jäsenen Anne Elisabet Jensenin kanssa oikeusasiamiehen vuoden 2005 talousarviosta keskustelemiseksi

22. heinäkuuta: Tapaamiset Euroopan parlamentin jäsenen Ralf Walterin, Euroopan parlamentin jäsenen Kyösti Tapio Virrankosken ja Euroopan parlamentin jäsenen Markus Ferberin kanssa oikeusasiamiehen vuoden 2005 talousarviosta keskustelemiseksi

⁴⁶

Tapaamiset ja tilaisuudet järjestettiin Brysselissä, Luxemburgissa ja Strasbourgissa.

2. syyskuuta: Oikeusasiamiehen talousarviota 2005 koskevien ensisijaisten tavoitteiden esittely Euroopan parlamentin budjettivaliokunnan kokouksessa
13. syyskuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen, talousarvioesittelijän Anne Elisabet Jensenin kanssa
14. syyskuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen Bárbara Dührkop Dührkopin ja Euroopan parlamentin jäsenen Neena Gillin kanssa oikeusasiamiehen vuoden 2005 talousarviosta keskustelemiseksi
14. syyskuuta: Oikeusasiamiehen työn esittely virolaisille Euroopan parlamentin jäsenille Toomas Ilvekselle, Marianne Mikkolle ja Siiri Oviirille.
14. syyskuuta: Euroopan oikeusasiamiehen isännöimä illallinen vetoomusvaliokunnan uuden puheenjohtajiston ja koordinaattoreiden kunniaksi. Illalliseen osallistuivat valiokunnan puheenjohtaja, Euroopan parlamentin jäsen Marcin Libicki, valiokunnan varapuheenjohtaja, Euroopan parlamentin jäsen Marie Panaytopoulos-Cassiotou, valiokunnan varapuheenjohtaja, Euroopan parlamentin jäsen Proinsias De Rossa, Euroopan parlamentin jäsen Alexandra Dobolyi ja Euroopan parlamentin jäsen David Hammerstein Mintz.
27. lokakuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen Sir Robert Atkinsin kanssa.
16. marraskuuta: Esitelmä jäsenvaltioissa sijaitsevien Euroopan parlamentin tiedotustoimistojen päälliköille. Yli 30 toimistojen edustajaa osallistui tapaamiseen, jonka puheenjohtajana toimi parlamentin tiedotuksen pääosaston pääjohtaja Francesca Ratti.
18. marraskuuta: Oikeusasiamiehen vuosikertomuksen 2003 esittely Euroopan parlamentin täysistunnolle (ks. kohta 6.1.)

4.2 EUROOPAN KOMISSIO

20. tammikuuta: Esittelytilaisuus jäsenvaltioissa sijaitsevien Euroopan komission edustustojen päälliköille. Tapaamisen puheenjohtajana toimi komission lehdistö- ja viestintäpääosaston pääjohtaja Jorge de Oliveira E Sousa.
10. helmikuuta: Tapaaminen Euroopan komission oikeudellisen yksikön pääjohtajan Michel Petiten kanssa. Oikeusasiamies ja pääjohtaja sopivat tapaamisessa toistensa toimintaa koskevien tietojen sisällyttämisestä henkilöstönsä koulutusohjelmiin.
30. maaliskuuta: Euroopan komission oikeudellisen yksikön pääjohtajan Michel Petiten pitämä esitelmä oikeusasiamiehen oikeudelliselle henkilöstölle.
31. maaliskuuta: Tapaaminen Euroopan komission varapuheenjohtajan Loyola de Palacion kanssa.
13. heinäkuuta: Nikiforos Diamandourosin pitämä esitelmä komission oikeudelliselle yksikölle, puhe nimeltä "Oikeusasiamiehen kaksoisrooli"

4.3 MUUT TOIMIELIMET JA LAITOKSET

11. helmikuuta: Tapaaminen Strasbourgissa Eurooppa-asioista vastaavan Irlannin ministerin ja neuvoston puheenjohtajan Dick Rochen kanssa

23. helmikuuta: Tapaaminen Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimiston (vt.) pääjohtajan Erik Halskovin kanssa

8. maaliskuuta: Tapaaminen Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) pääjohtajan Franz-Hermann Brünerin kanssa

10. maaliskuuta: Tapaaminen Euroopan tietosuojavaltuutetun Peter Hustinxin ja hänen varamiehensä Joaquin Bayo Delgadon kanssa.

16. kesäkuuta: Työlounas Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsenten kanssa; puheenjohtajana toimi tilintarkastustuomioistuimen puheenjohtaja Juan Manuel Fabra Vallés

26. marraskuuta: Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentin Vassilios Skourisin pitämä esitelmä Euroopan oikeusasiamiehen henkilöstölle. Skourisin luento käsitteli perusoikeuksien suojaa EU:ssa, kun tuleva Euroopan perustuslaki tulee voimaan.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentti Vassilios Skouris puhuu Euroopan oikeusasiamiehen henkilöstölle. Strasbourg, Ranska, 26. marraskuuta 2004.

JOHDANTO

1 TIIVISTELMÄ

2 KANTELOT JA TUTKIMUKSET

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

4 RSUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

6 TIEDOTUSTOIMINTA

7 LIITTEET

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

Euroopan oikeusasiamies pitää keskeisen tärkeänä läheistä työskentelyä kansallisten, alueellisten ja paikallisten kollegoidensa kanssa. Näin voidaan varmistaa, että kansalaisten kantelut käsitellään ripeästi ja tuloksellisesti, ja se onkin keskeinen näkökohta oikeusasiamiehen reagoititehtävässä. Yhteistyö on Euroopan oikeusasiamiehelle tärkeää myös ennakoivan työn kannalta, sillä se mahdollistaa oikeusasiamiesten piirissä tapahtuneiden tärkeiden asioiden seuraamisen, Euroopan unionin oikeutta käsittelevän tietojenvaihdon ja parhaiden käytäntöjen jakamisen.

Tässä luvussa kuvataan yleisesti toimia, joihin oikeusasiamies osallistui vuonna 2004 kehittääkseen edelleen yhteistyösuhteitaan Euroopan ja muun maailman oikeusasiamiehiin. Luku alkaa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kuvauksella ja verkostossa vuoden aikana tapahtuneiden muutosten tarkastelulla, sillä se on erittäin tärkeä toimiston jokapäiväisen kansalaisten kantelujen käsittelytyön kannalta.

5.1 EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHISTEN VERKOSTO

Euroopan oikeusasiamiesten verkosto syntyi ensimmäisen Euroopan oikeusasiamiehen Jacob Södermanin aloitteesta kutsua EU:ssa toimivat oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet Strasbourgissa syyskuussa 1996 järjestettyyn seminaariin. Osallistujat päättivät aloittaa jatkuvan yhteistyöprosessin, jolla edistetään yhteisön oikeutta ja sen täytäntöönpanoa koskevan tiedon vapaata kulkua ja mahdollistetaan kantelujen siirtäminen sille elimelle, joka parhaiten pystyy niitä käsittelemään.

Verkosto käsittää nykyisin lähes 90 toimistoa 29 Euroopan maassa. Verkostoon kuuluvat unionin Euroopan tasolla sekä kansallisella ja alueellisella tasolla toimivat oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet sekä Norjan, Islannin ja hakijavaltioiden kansalliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet. Kaikki EU:n jäsenvaltioiden sekä Norjan ja Islannin kansalliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet ovat nimittäneet yhteyshenkilön, joka vastaa yhteydenpidosta verkoston muiden jäsenten kanssa.

Verkostosta on vähitellen kehittynyt tehokas väline oikeusasiamiesten ja heidän henkilöstönsä välistä yhteydenpitoa varten ja se on tehokas yhteistyömekanismi tapausten käsittelyä varten. Kokemuksia ja parhaita käytäntöjä vaihdetaan seminaareissa ja tapaamisissa, säännöllisessä uutiskirjeessä, sähköisessä keskustelufoorumissa ja päivittäisen sähköisen uutispalvelun kautta. Näitä toimia sekä tapausten käsittelemiseksi vuonna 2004 tehtyä yhteistyötä kuvataan tässä luvussa.

Oikeusasiamiehen tutustumiskäynnit jäsenvaltioissa ja hakijavaltiossa ovat osoittautuneet erittäin tehokkaiksi verkoston kehittämisen kannalta ja ne ovat erinomainen keino parantaa oikeusasiamiehen tarjoamien viestintävälineiden tunnettuutta. Kohdan 5.1 lopussa tarkastellaankin oikeusasiamiehen tutustumiskäyntejä vuonna 2004.

Kansallisten oikeusasiamiesten seminaarit

Euroopan oikeusasiamies ja jokin kansallinen kollega järjestävät yhdessä joka toinen vuosi kansallisten oikeusasiamiesten seminaareja. Seuraava EU:n jäsenvaltioiden ja hakijavaltioiden kansallisten oikeusasiamiesten seminaari pidetään Haagissa 10.–14. syyskuuta 2005 ja sen aiheena on ”oikeusasiamieslaitoksen ja vastaavien elinten rooli EU:n oikeuden täytäntöönpanossa”. Se on

viides kansallisten oikeusasiamiesten seminaari ja se osuu yhteen Euroopan oikeusasiamieslaitoksen kymmenennen vuosipäivän kanssa. Se on lisäksi ensimmäinen seminaari, joka järjestetään EU:n laajentumisen jälkeen, joten se on ensimmäinen tilaisuus, jossa kaikkien 25 jäsenvaltion oikeusasiamiehet voivat tavata ja keskustella yhteisistä asioista. Kaikki nämä näkökohdat antavat vuoden 2005 seminaarille erityisen ulottuvuuden.

Seminaarin valmistelut aloitettiin täydellä teholla vuonna 2004 kolmessa Euroopan oikeusasiamiehen ja hänen alankomaalaisen kollegansa Roel Fernhoutin tapaamisessa. Oikeusasiamiehet ja heidän henkilöstönsä jäsenet tapasivat Brysselissä 20. tammikuuta, Strasbourgissa 21. kesäkuuta ja Haagissa 15. lokakuuta.

Seminaarin pääesittelijä Rick Lawson Leidenin yliopistosta osallistui näistä tapaamisista toiseen, jossa osallistujat keskustelivat seminaariin liittyvän kyselyn luonnoksesta. Kyselyn tarkoituksena on saada tietoa "EU-tapausten" tyypeistä, joita oikeusasiamiehet kohtaavat päivittäisessä työssään, ja hahmottaa näiden tapausten tiheys ja merkitys ja tunnistaa parhaat toimintatavat. Se jaettiin kaikille osallistuville EU:n, Norjan ja Islannin oikeusasiamiesten toimistoille lokakuussa 2004. Toimistoja pyydettiin vastaamaan 31. joulukuuta mennessä. Kyselystä saatuja tietoja käytetään seminaarissa esiteltävän ja pohdittavan yleisen raportin laatimisen lähtökohtana.

Seminaarin valmisteluja jatketaan vuonna 2005, jotta viidennestä tapaamisesta tulisi suuri menestys.

Yhteistyö tapausten käsittelyssä

Jäsenvaltioiden kansallisilla ja alueellisilla oikeusasiamiehillä on valtuudet käsitellä monia sellaisia kanteluja, jotka eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan, koska ne eivät kohdistu yhteisön toimielimeen tai laitokseen. Vuonna 2004 Euroopan oikeusasiamies neuvoi 906 kantelijaa kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen puoleen ja siirsi 54 kantelua suoraan toimivaltaiselle oikeusasiamiehelle. Tämän kertomuksen kohdassa 2.5 on esimerkkejä näistä kanteluista.

Euroopan oikeusasiamies myös auttaa pyynnöstä kansallisia ja alueellisia oikeusasiamiehiä heidän tutkimuksissaan vastaamalla unionin lainsäädäntöä käsitteleviin kysymyksiin tai ohjaamalla tiedustelut soveltuvalla unionin toimielimelle tai laitokselle vastattaviksi. Vuonna 2004 tiedusteluja tuli Veneton (Italia) alueelliselta oikeusasiamieheltä, Irlannin oikeusasiamieheltä ja Kyproksen oikeusasiamieheltä.

Euroopan oikeusasiamiehen uutislehti

Uutislehti *European Ombudsmen - Newsletter* käsittelee Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenten työtä ja laajempaa kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin (IOI) Euroopan alueen jäsenyyttä. Englanniksi, ranskaksi, saksaksi, italiaksi ja espanjaksi julkaistava lehti lähetetään yli 400:lle Euroopan tasolla sekä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla toimivalle toimistolle. Uutislehti julkaistaan kaksi kertaa vuodessa, huhtikuussa ja lokakuussa.

Uutislehteen kirjoittavat artikkelieita oikeusasiamiehet kaikkialta Euroopasta. Niihin pohjautuvat lehden palstat, joita ovat uutiset, EU:n oikeus, oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten työ, seminaarit ja kokoukset sekä ilmoitukset. Euroopan oikeusasiamies vastaa uutislehden toimittamisesta ja kirjoittaa pääkirjoituksen, jossa tuodaan esiin verkoston kannalta tärkeitä asioita ja tarkastellaan niiden merkitystä. Toisen osaston, joka on nimeltään "kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin viestit", laatii IOI:n Euroopan alueen varapuheenjohtaja, ja siinä on tarkoitus tiedottaa IOI:n Euroopan osaston jäsenille viimeaikaisista muutoksista, tulevista tapahtumista ja muista kiinnostavista asioista.

Uutislehti on osoittautunut erittäin arvokkaaksi foorumiksi, jossa voidaan vaihtaa tietoa EU:n oikeudesta ja esitellä parhaita käytäntöjä. Vuoden 2004 numeroissa käsiteltiin muun muassa uutta Euroopan perustuslakia ja sen vaikutuksia oikeusasiamiehiin, liikkumisen vapautensa

harjoittamiseen pyrkivien henkilöiden kohtaamia vaikeuksia, vankiloihin liittyviä ongelmia monissa jäsenvaltioissa, lasten ja vanhusten oikeuksia sekä vammaisten kohtaamia esteitä.

Sähköisen viestinnän välineet

Oikeusasiamies käynnisti marraskuussa 2000 Internet-keskustelufoorumin ja verkkosivut Euroopassa toimiville oikeusasiamiehille ja heidän henkilöstölleen. Lähes 90 toimistoa 29 Euroopan maasta on tähän mennessä ottanut käyttöön oman käyttäjätunnuksen ja salasanan keskustelufoorumiin osallistumiseksi. Lisäksi ne IOI:n Euroopan osaston jäsenet, jotka eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiesten verkostoon, voivat osallistua keskustelufoorumiin yleisellä käyttäjätunnuksella ja sanasalalla. Keskustelufoorumi tarjoaa tilaisuuden päivittäiseen tietojenvaihtoon ja yhteistyöhön toimistojen välillä.

Keskustelufoorumin suosituin osa-alue on uutispalvelu *Ombudsman Daily News*, joka julkaistaan joka arkipäivä ja joka sisältää uutisia oikeusasiamiesten toimistoista. *Daily News* -osastoa laativat ja lukevat kansalliset ja alueelliset oikeusasiamiesten toimistot kaikkialla Euroopassa.

Keskustelufoorumi lähti kunnolla käyntiin vuonna 2004, ja se tarjosi toimistoille tilaisuuden vaihtaa tietoa lähettämällä kysymyksiä ja vastauksia. Foorumissa käytiin vuonna 2004 monia tärkeitä keskusteluja, joiden aiheet vaihtelivat oikeusasiamiehiä koskevista televisio-ohjelmista oikeusasiamiesten oikeuteen vierailta vankiloissa ja joista yhteen tai useampaan osallistuivat useimmat kansalliset toimistot.

Keskustelufoorumista löytyy myös virallinen luettelo EU:n jäsenvaltioiden, Norjan, Islannin ja EU:n hakijavaltioiden kansallisista ja alueellisista oikeusasiamiehistä. Luettelo päivitetään, kun jonkun oikeusasiamiehen toimiston yhteystiedot muuttuvat, joten se on elintärkeä apukeinoa kaikille Euroopan oikeusasiamiehille.

Tutustumismatkat

Oikeusasiamiehen tutustumismatkoilla on kaksi tarkoitusta: kertoa kansalaisille heidän oikeudestaan kannella oikeusasiamiehelle ja tiivistää edelleen Euroopan oikeusasiamiehen ja hänen kollegoidensa välistä yhteistyötä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston puitteissa.

Tutustumismatkojen valmistamisosuutta käsitellään tarkemmin tämän kertomuksen kohdassa 6.2, mutta tässä yhteydessä on hyvä mainita, miten arvokasta on tuki, jonka oikeusasiamies saa kollegoiltaan kaikkialla Euroopassa. Oikeusasiamies hyödyntää erittäin paljon jäsenvaltioissa ja hakijavaltioissa toimivien kollegoidensa apua tutustumismatkoillaan. Heidän yhteytensä paikan päällä mahdollistavat kansalaisten, hallintomiesten ja valtion viranomaisten saavuttamisen ja matkojen vaikutuksen maksimoimisen.

Euroopan oikeusasiamies tutustuu aina vierailuillaan hyvin oikeusasiamiehiin ja heidän henkilöstöönsä kehittääkseen edelleen yhteistyösuhteita Euroopan oikeusasiamiesten verkostossa. Tapaamiset ovat erittäin arvokkaita vastavuoroisen oppimisen tilaisuuksia. Ne tarjoavat tilaisuuden kannustaa osallistumaan aktiivisemmin verkostoon ja tutkimaan uusia tapoja tehdä yhteistyötä kansalaisten etujen ajamiseksi. Nämä ponnistelut tuottivat tulosta vuonna 2004, kun monet toimistot ilmaisivat vierailujen jälkeen kiinnostuksensa erilaisiin verkoston tarjoamiin välineisiin.

Oikeusasiamies teki vuonna 2004 tutustumismatkoja seuraaviin maihin (aikajärjestyksessä):

- Slovenia, 24.–27. tammikuuta: tapaaminen ihmisoikeuksista vastaavan oikeusasiamiehen Matjaž Hanžekin ja hänen varamiestensä Aleš Butalan, France Jamnikin ja Jernej Rovšekin kanssa
- Slovakia, 18.–19. helmikuuta: vierailu julkisen oikeudenpuolustajan Pavel Kandrácín luona
- Kypros, 29. helmikuuta – 3. maaliskuuta: tapaaminen hallintoasiamiehen Eliana Nicolaoun kanssa
- Tšekin tasavalta, 21.–24. maaliskuuta: tapaaminen julkisen oikeudenpuolustajan Otakar Motejlin kanssa

- Latvia, 14.–17. huhtikuuta: vierailu Latvian kansallisen ihmisoikeustoimiston johtajan Olafs Brūversin luona
- Liettua, 17.–21. huhtikuuta: vierailu Seiman oikeusasiamiestoimistossa työskentelevien kollegoiden – oikeusasiamiestoimiston päällikkö Romas Valentukevičius ja oikeusasiamiehet Elvyra Baltutyte, Rimante Šalaševičiūtė, Kęstutis Virbickas ja Zita Zamžickienė – luona
- Puola, 28. huhtikuuta – 2. toukokuuta: vierailu kansalaisoikeuksien suojelusta vastaavan asiamiehen Andrzej Zollin luona
- Itävalta, 24.–25. toukokuuta: tapaaminen oikeusasiamieslautakunnan jäsenten Rosemarie Bauerin (puheenjohtaja) ja Peter Kostelkan kanssa
- Romania, 26.–28. toukokuuta: vierailu kansanasiamiehen Ioan Murarun luona
- Kreikka, 30. kesäkuuta – 2. heinäkuuta: vierailu oikeusasiamiehen Yorgos Kaminisin luona
- Alankomaat, 15.–19. syyskuuta: tapaaminen oikeusasiamies Roel Fernhoutin kanssa
- Portugali, 21.–22. lokakuuta: vierailu oikeusasiamies Henrique Nascimento Rodriguesin luona
- Ranska, 1.–2. joulukuuta, vierailu oikeusasiamies Jean-Paul Delevoyen luona

5.2 MUUT OIKEUSASIAMIESTEN SEMINAARIT JA KONFERENSSIT

Euroopan oikeusasiamiehen pyrkimyksiin tehdä yhteistyötä oikeusasiamieskollegoidensa kanssa kuului muutakin kuin Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimintaa. Hän osallistuu aktiivisena oikeusasiamiesjärjestöjen jäsenenä konferensseihin ja seminaareihin Euroopassa ja muualla. Hän osallistuu innokkaasti kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten järjestämiin tapahtumiin tai varmistaa, että hänen toimistonsa on niissä edustettuna. Edistääkseen oikeusvaltion periaatteen, ihmisoikeuksienkunnioittamisen ja hyvän hallinnon toteutumista unionissa jama muualla oikeusasiamies osallistuu myös tapahtumiin, joiden tarkoituksena on perustaa uusia oikeusasiamieslaitoksia. Tässä kohdassa kuvataan oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä osallistumista tällaisiin tapahtumiin vuonna 2004.

Julkinen seminaari parlamentaarista valvonnasta ja parlamenttien oikeusasiamiesten toimistoista – Tukholma, Ruotsi

Nikiforos Diamandouros osallistui 12. helmikuuta Tukholmassa järjestettyyn julkiseen seminaariin, jossa käsiteltiin parlamentaarista valvontaa ja parlamenttien oikeusasiamiesten toimistoja. Seminaarin järjesti Ruotsin *Riksdag*in perustuslakivaliokunta Ruotsin parlamentin pääoikeusasiamiehen Claes Eklundhin eläkkeelle jäämisen kunniaksi.

Nikiforos Diamandouros piti tilaisuudessa puheen ”Oikeusasiamiehen rooli eri järjestelmissä – kokemuksia ja tulevaisuudennäkymiä”, jossa hän tarkasteli oikeusasiamieslaitoksen kansainvälistä kehitystä. Seminaarin jälkeen Diamandouros tapasi epävirallisesti neljä Ruotsin parlamentin oikeusasiamiestä sekä Eklundhin seuraajan, parlamentin pääoikeusasiamiehen Mats Melinin.

Schleswig-Holsteinin oikeusasiamiehen 15. vuosipäivän konferenssi – Kiel, Saksa

Oikeudellinen pääneuvonantaja Gerhard Grill osallistui 24. huhtikuuta Kielissä järjestettyyn Schleswig-Holsteinin alueparlamentin konferenssiin, joka pidettiin Schleswig-Holsteinin oikeusasiamieslaitoksen 15. vuosipäivän kunniaksi. Konferenssin oli järjestänyt Schleswig-

Holsteinin sosiaalialasioista vastaava oikeusasiamies Birgit Wille-Handels. Tapahtumaan osallistui noin 70 henkilöä ja siihen sisältyi paneelikeskustelu Wille-Handelsin, Schleswig-Holsteinin alueparlamentin vetoomusvaliokunnan puheenjohtajan Gerhard Poppendieckerin, Schleswig-Holsteinin sisäasiainministeriön apulaisvaltiosihteerin Ulrich Lorenzin ja Ahrensburgin kaupunginjohtajan Ursula Pepperin kanssa.

Seminaari oikeusasiamiehen roolista oikeusvaltiossa – Nevşehir, Turkki

Oikeusasiamies osallistui 9.–10. toukokuuta Nevşehirissä Turkissa pidettyyn seminaariin, jossa käsiteltiin oikeusasiamiehen roolia oikeusvaltiossa. Seminaarissa, jonka olivat yhdessä järjestäneet Euroopan neuvoston ihmisoikeuskomissaari Alvaro Gil-Robles ja Turkin kansalliskokouksen ihmisoikeuksien seurannasta vastaavan valiokunnan puheenjohtaja Mehmet Elkatmis, keskityttiin Turkin aikeisiin perustaa kansallinen oikeusasiamies.

P. Nikiforos Diamandouros puhuu seminaarissa "Oikeusasiamiehen rooli valtiossa, jossa vallitsevat oikeusvaltion periaatteet". Nevşehir, Turkki, 9. toukokuuta 2004.

Seminaariin osallistui Turkin kansalliskokouksen jäseniä ja ylempiä virkamiehiä (pääasiassa kansalliskokouksen ihmisoikeuksien seurannasta vastaavan valiokunnan jäseniä), kansallisen oikeuslaitoksen jäseniä, paikallis- ja alueviranomaisten edustajia ja kansalaisyhteiskunnan edustajia. Euroopan neuvostoa edusti Gil-Roblesin lisäksi Euroopan neuvoston jäsenmaiden jäsenyysvelvoitteiden ja -sitoumusten seurantakomitean sihteeristön päällikkö Caroline Ravaud. Oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten edustajia olivat Albanian kansanasiamies Ermir Dobjani, Belgian liittovaltion oikeusasiamies Pierre-Yves Monette, Bosnia ja Hertsegovinan ihmisoikeusasiamies Safet Pasic, Tanskan oikeusasiamiehen toimiston osastonpäällikkö Morten Engberg, Kreikan oikeusasiamies Yorgos Kaminis, Unkarin kansallinen apulaisihmisoikeusasiamies Albert Takacs, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian oikeusasiamies Branko Naumovski, Alankomaiden oikeusasiamies Roel Fernhout, Slovenian ihmisoikeusasiamies Matjaž Hanžek ja Ruotsin parlamentin oikeusasiamiehen toimiston päällikkö Kjell Swanström.

Oikeusasiamies Diamandouros tapasi vielä 10.–11. toukokuuta Ankarassa hallituksen jäseniä, viranomaisia ja Turkin kansalaisyhteiskunnan edustajia. Hän tapasi muun muassa Turkin varapääministerin ja ulkoasiainministerin Abdullah Gülin, EU-asioista vastaavan pääsihteerin Emin Murat Sungarin, Turkin perustuslakituomioistuimen presidentin Mustafa Buminin, valtioneuvoston puheenjohtajan Ender Çetinkayan, oikeusministerin Cemil Çiçekin ja Turkin teollisuusmies- ja yrittäjäyhdistyksen edustajat Zafer Ali Yavanin, Derya Sevincin ja Eray Akdagin.

Nikiforos Diamandouros tapasi myös Euroopan komission Turkin lähetystön päällikön Hansjörg Kretschmerin.

Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin oikeusasiamiesyhdistyksen vuosikokous – Lontoo, Yhdistynyt kuningaskunta

Oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston johtaja Ian Harden osallistui 28. toukokuuta Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin oikeusasiamiesten yhdistyksen BIOA:n (*British and Irish Ombudsman Association*) vuosikokoukseen Lontoossa. Kokouksen teeman oli ”Oikeusasiamiehen palvelut: asema muiden palvelujen joukossa”. Tilaisuudessa puhuivat BIOA:n puheenjohtaja ja taloudellisen oikeusasiamiesyksikön pääoikeusasiamies Walter Merricks, Irlannin valtiovarainministeri Charlie McCreevy ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen perustuslakiasioista sekä kaupasta ja teollisuudesta vastaava edustaja parlamentin ylähuoneessa Lord Evans. Lord Evans ilmoitti kokouksen aikana, että tulevaisuudessa oli tarkoitus pohtia sitä, pitäisikö ”oikeusasiamiehen” tittelille antaa oikeudellinen suoja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Euroopan alueellisten oikeusasiamiesten ensimmäinen pyöreän pöydän kokous – Barcelona, Espanja

Euroopan neuvoston ihmisoikeuskomissaari Alvaro Gil-Robles ja Katalonian alueellinen oikeusasiamies Rafael Ribó (joka nimettiin 1. heinäkuuta Antón Cañellasin seuraajaksi) järjestivät 2.–3. heinäkuuta 2004 ensimmäisen Euroopan alueellisten oikeusasiamiesten pyöreän pöydän kokouksen Barcelonassa. Kokous pidettiin kaupungin vuoden 2004 kulttuurifoorumin yhteydessä. Euroopan oikeusasiamiehen toimiston oikeudellinen pääneuvonantaja José Martínez Aragón osallistui tilaisuuteen, jonka virallisen avauspuheenvuoron pitivät Katalonian parlamentin puhemies Benach, Gil-Robles ja Ribó. Pyöreän pöydän kokouksessa käsiteltiin kolmea aihetta: (i) alueellisten ja kansallisten oikeusasiamiesten tehtävät ja toimivaltuudet, (ii) alueelliset oikeusasiamiehet ja asumisoikeudet ja (iii) alueelliset oikeusasiamiehet ja oikeus puhtaaseen ympäristöön. Gil-Robles lupasi konferenssin lopuksi jatkaa toimintaa ja järjestää vastaavan Euroopan neuvoston jäsenmaiden alueellisten oikeusasiamiesten kokoontumisen joka toinen vuosi.

Kahdeksas kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin maailmankonferenssi – Quebec City, Kanada

Nikiforos Diamandouros osallistui 7.–10. syyskuuta kahdeksanteen kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin (IOI) maailmankonferenssiin Quebec Cityssä Kanadassa. Konferenssin teemana oli ”Kansalaisuuteen liittyvien velvoitteiden sovittaminen yhteen yksilön oikeuksien ja vastuualueiden tunnustamisen kanssa – oikeusasiamiehen rooli”. Konferenssin järjesti Quebecin oikeusasiamies Pauline Champoux-Lesage. Kansainväliseen konferenssiin osallistui yhteensä 430 henkilöä 77 maasta. Sen yhteydessä järjestettiin myös useita virallisia IOI:n kokouksia.

Konferenssin pääaiheena oli yksikön oikeuksien ja kollektiivisen turvallisuuden sovittaminen yhteen globalisaation ja yksityistämisen aikakaudella. Oikeusasiamies piti 9. syyskuuta kolmannessa täysistunnossa pääaihetta käsittelevän puheen nimeltä ”Voidaanko yksikön oikeudet ja vapaudet tunnustaa turvallisuuden lisäämiseen kohdistuvista paineista huolimatta?” Oikeusasiamies mainitsi vaaroja, joita nousee esiin, kun yleiseen turvallisuuteen liittyviä tarpeita pyritään sovittamaan yhteen yksikön oikeuksien ja vapauksien kanssa. Sellaisen kestävästi oikeudellisen, institutionaalisen ja poliittisen kehyksen luomisen, jossa molemmat tarpeet voidaan sovittaa yhteen oikeudenmukaisesti ja järkevasti, pitäisi olla mahdollista, hän totesi ja korosti, että oikeusasiamiehet voivat ja heidän pitäisi olla aktiivisia asian suhteen ja ylläpitää ja lujittaa oikeusvaltiota ja varmistaa kansalaisten vaikutusmahdollisuudet.

Muita konferenssin pääpuhujia olivat Kanadan kenraalikuvernööri Adrienne Clarkson ja Kanadan korkeimman oikeuden tuomari Louis Lebel.

Syyskuun 9. päivänä iltapäivällä IOI:n alueet (Afrikka, Aasia, Australaasia ja Tyynimeri, Eurooppa, Latalainen Amerikka, Karibia ja Pohjois-Amerikka) pitivät omat kokouksensa, joissa valittiin uudet

IOI:n johtajat ja alueiden varapuheenjohtajat. IOI:n Euroopan alueen johtajiksi valittiin Tom Frawley (Pohjois-Irlannin parlamentin oikeusasiamies), Peter Kostelka (Itävallan oikeusasiamieslautakunnan puheenjohtaja) ja Riitta-Leena Paunio (Suomen eduskunnan oikeusasiamies). Slovenian ihmisoikeusasiamies Matjaž Hanžek, jonka johtajan toimikautta oli vielä kaksi vuotta jäljellä, ei ollut ehdokkaana. IOI:n Euroopan alueen johtokunnan jäsenet valitsivat vaaleissa IOI:n Euroopan alueen varapuheenjohtajaksi Kostelkan.

Syyskuun 10. päivän aamulla pidettiin IOI:n yleiskokous, jossa väistyvä IOI:n puheenjohtaja, Ontarion oikeusasiamies Clare Lewis esitteli kautta 2000–2004 koskevan kertomuksensa, minkä jälkeen esiteltiin sihteeristön, varainhoitajan ja alueellisten varapuheenjohtajien kertomukset. Uusi IOI:n johtokunta tapasi samana iltapäivänä.

Edellä kuvatun kattavan, virallisen ohjelman lisäksi konferenssi tarjosi monia tilaisuuksia verkottumiseen ja epämuodollisiin keskusteluihin. Quebecin oikeusasiamies järjesti syyskuun 7. päivän iltana illallisen, jossa Euroopan oikeusasiamies ja hänen vaimonsa olivat kunniavieraina yhdessä Quebecin varapääministerin, kansainvälisistä suhteista ja suhteista ranskankielisiin maihin vastaavan ministerin Monique Gagnon-Tremblayn kanssa. Syyskuun 9. päivän iltana pidettiin juhlailallinen, jossa osallistujat saattoivat jälleen tavata kollegoja eri puolilta maailmaa.

Konferenssi ”Oikeusasiamiehet Kaakkois-Euroopassa: alueellisen yhteistyön tehostaminen” – Belgrad, Serbia ja Montenegro

Oikeusasiamies osallistui 28.-29. syyskuuta konferenssiin, jonka nimi oli ”Oikeusasiamiehet Kaakkois-Euroopassa: alueellisen yhteistyön tehostaminen”. Se järjestettiin Serbia ja Montenegron parlamentissa Belgradissa. Konferenssi pidettiin Euroopan neuvoston ja Kreikan oikeusasiamiehen Eunomia-hankkeen, Kaakkois-Euroopan vakaussopimuksen ja Serbia ja Montenegron paikallisen itsehallinnon ministeriön puitteissa.

© Kreikan oikeusasiamies

Konferenssin ”Oikeusasiamiehet Kaakkois-Euroopassa: alueellisen yhteistyön tehostaminen” osallistujat. Belgrad, Serbia ja Montenegro, 29. syyskuuta 2004.

Konferenssiin osallistuivat Serbian ja Montenegron parlamentin puhemies Zoran Sami, Serbia ja Montenegron julkishallinnon ja paikallisen itsehallinnon ministeri Zoran Loncar, Etyj:n Serbian ja Montenegron valtuuskunnan johtaja, suurlähettiläs Maurizio Massari, Kaakkois-Euroopan vakaussopimuksen I työryhmän puheenjohtaja Elisabeth Rehn, Novi Sadin yliopiston edustaja Dragan Milkov, Euroopan neuvoston Belgradin toimiston päällikkö Jorgen Grunnet ja Euroopan neuvoston ihmisoikeuskomissaarin varajohtaja Markus Jaeger. Läsnä olivat myös Albanian, Bosnia

ja Hertsegovinan, Katalonia, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian, Kreikan, Kosovon, Montenegron ja Serbitasavallan (Republika Srpska) oikeusasiamiehet sekä Kreikan lasten oikeuksista vastaava apulaisoikeusasiamies.

Euroopan oikeusasiamies piti puheen ”Oikeusasiamiehet Kaakkois-Euroopassa: nykyiset haasteet ja tulevaisuuden näkymät”, jonka jälkeen pidettiin pyöreän pöydän keskustelu.

Irlannin oikeusasiamiehen toimiston 20. vuosipäivän konferenssi – Dublin, Irlanti

Oikeusasiamiehen oikeudellisen osaston päällikkö Ian Harden ja hänen tiedottajansa Rosita Agnew osallistuivat 15. lokakuuta Dublinissa konferenssiin nimeltä ”Vastuullisuus, hyvä hallinto ja oikeusasiamies”. Konferenssiin, joka pidettiin Irlannin oikeusasiamiehen toimiston 20. vuosipäivän kunniaksi, osallistui yli 100 henkilöä: oikeusasiamiehiä, virkamiehiä ja kansalaisyhteiskunnan edustajia. Avaus- ja päätöspuheenvuoron piti Irlannin oikeusasiamies ja tiedotusasiain Emily O’Reilly, ja muita kiinnostavia puheenvuoroja pitivät Irlannin ympäristö-, luonnon- ja rakennusperintö- ja paikallishallintoministeri Dick Roche, Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin oikeusasiamies ja Englannin terveystieteiden vastaava oikeusasiamies Ann Abraham, Pohjois-Irlannin valitusasiain ja kansalliskokouksen oikeusasiamies Tom Frawley, valtiovarainministeriön julkisten palvelujen hallinnoinnista ja kehittämisestä vastaava pääsihteeri Eddie Sullivan ja Irlannin valtion yliopiston (Galway) oikeustieteen lehtori Donncha O’Connell.

Konferenssi oikeusasiamieslaitoksen perustamisesta – Istanbul, Turkki

Nikiforos Diamandouros osallistui 10.–11. joulukuuta pääpuhujana Istanbulissa Turkissa järjestettyyn konferenssiin ”Oikeusasiamieslaitoksen perustaminen”. Konferenssin järjestivät Turkin kansalliskokous ja Kreikan oikeusasiamies yhteistyössä Istanbulissa sijaitsevan Bilgin yliopiston kanssa. Se rahoitettiin Euroopan neuvoston ja Kreikan oikeusasiamiehen Eunomia-hankkeesta.

Konferenssin tärkeimpänä tavoitteena oli keskustella toisesta luonnoksesta laiksi kansallisen oikeusasiamiehen perustamisesta Turkkiin. Ensimmäisestä vuonna 1997 annetusta lakiluonnoksesta oli keskusteltu Nevşehirissä 9.–10. toukokuuta 2004 pidetyssä seminaarissa nimeltä ”Oikeusasiamiehen rooli oikeusvaltiossa” (ks. edellä tässä kohdassa).

Turkkia konferenssissa edustivat oikeusministeri Cemil Çiçek, Bilgin yliopiston oikeustieteen tiedekunnan dekaani Turgut Tarhanli, valtioneuvoston puheenjohtajat Ender Çetinkaya ja Selçuk Hondu, Selçukin yliopiston oikeustieteen tiedekunnan dekaani Zehra Odyakmaz sekä Turkin kansalliskokouksen jäsenet ja ylemmät virkamiehet, oikeuslaitoksen jäsenet ja kansalaisyhteiskunnan edustajat.

Oikeusasiamies Diamandourosin ja hänen kreikkalaisen kollegansa Yorgos Kaminisin lisäksi ulkomaalaisia osanottajia olivat Ranskan oikeusasiamies Jean-Paul Delevoye, Euroopan neuvoston ihmisoikeuskomissaarin varajohtaja Markus Jaeger, Viron oikeuskansleri Allar Jöks, Itävallan oikeusasiamieslautakunnan puheenjohtaja ja kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan alueen varapuheenjohtaja Peter Kostelka, Ruotsin parlamentin pääoikeusasiamies Mats Melin, Katalonian oikeusasiamies Rafael Ribó, Alankomaiden oikeusasiamiehen toimiston edustaja Stephan Sjouke, Irlannin oikeusasiamiehen toimiston johtaja Pat Whelan, Belgian liittovaltion oikeusasiamies Herman Wuyts ja Puolan oikeusasiamies Andrzej Zoll.

5.3 MUUT OIKEUSASIAMIEHISTEN JA HEIDÄN HENKILÖSTÖJENSÄ TAPAAMISET

Oikeusasiamiesten kahdenväliset tapaamiset

Sen lisäksi, että oikeusasiamies ja hänen henkilöstönsä osallistuivat seminaareihin ja konferensseihin ja pitivät kahdenvälisiä tapaamisia oikeusasiamiehen tutustumismatkojen yhteydessä, Euroopan ja muun maailman oikeusasiamiehet olivat keskenään yhteydessä monia kertoja vuonna 2004.

Tammikuun 27.–29. päivänä Euroopan oikeusasiamies vieraili Italian Friuli Venezia – Giulian alueellisen oikeusasiamiehen Caterina Dolcherin luona Triestessä.

Tammikuun 9. päivänä Nikiforos Diamandouros tapasi Strasbourgissa Kazakstanin oikeusasiamiehen Baikadamovin.

Helmikuun 9. päivänä Puolan oikeusasiamies Andrzej Zoll piti esitelmän Euroopan oikeusasiamiehen henkilöstölle Strasbourgissa. Helmikuun 10. päivänä oikeusasiamiehet pitivät kahdenvälisen tapaamisen, jonka jälkeen he tapasivat Euroopan parlamentin puhemiehen Pat Coxin ja Euroopan komission varapuheenjohtajan Neil Kinnockin. Samana päivänä Zoll ja Diamandouros pitivät myös esitelmät Euroopan parlamentin puolalaisille tarkkailijoille ja EU:n toimielinten puolalaisille harjoittelijoille.

Puolan oikeusasiamies Andrzej Zoll (toinen vasemmalta) puhuu Euroopan oikeusasiamiehen henkilöstölle. Strasbourg, Ranska, 9. helmikuuta 2004.

Helmikuun 13. päivänä Diamandouros tapasi Strasbourgissa Kreikan oikeusasiamiehen Yorgos Kaminisin ja Euroopan neuvoston ihmisoikeuskomissaarin Alvaro Gil-Roblesin. He keskustelivat Eunomia-hankkeesta, jota toteutetaan Euroopan neuvoston ja Kreikan oikeusasiamiehen suojeluksessa ja jonka tarkoituksena on avustaa oikeusasiamiehiä ja muita julkisia toimielimiä Kaakkois-Euroopassa.

Maaliskuun 10. päivänä Uzbekistanin oikeusasiamies Sayora Rashidova vieraili Diamandourosin luona Strasbourgissa.

Maaliskuun 25.–28. päivänä Euroopan oikeusasiamies vieraili Italian Ligurian alueellisen oikeusasiamiehen Antonio Di Giovinen luona Genovassa.

Kesäkuun 7. päivänä Diamandouros tapasi Belgian liittovaltion oikeusasiamiesten kollegion edustajat Herman Wuytsin ja Pierre-Yves Monetten Brysselissä.

Kesäkuun 9. päivänä Diamandouros tapasi Espanjan oikeusasiamiehen Mugican Madridissa.

Kesäkuun 15. päivänä Ranskan vasta nimitetty oikeusasiamies Jean-Paul Delevoye vieraili Euroopan oikeusasiamiehen luona Strasbourgissa keskustelemassa laitosten välisestä yhteistyöstä.

Ranskan oikeusasiamies Jean-Paul Delevoye ja P. Nikiforos Diamandouros.
Strasbourg, Ranska, 15. kesäkuuta 2004.

Kesäkuun 16. päivänä Diamandouros matkusti Luxemburgiin tapaamaan Marc Fischbachia, joka oli juuri aloittanut työnsä Luxemburgin ensimmäisenä oikeusasiamiehenä.

Syyskuun 20. päivänä Diamandouros tapasi Ruotsin parlamentin pääoikeusasiamiehen Mats Melinin Euroopan neuvoston Ruotsin parlamentin edustajan isännöimällä lounaalla Strasbourgissa.

Syyskuun 27. päivänä Norjan oikeusasiamies Arne Fliflet vieraili Diamandourosin luona Strasbourgissa.

Marraskuun 29. päivänä Diamandouros tapasi ensimmäisen Euroopan oikeusasiamiehen Jacob Södermanin Brysselissä.

Henkilöstön jäsenten tapaamiset

Oikeusasiamiehen henkilöstön jäsenet osallistuivat seuraaviin tilaisuuksiin:

Toukokuun 26. päivänä oikeudellinen pääneuvonantaja Olivier Verhecke ja tiedottaja Rosita Agnew pitivät esitelmän Viron oikeuskanslerin viraston 11 henkilöstön jäsenelle, jotka olivat tutustumassa EU:n toimielimiin Brysselissä. Esitelmässä käsiteltiin Euroopan oikeusasiamiehen tehtäviä ja Euroopan oikeusasiamiesten verkoston työtä.

Kesäkuun 3. päivänä Olivier Verhecke esitteli oikeusasiamiehen työtä *Association des Juristes Namurois* -yhdistyksen järjestämässä konferenssissa, jonka nimenä oli "Sovittelu julkisissa elimissä: vaihtoehtoinen riidanratkaisujärjestelmä". Konferenssin aikana pidettyyn pyöreän pöydän keskusteluun osallistuivat Vallonian oikeusasiamies Frédéric Bovesse, Flanderin oikeusasiamies

Bernard Hubeau, Belgian ranskankielisen yhteisön oikeusasiamies Marianne De Boeck ja Belgian liittovaltion oikeusasiamiesten toimiston johtaja Philippe van De Castele.

Kesäkuun 23. päivänä Flanderin oikeusasiamiehen toimiston edustaja Erwin Janssens vieraili oikeusasiamiehen toimistossa Brysselissä. Olivier Verheecke kertoi hänelle oikeusasiamiehen oma-aloitteisiin tutkimuksiin sovellettavista menettelyistä esittelemällä tärkeimpiä esimerkitapauksia.

Heinäkuun 7. päivänä oikeudellinen pääneuvonantaja Gerhard Grill piti luennon oikeusasiamiehen tehtävistä ja työstä kymmenelle Nordrhein-Westfalenin alueparlamentin vetoamusvaltiokunnan jäsenelle. Ryhmää johti valiokunnan puheenjohtaja Barbara Wischermann, ja ryhmän mukana saapui alueparlamentin hallinnon edustaja Johannes Wahlenberg, joka järjesti matkan.

JOHDANTO

1 TIIVISTELMÄ

2 KANTELUT JA TUTKIMUKSET

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

6 TIEDOTUSTOIMINTA

7 LIITTEET

6 TIEDOTUSTOIMINTA

6.1 VUODEN TAPAHTUMIA

LAAJENTUMISJUHLALLISUUDET PUOLASSA

Euroopan oikeusasiamies kävi Varsovassa puolalaisen kollegansa Andrzej Zollin luona juhlistamassa Euroopan unionin historiallista laajentumista 1. toukokuuta. Oikeusasiamiehet osallistuivat yhdessä Puolan presidentin Aleksander Kwasniewskin ja parlamentin kahden kamarin puhemiesten kanssa juhlallisuuksiin Pilsudskin aukiolla keskiyöllä 30. huhtikuuta. Toukokuun 1. päivän aamuna oikeusasiamies tapasi Puolan presidentin, minkä jälkeen hän osallistui Puolan presidentin ja kulttuuriministerin isännöimään laajentumisen juhlatilaisuuteen Varsovan kuninkaanlinnassa.

P. Nikiforos Diamandouros ja Puolan presidentti Aleksander Kwasniewski katselemassa Euroopan unionin lipun nostoa Pilsudskin aukiolla. Varsova, Puola, 1. toukokuuta 2004.

Oikeusasiamiehen vierailu Puolaan oli samalla viimeinen tuleviin jäsenvaltioihin suuntautuneista tutustumismatkoista, jotka aloitettiin Virossa syyskuussa 2003. Hänen aktiiviset pyrkimyksensä kertoa tulevien jäsenvaltioiden kansalaisille oikeudesta kannella EU:n toimielinten ja laitosten hallinnollisista epäkohdista 1. toukokuuta 2004 lähtien osoittautuivat erittäin tuloksellisiksi. Vuoden 2004 loppuun mennessä tulevista jäsenvaltioista saatujen kantelujen osuus oli jo 18 prosenttia kaikista kanteluista.

”PERUSTAJIEN TYÖRYHMÄ”

Kesäkuun 25.–26. päivänä oikeusasiamies kutsui Strasbourgin koolle työryhmän, johon osallistuivat ne henkilöt, jotka olivat olleet tärkeässä roolissa perustettaessa toimielintä, keskustelemaan sen alkuperästä, perustamisesta ja varhaisista kehitysvaiheista. Työryhmän kokous oli ensimmäinen tilaisuuksista, joilla on tarkoitus juhlistaa Euroopan oikeusasiamiehen 10. vuosipäivää vuonna 2005.

”Perustajien työryhmän” osallistujat. Strasbourg, Ranska, 26. kesäkuuta 2004.

Työryhmällä oli kaksi tavoitetta: ensinnäkin kirjata muistiin ja saada käsitys olosuhteista, jotka johtivat Euroopan oikeusasiamiehen perustamiseen, ja toiseksi auttaa luomaan institutionaalista muistia, jota voidaan käyttää perustana tuleville aloitteille, joilla pyritään edistämään toimielimen tunnettuutta, juhlistamaan sen ensimmäistä vuosikymmentä ja määrittelemään tulevaisuuden toimintavaihtoehtoja. Kokous käsitti neljä istuntoa: I – EY:n perustamissopimuksen säännösten alkuperä, II – oikeusasiamiehen ohjesääntö, III – toimiston perustaminen, IV – päätösisntunto.

Erittäin hyvin valmistautuneet ja asioista perillä olevat osallistujat keskustelivat perustajien työryhmässä vilkkaasti. Sen ansiosta saatiin tähän asti pääosin kirjaamatonta, arvokasta tietoa toimielimen perustamisesta ja kehityksestä. Oikeusasiamies julkaisee muistokirjan toimielimen 10-vuotisjuhlan kunniaksi vuonna 2005. Työryhmän keskustelut toimivat erinomaisena lähtökohtana kirjan laatimiselle.

FEENIKSIN RITARIKUNNAN SUURKOMENTAJA

Kreikan presidentti Kostis Stefanopoulos myönsi Nikiforos Diamandourosille Feeniksin ritarikunnan suurkomentajan kunniamerkin hänen työstään Euroopan oikeusasiamiehenä uudenvuoden 2004 kunnianosoitusten yhteydessä. Kyseessä oli korkein vuoden 2003 osalta myönnetty Feeniksin ritarikunnan arvomerkki. Samanarvoisen kunniamerkin sai myös Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentti Vassilios Skouris. Nikiforos Diamandouros sai kunniamerkin Strasbourgissa 26. helmikuuta Euroopan neuvoston Kreikan pysyvältä edustajalta suurlähettiläs Constantine Gerokostopoulosilta.

Feeniksin ritarikunnan arvomerkkejä myönnetään Kreikan kansalaisille, jotka ovat menestyneet erinomaisesti julkishallinnon, tieteen, taiteen, kaupan, teollisuuden ja merenkulun alalla. Suurkomentaja on toiseksi korkein ritarikunnan viidestä arvomerkkiluokasta.

Kreikan pysyvä edustaja Euroopan neuvostossa, suurlähettiläs Constantine Gerokostopoulos luovuttaa P. Nikiforos Diamandourisille Feeniksin ritarikunnan suurkomentajan kunniamerkin. Strasbourg, Ranska, 26. helmikuuta 2004.

VUOSIKERTOMUS 2003

Vuosikertomus on oikeusasiamiehen tärkein julkaisu. Siinä tehdään selvitys oikeusasiamiehen vuoden aikana tekemästä työstä sekä esitellään kantelijoiden ja yleisesti unionin kansalaisten ja asukkaiden hyväksi saavutetut tulokset. Tästä syystä on erityisen tärkeää, että vuosikertomus on mahdollisimman laajasti saatavilla. Kaksi vuonna 2004 tehtyä muutosta paransi huomattavasti oikeusasiamiehen vuosikertomuksen saatavuutta.

Ensinnäkin EU:n virallisten kielten määrä nousi 11:stä 20:een. Vuosikertomus julkaistiinkin ensimmäistä kertaa 20 kielellä, jotta laajentuneen unionin kansalaiset voivat tutustua oikeusasiamiehen tarjoamaan palveluun. Toiseksi vuoden 2003 vuosikertomukseen sisältyi tiivistelmä. Se sisälsi edustavan otoksen vuonna 2003 käsitellyistä tapauksista ja siinä kuvattiin kohokohtia, jotka liittyivät oikeusasiamiehen suhteisiin kansalaisten, EU:n toimielinten ja laitosten sekä Euroopan ja muun maailman oikeusasiamiesyhteisön kanssa. Tiivistelmä ja helppolukuiset, tiiviit tilastot julkaistiin erillisenä julkaisuna, joka oli tarkoitettu laajempaan levitykseen.

Oikeusasiamies esitteli vuoden 2003 vuosikertomuksensa Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle 26. huhtikuuta. Hän sai näin tilaisuuden esitellä lyhyesti ensimmäisen toimintavuotensa aikana tehtyä työtä ja saavutettuja tuloksia ja arvioida tavoitteita, joita hän oli asettanut puhuessaan ensimmäistä kertaa valiokunnalle Euroopan oikeusasiamiehenä.

Euroopan parlamentin jäsen Proinsias De Rossa laati valiokunnan mietinnön oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2003. Euroopan parlamentin jäsenet hyväksyivät mietinnön 18. marraskuuta äänestyksessä, jossa annettiin 530 ääntä puolesta, 9 vastaan ja 20 tyhjää, sekä kiittivät oikeusasiamiestä hänen työstään ja hyvistä suhteista, jotka hänellä on vetoamusvaliokunnan kanssa.

AVOINTEN OVIEN PÄIVÄT

Bryssel

Euroopan parlamentti järjesti 1. toukokuuta avointen ovien päivän juhlistaakseen unionin laajentumista. Oikeusasiamiehen toimisto osallistui avointen ovien päivään ja hyödynsi tilaisuuden julkaisemalla uuden julkaisun *Euroopan oikeusasiamies – Lyhyesti*, jota jaettiin vierailijoille 24 kielellä. Henkilöstön jäsenet vastasivat yleisön kysymyksiin koko päivän. Tapahtumaan osallistui arviolta jopa 30 000 ihmistä.

Kansalaisia tutustumassa oikeusasiamiehen esittelypisteeseen avointen ovien päivänä Strasbourgissa, Ranskassa, 9. toukokuuta 2004.

Strasbourg

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto osallistui 9. toukokuuta järjestettyyn Euroopan parlamentin avointen ovien päivään Strasbourgissa. Oikeusasiamiehen työtä käsittelevää materiaalia, kuten uutta julkaisua *Euroopan oikeusasiamies – Lyhyesti* jaettiin vierailijoille 24 kielellä. Näyttelyosastolla järjestettiin kilpailu, joka perustui oikeusasiamiehen Suomeen tekemään tutustumismatkaan. Henkilöstön jäsenet olivat paikalla koko päivän vastaamassa kysymyksiin. Parlamentissa vieraili avointen ovien päivän aikana yli 32 000 henkilöä.

6.2 TUTUSTUMISMATKAT

Oikeusasiamies tiensä tutustumismatkojaan jäsenvaltioihin, tuleviin jäsenvaltioihin ja hakijavaltioihin vuonna 2004 kertoakseen kansalaisille heidän oikeudestaan kannella Euroopan oikeusasiamiehelle ja tiivistääkseen edelleen yhteistyösuhteitaan oikeusasiamieskollegoihinsa. Toukokuun 1. päivään mennessä oikeusasiamies oli vierailut kaikissa kymmenessä tulevassa jäsenvaltiossa ja vieraili vielä viidessä muussa maassa ennen vuoden loppua. Tämä oli ehkä näkyvin puoli hänen ennakoivasta työstään ja pyrkimyksistään saavuttaa kansalaisten huomio. Oikeusasiamies tapasi kunkin matkan aikana kansalaisia, mahdollisia tulevia kantelijoita,

virkamiehiä, oikeuslaitoksen jäseniä ja korkeita poliittisia edustajia. Matkoilla oli aina mukana oikeudellisen osaston jäsen ja yksi tiedotushenkilöstön jäsen.

Oikeusasiamiehen tutustumismatkojen tavoitteena oli parantaa kansalaisten käsitystä palvelusta, jota oikeusasiamies heille tarjoaa. Lukuisissa tapaamisissaan suuren yleisön kanssa vuonna 2004 oikeusasiamies kuvasi työtään kertomalla esimerkkejä kanteluista, joita hänelle esitetään. Oikeusasiamiehen työhön kuuluu kuitenkin muutakin kuin kantelujen käsittelemistä, ja hän tiedosti monissa tapaamisissaan tarpeen parantaa hänen laajan tehtäväpiirinsä tuntemusta. Diamandouros korosti puheissaan ja esitelmissään oikeusasiamieslaitoksen tärkeyttä oikeusvaltion, demokratian ja ihmisoikeuksien edistäjänä. Kesäkuun 2004 hallitustenvälisen konferenssin lähestyessä oikeusasiamies korosti hallitusten edustajien kanssa järjestetyissä tapaamisissa voimakkaasti tarvetta sisällyttää Euroopan perustuslain luonnokseen mahdollisuus käyttää oikeuslaitoksen ulkopuolisia muutoksenhakukeinoja. Perustuslain hyväksymisen jälkeen oikeusasiamies painotti valmiuttaan työskennellä kansallisten ja alueellisten viranomaisten kanssa yhteistyössä sen puolesta, että perustuslaki ja sen kansalaisille tarjoamat edut tulisivat tunnetuiksi. Oikeusasiamiesten kahdenvälisissä tapaamisissa pohdittiin tulevaa yhteistyötä koskevia ajatuksia sekä opittiin vastavuoroisista kokemuksista ja vaihdettiin tietoa parhaista käytännöistä.

Oikeusasiamiehen kollegat jäsenvaltioissa ja hakijavaltioissa järjestivät oikeusasiamiehelle perinpohjaisia toimintaohjelmia ja tapaamisia hänen vierailujensa aikana ja olivat usein hänen seurassaan koko matkan ajan. Seuraavissa kohdissa kuvataan lähemmin erilaisia tapaamisia, luetellaan tärkeimpiä keskustelukumppaneita ja kerrotaan lukuisista esitelmistä, joita pidettiin yliopistoissa, julkisissa kirjastoissa, Euroopan unionin tiedotustoimistoissa ja muualla. Tutustumismatkoihin liittynyttä tiedotustoimintaa käsitellään tämän kertomuksen kohdassa 6.4.

SLOVENIA

Oikeusasiamies vieraili Sloveniassa 24.–27. tammikuuta.

Slovenian ihmisoikeusasiamies Matjaž Hanžek ja P. Nikiforos Diamandouros. Ljubljana, Slovenia, 26. tammikuuta 2004.

Matkansa aluksi hän keskusteli ihmisoikeusasiamiehen Matjaž Hanžekin ja hänen varamiestensä Aleš Butalan, France Jamnikin ja Jernej Rovšekin kanssa ja piti sen jälkeen esitelmän Slovenian oikeusasiamiehen henkilöstölle. Sitten Diamandouros tapasi erinäisiä henkilöitä, muun muassa Slovenian pääministerin Anton Ropin, Slovenian presidentin Janez Drnovšekin, parlamentin puhemiehen Borut Pahorin, kansalliskokouksen kansanedustajaryhmien edustajia ja Eurooppa-

asiainministerin Janez Potočnikin. Oikeusasiamiestapasi myös Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valmistelukunnan puheenjohtajiston jäsenen Aloz Peterlen ja valmistelukunnan varajäsenen Mihael Brejcin. Muita korkean tason tapaamisia olivat perustuslakituomioistuimen presidentin Dragica Wedam Lukičin, tuomareiden Ciril Ribičičin, Marija Krisper Krambergerin ja Mirjan Škrkin sekä pääsihteeri Jandranka Soudatin tapaamiset. Diamandouros tapasi myös Ljubljanan kaupunginjohtajan Danica Simšičin oleskellessaan kaupungissa.

P. Nikiforos Diamandouros, Slovenian ihmisoikeusasiemies Matjaž Hanžek (toinen oikealta) ja Slovenian Eurooppa-asioiden ministeri Janez Potočnik. Ljubljana, Slovenia, 26. tammikuuta 2004.

Oikeusasiemies piti Eurooppa-keskuksessa Euroopan komission Ljubljanan lähetystössä puheen ”Euroopan unioni: oikeudet, muutoksenhakukeinot ja Euroopan oikeusasiemies”, jonka tarkoituksena oli saavuttaa kansalaiset ja kertoa heille oikeusasiamiehen työstä. Kokoukseen oli kutsuttu kansalaisjärjestöjä, EU-asioista kiinnostuneita yhdistyksiä ja tiedotusvälineiden edustajia. Diamandouros piti myös luennon ”Oikeusasiamiehen rooli demokratian laadun parantamisessa” noin 200 opiskelijalle Ljubljanan yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa, jossa hänet toivotti tervetulleeksi dekaani Anuška Freligoj ja Drago Zajc. Euroopan parlamentin Ljubljanan tiedotustoimiston päällikkö Paolo Rizzo järjesti oikeusasiamiehen vierailun aikana illallisen, joka tarjosi tilaisuuden epämuodolliseen näkemystenvaihtoon Slovenian oikeusasiamiehen Hanžekin, hänen varamiestensä Butalan ja Rovšekin, Eurooppa-asiainministerin Potočnikin, perustuslakituomioistuimen tuomarin Mirjam Škrkin ja Euroopan komission lähetystön edustajan Kaufmannin kanssa.

SLOVAKIA

Helmikuun 18.–19. päivänä oikeusasiemies piti tapaamisia, luentoja ja lehdistötilaisuuksia Slovakiassa. Bratislavan-vierailunsa aikana oikeusasiemies keskusteli Slovakian kansallisvaltuuston puheenjohtajan Pavol Hrušovskýn, ihmisoikeuksista, kansalaisuusasioista ja naisten asemasta vastaavan valiokunnan jäsenten ja Slovakian kansallisvaltuuston ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan Ján Figelin kanssa. Oikeusasiemies tapasi myös Slovakian julkisen syyttäjän Dobroslav Trnkan ja hänen varamiehensä Martin Laukon, korkeimman oikeuden presidentin Milan Karabinin ja Comeniusin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan dekaanin Marián Vrabkon.

Diamandouros piti Bratislavassa Comeniusin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa luennon aiheesta ”Demokratia, oikeusvaltio ja oikeusasiemies”. Hän tapasi myös Euroopan parlamentin Slovakian tiedotustoimiston päällikön Azelio Fulminin ja Irlannin Slovakian-lähetystön päällikön, suurlähettiläs Thomas Lyonsin Irlannin EU:n puheenjohtajakautta silmällä pitäen. Oikeusasiemies piti myös esitelmän EU:n suurlähettiläiden kokouksessa Slovakian kansallisvaltuuston kanslerinviraston tiloissa.

P. Nikiforos Diamandouros ja Slovakian oikeusasiamies Pavel Kandráč.
Bratislava, Slovakia, 18. helmikuuta 2004.

KYPROS

Helmikuun 29. päivän ja maaliskuun 3. päivän välisenä aikana oikeusasiamies piti tapaamisia, luentoja ja lehdistötilaisuuksia Kyproksessa.

Nikosian-vierailunsa aikana Diamandouros sai tilaisuuden keskustella Kyproksen presidentin Tassos Papadopoulosin, sisäasiainministerin Andreas Christoun, oikeuskansleri Solon Nikitasin ja Mihalis Attalidisin, joka oli Kyproksen entinen Euroopan unionin suurlähettiläs ja Kyproksen hallituksen edustaja Euroopan tulevaisuutta käsittelevässä valmistelukunnassa, kanssa. Oikeusasiamies tapasi myös edustajainkokouksen puhemiehen ja työväen edistyspuolueen (AKEL) puheenjohtajan Dimitris Christofiasin, demokraattisen yhteispuolueen (DISY) puheenjohtajan Nicos Anastasiadesin ja Kyproksen entisen presidentin ja demokraattisen yhteispuolueen (DISY) entisen puheenjohtajan Glafcos Cleridesin. Toisena vierailupäivänä Diamandouros tapasi sosiaalidemokraattisen liikkeen (KISOS-EDEK) puheenjohtajan Yiannakis Omiroun, Kyproksen entisen presidentin ja yhdistyneen demokraattipuolueen (EDI) puheenjohtajan George Vassilioun, Nicos Cleanthousin ja demokraattisen puolueen (DIKO) varapuheenjohtajan. Diamandouros tapasi Nikosian-matkansa aikana myös Euroopan komission Kyproksen lähetystön päällikön Adriaan Van Der Meerin ja Euroopan parlamentin Kyproksen tiedotustoimiston päällikön Anthony Comfortin.

Diamandouros piti vierailunsa aikana luennon Kyproksen keskuspankin konferenssisalissa konferenssissa, jonka nimi oli ”Julkishallinnon vastuullisuus demokratiaa vahvistavana tekijänä – Euroopan oikeusasiamiehen rooli”. Tapahtuman järjestivät yhteiskunnan uudistusfoorumi (OPEK) ja Strovolosin kaupunki. Tilaisuudessa puhuivat Kyproksen hallintoasiamies Eliana Nicolaou, sisäasiainministeri Andreas Christou, Strovolosin kaupunginjohtaja Savvas Iliofotou ja OPEKin puheenjohtaja Larkos Larkou. Puheita seurannutta vilkasta keskustelua yleisön kanssa ohjasi toimittaja Pavlos Pavlou. Nikosiassa ollessaan oikeusasiamies piti myös vuotuisen julkisen luennon Kyproksen yliopiston taloustieteen ja johtamistaidon tiedekunnassa. Luennon otsikkona oli ”Oikeusvaltio, demokratia ja oikeusasiamieslaitos Itä- ja Kaakkois-Euroopassa”.

Diamandouros piti myös luennon Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä kyproksenkreikkalaisten ja kyproksenturkkilaisten kokouksessa, jonka olivat yhdessä järjestäneet yhteiskunnan uudistusfoorumi (OPEK) ja kyproksenturkkilaisten kansalaisjärjestöjen liitto ”Tämä maa on meidän”. Luento pidettiin Yhdistyneiden kansakuntien Kyproksen päämajassa Ledran palatsissa Nikosian puolueettomalla vyöhykkeellä.

Kyproksen hallintoasiamies Eliana Nicolaou, P. Nikiforos Diamandouros sekä Kyproksen sisäasiainministeri Andreas Christou. Nikosia, Kypros, 2. maaliskuuta 2004.

TŠEKin TASAVALTA

Maaliskuun 21.–24. päivänä oikeusasiamies vieraili Tšekin tasavallassa Brnossa ja Prahassa.

P. Nikiforos Diamandouros luennoi oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoille Masarykin yliopistossa Brnossa, Tšekin tasavallassa, 22. maaliskuuta 2004.

Maaliskuun 22. päivänä tavattuaan Tšekin oikeusasiamiehen Otakar Motejlin Brnossa Diamandouros lounasti perustuslakituomioistuimen ja korkeimman hallinto-oikeuden jäsenten kanssa. Iltapäivällä Diamandouros piti Brnossa Masarykin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa luennon Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä. Luentotilaisuuteen osallistui noin 140 opiskelijaa.

Maaliskuun 23. päivänä oikeusasiamies vieraili Tšekin edustajainhuoneen vetoamusvaliokunnan puheenjohtajan Zuzka Rujbrovan, taman varamiehen ja valiokunnan hallintopaallikon luona. Iltapäivällä Diamandouros vieraili Tšekin tasavallan parlamentin senaatin puheenjohtajan Jan Rumlin, Jaroslava Moserovan (senaatin vanhempi jasen) ja senaatin jasenten Helena Rognerovan ja Josef Jarabin luona. Alkuillasta Diamandouros piti julkisen luennon asemastaan ja tyostaan noin 40 kansalaiselle Euroopan unionin tiedotuskeskuksessa (EUIC) Prahassa. Sen jalkeen Tšekin tasavallan apulaisoikeusministeri oli kutsunut oikeusasiamiehen illalliselle.

Tšekin oikeusasiamies Otakar Motejl, P. Nikiforos Diamandouros sekä Tšekin tasavallan apulaisulkoasiainministeri Pavel Vošalík. Praha, Tšekin tasavalta, 24. maaliskuuta 2004.

Maaliskuun 24. päivän aamuna oikeusasiamies vieraili Tšekin tasavallan parlamentin edustajainhuoneen puhemiehen Lubomir Zaorálekin luona. Myöhemmin aamupäivällä Diamandouros kävi Tšekin tasavallan apulaisulkoasiainministerin Pavel Vosalíkin luona.

LATVIA

Oikeusasiamies kävi Riiassa 14.–17. huhtikuuta.

Diamandouros tapasi latvialaisen kollegansa, Latvian kansallisen ihmisoikeustoimiston johtajan Olafs Brūversin, joka oli auttanut järjestämään Diamandourosin Latvian-vierailua ja joka osallistui Diamandourosin kanssa useisiin tapaamisiin Latvian viranomaisten kanssa. He tapasivat muun muassa yhteiskunnalliseen integraatioon liittyvistä erityistehtävistä vastaavan Latvian ministerin Nils Muižnieksin, Latvian parlamentin ihmisoikeuksista ja yleisistä asioista vastaavan valiokunnan puheenjohtajan Ina Druvieten ja muita valiokunnan jäseniä, Latvian ulkoasiainministerin Rihards Pīksin ja Latvian perustuslakituomioistuimen presidentin Aivars Endziņšin. Diamandouros vieraili myös Euroopan komission Latvian lähetystön päällikön Andrew Rasbashin luona Riiassa oleskellessaan.

P. Nikiforos Diamandouros, Latvian kansallisen ihmisoikeustoimiston johtaja Olafs Brūvers sekä Latvian perustuslakituomioistuimen presidentti Aivars Endziņš. Riika, Latvia, 16. huhtikuuta 2004.

Parantaakseen Latvian kansalaisten käsitystä oikeusasiamiehen työstä Diamandouros piti Riian akateemisessa oikeustieteellisessä koulussa julkisen luennon ”Kansalaisten oikeudet, muutoksenhakukeinot ja Euroopan oikeusasiamies”, jota tulivat kuuntelemaan koulun opiskelijat ja Latvian kansalaisyhteiskunnan edustajat.

LIETTUA

Käytyään Latviassa oikeusasiamies jatkoi matkaansa Vilnaan, jossa hän oleskeli 17.–21. huhtikuuta.

Vierailun aluksi Diamandouros tapasi Seiman oikeusasiamiestötoimistossa työskenteleviä kollegoitaan – oikeusasiamiestötoimiston päällikön Romas Valentukevičius ja muut oikeusasiamiehet Elvyra Baltutytėn, Rimante Šalaševičiūtėn, Kęstutis Virbickasin ja Zita Zamžickienėn. Sitten hän tapasi useita korkeita virkamiehiä, muun muassa Seiman virkaatekevän puhemiehen Česlovas Juršenasin, EU-asiainministeriön apulaisministerin Petras Auštrevičiusin, Seiman ihmisoikeusvaliokunnan puheenjohtajan Gediminas Dalinkevičiusin, Seiman varapuhemiehen, Eurooppa-asiainvaliokunnan puheenjohtajan Vytenis Andriukaitisin ja Eurooppa-asiainvaliokunnan jäsenen Gintaras Steponavičiusin. Lisäksi oikeusasiamies sai tilaisuuden keskustella lasten oikeuksien suojelusta vastaavan oikeusasiamiehen Gražina Imbrasienėn ja tasavertaisista mahdollisuuksista vastaavan Liettuan oikeusasiamiehen Aušrine Burneikienėn edustajan kanssa. Hän tapasi myös Liettuan perustuslakituomioistuimen tuomarit Zenonas Namavičiusin ja Vytautas Sinkevičiusin.

Vierailunsa aikana Diamandouros piti julkisen luennon Liettuan kansallisessa Martynas Mažvydas -kirjastossa otsikolla ”Kansalaisorientoituneen Euroopan rakentaminen – Euroopan oikeusasiamiehen rooli”. Luentotilaisuuteen osallistui yli 50 kansalaista ja Liettuan kansalaisyhteiskunnan edustajaa. Diamandouros piti myös Liettuan oikeustieteellisessä yliopistossa luennon nimeltä ”Demokratia, vastuullisuus ja oikeusasiamieslaitos”. Tilaisuuteen osallistui lähes 200 opiskelijaa ja tutkijaa. Samassa yhteydessä oikeusasiamies tapasi Liettuan oikeustieteellisen yliopiston dekaanin Alvydas Pumputisin ja muita yliopiston edustajia. Oleskellessaan Vilnassa Diamandouros tapasi myös Euroopan komission Liettuan lähetystön päällikön Michael Grahamin.

Liettuan Seimasin (parlamentin) puhemies Česlovas Juršėnas, Liettuan Seimasin oikeusasiamiestötoimiston johtaja Romas Valentukevičius sekä P. Nikiforos Diamandouros. Vilna, Liettua, 19. huhtikuuta 2004.

PUOLA

Huhtikuun 28. päivän ja toukokuun 2. päivän välisenä aikana oikeusasiamies piti tapaamisia, luentoja ja lehdistötilaisuuksia Puolassa.

Vierailu alkoi Puolan kansalaisoikeusasiamiehen Andrzej Zollin isännöimällä illallisella Krakovassa. Illalliseen osallistuivat muun muassa tutkimustyöhön ja kansainvälisiin suhteisiin erikoistuneen Jagiellonianin yliopiston vararehtori Maria Nowakowska ja Jagiellonianin yliopiston oikeustieteen laitoksen apulaisprofessori Fryderyk Zoll.

P. Nikiforos Diamandouros ja Puolan oikeusasiamies Andrzej Zoll.
Varsova, Puola, 30. huhtikuuta 2004.

Huhtikuun 29. päivänä Diamandouros tapasi Krakovan kaupunginjohtajan Jacek Majchrowskin. Sen jälkeen hän siirtyi tutkimukseen ja kansainvälisiin suhteisiin erikoistuneeseen Jagiellonianin yliopistoon, jossa hänet otti vastaan vararehtori Maria Nowakowska. Diamandouros piti yliopistossa oikeustieteen laitoksella julkisen luennon nimeltä ”Oikeusvaltio, demokratia ja oikeusasiamieslaitos – eurooppalainen näkökulma”. Tilaisuuden isäntänä toimi laitoksen apulaisprofessori Fryderyk Zoll. Luentotilaisuuteen osallistui yli 60 opiskelijaa.

Huhtikuun 30. päivänä Varsovassa Diamandouros tapasi ensin Euroopan komission Puolan lähetystön päällikön, suurlähettiläs Bruna Dethomasin ja Euroopan parlamentin tiedotustoimiston päällikön Toon Streppelin. Sen jälkeen Diamandouros tapasi kansalaisoikeusasiamiehen sekä asiamiehen toimiston yksikönjohtajia ja jaostonpäälliköitä. Lounaan jälkeen Zoll johti kokousta, johon osallistui monenlaisten kansalaisjärjestöjen edustajia. Sen jälkeen Diamandouros tapasi yhdessä apulaiskansalaisoikeusasiamiehen Jerzy Świątkiewiczin kanssa perustuslakituoimioistuksen presidentin Marek Safjanin, korkeimman hallinto-oikeuden presidentin Roman Hauserin ja senaatin puhemiehen Longin Pastusiakin.

Myöhemmin illalla Diamandouros piti julkisen luennon aiheesta ”Kansalaisten oikeudet, muutoksenhakekeinot ja Euroopan oikeusasiamies” Eurooppa-yliopiston Natolin-alueen eurooppalaisella foorumilla. Luentotilaisuuteen, jonka alusti Eurooppa-yliopiston vararehtori Piotr Nowina-Konopka, osallistui yli 60 nykyistä ja entistä opiskelijaa. Sen jälkeen oikeusasiamies siirtyi Andrzej Zollin kanssa seuraamaan EU:n laajentumisjuhllisuuksia Pilsudskin aukiolle, jossa he tapasivat Puolan presidentin Aleksander Kwasniewskin ja parlamentin molempien kamarien puhemiehet.

Toukokuun 1. päivän aamuna oikeusasiamies tapasi Puolan presidentin Aleksander Kwasniewskin, minkä jälkeen hän osallistui Puolan presidentin ja kulttuuriministerin isännöimään laajentumisen kunniaksi järjestettyyn brunssiin Varsovan kuninkaanlinnassa.

P. Nikiforos Diamandouros luennoi opiskelijoille Eurooppa-yliopiston Natolinin kampuksen eurooppalaisella foorumilla. Natolin, Puola, 30. huhtikuuta 2004.

ITÄVALTA

Oikeusasiamies vieraili Itävallassa 24.–25. toukokuuta.

Toukokuun 24. päivänä Diamandouros tapasi Wienissä Itävallan vastavalitun presidentin Heinz Fischerin, parlamentin alahuoneen puhemiehen Andreas Kholin ja tilintarkastustuomioistuimen presidentin Franz Fiedlerin. Oikeusministeri Dieter Böhmdorfer oli järjestänyt lounaan Diamandourosin kunniaksi.

Seuraavana päivänä oikeusasiamies tapasi Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskuksen johtajan Beate Winklerin ja Euroopan parlamentin Itävallan tiedotustoimiston päällikön Michael Reinprechtin. Diamandouros piti vierailunsa päätteeksi Wienin diplomaattisessa akatemiassa julkisen luennon aiheesta ”Oikeusvaltio, demokratia ja oikeusasiamies”. Tilaisuuden olivat järjestäneet yhdessä akatemia ja Euroopan komission Itävallan edustusto.

Itävallan oikeusasiamieslautakunnan puheenjohtaja Peter Kostelka, P. Nikiforos Diamandouros sekä Itävallan vastavalittu presidentti Heinz Fischer. Wien, Itävalta, 24. toukokuuta 2004.

ROMANIA

Oikeusasiamies vieraili Romaniassa 26.–28. toukokuuta.

Romanian oikeusasiamies Ioan Muraru, P. Nikiforos Diamandouros sekä Romanian perustuslakituomioistuimen presidentti Nicolae Popa. Bukarest, Romania, 28. toukokuuta 2004.

Diamandourosin ottivat vastaan Romanian kansanasiamies Ioan Muraru, hänen varamiehensä Gheorghe Iancu, laitoksen pääsihteeri Nicolae Lapa ja ulkosuhteiden asiantuntija Andreea Abrudan. Myöhemmin iltapäivällä Diamandouros vieraili Euroopan komission Bukarestin lähetystössä, jossa hän tapasi Phare-osaston päällikön Anne de Lignen sekä oikeus- ja sisäasioista vastaavan vastuuhenkilön Raluca Prunăn ja ryhmänjohtajan Camelia Suică.

Toukokuun 27. päivänä Diamandouros vieraili kansanasiamiehen toimistossa, jossa hän tapasi oikeusasiamiehen ja ylempiä henkilöstön jäseniä. Iltapäivällä vierailtiin Romanian oikeusministeriössä, jossa Diamandouros tapasi oikeusministeri Simona-Maya Teodoroiun. Toukokuun 28. päivänä Diamandouros vieraili Romanian perustuslakituomioistuimessa, jossa hänet otti vastaan toimielimen pääsihteeri Ruxandra Sabăreanu. Vierailu päättyi tapaamiseen perustuslakituomioistuimen presidentin Nicolae Popan kanssa.

KREIKKA

Kesäkuun 30. päivän ja heinäkuun 2. päivän välisenä aikana Diamandouros piti tapaamisia, luentoja ja lehdistötilaisuuksia Kreikassa. Kreikan oikeusasiamies Yorgos Kaminis osallistui hänen kanssaan kaikkiin tapahtumiin.

Kesäkuun 30. päivän aamuna Diamandouros tapasi sisäasiain, hallinnon ja hallinnon hajauttamisen ministerin Prokopis Pavlopoulosin. Sen jälkeen hän tapasi entisen pääministerin Costas Simitis ja Synaspismos-puolueen puheenjohtajan Nicos Constantopoulosin. Iltapäivällä Diamandourosin vastaanotti Kreikan parlamentin puhemies Anna Benaki-Psarouda sekä myöhemmin Kreikan kommunistipuolueen pääsihteeri Aleka Papatrifa ja ortodoksisen kansanliittopuolueen (LAOS) puheenjohtaja George Karatzaferis.

Illalla Diamandouros piti julkisen luennon kansallisessa tutkimussäätiössä. Kansalaisjärjestöjen "OPEK", "Paremvassi" ja "Kansalaisliike" isännöimän luennon aiheena oli "Euroopan oikeusasiamies Euroopan kansalaisten perusoikeuksien puolustusmekanismina". Seuraavana päivänä Diamandouros piti julkisen luennon Esperia Palace -hotellissa. Luennon, jonka oli järjestänyt ELIAMEP (kreikkalainen Eurooppa- ja ulkopolitiikan säätiö), aiheena oli "Euroopan oikeusasiamies, eurooppalainen julkishallinto ja Euroopan kansalaiset: kehittyvä suhde".

Kreikan oikeusasiamies Yorgos Kaminis, Kreikan pääministeri Kostas Karamanlis sekä P. Nikiforos Diamandouros. Ateena, Kreikka, 2. heinäkuuta 2004.

Myöhemmin samana päivänä Diamandouros tapasi yleiskreikkalaisen sosialistiliikkeen (PASOK) puheenjohtajan George Papandreoun. Illalla hän tapasi Kreikan presidentin Kostis Stefanopoulosin presidentinlinnassa.

Kesäkuun 2. päivänä Diamandouros tapasi Kreikan pääministeri Kostas Karamanlisin. Samana päivänä hän tapasi myös valtioneuvoston puheenjohtajan Christos Gerarisin sekä Euroopan parlamentin tiedotustoimiston päällikön George Kasimatisin ja Euroopan komission Ateenan edustuston päällikön George Markopoulitisin.

ALANKOMAAT

Diamandouros vieraili Alankomaissa (Rotterdamissa, Haagissa, Leidenissä ja Nijmegenissä) 15.–19. syyskuuta.

Haagissa Diamandouros tapasi kansallisen kollegansa, Alankomaiden oikeusasiamiehen Roel Fernoutin, joka osallistui hänen mukanaan tapaamisiin Alankomaiden Eurooppa-asioiden ministerin Atzo Nicolaïn ja valtioneuvoston jäsenen ja entisen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomarin Pieter Van Dijkin. Haagissa ollessaan Diamandouros tapasi myös Euroopan parlamentin jäsenen Lambert van Nistelrooijin, Euroopan parlamentin jäsenen Hans Bloklandin, Euroopan parlamentin jäsenen Corien Wortmann-Koolin sekä Euroopan komission Alankomaiden edustuston johtajan Nico Wegterin, Euroopan parlamentin tiedotustoimiston johtajan Sjerp van der Vaartin ja Eurooppaliikkeen Alankomaiden johtajan Marion van Emdenin.

Rotterdamissa oikeusasiamies piti kaksi julkista luentoa, joista toinen, ”Oikeusasiamiehen kaksoisrooli”, pidettiin kolmannessa EU:n julkishallinnon laatukonferenssissa ja toinen, ”Euroopan oikeusasiamies: hyvän hallinnon vartija”, Erasmus-yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa. Hän puhui myös Leidenin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa aiheesta ”Euroopan unionin perustuslaki ja Euroopan oikeusasiamiehen rooli”. Rotterdamissa Diamandouros tapasi myös kaupungin oikeusasiamiehen Migiel van Kinderenin.

P. Nikiforos Diamandouros ja Alankomaiden oikeusasiamies Roel Fernhout.
Haag, Alankomaat, 17. syyskuuta 2004.

Sunnuntaina 19. syyskuuta Diamandouros ja Fernhout osallistuivat Nijmegenissä "Market Garden" -operaation 60. vuosipäivän muistotilaisuuteen. Muistotilaisuus käsitti Nijmegenin kaupunginjohtajan tervetuliaissanat kaupungintalossa, liittoutuneiden veteraanien kulkueen ja seremonian, jossa laskettiin seppeleitä sotamuistomerkin luokse. Sekä Diamandouros että Fernhout laskivat seppeleet toimielintensä nimissä.

PORTUGALI

Oikeusasiamies vieraili Portugalissa 21.–22. lokakuuta 2004.

© Portugalin oikeusasiamies

P. Nikiforos Diamandouros, Portugalin oikeusasiamies Henrique Nascimento Rodrigues (toinen vasemalta) sekä heidän henkilökuntaansa.
Lissabon, Portugali, 21. lokakuuta 2004.

Kaksipäiväisen Lissabonin-vierailunsa aikana oikeusasiamies tapasi pääministerin Pedro Santana Lopesin, ulkoasiainministerin António Monteiron ja oikeusministerin José Aguiar Brancon. Hänet kutsuttiin myös kansalliskokouksen puhemiehen João Mota Amaralin isännöimälle lounaalle, johon osallistui korkeatasoisia parlamentin edustajia lähes kaikista poliittisista puolueista. Oikeusasiamies kävi epävirallisia keskusteluja oikeus- ja sisäasioista vastaavan Euroopan komission jäsenen António Vitorinon kanssa ja osallistui Portugalin oikeusasiamiehen järjestämälle illalliselle, johon osallistuivat myös korkeimman hallinto-oikeuden presidentti Manuel Fernando Dos Santos Serra, perustuslakituomioistuimen virkaatekevä presidentti Moura Ramos ja entinen ulkoasiainministeri ja nykyinen parlamentin jäsen Jaime Gama sekä Lissabonin yliopiston edustaja Jorge Miranda. Myös Euroopan parlamentin tiedotustoimiston päällikkö Paulo Sande järjesti oikeusasiamiehen vierailun aikana työlounaan, johon osallistuivat portugalilaiset Euroopan parlamentin jäsenet eli Assunção Esteves PPE-ryhmästä, Luís Manuel Capoulas Santos, Fausto Correia, António Costa, Edite Estrela, Emanuel Jardim Fernandes, Elisa Ferreira, Ana Maria Gomes ja Jamila Madeira PSE-ryhmästä sekä Ilda Figueiredo ja Sérgio Ribeiro UEN-ryhmästä.

Saadakseen viestinsä välitettyä myös kansalaisille oikeusasiamies puhui Euroopan komission Portugalin edustuston päällikön Margarida Marquesin järjestämässä tapahtumassa. Oikeusasiamiehen puheen aihe oli ”Kansalaisorientoituneen Euroopan rakentaminen: Euroopan oikeusasiamies ja Euroopan perustuslaki”. Tilaisuuteen osallistui yli 30 ihmistä, ja he osallistuivat aktiivisesti kysymys- ja vastausosioon, jossa käsiteltiin muun muassa maahanmuuttoa, syrjintää, terveyspalvelujen saantia ja hyvää hallintoa. Kokouksen jälkeen oli vastaanotto, jonka aikana oikeusasiamies keskusteli työstään yleisön jäsenten kanssa. Toisena vierailupäivänä oikeusasiamies puhui Lissabonin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa aiheesta ”Perusoikeudet Euroopan unionissa ja Euroopan oikeusasiamies”. Jorge Miranda esitteli oikeusasiamiehen noin 50 opiskelijasta ja tiedekunnan jäsenestä koostuvalle yleisölle.

RANSKA

Oikeusasiamies vieraili Pariisissa 1.–2. joulukuuta.

Pidettyään lyhyen kahdenvälisen tapaamisen Ranskan oikeusasiamiehen Jean-Paul Delevoyen kanssa Euroopan oikeusasiamies keskusteli Bernard Dreyfusin johtaman Ranskan oikeusasiamiehen toimiston yksikönpäällikköiden kanssa. Sen jälkeen hän lounasti entisen Ranskan oikeusasiamiehen Bernard Stasin kanssa. Lounaan aikana he keskustelivat Stasin nykyisestä tehtävästä, joka liittyy syrjinnän torjunnasta ja tasa-arvon edistämisestä vastaavan korkean viranomaisen perustamiseen Ranskaan. Sitten oikeusasiamies tapasi hallinnonuudistuksesta vastaavan valtiosihteerin Eric Woerthin sekä pääministerin Eurooppa-asioista vastaavan neuvonantajan Pascale Andrianin. Oikeusasiamiehen toisena vierailupäivänä hän tapasi valtioneuvoston varapuheenjohtajan Renaud Denoix de Saint-Marcin, perustuslakineuvoston jäsenen Jean-Claude Colliardin ja Eurooppa-asioiden ministerin Claudie Haignerén.

Kaksipäiväisen Pariisin-matkansa aikana oikeusasiamies puhui 35 opiskelijalle valtio-opin instituutissa aiheesta ”Euroopan oikeusasiamies ja Euroopan kansalaisuus”. Oikeusasiamiehen esitteli Renaud Dehousse ja tilaisuuden puheenjohtajana toimi valtio-opin tiedekunnan Eurooppa-foorumin pääsihteerin Florence Deloche-Gaudez. Oikeusasiamies tapasi matkansa aikana myös Euroopan parlamentin Pariisin tiedotustoimiston päällikön Jean-Guy Giraud’n ja Euroopan komission edustuston päällikön Yves Gazzon.

6.3 MUUT KONFERENSSIT JA TAPAAMISET

Oikeusasiameistä kutsutaan yhä useammin osallistumaan konferensseihin ja seminaareihin kaikkialle Eurooppaan. Keskusteltavat aiheet vaihtelevat EU:n pyrkimyksistä saada aikaan vuoropuhelua kansalaisten kanssa Euroopan perustuslakiin ja ehdotuksesta uudeksi unionin

perusoikeusvirastoksi mahdollisuuteen antaa lainsäädäntöä EU:n toimielinten ja laitosten hyvästä hallinnosta. Oikeusasiamies osallistuu mielellään aktiivisesti näihin kokouksiin, jotka auttavat parantamaan hänen työnsä tunnettuutta tärkeiden sidosryhmien keskuudessa. Jos hän ei voi osallistua henkilökohtaisesti, oikeusasiamies uskoo toimielimen edustustehtävän sopivalle henkilöstön jäsenelle.

Lisäksi oikeusasiamies kertoo työstään ja aiheista, joita häntä pyydetään käsittelemään, tapaamisissaan esimerkiksi poliittisten edustajien, kansalaisjärjestöjen jäsenten, eturyhmien, opiskelijoiden ja kansalaisten kanssa. Oikeusasiamiehen henkilöstö on myös aktiivinen tällä saralla. Seuraavassa kohdassa selostetaan, minkälaisia toimintoja vuonna 2004 toteutettiin.

OIKEUSASIAMIEN TOIMET

Epävirallinen ministerikokous ”Kommunikoiva Eurooppa” – Wicklow, Irlanti

Oikeusasiamies osallistui 6.–7. huhtikuuta Irlannin Eurooppa-asioiden ministerin Dick Rochen Wicklow’n maakunnassa Irlannissa järjestämään epäviralliseen ministerikokoukseen. Konferenssin aiheena oli ”Kommunikoiva Eurooppa”, ja siihen osallistui Eurooppa-asioista vastaavia ministereitä ja valtiosuhteita nykyisistä ja tulevista jäsenvaltioista sekä hakijavaltioista, Länsi-Balkanin valtuuskuntia ja EU:n toimielinten edustajia. Diamandouros puhui konferenssissa ministeri Rochen virallisen avauksen ja Euroopan parlamentin puhemiehen Pat Coxin ja Euroopan komission jäsenen António Vitorinon puheiden jälkeen. Hän korosti tärkeää roolia, joka oikeusasiamiehellä on kansalaisten vaikutusvallan lisäämisessä ja heidän oikeuksistaan tiedottamisessa. Hän totesi, että oikeusasiamies voi näin auttaa vastaamaan haasteeseen, joka luoda laajentuneen unionin kansalaisille ”kommunikoiva Eurooppa”. Diamandouros korosti myös tarvetta tarjota kansalaisille konkreettisia tuloksia antamalla heille tilaisuus nauttia EU-oikeuksista täysimääräisesti.

Kansainvälinen konferenssi ”Perustuslakituomioistuinten asema Euroopan unioniin liittymisen jälkeen” – Bled, Slovenia

Oikeusasiamies osallistui Bledissä Sloveniassa 30. syyskuuta–2. lokakuuta pidettyyn kansainväliseen konferenssiin, jonka aiheena oli ”Perustuslakituomioistuinten asema Euroopan unioniin liittymisen jälkeen”. Konferenssin avasi Slovenian perustuslakituomioistuimen presidentti Dragica Wedam Lukić. Avauspuheenvuoroja pitivät Euroopan komission Slovenian lähetystön päällikkö Erwan Fouéré, Euroopan perustuslakituomioistuinten kansainvälisen konferenssin puheenjohtaja Christos Artemides, Andorran perustuslakituomioistuimen tuomari Didier Maus, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen presidentti Luzius Wildhaber, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentti Vassilios Skouris ja oikeusasiamies Diamandouros.

Sen jälkeen kerrottiin eräiden EU:n jäsenvaltioiden perustuslakituomioistuinten EU:n oikeusjärjestelmään liittyvistä kokemuksista. Puheenvuoroja pitivät Itävallan, Saksan ja Italian perustuslakituomioistuinten edustajat.

Tšekin tasavallan, Unkarin, Latvian, Liettuan, Puolan ja Slovenian perustuslakituomioistuinten edustajat sekä Kyproksen ja Viron korkeimman oikeuden edustajat esittelivät 1. lokakuuta EU:hun liittymiseen liittyviä perustuslain muutoksia ja perustuslakituomioistuinten roolia EU:hun liittymisen jälkeen sekä arvioivat valmiuttaan vastata uusiin haasteisiin.

Päätöspuheenvuoron piti Dragica Wedam Lukić.

P. Nikiforos Diamandouros puhuu kansainvälisessä konferenssissa "Perustuslakituomioistuinten asema Euroopan unioniin liittymisen jälkeen". Bled, Slovenia, 30. syyskuuta 2004.

34. Asser Colloquium -keskustelutilaisuus Euroopan oikeudesta – Haag, Alankomaat

Lokakuun 15. päivänä Diamandouros osallistui Asser Colloquiumin 34:nteen Euroopan oikeutta käsittelevään istuntoon, jonka aiheena oli "EU:n perustuslaki: paras keino edetä?". Diamandouros osallistui rinnakkaisistuntoon III aiheesta "Euroopan unionin demokraattinen elämä" pitämällä luennon "Euroopan oikeusasiamies ja Euroopan perustuslaki". Istunnon puheenjohtajana toimi Utrechtin hallintokoulun professori Deirdre Curtin.

Luento Ateenan yliopistossa – Kreikka

Joulukuun 22. päivänä oikeusasiamies piti Ateenan yliopiston valtio-opin ja julkishallinnon laitoksella luennon. Luento oli osa laitoksen Eurooppa-opintojen ja kansainvälisten opintojen jatko-opinto-ohjelmaa. Oikeusasiamiehen luennon aihe oli "Oikeusvaltio, demokratia, vastuullisuus ja oikeusasiamieslaitos".

Muut

Diamandouros tapasi 19. tammikuuta Pariisissa Ranskan Eurooppa-asioiden ministerin Noelle Lenoirin ja keskusteli tämän kanssa eräistä Euroopan oikeusasiamiehen toimistoon liittyvistä hallinnollisista kysymyksistä.

Tammikuun 28. päivänä oikeusasiamies piti julkisen luennon Udinen yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa Italiassa. Diamandourosin toivotti tervetulleeksi yliopiston rehtori Furio Honsell. Luentotilaisuuteen osallistui noin 100 henkilöä, joiden joukossa olivat kansainvälisen oikeuden professori Maurizio Maresca ja alueellinen Friuli Venezia – Giulian oikeusasiamies Caterina Dolcher.

Samana päivänä oikeusasiamies tapasi Italian Friuli Venezia – Giulian alueen presidentin Riccardo Illyn. Tapaamisen aikana oikeusasiamies esitteli eurooppalaista hyvän hallintotavan säännöstöä, josta presidentti oli hyvin kiinnostunut. Presidentti ehdotti myöhemmin, että Friuli Venetsia – Giulian aluehallinto ottaisi sen käyttöön.

P. Nikiforos Diamandouros ja oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoita Udinen yliopistossa, Italiassa, 28. tammikuuta 2004.

Myöhemmin samana päivänä oikeusasiamies esitteli työtään Triesten kauppakamarin jäsenille. Kokoukseen osallistui myös Triesten oikeusasiamies Alessandro Zanmarchi.

Tammikuun 29. päivänä Diamandouros puhui italialaisen Triesten yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijoille. Hänet esitteli oikeustieteen laitoksen johtaja Sergio Bartole.

Helmikuun 11. päivänä Asturiasin (Espanja) aluehallinnon ulkosuhteista vastaava ministeri García Valledor vieraili Euroopan oikeusasiamiehen luona Strasbourgissa. Hänen mukanaan saapuivat kabinetin päällikkö Jorge Prado, Euroopan parlamentin jäsen Maria Luisa Bergaz ja Euroopan parlamentin yhtyneen vasemmiston ryhmän poliittinen neuvonantaja Dionisio Fernández. García Valledor ilmaisi Asturiasin hallinnon olevan halukas tekemään alueparlamentille lakiehdotuksen oikeusasiamiehen perustamisesta. Diamandouros piti aloitetta tervetulleena ja tarjosi omaa ja henkilöstönsä tukea.

Maaliskuun 9. päivänä Diamandouros tapasi useita Euroopan parlamentin vammaisten tukiryhmän (EPDSG) jäseniä, joita olivat Marie Luijten, Saija Järventausta, Helge Poulsen ja Philip Scott. EPDSG, johon kuuluu useita vammaisiin liittyvistä asioista kiinnostuneita parlamentin virkailijoita, ilmaisi tukevansa oikeusasiamiehen työtä vammaisten integroinnin hyväksi. Ryhmän edustajat olivat tyytyväisiä oikeusasiamiehen oma-aloitteiseen tutkimukseen, jonka aiheena oli vammaisten sopeutuminen, ja hänen kannanottoihinsa monissa kanteluissa, jotka koskivat vammaisten lasten sopeutumista Eurooppa-kouluihin. Diamandouros kertoi yleisesti toiminnastaan kyseisellä alalla ja kannusti EPDSG:tä toimittamaan jatkossakin tietoa, joka voisi auttaa oikeusasiamestä hänen tutkimuksissaan.

Maaliskuun 12. päivänä Unkarin oikeusministeri Péter Bórándy sekä Judit Demeter, Lipót Holztz ja István Somogyvári ja Euroopan neuvoston Unkarin suurlähettiläs Zoltán Taubner vierailivat Diamandourosin luona Strasbourgissa. Tapaamisen aikana keskusteltiin monista aiheista, kuten yhteistyöstä Unkarin parlamentin asiameisten ja Euroopan oikeusasiamiehen välillä Unkarin EU:hun liittymistä silmällä pitäen.

Maaliskuun 25. päivänä Euroopan oikeusasiamies piti julkisen luennon Genovan yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa Italiassa. Diamandourosin esitteli tiedekunnan dekaani Adriano Giovannelli. Luentotilaisuuteen osallistui noin 70 henkilöä.

Samana päivänä Diamandouros oli pääpuhujana konferenssissa, jonka järjesti Genovassa *Società di letture e conversazioni scientifiche*. Hänet toivotti tervetulleeksi yhteisön puolesta sen puheenjohtaja Umberto Costa sekä Gianpaolo Gandolfo. Diamandouros puhui aiheesta "Oikeusvaltio, demokratia ja oikeusasiamieslaitos: eurooppalainen näkökulma".

Maaliskuun 26. päivänä Diamandouros tapasi Genovassa Ligurian neuvoston puheenjohtajan Francesco Buzzonen ja keskusteli tämän kanssa Euroopan oikeusasiamiehen roolista.

Maaliskuun 27. päivänä Diamandouros tapasi Lericissä Italiassa Lericin kaupunginjohtajan Emanuele Frescon suhdetoiminnasta vastaavan toimiston avajaistilaisuudessa.

Syyskuun 14. päivänä Diamandouros tapasi Strasbourgissa Japanin parlamentin jäsenet Taro Nakayaman, Yoshito Sengokun, Yukio Edanon, Okiharu Yasuokan ja Motohiko Kondon. Parlamentin jäsenten ja Japanin perustuslakia käsittelevän tutkimusvaliokunnan jäsenten mukana saapui Japanin Strasbourgin pääkonsuli Ryuichi Shoji. Tapaamisessa keskusteltiin Euroopan unionin perustuslailliseen kehyykseen liittyvistä asioista ja Euroopan oikeusasiamiehen roolista ja työstä.

Marraskuun 16. päivänä Diamandouros puhui yli 100 italialaiselle opiskelijalle, jotka olivat saapuneet Strasbourgisiin kaksipäiväiselle vierailulle Euroopan parlamenttiin. Opiskelijat olivat voittaneet parlamentin järjestämän kilpailun, jolla pyrittiin lisäämään EU-asioiden tuntemusta. Oikeusasiamies kertoi opiskelijoille roolistaan ja vastaili työtään koskeviin kysymyksiin.

Joulukuun 10. päivänä Diamandouros vieraili hänen pyhyytensä Konstantinopolin, uuden Rooman arkkipiispan ja ortodoksisen kristillisen kirkon ekumeenisen patriarkan Bartolomeuksen luona osallistuessaan Istanbulissa Turkissa järjestettyyn konferenssiin.

OIKEUSASIAMIEHEN HENKILÖSTÖN TOIMET

Tapaukset ja kokoukset

Helmikuun 24. päivänä oikeudellinen pääneuvonantaja Olivier Verheecke tapasi Azerbaidžanin EU:n valtuuskunnan edustajat Anar Cahangirlin ja Anar Karimovin ja keskusteli heidän kanssaan mahdollisesta yhteistyöstä hiljattain perustetun Azerbaidžanin oikeusasiamiehen ja Euroopan oikeusasiamiehen välillä.

Toukokuun 13. päivänä Yhdysvaltain Pittsburghin yliopiston jatko-opiskelija Kostas Kourtikakis vieraili Euroopan oikeusasiamiehen Brysselin-toimistossa ja haastatteli oikeusasiamiehen Internet- ja tiedotusvastaavaa Ben Hagardia ja tiedottajaa Rosita Agnew'ta Euroopan oikeusasiamiesten verkostosta. Sen jälkeen Kourtikakis matkusti Strasbourgisiin, jossa hän haastatteli oikeusasiamiestä, oikeudellisen osaston johtajaa Ian Hardenia ja oikeudellista neuvonantajaa Peter Bonnoria. Haastatteluissa käsiteltiin Euroopan oikeusasiamiesten verkoston roolia EU:n oikeuden asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamisessa jäsenvaltioiden tasolla.

Lokakuun 1. päivänä Olivier Verheecke vastasi oikeusasiamiehen toimiston entisen harjoittelijan ja Oxfordin yliopiston jatko-opiskelijan Alexandros Tsadirasin kysymyksiin oikeusasiamiehen työstä. Lokakuun 8. päivänä Verheecke tapasi Amsterdamin yliopiston opiskelijan Neeltje Smistkampin vastaavaa haastattelua varten.

Lokakuun 5. päivänä Ian Harden ja Rosita Agnew matkustivat Amsterdamiin epäviralliseen ministerikokoukseen, jonka aiheena oli "Kommunikoiva Eurooppa". Kokous oli jatkoa Wicklow'ssa Irlannissa huhtikuussa 2004 pidetylle ensimmäiselle samaa aihetta käsittelevälle kokoukselle. Sen kutsui koolle Alankomaiden Eurooppa-asioiden ministeri Atzo Nicolai. Kokouksessa käsiteltiin kysymystä siitä, miten kansalaiset voisivat kokea voimakkaammin kuuluvansa Eurooppaan erityisesti Euroopan perustuslakia käsitteleviä tulevia kansanäänestyksiä silmällä pitäen.

Kokoukseen osallistui ministereitä tai virkamiehiä kaikista 25 jäsenvaltiosta sekä hakijavaltaista, ja komission jäsenet António Vitorino ja Margot Wallström sekä Euroopan parlamentin puhemies Josep Borrell. Entinen Euroopan parlamentin puhemies Pat Cox johti puhetta. Oikeusasiamies ei itse voinut osallistua kokoukseen, mutta hänen laatimansa asiakirja ”Kommunikoiva Eurooppa – perustuslain tarjoamat mahdollisuudet” jaettiin kaikille osallistujille ja tiedotusvälineille. Keskustelu käytiin julkisesti.

Marraskuun 23. päivänä Olivier Verheecke sai Brysselin-toimistoon vieraakseen Zagrebin yliopiston perustuslakioikeuden ja Eurooppa-oikeuden professorin Sinisa Rodinin, joka oli vierailulla EU:n toimielimissä Euroopan unionin vierailijaohjelman puitteissa.

Joulukuun 6.–7. päivänä Ruotsin julkishallinnon virasto järjesti epävirallisen asiantuntijakokouksen, jossa keskusteltiin EU:n hallintolainsäädännön mahdollisuudesta ja pohdittiin tulevan eurooppalaisen hallinnollisen alueen mahdollisuutta. Kokoukseen osallistui yli 50 henkilöä, joiden joukossa oli virkamiehiä ja akateemikkoja kaikkialta Euroopasta. Ian Harden ja Rosita Agnew edustivat oikeusasiamiehen toimistoa. Ensimmäisen päivän istunnossa, jonka aiheena oli ”Hyvän hallinnon sääntely EU:n toimielimissä: tähänastiset kokemukset ja III-398 artiklan mahdollisuudet”, Harden puhui eurooppalaisesta hyvän hallintotavan säännöstöstä. Toisena päivänä perehdyttiin aiheeseen ”Jäsenvaltioiden hallintojen yhteensovittaminen: voiko Euroopan hallinnollisesta alueesta laatia suunnitelman?”

Joulukuun 9. päivänä Olivier Verheecke sai vieraakseen Brysselin-toimistoon EU:n Alankomaiden pysyvän edustuston kauppasihteerin Lodewijk Bosin, jolle hän antoi tietoa yritysten mahdollisuuksista kannella oikeusasiamiehelle.

Joulukuun 15. päivänä Olivier Verheecke osallistui korkean tason paneelikeskusteluun aiheesta ”Ehdotettu EU:n ihmisoikeusvirasto: mahdollisuus edistää johdonmukaista ihmisoikeuspolitiikkaa”, jonka järjesti Brysselissä toimiva suunnitteluryhmä ”The Centre”. Keskustelua johti Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies ja Leuvenin katolisen yliopiston professori Walter van Gerven. Paneelin puhujia olivat Euroopan komission oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden pääosaston pääjohtaja Jonathan Faull, Euroopan neuvoston edustaja Jorg Polakiewicz ja Irlannin ihmisoikeuskomitean presidentti Alpha Connelly. Esitelmien jälkeen käytiin vilkasta keskustelua.

Esittelyt ryhmille

Diamandouros ja hänen henkilöstönsä jäsenet kertoivat vuonna 2004 oikeusasiamiehen roolista ja työstä seuraaville:

Tammikuu

- ryhmä opiskelijoita *Hochschule Magdenburg-Stendal* -koulusta Saksasta
- ryhmä opiskelijoita Strasbourgissa sijaitsevan Schumanin yliopiston *the Institut des Hautes Etudes Européennes* -laitoksesta Ranskasta

Helmikuu

- 50 opiskelijaa ja Willem Bonekamp Twenten yliopistosta Alankomaista
- 10 latvialaisten kansalaisjärjestöjen edustajaa
- 40 opiskelijaa ja ryhmän johtaja Michael McKeever Trinity School of Nottinghamista Yhdistyneestä kuningaskunnasta
- virkamiehiä Saksan liittovaltion julkishallinnon akatemiasta. Ryhmän mukana saapui seminaarin johtaja Christiane Bödding.

Maaliskuu

- 10 ylempää virkamiestä, jotka osallistuivat ranskalaisen *Ecole Nationale d'Administration* -koulun (ENA) Strasbourgissa, Ranskassa järjestämään seminaariin
- seitsemän Tanskan parlamentin EU-asioiden osaston virkamiestä
- 50 opiskelijaa eurooppalaisten oikeustieteen opiskelijoiden yhdistyksestä (*European Law Students' Association, ELSA*) Padovasta Italiasta
- *Club des médiateurs du service public* -järjestön jäseniä Pariisissa. Tapaamisen oli järjestänyt RATP:n (Pariisin kaupunkiliikenneviranomainen) oikeusasiamies Cyrille de La Faye.
- ryhmä opiskelijoita Etelä-Tanskan yliopistosta Odensesta
- 45 opiskelijaa *Technische Universität Chemnitz* -korkeakoulusta Saksasta Strasbourgii suuntautuneen *Bildungswerk Sachsen der Deutschen Gesellschaft e.V.*:n järjestämän matkan yhteydessä. Osallistujien mukana saapui Elke Feiler *Bildungswerkistä*.

Huhtikuu

- 45 opiskelijaa, joiden mukana heidän opettajansa Graf *Staatliche Berufsschule Landsberg am Lech* -koulusta Baijerista Saksasta
- 50 opiskelijaa Saarbrückenin yliopiston *Europa-Institut* -laitoksesta Saksasta. Opiskelijoiden mukana saapuivat Hörrmann ja Elsner *Europa-Institutista*.
- 17 oppilasta Agrigenton maakunnasta Italiasta. Oppilaiden matka Strasbourgii oli palkinto "Eurooppalainen identiteetti" -kilpailun voittajille.
- 27 romaniaalaista harjoittelijaa, jotka osallistuivat julkishallintoa käsittelevään seminaariin *Ecole Nationale d'Administration* -koulussa (ENA) Strasbourgissa Ranskassa
- 50 *European Information Association* -yhdistyksen Edinburghissa Skotlannissa pidetyn vuosikonferenssin osallistujaa. Konferenssin aiheena oli "Muuttuva Eurooppa: haasteet ja mahdollisuudet tiedotuksen ammattilaisille".
- 50 *International Kolping Society* -yhdistyksen eurooppalaisen seminaarin osallistujaa. Seminaaria johti Anton Salesny.

Toukokuu

- 20 opiskelijaa Eberhard Karls -yliopistosta Tübingenistä Saksasta. Vierailun järjesti Rudolf Hrbek.
- ryhmä, johon kuului 16 virkamiestä eri Aasian maista ja joka osallistui *Centre des Etudes Européennes de Strasbourg*in järjestämään koulutuskurssiin. Ryhmän mukana oli Felix Müller.
- 35 opiskelijaa Keski- ja Itä-Euroopan maista *Bildungswerk Sachsen der Deutschen Gesellschaft e.V.*:n edustajan Elke Feilerin järjestämän vierailun yhteydessä. Feiler järjesti myös 35:lle Saksin elinkeinojärjestöjen ja yrittäjien edustajalle vierailun, jonka aikana he saivat kuulla oikeusasiamiehen työstä.
- 34 Kööpenhaminan sosiaalidemokraattipuolueen jäsentä Tanskasta
- 30 opiskelijaa Viadrinan yliopistosta Frankfurt an der Oderista Saksasta
- 30 oppilasta sairaanhoitokoulusta Hernestä Saksasta *Karl-Arnold-Stiftung*in Königswinterissä järjestämän seminaarin yhteydessä

- Euroopan komission laajentumisasioiden pääosaston (TAIEX-yksikön) uusien jäsenvaltioiden sekä Romanian, Bulgarian ja Turkin parlamenttien jäsenille järjestämän kaksipäiväisen tilaisuuden ”Seminaari vetoomuksista ja EU:n kansalaisten oikeuksista” osallistujat
- 30 vierailijaa Ruotsin pelastushallintokeskuksesta sekä keskuksen edustaja Ing-Marie Persson
- 30 Espanjassa sijaitsevan Aragonin alueen virkamiestä, jotka osallistuivat julkishallinnon Eurooppa-instituutin (European Institute of Public Relations, EIPA) järjestämään seminaariin

Kesäkuu

- julkishallinnon Eurooppa-instituutin (European Institute of Public Relations, EIPA) järjestämän kaksipäiväisen seminaarin ”Kilpailukyvyyn tukeminen korkealaatuisella julkishallinnolla” osallistujat
- 50 opiskelijaa Potsdamin yliopistosta Saksasta sekä heidän mukanaan Eckart Klein
- ryhmä valtiotieteen opiskelijoita ja heidän apulaisprofessorinsa Francesca Vassallo Etelä-Mainen yliopistosta Yhdysvalloista
- 23 henkilön ryhmä, johon kuului *Volksbank Böhlin* valvontakomitean jäseniä, Saksasta. Ryhmän mukana oli Klaus Gras.
- Euroopan komission laajentumisasioiden pääosaston (TAIEX-yksikön) Bulgarian parlamentin jäsenille ja bulgarialaisille komissiossa työskenteleville asiantuntijoille järjestämän ”Seminaarin vetoomuksista ja EU:n kansalaisten oikeuksista” osallistujat
- *Justicen* yhdessä *Monckton Chambersin* ja *Doughty Street Chambersin* kanssa Lontoossa järjestämän seminaarin ”Ihmisoikeudet ja Euroopan unioni” osallistujat
- 30 *Kiwanis Clubin* jäsentä Offenburgista Saksasta
- 50 oppilasta Badenista Itävallasta

Heinäkuu

- 30 ranskalaista asianajajaa *Entretiens communautaires* -koulutuspäivän yhteydessä. Tilaisuuden järjesti Brysselissä *Délégation des Barreaux de France*.
- 35 edustajaa Mittelfrankenin alueen kouluista vastaavasta osastosta Saksasta

Syyskuu

- 40 opiskelijaa, jotka osallistuivat *Karl-Arnold-Stiftungin* Königswinterissä Saksassa järjestämään seminaariin. Opiskelijoiden mukana oli Benjamin Wittekind.
- ryhmä vierailijoita Kiinan kansantasavallan vetoomustoimistosta (*State Bureau for Letters and Calls*)
- 30 virkamiestä eri Saksan ministeriöistä *Bundesakademie für Öffentliche Verwaltungin* järjestämän Brysselin-vierailun yhteydessä
- 30 sihteerä, jotka työskentelevät Nordrhein-Westfalenin kouluissa, *Karl-Arnold-Stiftungin* Königswinterissä järjestämän seminaarin yhteydessä

Lokakuu

- opiskelijat, jotka osallistuivat *European Institute of Public Affairs and Lobbying* -instituutin (EIPAL) 19. istuntoon Brysselissä
- 30 *Karl-Arnold-Stiftungin* Königswinterissä järjestämän seminaarin osallistujaa

- 20 *Bildungswerk für Demokratie, soziale Politik und Öffentlichkeit* -ryhmän jäsentä Saksasta
- ryhmä vierailijoita Kreikan eurotietokeskuksista
- 25 henkilöä, jotka työskentelevät kristillisdemokraattien liitossa Saksassa, *Karl-Arnold-Stiftungin* Königswinterissä järjestämän seminaarin yhteydessä

Marraskuu

- Budapestissä järjestetyn konferenssin ”Sananvapaus tänään ja huomenna” osallistujat. Konferenssin järjestivät *Open Society Archive* ja Unkarin tietosuoja- ja sananvapausvaltuutettu Attila Péterfalvi.
- 60 *Club Europeen* jäsentä ja ryhmän johtaja, Strasbourgin kaupunginjohtajan Eurooppa-asioista ja kansainvälisistä asioista vastaava avustaja Pascal Mangin, Ranskasta
- 120 AKEL-puolueen Nikosiassa Kyproksessa järjestetyn seminaarin osallistujaa
- 30 virkamiestä ja toimittajaa Kreikasta, jotka olivat vetoomusvaliokunnan varapuheenjohtaja Maria Matsouka
- 25 Saksan kristillisdemokraattien liitossa työntekijää *Karl-Arnold-Stiftungin* Königswinterissä järjestämän seminaarin yhteydessä
- ryhmä kroatialaisia ylempiä virkamiehiä *Ecole Nationale d'Administrationin* (ENA) Strasbourgissa Ranskassa järjestämän seminaarin yhteydessä

Joulukuu

- eurooppalaiseen hallinto-oikeuteen erikoistuvia tutkijoita, jotka osallistuivat yliopistollisen Eurooppa-instituutin oikeustieteen osaston edustajan Jacques Zillerin järjestämään seminaariin

6.4 SUHTEET TIEDOTUSVÄLINEISIIN

Tiedotusvälineet ovat tärkeässä roolissa oikeusasiamiehen reagoivan ja ennakoivan työn vaikutusten tukemisen kannalta. Lehdistö, radio ja televisio sekä sähköiset viestimet auttavat kertomaan oikeusasiamiehen tarjoamasta palvelusta kansalaisille uutisoimalla hänen kantelujen käsittelyyn ja tiedotuksen liittyviä toimiaan. Yhtä lailla tärkeää on myös se, että tiedotusvälineet kiinnittävät huomiota niihin tapauksiin, joissa tietty julkinen painostus voi olla paikallaan, eli erityisesti sellaisiin tapauksiin, joissa oikeusasiamies katsoo tarpeelliseksi esittää kriittisen huomautuksen, suositusluonnoksen tai erityiskertomuksen parlamentille. Tällaisissa tapauksissa tiedotusvälineet voivat painottaa tapauksen tärkeyttä ja kannustaa siten toimielintä tai laitosta löytämään kansalaista tyydyttävän ratkaisun. Lisäksi oikeusasiamiehen on silloin tällöin annettava tiedotusvälineille selonteko painopisteistään ja näkemyksistään ja niiden taustalla olevista syistä.

Oikeusasiamiehen tiedotustoimintaan kuuluvat esimerkiksi haastattelut, lehdistötilaisuudet, kirjalliset artikkelit ja lehdistötiedotteet. Toimet voivat liittyä johonkin tärkeään tapahtumaan, kuten esimerkiksi vuosikertomuksen esittelyyn Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnalle, tai suoraan oikeusasiamiehen tutkimukseen. Oikeusasiamies saa jokaisen yhteydenoton yhteydessä tilaisuuden vastata tehtävänsä käsitteleviin kysymyksiin, selittää näkemyksiään keskeisistä asioista, painottaa painopistealueita ja hahmotella tavoitteitaan.

Oikeusasiamies antoi 34 lehdistötiedotetta vuonna 2004 eli tiedotteen 11 päivän välein. Lehdistötiedotteet jaettiin toimittajille ja asiasta kiinnostuneille osapuolille kaikkialle Eurooppaan, ja auttoivat saamaan julkisuutta tärkeimmille vuoden aikana käsitellyille tapauksille. Tapauksia olivat

muun muassa radioaktiivisen materiaalin käsittelyssä ilmenneet ongelmat komission Transuraanien tutkimuslaitoksessa Saksassa, Euroopan komission toimet vammaisten sopeuttamiseksi ja mahdolliset puutteet petosväitteitä koskeneessa OLAFin tutkimuksessa.

Oikeusasiamies antoi yli 40 haastattelua sanomalehtien, radion ja television sekä sähköisen median edustajille vuonna 2004 Strasbourgissa, Brysselissä ja kauemmaksi suuntautuneilla tutustumiskäynneillään. Hän myös esitteli työtään ja vastasi kysymyksiin lehdistötilaisuuksissa, tiedotustilaisuuksissa, tapaamisissa ja lounailla. Seuraavassa luetellaan oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä vuonna 2004 antamia haastatteluja ja vuoden aikana järjestettyjä tiedotustapahtumia.

- Tammikuun 8. päivänä oikeusasiamies antoi haastattelun Saksan valtion radion ARD:n toimittajalle Cai Rienäckerille. Kysymykset käsittelivät oikeusasiamiehen tärkeimpiä tavoitteita, Saksasta lähtöisin olevia onnistuneeseen tulokseen päättyneitä tapauksia ja yhteistyötä kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten kanssa.
- Tammikuun 13. päivänä oikeusasiameistä haastatteli Lise Lancon *Strasbourg Magazin*esta. Toimittaja kyseli yleisiä asioita oikeusasiamiehen työstä, kuten käsiteltyjen kantelujen määrää ja tyyppiä ja toimia, joihin on ryhdytty oikeusasiamiehen tunnettuuden parantamiseksi.
- Tammikuun 14. päivänä italialainen toimittaja Paolo Magagnotti haastatteli Diamandourosia Euroopan oikeusasiamiehen tehtäviä käsittelevää, Italiassa ja muuallakin lähetettävää lyhyttä dokumenttiohjelmaa varten.
- Tammikuun 15. päivänä oikeusasiamies antoi puhelinhaastattelun kyproslaisen viikkolehden *Neos Typosin* toimittajalle Tina Spiliotille. Spilioti kyseli oikeusasiamiehen työstä erityisesti tulevaisuuden jäsenvaltioissa.
- Tammikuun 26. päivänä Slovenian valtion televisio haastatteli oikeusasiameistä hänen vieraillessaan Sloveniassa. Diamandouros vastasi kysymyksiin, jotka käsittelivät Euroopan oikeusasiamiehen tehtäviä ja suhteita Slovenian ihmisoikeusasiamieheen Matjaž Hanžekiin.
- Tammikuun 27. päivänä Slovenian oikeusasiamiehen toimisto järjesti lehdistötilaisuuden Euroopan oikeusasiamiehen vierailun päätteeksi. Tilaisuuteen osallistui noin 15 toimittajaa, jotka esittivät kysymyksiä EU:n hallinnon laadusta ja hallinnon reaktiosta oikeusasiamiehen tutkimuksiin. He halusivat myös kuulla esimerkkejä Euroopan oikeusasiamiehen käsittelemistä kanteluista.
- Myöhemmin samana päivänä oikeusasiameistä haastattelivat Urška Mlinarič Slovenian valtakunnallisesta sanomalehdestä *Večeristá*, Barbara Kužnik valtakunnallisesta radiosta ja Tanja Taštanoska *Žurnal*-viikkolehdestä.
- Tammikuun 29. päivänä Euroopan oikeusasiamies ja Friuli Venezia – Giulian alueellinen oikeusasiamies Caterina Dolcher osallistuivat Triesten aluevaltuuston järjestämään lehdistötilaisuuteen Italiassa. Tilaisuuden aikana Diamandouros vastasi seuraavien toimittajien kysymyksiin: Pietro Comelli, *Il Piccolo*, Luciano Santin, *Messaggero Veneto*, Sonia Sicco, ANSA, Alvisse Sforza, *Antenna 3*, Duccio Pugliese, *LUXA TV*, ja Pierpaolo Dobrilla, *CENTRO TV Friuli Venezia-Giulia*.
- Helmikuun 11. päivänä oikeudellinen pääneuvonantaja Olivier Verhecke antoi suoran haastattelun Brysselin radion BFM:n toimittajalle Simonot'lle oikeusasiamiehen päätöksestä, joka koski Euroopan parlamentin politiikkaa liittyen tupakointiin sen tiloissa.
- Helmikuun 19. päivänä oikeusasiamies ja julkinen oikeudenpuolustaja Pavel Kandrác osallistuivat oikeusasiamiehen Slovakian-vierailun yhteydessä Slovakian kansallisvaltuuston kanslerinviraston tiloissa järjestettyyn lehdistötilaisuuteen, jota johti Euroopan parlamentin Slovakian tiedotustoimiston päällikkö Azelio Fulmini.

- Maaliskuun 1. päivänä Diamandouros piti lehdistötilaisuuden Kyproksen hallintoasiamiehen Eliana Nicolaoun toimistossa. Tilaisuuteen osallistui noin 15 toimittajaa.
- Samana päivänä Diamandouros antoi 35 minuuttia pitkän televisiohaastattelun *Cyprus Broadcasting Corporationin* (CYBC) toimittajalle Kyriakos Pieridesille. CYBC kuvasi myös luennon, jonka Diamandouros piti 3. maaliskuuta kyproksenkreikkalaisten ja kyproksenturkkilaisten kokouksessa, jonka olivat yhdessä järjestäneet yhteiskunnan uudistusfoorumi (OPEK) ja kyproksenturkkilaisten kansalaisjärjestöjen liitto "Tämä maa on meidän". Molemmat tapahtumat lähetettiin yhdessä ohjelmassa, jossa käsiteltiin Euroopan oikeusasiamiehen tehtäviä.

P. Nikiforos Diamandouros ja Kyproksen hallintoasiamies Eliana Nicolaou puhuvat lehdistötilaisuudessa. Nikosia, Kypros, 1. maaliskuuta 2004.

- Maaliskuun 2. päivänä Diamandouros antoi haastattelun monille televisio- ja radioasemille Kyproksen sisäasiainministerin Andreas Christoun toimistossa.
- Maaliskuun 9. päivänä italialaisen *Radio 24:n* toimittaja Cristina Carpinelli haastatteli Diamandourosia jokaviikkoiseen EU-asioita käsittelevään ohjelmaan.
- Maaliskuun 11. päivänä Espanjan valtion television *TVE:n Europa 2004* -ohjelman tuottaja Miguel Adrover haastatteli oikeusasiamiestä. Haastattelun tarkoituksena oli kertoa Espanjan kansalaisille hän työstään.
- Maaliskuun 11. päivänä tiedottaja Rosita Agnew antoi puhelinhaastattelun Christophe Nonnenmacherille *Strasbourg Magazinea* varten. Toimittaja kyseli oikeusasiamiehen tiedotustoiminnasta.
- Maaliskuun 24. päivänä oikeusasiamiehen matka Tšekin tasavaltaan päättyi lehdistötilaisuuteen Euroopan unionin tiedotuskeskuksessa (EUIC) Prahassa. Tilaisuuteen osallistui noin 15 henkilöä. Sen jälkeen oikeusasiamies antoi useita kahdenkeskisiä haastatteluja.
- Maaliskuun 27. päivänä oikeusasiamies esitteli työtään toimittajille kokouksessa, jonka oli järjestänyt Liguriassa Italiassa sijaitseva neuvoston puheenjohtajan toimisto.
- Maaliskuun 31. päivänä Luísa Godinho Portugalin valtion televisiosta *RTP2:sta* haastatteli Diamandourosia haastattelusarjaan, joka lähetetään Euroopan parlamentin jäsenten vuoden 2004 vaalien alla. Godinho pyysi Diamandourosia kuvaamaan työnsä merkitystä kansalaisten kannalta, luettelemaan oikeusasiamiehen tärkeimmät haasteet ja kertomaan toimielimen tulevaisuutta koskevasta näkemyksestään.

- Huhtikuun 16. päivänä Euroopan oikeusasiamies piti lehdistötilaisuuden Latvian kansallisessa ihmisoikeustoimistossa Riiassa. Oikeusasiamies esitteli ensin toimivaltuuksiaan ja työtään, minkä jälkeen käytiin vilkasta keskustelua. Keskustelun aikana yli kymmenen lehdistön edustajaa esitti kysymyksiä hyvin erilaisista aiheista. Kysymykset liittyivät oikeusasiamiehen työmäärään, yhteistyöhön kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten kanssa, yhteisön oikeuden rikkomista jäsenvaltioissa koskeviin tutkimuksiin, korruptio-ongelmiin ja kielipolitiikkaan.
- Lehdistötilaisuuden jälkeen *Lauku Avīze* -sanomalehti ja venäjänkielinen YAC-aikakauslehti haastattelivat oikeusasiamiestä.
- Huhtikuun 19. päivänä oikeusasiamiestä haastatteli Danutė Jokubėnienė liettualaisesta *Ekstra*-lehdessä.
- Huhtikuun 20. päivänä oikeusasiamiestä haastatteli Vilnassa Austė Stoškutė *Euro-Integration News* -lehdessä.
- Huhtikuun 21. päivänä oikeusasiamies piti lehdistötilaisuuden Liettuan *Seimassa* (parlamentissa). Tehtyään lyhyen selonteon Liettuan-vierailustaan oikeusasiamies vastasi kysymyksiin, jotka koskivat tapausten määrää, kantelujen luonnetta, yhteistyötä Liettuan oikeusasiamiesten kanssa ja hänen odotuksiaan Liettuasta tulevien kantelujen suhteen liittymisen jälkeen.
- Lehdistötilaisuuden jälkeen Jūratė Nedveckaitė liettualaisesta *Laikas*-viikkolehdestä haastatteli oikeusasiamiestä.
- Huhtikuun 26. päivänä oikeusasiamies piti toimittajille tiedotustilaisuuden vuosikertomuksen 2003 julkistamisen johdosta. Tilaisuuteen osallistui kahdeksan toimittajaa: Aine Gallagher, *Reuters*, Johanna Vesikallio, *Suomen tietotoimisto*, Tobias Buck, *Financial Times*, Brandon Mitchener, *The Wall Street Journal Europe*, Hans-Martin Tillack, *Stern*, Marcello Faraggi, *Media/ARTE*, Brian Beary, *European Report* ja Triadafilos Srangos Kreikan televisiosta ERT:stä. Diamandouros toi esiin vuoden 2003 tärkeimpiä tapahtumia oikeusasiamiehen ja kansalaisten näkökulmasta ja vastasi vuosikertomusta koskeviin kysymyksiin.
- Charlotte Hjorth EU:n TV-uutispalvelusta *Europe-By-Satellitesta* haastatteli oikeusasiamiestä juuri ennen tiedotustilaisuutta. Hjorthin kysymykset koskivat lähinnä toimielimen merkitystä kansalaisten kannalta.

© Liettuan tasavallan Seimas

P. Nikiforos Diamandouros puhuu lehdistötilaisuudessa.
Vilna, Liettua, 21. huhtikuuta 2004.

- Huhtikuun 26. päivänä oikeusasiamies antoi myös haastattelun kreikkalaisen televisiokanavan *ERT:n* ja eurooppalaisen *Eurocentrics*-ohjelman toimittajalle Triadafilos Stangosille. Haastattelussa käsiteltiin oikeusasiamiehen työtä vuonna 2003 ja Diamandourosin työlle asettamia painopisteitä.
- Myöhemmin samana päivänä oikeusasiamies antoi toisenkin televisiohaastattelun, tällä kertaa Viron televisiolle. Toimittaja Indrek Treufeldt kysyi häneltä, mitä Viron kansalaiset voivat odottaa hänen toimistoltaan ja miten he voivat jättää hänelle kantelun.
- Huhtikuun 30. päivänä Diamandouros piti lehdistötilaisuuden Varsovassa. Tilaisuutta johti Puolan kansalaisoikeusasiamies Andrzej Zoll. Tilaisuudessa oli läsnä noin 12 toimittajaa, jotka edustivat tärkeimpiä sanomalehtiä, aikakauslehtiä, televisio- ja radiokanavia. Diamandouros kertoi työstään ja siitä, miksi hän vieraili Puolassa. Esitetyissä kysymyksissä käsiteltiin Euroopan oikeusasiamiehen saamien kantelujen tyyppejä, kantelun käsittelyyn käytettävää keskimääräistä aikaa, hyvän hallintotavan säännöstöä ja Euroopan oikeusasiamiehen harkintavaltaa sen suhteen, mikä on hallinnollinen epäkohta.
- Lehdistötilaisuuden jälkeen oikeusasiameistä haastattelivat Małgorzata Borkowska *Trybuna*-lehdestä ja Marzena Kawa *TVP3*-televisiokanavasta.
- Toukokuun 6. päivänä Leo Linder *Leo Linder Filmproduktionista* haastatteli oikeusasiameistä saksalaisille opiskelijoille tarkoitettua koulutusfilmiä ”Euroopan käyttöohjeet” varten. Haastattelussa käsiteltiin Euroopan oikeusasiamiehen pyrkimyksiä tuoda unionia lähemmäs kansalaisia. Linder kuvasi myös oikeusasiamiehen henkilöstöä työssään ja selosti esimerkkitapauksen, jossa Saksan kansalaiselta oli evätty oleskelulupa Luxemburgissa.
- Toukokuun 6. päivänä oikeudellinen pääneuvonantaja José Martínez Aragón piti luennon oikeusasiamiehen tehtävistä 20 erimaalaiselle toimittajalle, jotka osallistuivat Lyonin katolisen yliopiston järjestämille Euroopan tiedotusviikoille.
- Vieraillessaan Ankarassa Turkissa 11.–12. toukokuuta Diamandouros piti tiedotustilaisuuden televisioasema *NTV:n*, valtakunnallisen radion *TRT:n*, *Yani Safek*-päivälehdien ja uutistoimistojen *Anadolu*, *Anka* ja *Cihan* toimittajille. Diamandouros vastasi kysymyksiin, jotka koskivat oikeusasiamiehen toimivaltuuksia, oikeusasiamieheksi valittavalta henkilöltä vaadittavaa pätevyyttä ja oikeusasiamiehen perustamista Turkkiin koskevan ehdotuksen ja Turkin EU-jäsenyyshakemuksen välistä yhteyttä.
- Toukokuun 27. päivänä *România Liberă* -sanomalehden toimittaja osallistui esittelytilaisuuteen, jonka Diamandouros piti Romanian kansanasiamiehen toimiston virkailijoille Euroopan oikeusasiamiehen roolista ja tärkeimmistä saavutuksista. Diamandourosin puheen jälkeen toimittaja esitti muutamia kysymyksiä Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltuuksista ja Romanian kansalaisten oikeuksista EU:ssa.
- Kesäkuun 30. päivänä Diamandouros ja Synaspismos-puolueen puheenjohtaja Nicos Constantopoulos antoivat yhteisen lehdistöhaastattelun oikeusasiamiehen virallisen Kreikanvierailun yhteydessä.
- Myöhemmin samana päivänä Diamandouros piti Ateenassa lehdistötilaisuuden 15:lle *Foreign Press Associationin* toimittajalle.
- Heinäkuun 1. päivänä Diamandouros piti lehdistötilaisuuden Kreikan oikeusasiamiehen toimistossa Ateenassa, jossa hän antoi myös haastattelun kreikkalaisen *Imerisia*-sanomalehden toimittajalle Ilias Benekosille.
- Myöhemmin samana päivänä Diamandouros ja yleiskreikkalaisen sosialistiliikkeen (PASOK) puheenjohtaja George Papandreou antoivat yhteisen lehdistöhaastattelun Kreikan parlamentin tiloissa.

- Heinäkuun 19. päivänä virolaisen valtakunnallisen päivälehdessä *Eesti Päevaleht* toimittaja Toivo Tänavsuu haastatteli oikeusasiamiestä. Tänavsuu esitti Diamandourosille kysymyksiä siitä, miten Euroopan oikeusasiamies voi vaikuttaa kansalaisten elämään, millaiset suhteet hänellä on kansallisiin kollegoihinsa ja minkälaisia kanteluja hän oli saanut Virosta siihen mennessä.
- Syyskuun 9. päivänä Marie Caouette kanadalaisesta *Le Soleil* -päivälehdestä haastatteli oikeusasiamiestä Quebec Cityssä. Haastattelu pidettiin sen jälkeen, kun oikeusasiamies oli pitänyt kahdeksannessa kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin maailmankonferenssissa puheensa, jossa käsiteltiin aihetta "Voidaanko yksikön oikeudet ja vapaudet tunnustaa turvallisuuden lisäämiseen kohdistuvista paineista huolimatta?"
- Syyskuun 16. päivänä Diamandouros antoi haastattelun Rotterdamissa alankomaalaisen *NRC Handelsblad* -lehden toimittajalle Frits Baltesenille.
- Lokakuun 14. päivänä oikeusasiamies esitteli työtään 17 suomalaiselle, ruotsalaiselle, islantilaiselle ja norjalaiselle toimittajalle. Esittely kuului osana Århusissa sijaitsevan *Nordic Centre of Journalism*in koulutusseminariin. Kokouksen aikana oikeusasiamies vastasi kysymyksiin hänen reagoivasta roolistaan kantelujen käsittelijänä ja ennakoivasta roolistaan, etenkin tiedotustoiminnasta.
- Lokakuun 20. päivänä Anja Vogel haastatteli Diamandourosia ranskalaisen radion *France Info* ohjelmaa "L'Europe au quotidien" varten.
- Lokakuun 21. päivänä oikeusasiamiestä haastatteli Joana Ferreira da Costa portugalilaisesta valtakunnallisesta *O Público* -päivälehdestä. Toimittaja oli kiinnostunut oikeusasiamiehen käsittelemien kanteluiden päätyypeistä, syistä, joiden vuoksi kansalaisten kannattaisi käyttää oikeusasiamiehen palveluja tuomioistuinmenettelyjen sijaan, ja siitä, millaiset mahdollisuudet oikeusasiamiehellä on vaikuttaa EU:n toimielimiin. Oikeusasiamies kuvasi työtään kertomalla esimerkkikanteluista, joita hän oli saanut Portugalista.
- Myöhemmin samana päivänä oikeusasiamiestä haastattelivat Portugalin ympärivuorokautisen uutisverkon *SIC Noticias*in toimittajat Martin Cabral ja Nuno Rogeiro "Society of Nations" -nimistä ohjelmaa varten. Oikeusasiamies kertoi työstään monipuolisesti, vakuutti kansalaisten oikeuksien puolustamisen tärkeyttä ja korosti tukeaan Euroopan perustuslaille.
- Lokakuun 22. päivänä oikeusasiamies antoi aluksi haastattelun *Visão*-uutislehden toimittajalle Paulo Penalle. Toimittaja kyseli, mikä on oikeusasiamiehen näkemys arkaluontoisesta yleisen turvallisuuden tarpeen ja yksikön vapauksien suojelun yhteensovittamisen kysymyksestä.
- Samana päivänä oikeusasiamies antoi lyhyen haastattelun portugalilaisen radioaseman *Radio Renascença*in toimittajalle, joka oli erityisen kiinnostunut oikeusasiamiehen työstä syrjinnän torjumisen alalla.
- Marraskuun 16. päivänä oikeusasiamies osallistui Strasbourgin lehdistöseuran järjestämään työlounaaseen. Tilaisuuden pääpuhuja oli Ranskan Eurooppa-asioiden ministeri Claudie Haigneré. Ministeri pyysi oikeusasiamiestä kertomaan yleisölle Euroopan perustuslakia koskevista näkemyksistään. Oikeusasiamies korosti perusoikeuskirjan merkitystä ja ilmoitti, että hän tekisi lujasti työtä sen puolesta, että kansalaiset oppisivat tuntemaan perusoikeuskirjan. Lounaalle osallistui noin 40 toimittajaa, konsulttia ja akateemikkoja. Tilaisuuden puheenjohtajana toimi *France 3*:n Euroopan-toimittaja Daniel Riot.
- Oikeusasiamies puhui myöskin 16. marraskuuta kymmenelle *Radio Francen* toimittajalle koulutusseminaarissa, jonka oli järjestänyt radioaseman Eurooppa-asioiden päällikkö Quentin Dickinson. Toimittajat, jotka tulivat eri puolilta Ranskaa, viettivät viikon Strasbourgin tutustumassa Euroopan unionin toimielinten työhön. Oikeusasiamies kertoi roolistaan ja antoi esimerkkejä Ranskan kansalaisten ja ranskalaisten järjestöjen esittämistä kanteluista.
- Marraskuun 17. päivänä Alex Taylor haastatteli oikeusasiamiestä *Vivre en Europe*-nimistä televisio-ohjelmaa varten. Ohjelma, jossa käsitellään erityisiä eurooppalaisia aiheita joka kuukausi,

lähetetään Ranskan kansalliskokouksen televisiokanavalla. Taylor pyysi oikeusasiamiestä kertomaan työstään kansalaisten hyväksi ja antamaan esimerkkejä ranskalaisista tapauksista, joita hän oli käsitellyt.

- Marraskuun 22. päivänä, kun oikeusasiamiehen vuosikertomus 2003 esiteltiin Euroopan parlamentille, Olivier Verheecke antoi suoran haastattelun brysseliläisen radion *BFM*:n toimittajalle François Kirchille *12-13 Europe* -nimisessä ohjelmassa.
- Joulukuun 1. päivänä oikeusasiamies antoi televisiohaastattelun *Public Sénat* -kanavan toimittajalle Caroline de Camaret'lle "*Paroles d'Europe*" -nimistä ohjelmaa varten. Toimittaja pyysi oikeusasiamiestä kertomaan työstään ja antamaan konkreettisia esimerkkejä tapauksista, joita hän oli käsitellyt. Hän kysyi, miten Euroopan perustuslaki vaikuttaisi oikeusasiamieheen ja yleisesti kansalaisiin.
- Joulukuun 2. päivänä Diamandouros antoi yhdessä Ranskan oikeusasiamiehen Jean-Paul Delevoyen kanssa haastattelun *Les Annonces de la Seinen* toimittajalle Jean-René Tancredelle. Toimittaja esitti Euroopan oikeusasiamiehelle kysymyksiä toimielimen saavutuksista viimeisen vuosikymmenen aikana, hänen pyrkimyksistään tehdä tiivistä yhteistyötä kansallisten kollegoidensa kanssa ja hänen tulevista ensisijaisista tavoitteistaan.
- Myöhemmin samana päivänä Diamandouros antoi puhelinhaastattelun *Radio France Internationalen* toimittajalle Dominique de Courcellesille. Haastattelun tarkoituksena oli kertoa Ranskan kansalaisille, milloin, miksi ja miten oikeusasiamiehelle kannattaa kannella.
- Haastattelun jälkeen oli lehdistötilaisuus, jonka olivat yhdessä järjestäneet Euroopan komission edustusto ja Euroopan parlamentin Pariisin tiedotustoimisto. Pidettyään esitelmän aiheesta "Euroopan unioni: kansalaisten oikeudet ja oikeusasiamies" Diamandouros vastasi kysymyksiin, jotka koskivat perusoikeuskirjaa, ympäristöön liittyviä kanteluita ja mahdollisuutta perustaa Euroopan oikeusasiamiehen toimistoja jokaiseen jäsenvaltioon. Tilaisuuteen, jonka puheenjohtajan toimi komission edustuston päällikkö Yves Gazzo, osallistui noin 15 toimittajaa. Läsä olleille toimittajille jaettiin Ranskan oikeusasiamiehen lehdistötiedote, joka käsitteli Euroopan oikeusasiamiehen vierailua Pariisissa.

6.5 JULKAISUT

Oikeusasiamies pyrkii tavoittamaan mahdollisimman laajan yleisön, jotta kansalaiset tunsivat paremmin oikeutensa ja erityisesti kantelu-oikeutensa. Toimielimen tiedotustoiminta perustuu suurelta osin paperijulkaisuihin, jotka on suunnattu keskeisille sidosryhmille ja suurelle yleisölle. Vuonna 2004 laadittiin ja jaettiin asiasta kiinnostuneille osapuolille seuraavat julkaisut:

Vuosikertomus 2003, valokopioversio (11 kielellä)

Oikeusasiamiehen *vuosikertomuksen 2003* valokopioversio asetettiin Euroopan parlamentin vetoisuusvaliokunnan jäsenten saataville huhtikuussa, jossa valiokunta pystyisi keskustelemaan oikeusasiamiehen työstä ennen täysistuntokeskustelua myöhemmin samana vuonna.

Vuosikertomus 2003 – Tiivistelmä ja tilastotietoja, valokopioversio (20 kielellä)

Myöskin huhtikuussa asetettiin vetoisuusvaliokunnan jäsenten saataville valokopioversio uudesta *Vuosikertomus 2003: Tiivistelmä ja tilastotietoja* -julkaisusta EU:n 11 virallisella kielellä ja yhdeksällä tulevien jäsenvaltioiden kielellä.

European Ombudsmen – Newsletter, numerot 2 ja 3 (5 kielellä)

Kaksi kertaa vuodessa ilmestyvän Euroopan oikeusasiamiesten verkoston ja kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan alueen uutislehden numerot 2 ja 3 jaettiin huhtikuussa ja lokakuussa Euroopan kansallisille, alueellisille ja paikallisille oikeusasiamiehille sekä Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan jäsenille.

Euroopan oikeusasiamies – Lyhyesti -esite (25 kielellä)

Lisätäkseen työnsä tunnettuutta suuren yleisön keskuudessa oikeusasiamies laati lyhyen esitteen, jossa kerrotaan siitä, mitä hän voi ja mitä ei voi tehdä, ja annetaan esimerkkejä hänen ratkaisemistaan kanteluista. Esitteessä, joka julkaistiin virallisilla kielillä, tulevien jäsenvaltioiden kielillä ja hakijavaltioiden kielillä, vastataan esimerkiksi kysymyksiin ”Mitä asioita käsiteltäväksi otettavat kantelut koskevat?”, ”Entä jos hän ei voi tutkia kantelua?”, ”Minkälainen lopputulos on odotettavissa?” ja ”Kuka muu voi auttaa?”. Esite, jonka painosmäärä on yli 650 000, julkaistiin 1. toukokuuta ja sitä jaettiin laajalti. Myöhemmin vuoden aikana se julkaistiin kroatiaksi.

Euroopan oikeusasiamies – voiko hän auttaa sinua? -esite ja kantelulomake (21 kielellä)

Euroopan oikeusasiamies – voiko hän auttaa sinua? -esite ja kantelulomake julkaistiin heti kymmenen uuden jäsenvaltion liittymisen jälkeen 21:llä perussopimusten kielellä. Esitteessä kuvataan oikeusasiamiehen roolia ja kerrotaan, kuka voi kannella ja miten, ja se on hyödyllinen opas niille, jotka haluavat käyttää oikeusasiamiehen palveluita. Se jaettiin syyskuussa oikeusasiamiehille, Euroopan parlamentin jäsenille, toimielinten edustustoille ja tiedotustoimistoille ja Euroopan komission toimipisteille ja verkostoille.

Vuosikertomus 2003, väriversio (20 kielellä)

Oikeusasiamiehen uuden ilmeen saanut vuosikertomus 2003 jaettiin lokakuussa EU:n 20 virallisella kielellä Euroopan parlamentin jäsenille, muille EU:n toimielimille ja laitoksille, oikeusasiamiehille ja Euroopan komission toimipisteille ja verkostoille. Julkisten varojen tuhlaamisen välttämiseksi ja ympäristön suojelemiseksi oikeusasiamies päätti painattaa koko vuosikertomuksen pienenä painoksena (10 000 kopiota) ja saattaa sen sijaan *Tiivistelmä ja tilastotietoja* -julkaisun suuremman yleisön saataville (24 000 kopiota).

Vuosikertomus 2003 – Tiivistelmä ja tilastotietoja, väriversio (20 kielellä)

Marraskuussa 20 kielellä julkaistu *Tiivistelmä ja tilastotietoja* jaettiin koko vuosikertomuksen saaneille tahoille sekä kansalaisjärjestöille, kuluttajayhdistyksille, ammattijärjestöille ja yliopistoille.

6.6 SÄHKÖINEN VIESTINTÄ

Sähköinen kantelulomake

Huhtikuussa 2001 kotisivuille lisättiin sähköisesti toimitettava kantelulomake kahdellatoista kielellä. Euroopan unionin laajennuttua 1. toukokuuta 2004 lomake asetettiin saataville yhdeksällä uudella kielellä. Ennätysmäärä eli 55 prosenttia oikeusasiamiehen vuonna 2004 saamista kanteluista toimitettiin Internetin kautta. Niistä suuri osa saatiin sähköisen kantelulomakkeen välityksellä.

Euroopan oikeusasiamies sai vuonna 2004 enemmän sähköpostitiedusteluja pääosoitteeseensa kuin koskaan aiemmin. Saatujen ja vastattujen sähköpostiviestien määrä oli yhteensä 8 010. Niistä 4 809 oli joukkopostituksia, joita kansalaiset lähettivät erilaisten kampanjoiden yhteydessä. Joukkoviesteissä käsiteltiin esimerkiksi eutanasiaa, Israelin puolustusmuuria, eläinkokeita, hyljevauvoja ja niin

kutsuttua ”Buttiglionen tapausta”. Kaikkiin saatuihin sähköpostiviesteihin lähetettiin vastaus, jossa kerrottiin Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltuuksista ja annettiin mahdollisuuksien mukaan tietoa siitä, kenen puoleen kannattaa kääntyä esille tuodun asian ratkaisemiseksi.

Sähköpostitse saatiin vuonna 2004 yli 3 200 yksilöllistä tietopyyntöä, kun vuosina 2003 ja 2002 viestien määrä oli noin 2 000. Kaikkiin viesteihin annettiin henkilökohtainen vastaus sopivalta oikeusasiamiehen henkilöstön jäseneltä.

Kotisivujen kehittyminen

Vuonna 2004 oikeusasiamiehen verkkosivuja (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>) muutettiin kielellisestä näkökulmasta. Huhtikuun loppuun mennessä kotisivut ja navigaatio sivut, jotka olivat aiemmin käytössä 11 kielellä, käännettiin 10 uudelle kielelle – yhdeksälle uusien EU:n jäsenvaltioiden kielelle ja iiriksi.

Samassa kuussa oikeusasiamies esitteli *vuoden 2003 vuosikertomuksensa* Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle. Ensimmäistä kertaa kertomuksen *Tiivistelmä* laadittiin erilliseksi asiakirjaksi. *Vuosikertomus* ja *Tiivistelmä* lisättiin verkkosivuille 20 kielellä.

Jotta suuri yleisö saisi enemmän tietoa hänen työstään uusi esite nimeltä Euroopan *oikeusasiamies – Lyhyesti* julkaistiin vuonna 2004 ensimmäistä kertaa 25 kielellä (21:llä perussopimusten kielellä ja neljällä EU:n jäsenyyttä hakeneiden maiden kielellä). Lisäksi esite nimeltä *Euroopan oikeusasiamies – Voiko hän auttaa sinua?*, johon sisältyy myös kantelulomake, julkaistiin uudelleen vuonna 2004 ja se käännettiin ensimmäistä kertaa 21 kielelle. Molemmat julkaisut sekä kantelulomakkeen sähköinen versio asetettiin verkkosivuille kaikkina kieliversioina.

Toukokuun 1. päivän ja joulukuun 31. päivän 2004 välisenä aikana (Euroopan unionin laajentumisen jälkeen) Euroopan oikeusasiamiehen verkkosivuilla käytiin 195 228 kertaa. Eniten käytettiin englanninkielisiä sivuja (45 566 käyntiä), sitten ranskankielisiä, italiankielisiä, espanjankielisiä, saksankielisiä ja puolankielisiä sivuja. Suurin osa kävijöistä oli Italiasta (16 950 käyntiä), sitten Belgiasta, Espanjasta, Ranskasta, Saksasta ja Puolasta.

Jotta Euroopan oikeusasiamiehen kotisivut pysyisivät varmasti Euroopan unionin Internet-sivustojen kärkikastissa, oikeusasiamiehen toimisto osallistui koko vuoden 2004 ajan toimielinten yhteisen Internet-toimitusneuvoston (*Inter-Institutional Internet Editorial Committee, CEiii*) toimintaan. CEiii:n puheenjohtajana toimii Euroopan komission lehdistö- ja viestintäpääosasto, ja siihen kuuluvat EU:n toimielinten ja laitosten Internet-asioista vastaavat edustajat. Neuvosto tapasi vuonna 2004 viisi kertaa keskustellakseen ja koordinoidakseen asioita, jotka liittyvät esimerkiksi EU:n laajentumiseen, monikielisyyteen, Internetin domain-nimiin, tekijänoikeuksiin, toimielinten yhteisiin verkkosivuihin ja sopimuksia ja palveluja koskevaan yhteistyöhön.

JOHDANTO

1 TIIVISTELMÄ

2 KANTELUT JA TUTKIMUKSET

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

6 TIEDOTUSTOIMINTA

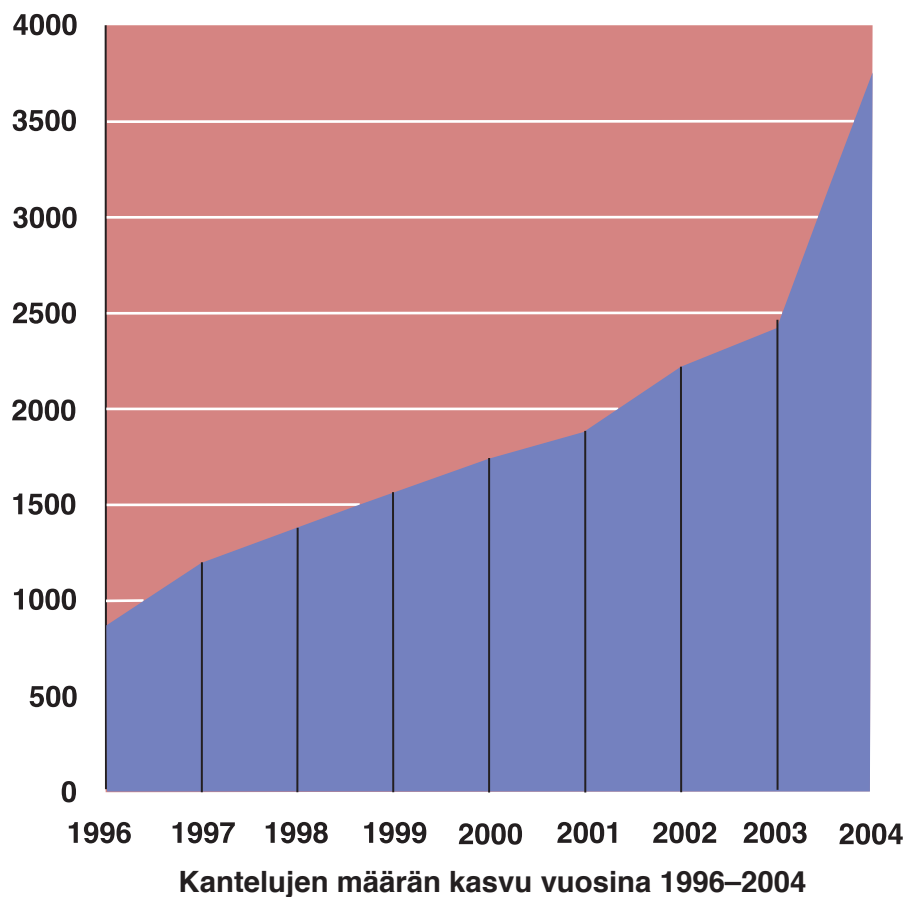
7 LIITTEET

A TILASTOTIETOJA

1 VUODEN 2004 AIKANA TUTKITUT TAPAUKSET

1.1 TAPAUSTEN KOKONAISMÄÄRÄ VUONNA 2004.....	4 048
– kantelut, joita ei ollut päätetty 31.12.2003	183 ¹
– kantelut, joiden tutkittavaksi ottamisesta ei ollut tehty päätöstä 31.12.2003	131
– vuonna 2004 saapuneet kantelut	3 726
– tutkimukset Euroopan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta	8

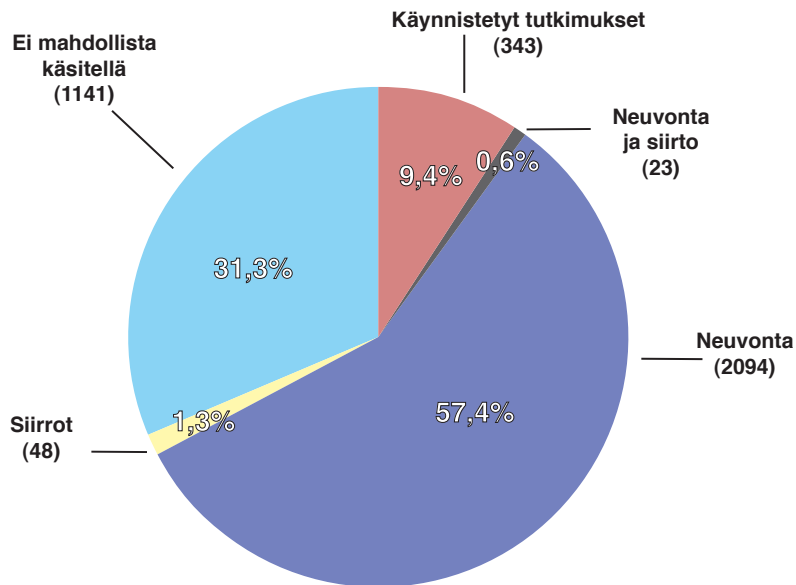
¹ Näistä neljä oli Euroopan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta käynnistettyjä tutkimuksia ja 179 tutkittavaksi otettuja kanteluita.

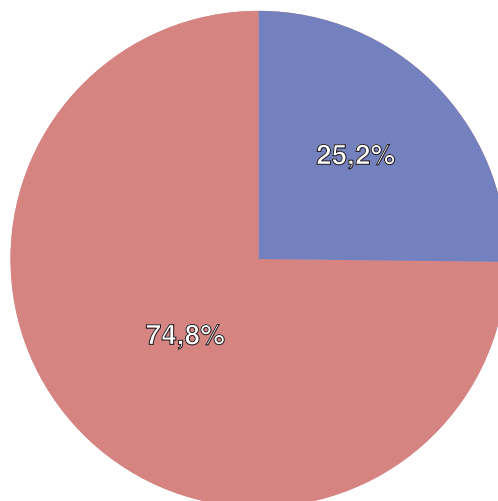
1.2 TUTKITTAVAKSI OTTAMISTA KOSKEVA KÄSITTELY SAATETTU LOPPUUN 94,6 %

1.3 KANTELUJEN LUOKITTELU

1.3.1 Euroopan oikeusasiamiehen kantelijoiden hyväksi soveltaman toimintatavan mukaan

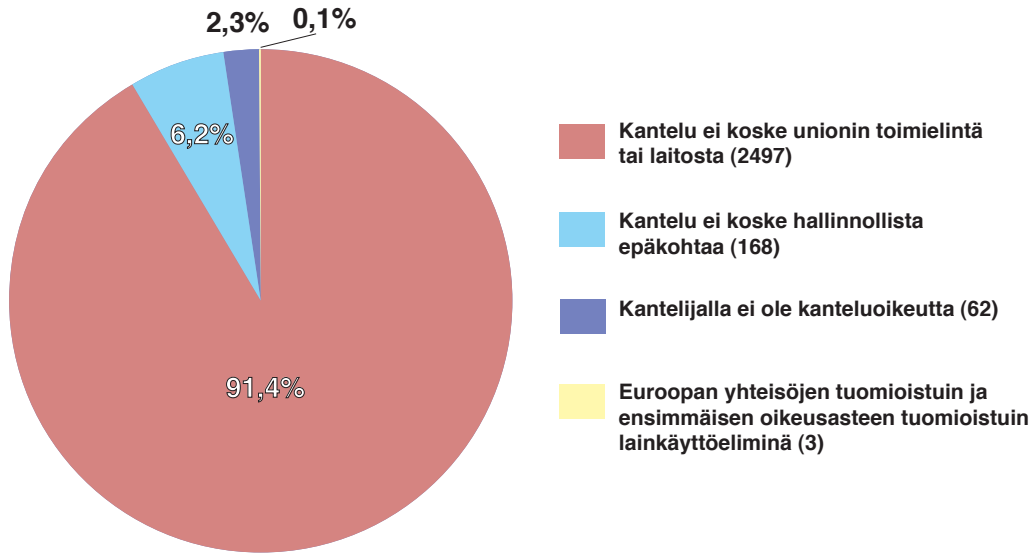
1.3.2 Euroopan oikeusasiamiehen toimivallan mukaan

■ Toimivaltaan kuuluneet kantelut (919) ■ Toimivallan ulkopuolelle jääneet (2730)

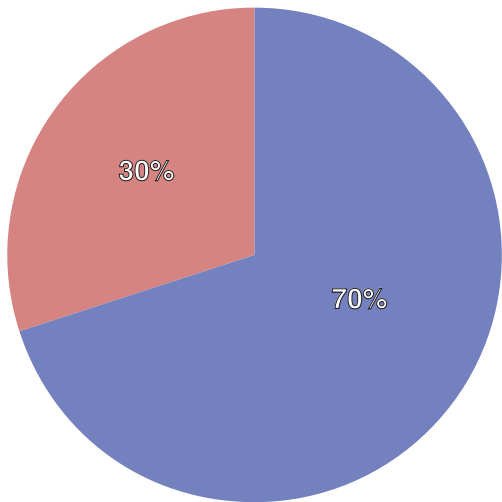

TOIMIVALLAN ULKOPUOLELLE JÄÄNEET KANTELOT

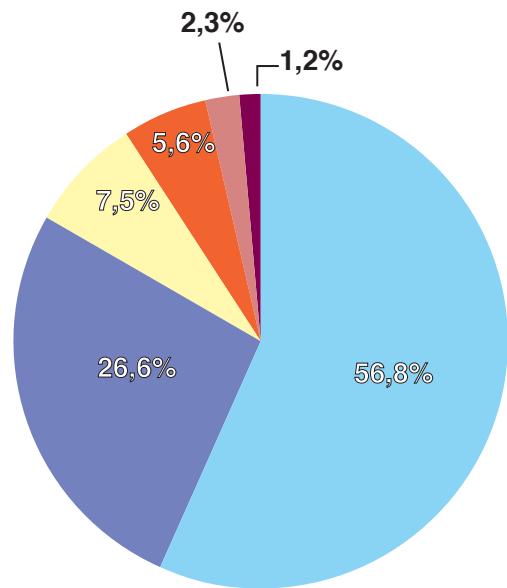
TOIMIVALTAAN KUULUNEET KANTELOT

Kantelut, jotka voitiin ottaa tutkittavaksi

- Tutkimus käynnistetty (343)
- Tutkimuksen käynnistämiseksi ei perusteita tai perusteet eivät olleet riittäviä (147)

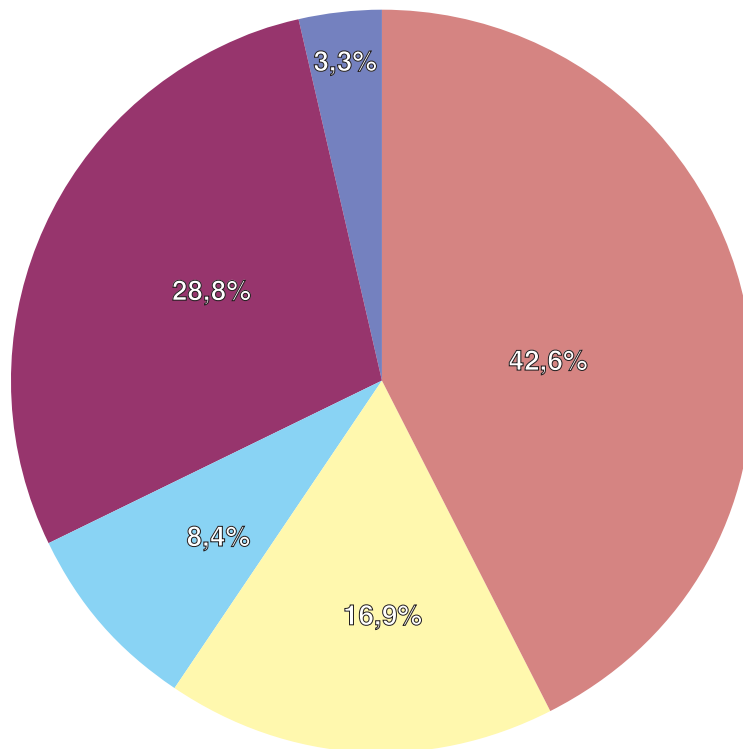
Kantelut, joita ei voitu ottaa tutkittavaksi

- Edeltäviä hallinnollisia menettelyjä ei käytetty loppuun (243)
- Tekijä/kohde epäselvä (114)
- Sisäisiä keinoja ei käytetty henkilöstöasioissa (32)
- Tapausta käsitellään tai sen käsittely on saatu päätökseen tuomioistuimessa (24) jääneet (2730)
- Aikaraja ylittynyt (10)
- Epäilyksenalaisia väitteitä käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä (5)

2 SIIRROT JA NEUVONTA

- Kantelijaa kehoitettu kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen puoleen tai esittämään vetoamus (906)
- Kantelijaa kehoitettu kääntymään Euroopan komission puoleen (359)
- Kantelijaa kehoitettu esittämään vetoamus Euroopan parlamentille (179)
- Kantelijaa kehoitettu kääntymään jonkun muun elimen puoleen (613)
- Siirrot (71)
 - Euroopan parlamentille (13)
 - Euroopan komissiolle (4)
 - kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle (54)

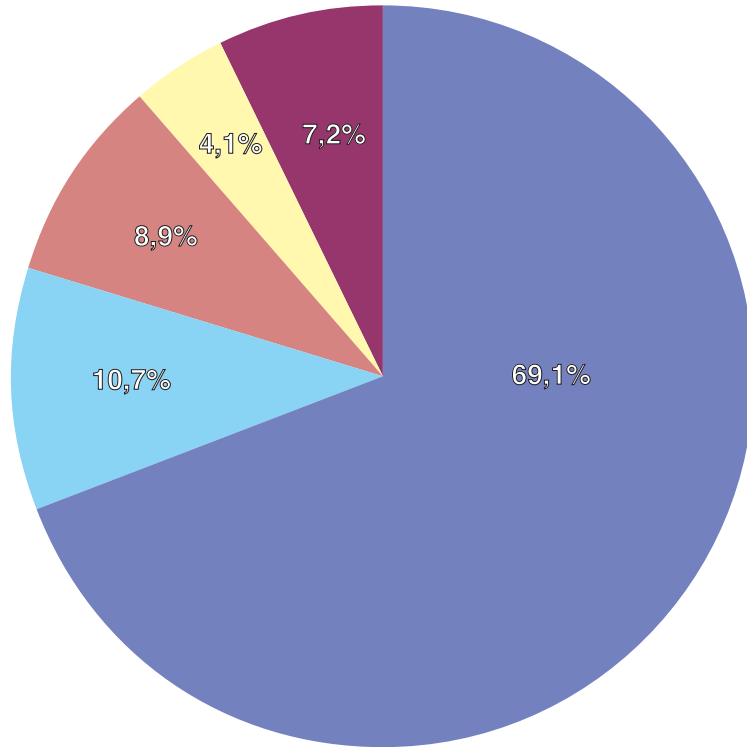

3 VUONNA 2004 KÄYNNISTETYT TUTKIMUKSET 534

Vuonna 2004 Euroopan oikeusasiamies tutki 534 tapausta. Niistä 351 oli tapauksia, joiden tutkinta käynnistettiin vuonna 2004 (kahdeksan näistä käynnistettiin oikeusasiamiehen omasta aloitteesta) ja 183 oli tapauksia, joiden tutkintaa ei ollut päätetty 31.12.2003.

3.1 TOIMIELIMET JA LAITOKSET TUTKIMUSTEN KOHTEENA

(Jotkut tapaukset koskevat kahta tai useampaa toimielintä tai laitosta)

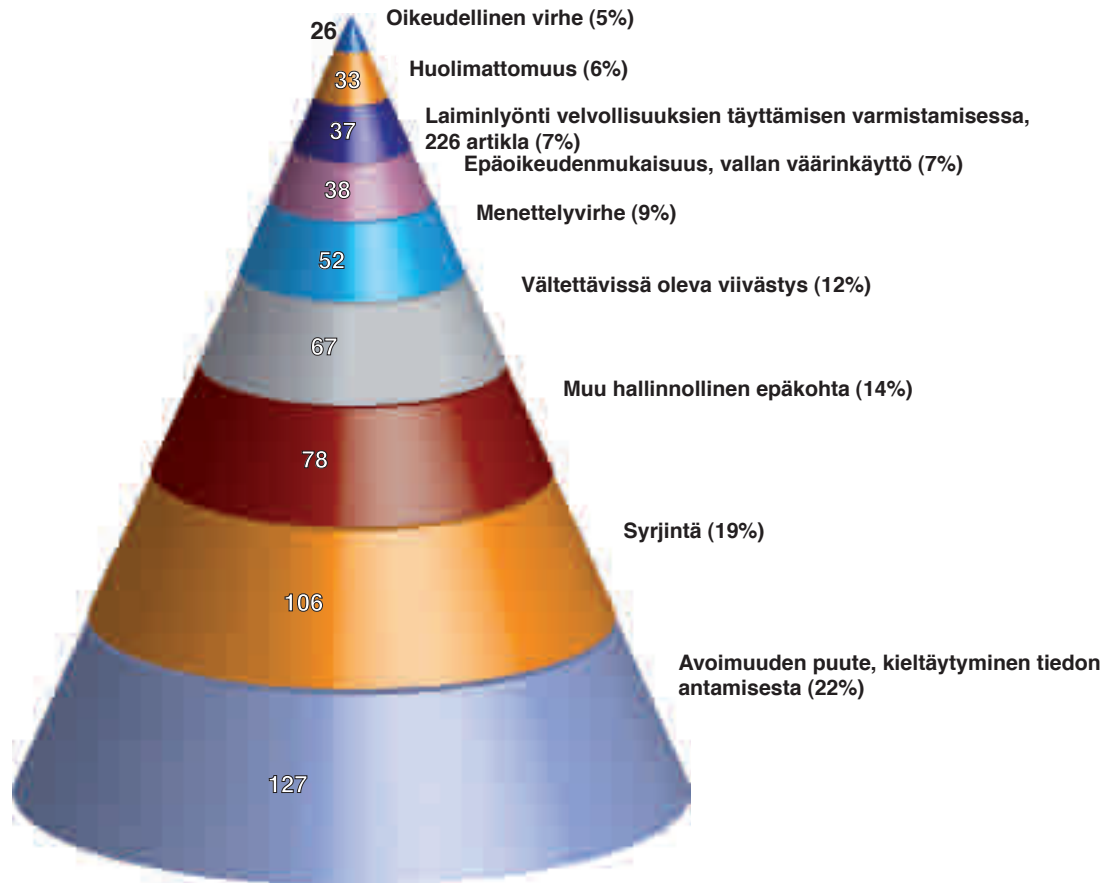
- Euroopan komissio (375)
- Euroopan henkilöstövalintatoimisto (58)
- Euroopan parlamentti (48)
- Euroopan unionin neuvosto (22)
- Muut (39):

Euroopan investointipankki	7
Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)	5
Alueiden komitea	5
Euroopan keskuspankki	4
Euroopan yhteisöjen tuomioistuin	3
Euroopan tilintarkastustuomioistuin	3
Euroopan talous- ja sosiaalikomitea	3
Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus	2
Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen	1
Euroopan unionin poliisioperaatio Bosnia-Hertzegovinassa	1
Eurojust	1
Europol	1
Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto	1
Yliopistollinen Eurooppa-instituutti	1
Euroopan ympäristövirasto	1

3.2 VÄITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN TYYPPI

(Joissakin kanteluissa voidaan mainita kaksi hallinnollista epäkohtaa)

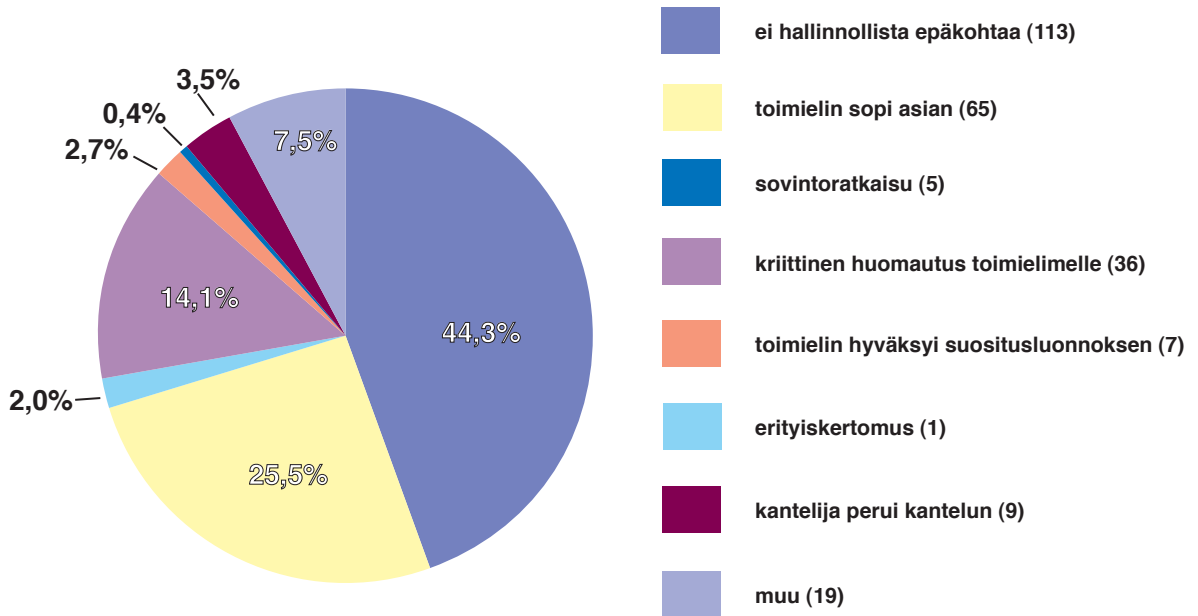
3.3 EHDOTUKSET SOVINTORATKAISUIKSI, SUOSITUSLUONNOKSET JA ERITYISKERTOMUKSET VUONNA 2004

- ehdotukset sovintoratkaisuun pääsemiseksi	12
- suositusluonnokset	17
- erityiskertomukset	1

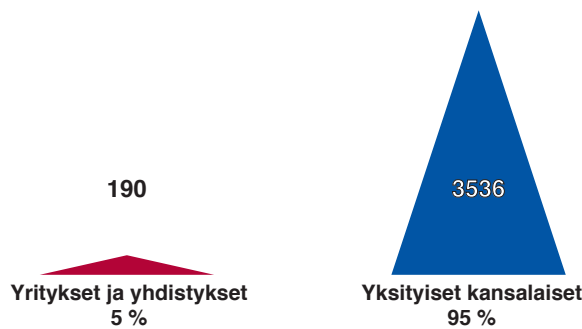
3.4 PERUSTELTUUN PÄÄTÖKSEEN PÄÄTTYNEET TUTKIMUKSET 251²

(Tutkimus voi päättyä yhdestä tai useammasta seuraavista syistä)

4 VUONNA 2004 REKISTERÖITYJEN KANTELUIJEN ALKUPERÄ

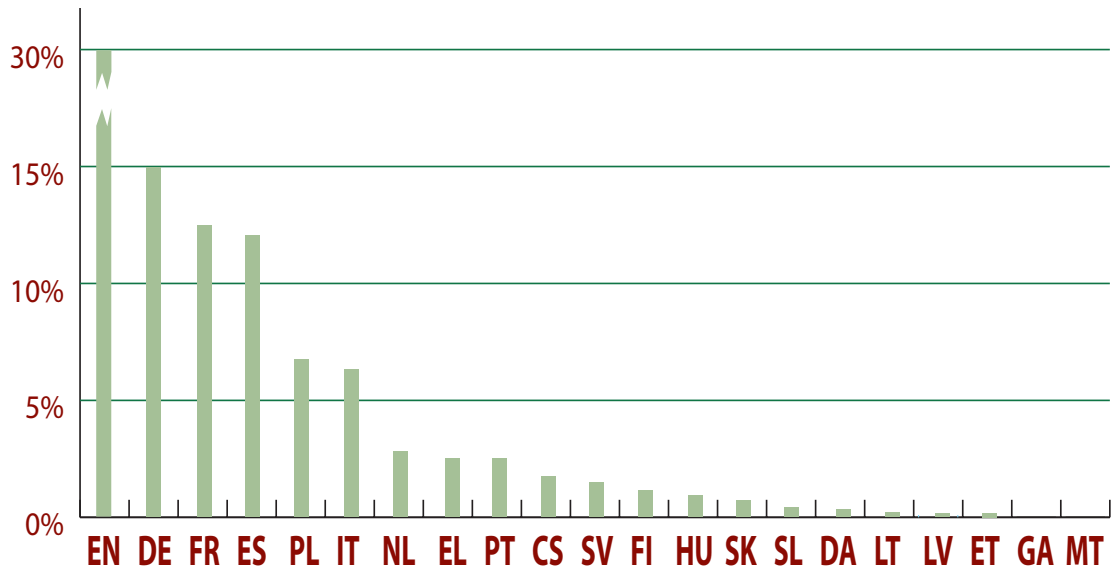
4.1 KANTELUIJEN LÄHDE

² Näistä neljä käynnistetty oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

4.2 KANTELUJEN JAKAUTUMINEN KIELITTÄIN

4.3 KANTELUJEN JAKAUTUMINEN MAITTAIN

Maa	Kantelujen määrä	Osuus kanteluista %	Osuus EU:n väestöstä %	Suhde ³
Malta	38	1,0	0,1	11,7
Luxemburg	40	1,1	0,1	10,9
Kypros	59	1,6	0,2	10,0
Belgia	268	7,2	2,3	3,2
Slovenia	38	1,0	0,4	2,3
Suomi	73	2,0	1,1	1,7
Irlanti	53	1,4	0,9	1,6
Kreikka	129	3,5	2,4	1,4
Espanja	482	12,9	9,2	1,4
Portugali	116	3,1	2,3	1,4
Slovakia	52	1,4	1,2	1,2
Tšekin tasavalta	98	2,6	2,2	1,2
Ruotsi	84	2,3	2,0	1,2
Itävalta	69	1,9	1,8	1,1
Puola	285	7,6	8,3	0,9
Tanska	32	0,9	1,2	0,7
Saksa	464	12,4	18,0	0,7
Alankomaat	88	2,4	3,5	0,7
Unkari	53	1,4	2,2	0,6
Liettua	18	0,5	0,8	0,6
Viro	7	0,2	0,3	0,6
Ranska	303	8,1	13,5	0,6
Italia	269	7,2	12,6	0,6
Latvia	9	0,2	0,5	0,5
Yhdistynyt kuningaskunta	195	5,2	13,0	0,4
Muut	404	10,9		

³ Luku on saatu jakamalla kantelujen prosenttiosuus väestön prosenttiosuudella. Jos luku on enemmän kuin 1, oikeusasiamies saa kyseisestä maasta enemmän kanteluita kuin mitä sen väkiluvun perusteella voitaisiin olettaa. Kaikki taulukon prosenttiluvut on pyöristetty yhden desimaalin tarkkuudella.

B OIKEUSASIAMIEHEN TALOUSARVIO

Itsenäinen talousarvio

Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään oikeusasiamiehen talousarvion lisäämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion pääluokan 1 (Euroopan parlamentti) liitteeksi.

Neuvosto päätti joulukuussa 1999, että oikeusasiamiehen talousarvion tulisi olla itsenäinen. Oikeusasiamiehen talousarvio on ollut Euroopan unionin talousarviossa itsenäinen pääluokka (pääluokka VIII-A) 1. tammikuuta 2000 alkaen⁴.

Talousarvion rakenne

Oikeusasiamiehen talousarvio on jaettu kolmeen osastoon. Palkat, korvaukset ja muut henkilöstöön liittyvät kustannukset sisältyvät talousarvion osastoon 1, joka sisältää myös oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä matkakustannukset. Talousarvion osasto 2 kattaa kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot. Osastossa 3 on vain yksi luku, josta maksetaan kansainvälisten oikeusasiamiesjärjestöjen jäsenmaksut.

Yhteistyö Euroopan parlamentin kanssa

Hallinnollisen ja teknisen henkilöstön tarpeettoman päällekkäisyyden välttämiseksi Euroopan parlamentti huolehtii monista oikeusasiamiehen palveluista tai ne järjestetään parlamentin välityksellä. Oikeusasiamies käyttää jossakin määrin parlamentin palveluja muun muassa seuraavilla aloilla:

- henkilöstöasiat, kuten esimerkiksi sopimusten ja henkilökohtaisia oikeuksia koskevien päätösten valmistelu
- tilintarkastus ja kirjanpito
- kääntäminen, tulkkaus ja painatus
- toimitilojen vuokraus
- tietotekniikka, televiestintä ja postin käsittely.

Euroopan oikeusasiamiehen ja Euroopan parlamentin välisestä yhteistyöstä on koitunut merkittävä tehokkuussäästö yhteisön talousarvioon. Euroopan parlamentin kanssa tehtävän yhteistyön ansiosta oikeusasiamiehen hallinnollista henkilöstöä ei ole tarvinnut juurikaan lisätä.

Tapauksissa, joissa oikeusasiamiehelle tarjotut palvelut aiheuttavat suoranaisia lisäkuluja Euroopan parlamentille, niistä laskutetaan ja maksu suoritetaan yhteystilin kautta. Toimistotilojen käyttö ja käännöspalvelut ovat suurimmat tällä tavalla käsitellyt erät.

Vuoden 2004 talousarvioon sisällytettiin kertaluontoinen korvaus Euroopan parlamentin sellaisten kustannusten kattamiseksi, jotka koostuvat pelkästään henkilökunnan käyttämästä ajasta. Näitä ovat esimerkiksi työsopimusten, palkkojen ja korvausten hallinnointi sekä monet tietotekniset palvelut.

Euroopan parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen välinen yhteistyö aloitettiin 22. syyskuuta 1995 päivätyllä puitesopimuksella. Sitä täydennettiin hallinnollista yhteistyötä sekä budjetti- ja rahoitusyhteistyötä koskevilla sopimuksilla, jotka allekirjoitettiin 12. lokakuuta 1995.

⁴ Neuvoston asetus N:o 2673/1999, 13. joulukuuta 1999, EYVL L 326, s. 1.

Joulukuussa 1999 oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin puhemies allekirjoittivat sopimuksen, jonka perusteella yhteistyösopimukset uusittiin muutettuina vuodelle 2000 ja uusitaan sen jälkeen automaattisesti.

Vuoden 2004 talousarvio

Oikeusasiamiehen henkilöstötaulukossa oli vuonna 2004 yhteensä 38 virkaa.

Oikeusasiamiehen vuoden 2004 talousarvion alun perin käytettävissä olevat kokonaismäärärahat olivat 5 817 468,00 euroa. Osaston 1 (toimielimessä työskentelevään henkilöstöön liittyvät kustannukset) osuus oli 4 944 500,00 euroa, osaston 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) osuus oli 869 968,00 euroa ja osaston 3 (toimielimen erityistoiminnoista johtuvat menot) osuus oli 3 000,00 euroa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 2004 todelliset kulut sidottuina määrärahoina.

Osasto 1	€	4 173 642,33
Osasto 2	€	892 632,78
Osasto 3	€	2 644,78
Yhteensä	€	5 068 919,89

Tulot koostuvat lähinnä oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä palkoista tehdyistä vähennyksistä. Saadut kokonaistulot olivat saatujen maksujen perusteella 530 367,85 euroa vuonna 2004.

Vuoden 2005 talousarvio

Vuonna 2004 valmistellussa vuoden 2005 talousarviossa henkilöstön määrä on 51 virkaa, mikä merkitsee 13 viran lisäämistä vuoden 2004 henkilöstötaulukkoon. Tarve lisätä virkoja johtuu ensisijaisesti Euroopan unionin laajentumisesta, sillä laajentumisen myötä Euroopan oikeusasiamiehen toimiston on hallittava sekä uusien jäsenvaltioiden kielet että niiden oikeusjärjestelmät.

Vuoden 2005 kokonaismäärärahat ovat 7 312 614 euroa. Osaston 1 (toimielimessä työskentelevään henkilöstöön liittyvät kustannukset) osuus on 6 239 614 euroa, osaston 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) osuus on 1 070 000 euroa ja osaston 3 (toimielimen erityistoiminnoista johtuvat menot) osuus on 3 000 euroa.

Vuoden 2005 talousarviossa kokonaistuloiksi on budjetoitu 720 241 euroa.

C HENKILÖSTÖ

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

P. Nikiforos Diamandouros syntyi Ateenassa Kreikassa 25. kesäkuuta 1942. Hänet valittiin Euroopan oikeusasiamieheksi 15. tammikuuta 2003 ja hän aloitti viran hoitamisen 1. huhtikuuta 2003.

Vuodesta 1998 vuoteen 2003 hän toimi Kreikan ensimmäisenä kansallisena oikeusasiamiehenä. Hän on myös työskennellyt vertailevan politiikan professorina Ateenan yliopiston valtio-opin ja julkishallinnon laitoksella vuodesta 1993 lähtien (tällä hetkellä virkavapaalla). Vuosina 1995–1998 hän toimi Kreikan kansallisen yhteiskuntatieteiden tutkimuskeskuksen (EKKE) johtajana ja puheenjohtajana.

Hän suoritti kandidaatintutkinnon (B.A) Indianan yliopistossa vuonna 1963 sekä Columbian yliopistossa vuonna 1965 (M.A), maisterin tutkinnon (M.Phil) vuonna 1969 Columbian yliopistossa, ja väitteli tohtoriksi Columbian yliopistossa vuonna 1972. Ennen työskentelyään Ateenan yliopistossa vuonna 1988 hän oli luennoijana ja tutkijana New Yorkin ja Columbian yliopistoissa (v. 1973–78). Vuosina 1980–1983 hän toimi Athens Collegen kehitysjohtajana Ateenassa Kreikassa. Vuosina 1983–1988 hän toimi Länsi-Eurooppaa ja Lähi-itää tutkivan hankkeen johtajana yhteiskuntatieteiden tutkimusneuvostossa New Yorkissa. Vuosina 1988–1991 hän toimi Ateenassa Kreikan kansainvälisten ja strategisten opintojen tutkimusinstituutin johtajana (Ford- ja MacArthur-säätiöiden rahoittama poliittispainotteinen tutkimusjärjestö). Vuonna 1997 hänet nimitettiin Madridin yliopiston yhteiskuntatieteiden erityistutkimuksen (Juan March -keskus) vierailevaksi yhteiskuntatieteiden professoriksi.

Lisäksi hän on toiminut Kreikan yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen puheenjohtajana (v. 1992–98) ja modernin Kreikan opintojen yhdistyksen puheenjohtajana Yhdysvalloissa (v. 1985–88). Vuosiksi 1999–2000 hänet nimitettiin Kreikan kansallisen ihmisoikeuskomission ja hallinnon uudistamisesta vastaavan neuvoston jäseneksi. Vuonna 2000 hän osallistui Bilderberg-konferenssiin. Vuodesta 1990 lähtien hän on toiminut New Yorkissa sijaitsevan yhteiskuntatieteiden tutkimusneuvoston Etelä-Euroopan jaoston toisena puheenjohtajana (toiminnan rahoittaa Volkswagen-rahasto). Hän on myös "New Southern Europe" -sarjan (julkaisija mm. Johns Hopkinsin yliopistopaino) toinen päätoimittaja ja hänelle on myönnetty tutkimusapurahoja Fulbright- ja NEH-rahastoista (*National Endowment for the Humanities*).

Hän on kirjoittanut lukuisia Kreikan politiikkaa ja historiaa sekä Etelä- ja Kaakkois-Eurooppaa koskevia teoksia, keskittyen erityisesti demokratian kehittymiseen, valtion ja kansojen kehittymiseen sekä kulttuurin ja politiikan väliseen suhteeseen.

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN SIHTEERISTÖ

Euroopan oikeusasiamiehen sihteeristö vastaa oikeusasiamiehen henkilökohtaisen toimiston pyörittämisestä. Se hoitaa oikeusasiamiehen aikataulua, koordinoi saapuvaa ja lähtevää kirjeenvaihtoa, neuvoo muihin EU:n toimielimiin ja laitoksiin liittyvissä suhteasioissa, hoitaa toimielimen työhön liittyvät protokolla-asiat ja vastaa oikeusasiamiehen yleisistä sihteerintehtävistä.

Nicholas CATEPHORES
Oikeusasiamiehen avustaja
Puh. +33 3 88 17 23 83

Eleni-Anna GALATIS
Oikeusasiamiehen sihteeri
Puh. +33 3 88 17 25 28

OIKEUDELLINEN OSASTO

Oikeudellisessa osastossa työskentelee pääasiassa lakimiehiä, jotka analysoivat Euroopan oikeusasiamiehen saamia kanteluja ja suorittavat tutkimuksia. Oikeudellisen osaston johtaja neuvoo oikeusasiameistä oikeudelliseen strategiaan ja toimielimen johtamiseen liittyvissä asioissa ja johtaa osastoa. Oikeudellisen osaston johtajan avustaja vastaa sisäisen laadunvalvonnan toiminnasta ja tietojärjestelmien hallinnoinnista sekä koordinoi osaston osuutta vuosikertomuksen laatimisessa.

Osastoon kuului vuonna 2004 oikeudellisen osaston johtaja, kuusi oikeudellista pääneuvonantajaa, viisi lakimiestä, oikeudellinen avustaja ja oikeudellisen osaston johtajan avustaja. Oikeudellisen osaston ohjauksessa työskenteli vuonna 2004 kymmenen harjoittelijaa.

Ian HARDEN
Oikeudellisen osaston johtaja
Puh. +33 3 88 17 23 84

Ian Harden syntyi Norwichissä Englannissa 22. maaliskuuta 1954. Hän opiskeli oikeustiedettä Churchill Collegessa Cambridgessä ja suoritti kandidaatintutkinnon (BA) ensimmäisen luokan kunniamaininnalla vuonna 1975 ja oikeustieteen kandidaatin tutkinnon (LLB) vuonna 1976. Valmistuttuaan hän siirtyi Sheffieldin yliopiston oikeustieteelliseen tiedekuntaan, jossa hän työskenteli lehtorina vuosina 1976–1990, ylempänä lehtorina vuosina 1990–1993, apulaisprofessorina vuosina 1993–1995 ja julkisoikeuden professorina vuodesta 1995. Vuonna 1996 hän aloitti työnsä Euroopan oikeusasiamiehen toimiston oikeudellisena pääneuvonantajana. Vuosina 1997–1999 hän toimi sihteeristön johtajana ja vuodesta 2000 lähtien oikeudellisen osaston johtajana. Hän on kirjoittanut useita EU:n oikeutta ja julkisoikeutta käsitteleviä julkaisuja, kuten *The Contracting State* (Buckingham: Open University Press, 1992), *Flexible Integration: towards a more effective and democratic Europe* (Lontoo CEPR, 1995) ja *European Economic and Monetary Union: the Institutional Framework* (Kluwer Law International, 1997). Hän on *Association Française des Constitutionnalistes* -yhdistyksen ja Yhdistyneen kuningaskunnan "Study of Parliament Group" -ryhmän jäsen.

Murielle RICHARDSON
Oikeudellisen osaston johtajan avustaja
Puh. +33 3 88 17 23 88

LAKIMIEHET

Lakimiehet käsittelevät kanteluja, joita oikeusasiamiehelle esitetään Euroopan unionin 21:llä perussopimusten kielellä. Lisäksi he esittävät ja suorittavat oma-aloitteisia tutkimuksia, vastaavat kansalaisten tietopyyntöihin, avustavat oikeusasiameistä oikeudellisissa asioissa, antavat neuvoja oman jäsenvaltionsa oikeudellisista menettelyistä, muutoksista ja perinteistä ja edustavat oikeusasiameistä eräissä julkisissa tilaisuuksissa.

Elodie BELFY

*Oikeudellinen avustaja
Puh. +32 2 284 39 01*

Peter BONNOR

*Lakimies
Puh. +33 3 88 17 25 41*

Benita BROMS

*Brysselin toimiston päällikkö
Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +32 2 284 25 43*

Alessandro DEL BON

*Lakimies (31.5.2004 asti)
Puh. +33 3 88 17 23 82*

Marjorie FUCHS

*Lakimies
Puh. +33 3 88 17 40 78*

Gerhard GRILL

*Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +33 3 88 17 24 23*

Marta HIRSCH-ZIEMBINSKA

*Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +33 3 88 17 27 46*

Andrea JANOSI

Oikeudellinen pääneuvonantaja (30.9.2004 asti)

José MARTÍNEZ ARAGÓN

*Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +33 3 88 17 24 01*

Tina NILSSON

*Lakimies
Puh. +32 2 284 14 17*

Ida PALUMBO

*Lakimies
Puh. +33 3 88 17 23 85*

Olivier VERHEECKE

*Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +32 2 284 20 03*

HARJOITTELIJAT

Mari AMOS

Harjoittelija (1.2.2004 - 31.12.2004)

Sigita BRUZAITE

Harjoittelija (1.2.2004 - 31.7.2004)

Liv-Stephanie HAUG

Harjoittelija (31.7.2004 asti)

Georgios KATHARIOS

*Harjoittelija (1.9.2004 alkaen)
Puh. +32 2 284 38 49*

Daniel KOBLENCZ

*Harjoittelija (1.9.2004 alkaen)
Puh. +32 2 284 38 31*

Jernej LETNAR CERNIC

*Harjoittelija (1.9.2004 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 29 64*

Wiebke PANKAUKE

*Harjoittelija (1.9.2004 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 24 02*

Pagona-Maria REKAITI

Harjoittelija (30.6.2004 asti)

Andrea SACK

*Harjoittelija (1.9.2004 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 39 31*

Tereza SAMANOVA

Harjoittelija (1.2.2004 - 31.12.2004)

Asta UPTAITE

*Harjoittelija (1.10.2004 alkaen)
Puh. +32 2 284 26 09*

HALLINTO- JA TALOUSOSASTO

Hallinto- ja talousosasto vastaa kaikesta oikeusasiamiehen toimiston muusta kuin oikeudellisesta työstä. Siinä on kolme jaostoa – henkilöstö-, hallinto- ja talousjaosto, kantelujen käsittelyjaosto ja viestintäjaosto. Hallinto- ja talousosaston johtaja koordinoi osaston työtä, johtaa osaston henkilöstöä, esittää toimielimen hallinnollisen ja taloudellisen strategian ja valvoo sitä, edustaa oikeusasiamiestä tietyissä toimielinten välisissä yhteyksissä ja vastaa oikeusasiamiehen talousarvion suunnittelusta ja toteuttamisesta.

João SANT'ANNA

Hallinto- ja talousosaston johtaja
Puh. +33 3 88 17 53 46

João Sant'Anna syntyi Setúbalissa Portugalissa 3. toukokuuta 1957. Hän opiskeli oikeustiedettä Lissabonin yliopistossa vuosina 1975–1980 ja aloitti asianajajan työn Lissabonissa vuonna 1981. Vuosina 1980–1982 hän työskenteli Portugalin sisäasiainministeriön Lissabonin alueen oikeus- ja hallinto-osaston lakimiehenä. Vuosina 1982–1984 hän jatkoi oikeustieteen opintojaan teollis- ja tekijänoikeuksien alalla Ludwig-Maximilianin yliopistossa ja Max-Planck-instituutissa Münchenissä. Palattuaan Portugaliin vuonna 1984 hänet nimitettiin Portugalin sisäasiainministeriön Lissabonin alueen oikeus- ja hallinto-osaston johtajaksi. Vuonna 1986 hän aloitti työnsä Euroopan parlamentin virkamiehenä tiedotuksen ja suhdetoiminnan, tutkimuksen ja henkilöstö- ja talousasioiden pääosastoissa ja myöhemmin Euroopan parlamentin oikeudellisessa yksikössä. Hän siirtyi Euroopan oikeusasiamiehen toimiston hallinto- ja talousosaston johtajaksi vuonna 2000.

HENKILÖSTÖ-, HALLINTO- JA TALOUSJAOSTO

Henkilöstö-, hallinto- ja talousjaosto on toimialtaan laajin jaosto.

Euroopan oikeusasiamiehen itsenäisestä talousarviosta seuraava taloudellinen vastuu on jaettu neljälle talousvastaavalle, jotka vastaavat talousarvion valmistelusta ja toteutuksesta.

Tietotekniikkavastaava hoitaa läheisessä yhteistyössä Euroopan parlamentin kanssa kaikki toimiston tietotekniikkaan liittyvät tarpeet. Hän hallinnoi koko henkilöstön käytössä olevia laitteistoja ja ohjelmistoja, kehittää tietokantoja ja muita sovelluksia sisäiseen käyttöön, ehdottaa laitteisto-ostoja ja -poistoja ja toteuttaa ne sekä tarjoaa käyttäjätukea.

Muita jaoston hoitamia tärkeitä tehtäviä ovat henkilöstö- ja työhönnottoasiat, saapuva ja lähtevä kirjeenvaihto, puhelinvaihde, toimiston infrastruktuuri, asiakirjojen kääntämisen koordinointi, oikeustieteellinen käsikirjasto ja toimielimen arkistot.

Rachel DOELL

Sihtööri

Puh. +33 3 88 17 23 98

Juan Manuel MALLEA

Sihtööri

Puh. +33 3 88 17 23 01

Jean-Pierre FEROMONT

Talousvastaava

Puh. +32 2 284 38 97

Charles MEBS

Sihtööri

Puh. +33 3 88 17 70 93

Giovanna FRAGAPANE

Talousvastaava (1.5.2004 alkaen)

Puh. +33 3 88 17 29 62

Elizabeth MOORE

Sihtööri (30.11.2004 asti)

Alexandros KAMANIS

Talousvastaava (29.2.2004 asti)

Véronique VANDAELE

Talousvastaava

Puh. +32 2 284 23 00

Isgouhi KRIKORIAN

Sihtööri

Puh. +33 3 88 17 25 40

Félicia VOLTZENLOGEL

Sihtööri

Puh. +33 3 88 17 23 94

Gaël LAMBERT

Tietotekniikkavastaava

Puh. +33 3 88 17 23 99

Christophe WALRAVENS

Talousvastaava (1.2.2004 alkaen)

Puh. +33 3 88 17 24 03

VIESTINTÄJAOSTO

Viestintäjaosto vastaa toimielimen viestintäpolitiikasta EU:n toimielimiin ja laitoksiin, oikeusasiamiesyhteisöön ja suureen yleisöön nähden. Jaosto varmistaa myös oikeusasiamiehen toimiston sisäisen viestinnän tehokkuuden.

Tiedottaja ja Internet-vastaava neuvovat yhdessä oikeusasiamiestä viestintäasioissa. He hoitavat yhdessä tehtäviä, jotka liittyvät oikeusasiamiehen nykyisiin ja tuleviin EU:n jäsenvaltioihin suuntautuviin tutustumismatkoihin, ulkoisiin tilaisuuksiin, puheisiin, vuosikertomuksen laatimiseen (yhdessä oikeudellisen osaston kanssa) ja kaikkialla Euroopassa toimivien oikeusasiamiesten yhteydenpitoon. Lisäksi tiedottaja vastaa suhteista tiedotusvälineisiin ja julkaisuista sekä Internet-vastaava Internet-asioista. Viestintävastaja avustaa heitä monenlaisissa tehtävissä, etenkin Internetiin, julkaisuihin ja yhteydenpitoon liittyvistä tehtävistä, ja vastaa lisäksi Strasbourgin toimistoon suuntautuvien ryhmävierailujen järjestämisestä.

Viestintävastaava on tärkeä yhteyshenkilö viestintäjaoston ja oikeudellisen osaston välillä. Hän vastaa sisäisestä viestinnästä, kuten toimiston oikeudellisesta Intranet-palvelusta, audiovisuaalisesta arkistosta ja uusien henkilöstön jäsenten kouluttamisesta. Hän hoitaa myös toimielimen pääsähköpostitiliä ja kehittää kantelujen ja tietopyyntöjen tehokkaan käsittelyn mahdollistavia menettelyitä.

Rosita AGNEW

Tiedottaja

Puh. +32 2 284 25 42

Ben HAGARD

Internet-vastaava

Puh. +33 3 88 17 24 24

Alessandro DEL BON

Viestintävastaava (1.6.2004 alkaen)

Puh. +33 3 88 17 23 82

Dace PICOT-STIEBRINA

Viestintävastaja

Puh. +33 3 88 17 40 80

KANTELUIDEN KÄSITTELYJAOSTO

Kanteluiden käsittelyjaosto vastaa Euroopan oikeusasiamiehelle toimitettujen kanteluiden rekisteröimisestä, jakelusta ja seurannasta. Jaosto varmistaa, että kaikki kantelut rekisteröidään tietokantaan, ilmoitetaan saapuneiksi ja siirretään oikeudelliselle osastolle. Se vastaa kaiken saapuvan ja lähtevän kanteluihin liittyvän kirjeenvaihdon hallinnoinnista ja varmistaa, että kanteluita koskevat tietokannan tiedot ovat ajan tasalla koko kantelumenettelyn ajan, seuraa määräaikojen noudattamista, tuottaa kanteluihin liittyviä tilastoja ja arkistoi kanteluja koskevat asiakirjat.

Séverine BEYER

Sihtööri

Puh. +33 3 88 17 23 93

Isabelle FOUCAUD

Sihtööri

Puh. +33 3 88 17 23 91

Bruno BISMARQUE-ALCÂNTARA

Sihtööri (5.1.2004 alkaen)

Puh. +33 3 88 17 20 91

Isabelle LECESTRE

Sihtööri

Puh. +33 3 88 17 24 29

Evelyne BOUTTEFROY

Sihtööri

Puh. +33 3 88 17 24 13

Gabrielle SHERIDAN

Sihtööri (16.2.2004 alkaen)

Puh. +33 3 88 17 24 08

Elaine DRAGO

Sihtööri (1.11.2004 alkaen)

Puh. +33 3 88 17 33 31

D PÄÄTÖSLUETTELO

1 TAPAUKSEN NUMERON MUKAAN

2002

1435/2002/GG	76
1769/2002/(IJH)ELB	94
1876/2002/OV	59
1878/2002/GG	92
1889/2002/GG	76
1963/2002/IP	93
1986/2002/OV	77
2007/2002/ADB	78
2185/2002/IP	79
2204/2002/MF	80

2003

0253/2003/ELB	97
0260/2003/OV	74
0278/2003/JMA	81
0378/2003/MF	89
0415/2003/(IJH)TN	72
0701/2003/IP	82
0753/2003/GG	82
0821/2003/JMA	55
0841/2003/(FA)OV	60
0849/2003/JMA	61
0900/2003/TN	61
0907/2003/ELB	56
0953/2003/(FA)OV	89
1110/2003/ELB	68
1196/2003/ELB	99
1219/2003/GG	98
1286/2003/JMA	62
1304/2003/(ADB)PB	63
1319/2003/ADB	83

1320/2003/(ADB)ELB	73
1367/2003/OV	84
1481/2003/OV	64
1571/2003/OV	91
1600/2003/ADB	68
1624/2003/ELB	85
1874/2003/GG	86
1949/2003/(TN)(IJH)TN	69
2046/2003/GG	75
2124/2003/ADB	69
2126/2003/PB	57
2183/2003/(TN)(IJH)TN	70
2210/2003/MHZ	96
2216/2003/MHZ	90
2225/2003/(ADB)PB	100
2239/2003/(AJ)TN	87
2333/2003/GG	88
2371/2003/GG	58
OI/1/2003/ELB	102
OI/2/2003/GG	101
OI/5/2003/IJH	103

2004

0032/2004/GG	100
0220/2004/GG	71
0221/2004/GG	65
0326/2004/IP	66
0435/2004/GG	70
0480/2004/TN	66
0520/2004/TN	70
0760/2004/GG	98
1044/2004/GG	67

2 AIHEEN MUKAAN

Maatalous (YMP)

1219/2003/GG	98
0760/2004/GG	98

Kansalaisoikeudet

0753/2003/GG	82
1286/2003/JMA	62
2333/2003/GG	88
2371/2003/GG	58
0220/2004/GG	71
1044/2004/GG	67

Kilpailupolitiikka

1963/2002/IP	93
--------------------	----

Kuluttajapolitiikka

2126/2003/PB	57
--------------------	----

Sopimukset

1878/2002/GG	92
1889/2002/GG	76
1986/2002/OV	77
0953/2003/(FA)OV	89
1874/2003/GG	86
1949/2003/(TN)(IJH)TN	69
2124/2003/ADB.....	69
0435/2004/GG	70

Kehitysyhteistyö

0253/2003/ELB	97
1624/2003/ELB	85
2124/2003/ADB.....	69
0326/2004/IP	66

Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso

0221/2004/GG	65
--------------------	----

Ympäristö

0278/2003/JMA	81
2124/2003/ADB.....	69

Työllisyys

0480/2004/TN.....	66
-------------------	----

Henkilöiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus

0701/2003/IP	82
--------------------	----

Kansanterveys

0849/2003/JMA	61
2126/2003/PB	57

Tutkimus ja teknologia

1876/2002/OV	59
--------------------	----

Valtiontuki

2185/2002/IP.....	79
-------------------	----

Henkilöstö

- Työhönotto

1435/2002/GG	76
0378/2003/MF	89
0821/2003/JMA	55
1110/2003/ELB	68
1196/2003/ELB	99
1320/2003/(ADB)ELB.....	73
1367/2003/OV	84
1571/2003/OV	91
1600/2003/ADB.....	68
2216/2003/MHZ.....	90
2225/2003/(ADB)PB	100

- Muut asiat

2204/2002/MF	80
0907/2003/ELB	56
1319/2003/ADB.....	83
2046/2003/GG	75
2210/2003/MHZ.....	96
OI/1/2003/ELB	102
OI/2/2003/GG	101
0032/2004/GG	100

Liikenne

2239/2003/(AJ)TN	87
------------------------	----

3 VÄITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN TYYPIN MUKAAN

Vältettävissä oleva viivästys

1963/2002/IP.....	93
2185/2002/IP.....	79
0260/2003/OV.....	74
1319/2003/ADB.....	83
1949/2003/(TN)(IJH)TN.....	69
2124/2003/ADB.....	69
2333/2003/GG.....	88
0435/2004/GG.....	70

2126/2003/PB.....	57
2239/2003/(AJ)TN.....	87
2371/2003/GG.....	58

Avoimuuden puute

1304/2003/(ADB)PB.....	63
1481/2003/OV.....	64
0220/2004/GG.....	71

Oikeudellinen virhe

0900/2003/(IJH)TN.....	61
1571/2003/OV.....	91

Syrjintä

0278/2003/JMA.....	81
0821/2003/JMA.....	55
1367/2003/OV.....	84
2210/2003/MHZ.....	96
2216/2003/MHZ.....	90
2126/2003/PB.....	57
OI/2/2003/GG.....	101
0326/2004/IP.....	66

Huolimattomuus

1963/2002/IP.....	93
2185/2002/IP.....	79
2204/2002/MF.....	80
0260/2003/OV.....	74
1600/2003/ADB.....	68

Virhe 226 artiklan mukaisessa menettelyssä

2007/2002/ADB.....	78
0701/2003/IP.....	82
0841/2003/(FA)OV.....	60
0849/2003/JMA.....	61
0480/2004/TN.....	66
1044/2004/GG.....	67

Menettelyvirheet

1769/2002/(IJH)ELB.....	94
2007/2002/ADB.....	78
2216/2003/MHZ.....	90
OI/1/2003/ELB.....	102
0326/2004/IP.....	66

Perustelut

0953/2003/(FA)OV.....	89
-----------------------	----

Tiedottamisen puute tai kieltäytyminen tiedon antamisesta

1986/2002/OV.....	77
0415/2003/(IJH)TN.....	72
0753/2003/GG.....	82
0907/2003/ELB.....	56
1110/2003/ELB.....	68
1196/2003/ELB.....	99
1286/2003/JMA.....	62
1319/2003/ADB.....	83
1320/2003/(ADB)ELB.....	73
1367/2003/OV.....	84
1874/2003/GG.....	86

Epäoikeudenmukaisuus

1435/2002/GG.....	76
1876/2002/OV.....	59
1878/2002/GG.....	92
1889/2002/GG.....	76
1986/2002/OV.....	77
0378/2003/MF.....	89
0953/2003/(FA)OV.....	89
1219/2003/GG.....	98
2046/2003/GG.....	75
0032/2004/GG.....	100
0221/2004/GG.....	65

Muu hallinnollinen epäkohta

1876/2002/OV	59
1986/2002/OV	77
0253/2003/ELB	97
0953/2003/(FA)OV	89
1624/2003/ELB	85
2183/2003/(TN)(IJH)TN	70
OI/5/2003/IJH	103

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN YHTEYSTIEDOT

OSOITE

Euroopan oikeusasiamies
1, avenue du Président Robert Schuman
B.P. 403
67001 Strasbourg Cedex
France

PUHELIN

+33 3 88 17 23 13

FAKSI

+33 3 88 17 90 62

SÄHKÖPOSTI

euro-ombudsman@europarl.eu.int

VERKKOSIVUT

<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

MYyntI JA TILAUKSET

Julkaisutoimiston toimittamat maksulliset julkaisut ovat saatavissa myyntiedustajiltamme kautta maailman. Osoittakaa tilauksenne yhdelle myyntiedustajista, joista löydätte luettelon.

- joko julkaisutoimiston Internet-sivustosta osoitteesta <http://publications.eu.int/>
- tai pyytämällä sitä faksitse numerosta (352) 29 29-42758.

Julkaisutoimisto

Publications.eu.int

ISBN 92-95022-54-8

9 789295 022546